

310 Lyons Press. Francisci Sanctii Bracensis . . . Comment in And. Alciati Emblemata. *Illustrated with a large number of curious woodcuts.* 8vo, half red morocco.
Lugduni: *apud Guliel Rovillum*, 1573

* Choice copy from this celebrated press, with Rovillo's fine device on title. Bright fresh impressions of the engravings.

$18^{50}

green – 85

FRANCISCI SANCTII BROCENSIS

In inclyta Salmaticensi Academia Rhetoricæ, Græcæque linguæ professoris,

COMMENT. IN AND. ALCIATI EMBLEMATA,

Nunc denuò multis in locis accuratè recognita, & quamplurimis figuris illustrata.

Cum Indice copiosissimo.

IN VIRTVTE,

ET FORTVNA.

LVGDVNI,

APVD GVLIEL. ROVILLIVM,

M. D. LXXIII.

Cum priuilegio Regis.

Extraict du priuilege du Roy.

AR grace & priuilege du Roy eſt permis à Guillaume Rouille libraire de Lyon, d'imprimer ou faire imprimer, vne fois ou pluſieurs, ce preſent liure intitulé *Francisci Sanctij Brocenſis in inclyta Salmaticenſi Academia Rhetoricæ, Græcæq; linguæ profeſſoris, Commentarij in Andr. Alciati Emblemata.* Pource eſt deffendu par ledict Seigneur, à tous autres Libraires, Imprimeurs & perſonnes quelconques, de non imprimer, vendre, ny diſtribuer en ſon Royaume ledict liure, d'autre impreſsion que dudict Rouille, ou de ſon conſentement, & ce iuſques au temps & terme de dix ans, à compter du iour & datte que ſera paracheuee la premiere impreſsion, ſur peine d'amende arbitraire, & de confiſcation des liures qu'ils auroyent imprimez. Et à fin qu'aucun ne puiſſe pretendre ignorance du preſent priuilege, ledict Seigneur veut & entend, que l'extraict d'iceluy eſtant mis au commencement, ou à la fin dudict liure, ſerue pour toute notification, comme ſi la ſignification eſtoit faicte ſur l'original. Car tel eſt ſon plaiſir, comme plus à plein eſt contenu & declaré par les lettres de priuilege, ſur ce donnees à Blois le premier de May, l'an de grace mil cinq cens ſoixante douze, & de ſon regne le douzieme.

Par le Roy en ſon Conſeil,

Signé, Moré.

Et ſeellé du grand ſeau en cire iaune à ſimple queuë.

ILLVSTRISSIMO DOMINO MARTINO AB AZPILCVETA NAVARO, Decretorum Doctore,

Gulielmus Rouillius S.

Ogitanti mihi diu multúmque, doctißime Nauare, ecquodnam tui in me grati animi pignus, quidue illi tuæ eximiæ doctrinæ consentaneum, & his tuis uirtutibus egregiis nõ alienum, offerrem atque dedicarem, occurrerunt sanè tandem hi Francisci Sanctij Brocensis in Alciati Emblemata commentarij, quos ad me abhinc annis aliquot ille miserat, ut eos, si uiris doctis arriderent, prælo summitterẽ. Quúmque his nostris doctoribus, atque adeò aliis quamplurimis probari animaduertissem, eos euulgare non diutius desistendum putaui, tum uerò clientelæ & fauori tuo cõmissos. Atque eò liberius id feci, quòd munus ipsum nũcupandi ab auctore fuerit mihi concessum: citius uerò, ne mihi eiuscemodi procrastinatio nonnihil officeret: Ἁ χάρις γὰρ ἁ βραδύπους, ἄχαρις χάρις, *inquit ille: & eò maximè, non ita pridem à te prouocatus, & honore (mihi quidem maximo) affectus. Etenim nostræ diligentiæ plurimum tribuens, atque istud humanitatis & amicitiæ ergô, elegantem illum & eruditum, de finibus humanorum actuum tractatum, ty-*

pis noſtris mandari uoluiſti:in quo quidem ſi tibi ſit ſatisfactum, haud ſcio: enimuero illud affirmarim, à nobis nihil non effectum. Neq; tamen exiſtimes uelim, à me eo animo iſtud ſuſcipi, quòd hoc meo beneficio ad tuæ famæ celebritatem aliquid addi poſſe ſperem, (ſat enim noui quàm ſit mihi curta ſupellex) aut inde tua laus uel gloria amplificari, ornariue poßit: etenim illius extant ampla monimenta, nec deſunt teſtes fideliſsimi, qui etiam me obticente, illius memoriam uetuſtatis ſitu obrui, aut ſepeliri non ſinunt: ſed μισῶν φίλοισιν ὕστερον βοηδρομεῖν, *moraq; impatiens, uideri malui deſipere(hoc tamen ſi deſipere eſt) quàm tui immemor beneficij, turpi uitio ingrati animi notari. Accipe igitur hoc munuſculũ; nec illud leue tamẽ. ſunt enim hi commẽtarij perelaborati, nec* ἄμουσοι ἢ ἀπαίδευτοι, *tum uerò(meo quidem iudicio)tibi non ingrati futuri, cùm ob Alciati celeberrimi illius iuriſconſulti memoriam, tum maximè Sanctij noſtri, uiri profectò(nec inficiaberis) perquam eruditi, & in hoc ſcribẽdi genere admodum uerſati. Atq; id ſi intellexero, & me deinceps alacriorem in id genus muneribus ſuſcipiendis reddideris, & timidè currenti calcar addideris. Vale tuæ ætatis delitium, & tui amantißimum plurimùm dilige. Vale etiam atque etiam. E muſæolo noſtro, decimoſexto Calend. Ianuar.*

1573.

CLAR

CLARISSIMI VIRI ANDREÆ ALCIATI IN LIBRVM EMBLEMATVM PRAEFAtio ad Chõradum Peutingerũ Augustanum.

Dum pueros iuglans, iuuenes dum tessera fallit,
Detinet & segnes chartula picta uiros:
Hæc nos festiuis Emblemata cudimus horis,
Artificum illustri signáq; facta manu:
Vestibus ut torulos, petasis ut figere parmas,
Et ualeat tacitis scribere quisq; notis.
At tibi supremus preciosa nomismata Cæsar,
Et ueterum eximias donet habere manus.
Ipse dabo uati chartacea munera uates,
Quæ (Chonrade) mei pignus amoris habe.

Andreas Alciatus hoc sæculo non modò Iuris Cæsarei, verùm & omniũ studiorum decus, nec minùs suspiciẽdus ob rarũ quendam ingenij candorem, quàm ob exactam omnium liberalium disciplinarũ peritiam: Mediolanensis fuit, vt ipse testatur in hoc opere. Ius ciuile magna cum laude Biturigibus professus est, conductus à Gallis in singulos annos octingentis coronatis. Tandem in patriam ampliori stipendio reuocatus est anno Domini 1533. Multa opera, æterna memoria digna, scripsit: è quibus ego tãtùm hunc Emblematũ librum sumpsi pro ingenio explanandum. In quo mihi vnus præcipuè scopus fuit propositus: vt vnde sumptum sit

Alciatus Mediolanensis.

Scopus autoris.

vnumquodq; emblema, indicarem:id enim ad explicationẽ cuiuslibet rei, magni esse arbitror momẽti. Hæc igitur præfatio imitatione sumpta est à Cicerone, pro Archia Poëta, vbi ille sic argumẽtatur, Quare quis tandẽ me reprehendat, aut quis iure mihi succenseat, si quantũ cæteris ad suas res obeundas, quantũ ad festos dies ludorum celebrandos: quantũ ad alias voluptates: & ad ipsam requiem animi & corporis conceditur temporis: quantũ alij tribuũt intẽpestiuis conuiuiis: quantum deniq; aleæ, quantum pilæ: tantum mihi egomet ad hæc studia recolenda sumpsero? Nunc percurramus aliqua verba, quę fortassis lectorem possent remorari. Id quod in sequentibus sumus facturi. *Dum pueros iuglans.* Macrobius lib. Saturnal. 3. c. 18. Nux, inquit, iuglans, secundum nonnullorũ opinionẽ, à iuuando & à glande dicta existimatur. C. Bassus verò in li. de significatione verborũ hoc refert: Iuglãs arbor dicta inde est, perinde ac Iouis glãs. Nã id arboris genus nuces habet, quę sunt suauiori sapore, quàm glans. Hunc fructũ antiqui illi, quia egregiũ, glandíq; similem, ipsamq; arborẽ Deo dignã existimabant, Iouis glandẽ appellauerũt, quę nunc literis interlisis iuglans nominatur. Cloatius autem Verrius in lib. à Græcis tractatorũ ita memorat: Iuglans, di, prætermissum est: quasi diuglans, id est, διὸς βάλανος. Hãc gręci & basilicam vocãt. *Iuuenes dum tessera fallit.* Ex eodem Macrobio poteris elicere tesseram esse, id quod ex omni parte quadratum est: & quod in quamcunq; partem incubuerit, immotam habet stabi

Iuglans vnde.

Tessera quid.

ſtabilitatem. Octo, inquit, angulis continetur, & Græco nomine Cubus vocatur, Hiſpanè *dado*.

Hæc nos feſtiuis emblemata. Emblema dicitur ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλω, quod eſt, interſero. Trifariã ſolet diſtingui, quod fit in parietibus, vermiculatum, ſeu Muſæatum dicitur: quod in lignis, ſegmentatum: quod in pauimẽtis, teſſellatum. Confundũtur tamen hæc aliquãdo. Cicero lib. de Orat. 3. loquens de coaptatione dictionum citat hos Lucilij verſus, *Emblema vnde.*

Quàm lepidè lexes compoſtæ, ut teſſerulæ omnes
Arte, pauimento, atq; emblemate uermiculato.

Veſtibus ut torulos. Alludit ad Plauti verſiculũ, qui eſt in Amphitryone, Tum meo patri autem torulus inerit aureus ſub petaſo. Vbi Commentatores atq; author Theſauri linguæ Latinæ fortaſſe non intelligentes, quid ſit hic torulus, legendum cenſent, Troculus: eò quòd Torulus à torus ducatur, diminutiua forma: id eſt, paruus lectus. Sed nos Plauti locum defendentes, Tori, orum, ſignificare dicimus carnem extantem in brachiis hominũ robuſtorum. Quo ſenſu dixit Cicero in Orat. ad Brutum: Iſq; vno tenore (vt aiunt) in dicendo fluit, nihil afferens præter facultatem, & ęqualitatem: aut addit aliquos, vt in corona, toros, omnémq; orationem &c. In hac igitur ſignificatione dixit Plautus forma diminutiua, Torulus aureus in petaſo. Et Alciatus alluſit ad magnatũ morem noſtri temporis, qui in famulorũ veſtibus ſolent addere torulos holoſericos diuerſi coloris, quàm ſit veſtis ipſa: veluti ſphęrulam depictam extantẽ, vel mundum, *Plauti locus defenditur.* *Tori, qui.* *Alluſio Alciati.*

vel globulum, aut lacertum, & similia.

Petasus vnde dicatur. *Petasis ut figere parmas.* Petasus ἀπὸ τοῦ πετάννύω. M. πετάσω, quod est, extendo, seu pando: significat tegmen capitis. *Galerus.* Alio nomine galerus: quamuis aliqui distinguant inter galerum & petasum. *Parma.* Parma autem est breue scutum, eò dicta quòd ex omnibus partibus comparatione ad medium esset par, id est, rotunda. Hispanè vertere possumus *Medallas.*

Tacitis notis scribere. *Et ualeat tacitis scribere quisq; notis.* Tacitis notis scribere, est rem ita per picturam exprimere: vt non indigeat characteribus: vt si velis significare manendum esse mulieri domi, pingis Venerem, quæ referat muliebrē sexū, apponísque sub pedibus testudinē: hæc enim nunquā domo sua egreditur. Hoc scripturæ genus non solùm apud Ægyptios dignitatis plurimū habuit: sed etiā voluptatis non parùm. Nemo enim poterat callere Hieroglyphicarum mysterium (sic enim *Hieroglyphicæ literæ* vocabant illi hoc scribendi genus) nisi rerum & animalium naturas perspectas habuisset. Quod non cōtingit, nisi illi, qui solerti contēplatione rerum naturalium causas esset perscrutatus. De Hieroglyphicis, id est, sacris literis duos libros scripsit Orus Apollo Niliacus. Hūc & Cheremonem se fatetur Alciatus imitari in libr. de verb. signif. in princ.

Et ueterum eximias donet habere manus. Tabulas & signa antiquorū artificū intelligit. Artificum enim opera, manus vocātur. Et ita dicūtur nostro idiomate. Mart. li. 8. epig. 50. & li. 1. epig. 119.

Mentoris hæc manus est, an Polyclete tua? Idem,

Solus

Solus Praxitelis manus scobeq;.

Quæ Chonrade mei. Chõradus, siue Cunradus idẽ significat apud Germanos, quod apud Græcos Thrasybulus, id est, audacis cõsilij. Fuit hic Chõradus à cõsiliis vrbi Augustæ in Germania, cuius extat libellus, seu Epitome de Romani imperij, & cæterarum gentium inclinatione. Ad quem etiam extat epistola Erasmi.

Chonradus quid significet apud Germanos.

Ad Illustriß. Maximil. Ducem Mediolanen.

EMBLEMA I.

Exiliens infans sinuosi è faucibus anguis,
Est gentilitiis nobile stemma tuis.
Talia Pellæum geßisse nomismata regem
Vidimus, hisq; suum concelebrasse genus.
Dum se Ammone satũ, matrem anguis imagine lusam
Diuini & sobolem seminis esse docet.

Ore exit, tradunt ſic quoſdam enitier angues.
An quia ſit Pallas *de capite orta* Iouis?

VNde ſit deſumptum emblema, ipſe Alciatus indicat in libello, quem de ſingulari certamine compoſuit, cap. 43. cùm inquit, Celebre eſt in Annalibus Othonis vicecomitis, cum quodam Saraceno in Aſia certamen, quem ille manucaptum, confoſsúmque galeæ ornamento priuauit: ídque gentilitiis inſignibus ſuis addidit: hoc eſt, vipera vix natum, & adhuc manantem ſanguine infantem ore euomens. Ab Alexandro nimirum Magno acceptum emblema. Siquidem in eius veteribus numiſmatis idem ſigillum reperire eſt, quo Ioue ſe natum Rex ille per ambages oſtendebat. Etenim ſerpentis forma pluribus Græciæ locis Iupiter colebatur. Súntque in Aſia genera ſerpentũ, quos ore parere hominum opinione receptum erat. Hactenus Alciatus. Mittit hoc emblema ad Illuſt. Maximilianum Ducem Mediolanenſem, Ludouici filium, Franciſci Sforciæ nepotem. Floruit hic Maximilianus anno Domini 1512. Deceſsit ſine liberis. Habeo ego numiſma Mediolanẽſe, quod ex altera parte hoc inſigne habet depictum: ex altera effigiem D. Ambroſij, epiſc. Mediolanẽſis.

Othonis hiſtoria.

Vetus numiſma Alexandri.

Maximilianus quis.

Numiſma Mediolanenſe.

Talia Pellæum. Pella vrbs fuit abiectiſsima in Macedonia: ſed illam (vt Mela refert) Alumni Philippus, & Alexander illuſtrem reddidere. Inde dictus Pellæus Alexand. Iuuenalis Satyr. 10.

Vnus Pellæo iuueni non ſufficit orbis.

Dum ſe Ammone ſatum. In Aphrica, Cyrenaica prouincia eſt: in Cyrenaica Iouis Ammonis templum

plum (teste Mela & aliis Geographis) Dictus fuit Ammon, id est, arenosus (nam ἄμμος Græcis est arena) quòd cùm Liber pater per arentes Libyæ campos exercitũ duceret, sitíque premeretur, Iouem patrẽ fertur implorasse, statim ei apparuit aries, & in mediis arenis fons adapertus. Hac causa Bacchus tẽplo Ioui cõstituto, vbi fons erumperat, simulachrũ arietina figura in tẽplo collocauit. Alex. Magnus, vt inquit Curtius, ingẽti ductus cupiditate adeundi Iouẽ, quem generis sui autorẽ, haud contentus mortali fastigio, aut credebat esse, aut credi volebat, nullis difficultatibus absterreri potuit, quò minùs per siccas regiones, & tenacissimũ sabulũ ductaret exercitũ ad Ammonẽ. Quò cùm peruenisset, maximus natu è sacerdotibus filiũ appellauit, hoc nomẽ illi parentẽ Iouẽ reddere affirmãs. Putarchus tamẽ aliter hoc refert. Asserunt (inquit) sacerdotẽ, dũ græcè ipsum salutaret, & blandiùs παιδίον (hoc est, Filiole) cõpellare vellet, per barbarismũ, pro ν, abusum σ. παιδίος (id est, Iouis fili) pronunciasse. Illum vocis errorem Alexandrum libenter perinde, ac omen audisse.

Pausanias lib.4.

Ἄμμος quid.

Bacchus templum Ioui constituit.

Iustin. lib. 11.

Matrem anguis imagine. Olympias Alexan. mater fuit, iuxta cuius dormiẽtis corpus (vt ait idẽ Plutarchus) draco accubuisse cõspectus est: quæ res amorẽ, charitatẽmque Philippi extinxisse fertur: adeò, vt illius persæpe cõcubitus euitauerit, siue aliquas magicas, & veneficia reformidãs, siue illius cõsuetudinẽ, & cõtuberniũ cuiquã Deo ex quadã religione permittẽs. Post illa cùm Philippus hac de causa Cheronẽ Megalopolitanum

Olympias Alexandri mater.

Delphos

Chero Delphos missus. Delphos misisset, à Deo respõsum est, vt Ammoni rem diuinã faceret: & hunc in primis Deũ veneraretur, amissurúmque ex oculis alterum, quo die in draconis forma concũbentẽ Deum cum Olympiade per hostij rimulã aspexisset. *Olympias aperit Alexandro arcana generationis.* Olympias quoque (sicut ait Eratosthenes) proficiscẽti in expeditionẽ Alexandro, secretò genituræ detexit arcana, proinde dignos genitore animos fouere iusit. Hæc carptim ex Plutarcho.

Serpentes ore pariẽtes. *Tradunt sic quosdam enitier angues.* Dixit iam Alciatus esse in Asia genera serpentum, qui ore pariant. Addo tamen ex opinione Anaxagoræ Philosophi, cecinisse Ouidium mustellam ore *Mustella ore parit.* parere. Sic enim inquit in 9. Metamorph.

Quæ quia mendacem parientem iuuerat ore:
Ore parit, nostrasq; domos, ut ante frequentat.

Hanc opinionem refutat Aristoteles lib. de animaliũ generatione tertio. Plinius quoque 10. li. Lacertam (inquit) ore parere, quod vulgò creditur, Aristoteles negat.

An quia sic Pallas de capite orta Iouis? Hæc nõ est interrogatio: sed phrasis Philosophorũ in dissoluendis problematis: qui etiã si certissima proferant, veluti dubitando finiũt per particulam, an. De Natali Palladis extat festiuus Luciani Dialogus, quẽ compendio hûc adscribã: Laborabat Iupiter dolore capitis, iusit Vulcanũ cum securi acutisima venire, qui caput diffinderet. Vulcano totis viribus in caput Iouis impellẽte securim, virgo Pallas prosiluit armata, iã nubilis, cæsia, pulchra, clypeũ saltãdo concutiens, cũ armatis tripudiãs, hastã vibrans. Addit præterea Pindarus

darus in Olympicis adaperto Iouis capite, adeò vehemẽter Mineruã infremuisse, vt totũ clamore perterrefaceret Olympũ. Sed nõ ab re fuerit, quoniã sæpe in hoc opere se nobis offert Minerua, semel dixisse, quid hæc fabula significet. Nulla enim tã vilis fabula est, ex qua Plato non eliciat, aut astrologiæ mysteria, aut ad vitæ cõmoda præcepta salubria. Minerua igitur, siue Pallas, est artiũ omniũ & bellorũ Dea. Artes & ingenuæ disciplinæ ex cerebro, ceu capite Iouis, id est, Dei Op. Max. sapientia proueniũt. Scimus etenim ex sacris literis, omne datũ optimum, & omne donũ à patre luminũ descẽdere. Securi caput Iouis aperit Vulcanus, vt Minerua nascatur. Quid hoc aliud est, quàm impetu quodam, quadámq; lucta, & summo ingenij conatu artẽ tandem cõquiri? Nemo enim vnquã artiũ apicẽ consequetur, si priùs nõ se vigiliis, sudoribus & algoribus exercuerit. Vnde mihi potiùs videtur dicta Minerua, ꝙ minuat neruos, quàm aliunde. Sed quid est, quod addit Pindarus, cælum & terrã clamore Mineruæ cõtremuisse? Nihil aliud esse reor, quàm cælũ, terrã, stellas, mare, cũcta denique sapiẽtia gubernari. Ad cuius imperiũ atque nutũ omnia moueantur, atque cõtremiscãt. Quid tandẽ innuit clamor ille Mineruæ recèns natæ? Iustitiã, æquitatem, iura, leges, societatem humani generis, virtutũ præmia, scelerũ punitionem. Rectè itaque tã pium clamorẽ cælũ & terra timẽt & reuerentur. Sed quoniã & bellorum præses est, videamus rursus, an hęc quę diximus in disciplinis bellicis etiam posśint adaptari. Est

Affabulatio.

Plato ex quauis fabula aliquid ad vitã vtile elicit.

Artes ex cerebro Iouis.

Minerua vnde dicta.

Clamor Mineruæ.

Pallas belli præses.

dea

dea belli Pallas, hastámq; vibrans effingitur: propterea quòd illi se in bellicis operibus gerūt strenuè, qui bonas disciplinas cum arte bellica coniunxerunt. Víxque reperias in re militari ducem insignē, qui non idē summa prudētia sit præditus. Nascitur ex cerebro Iouis: quia belli gubernatio ex Deo est, vt inquit Homerus. Sed militaris ars vsu & exercitatione constat. Quapropter Vulcanus securi caput findit Iouis: vnde nascitur bellona, id est, animus fortis, agilis, strenuus, & consiliis atque stratagematis valēs. Et quia Iouis est filia, propter Iustitiā defendendā clamat. Bella enim ideò suscipiuntur, vt in pace viuatur. Sed enim cū bellum adeò res sit horrēda, vt vix eius calamitas explicari possit, quid mirū, si cælum, & terra concutiantur, ad horrēdas Bellonę voces? Nascitur Pallas armata, & iam adulta, nō infans: quia consiliū Ducis, antequàm in lucem prodeat, iam oportet esse perfectum, & integrum, omnibúsque numeris absolutum.

Bellona quid.

Pallas cur nascitur armata.

An quia sic Pallas. Quoniā iam de Pallade cœpimus, cantemus iterū eiusdē natiuitatem, vt ab Hesiodo accepimus: sed tamē breuiùs. Primam, inquit, vxorem duxit Iupiter Metin (id est, prudētiā) quę cùm iāiam esset Mineruā paritura: Iupiter à Cælo & Tellure monitus, filios, quos ex Metide susciperet, consilio & fortitudine patrē superaturos, Mineruā ex vētre Metidis per iocū & dolū erutā suomet aluo condidit. Subdit inferiùs: Ipse autē Iupiter ex capite proprio Mineruā progenuit, cæsiis oculis præditā, acrē, indomitā, venerandā, cui bella, & belli clamor erāt

cordi

cordi. Hæc ille. Dicitur autẽ (vt ait Eustathius in prin. Iliad.) ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὸ δόρυ, id est, à vibrãdo hastã. Vnde à Poëtis Latinis dicitur Armisona: vel quòd Pallantẽ gigantẽ in Gigãtomachia occiderit: vel ꝙ ἐκ τῆς τοῦ διὸς συνεπάλθη κεφαλῆς, id est, ex Iouis exilierit capite. Hinc, vt ait Hesiodi interpres in Aspide, dicta est Tritonia, vel Tritogenia: quoniã lingua Æolica τριτὼ caput significat: quanquã de nomine hoc magna est opinionũ diuersitas. Nã Homeri Scholastes lib. Iliad. θ. ἀπὸ τοῦ τρεῖν dictã asserit, quòd hostes cõpauescere faciat. Põponius Mela li. 1. Super hunc inquit ingẽs palus amnẽ Tritona recipit, ipsa Tritonis: vnde & Mineruæ cognomẽ inditũ est, vt incolę arbitrãtur, ibi genitę. Faciũtq; fabulę ei aliquã fidẽ, ꝙ quem natalẽ eius putant, ludicris virginum inter se decertantium celebrant. Hoc sequutus Lucanus sic canit de Tritonide palude,

Pallas unde dicta.

Tritonia Pallas.

Palus Tritonis.

Hanc & Pallas amat, patrio quæ uertice nata,
Terrarum primam Libyam (nam proxima cælo est,
Vt probat ipse calor) tetigit, stagniq; quieta
Vultus uidit aqua, posuitq; in margine plantas,
Et se dilecta Tritonida dixit ab unda.

Porrò asserit Eustathius in 1. Iliad. vbi canit Homerus descendisse de cælo Mineruã, Achillis irã vt sedaret, οὐρανὸν ab antiquis pro capite vsurpari: quia caput ex Platonis sententia ad instar mũdi sit sphæricũ, vbi Pallas cõmoratur, quæ nihil aliud est (Democrito interprete) quàm ipsa prudentia, quæ (vt autor Allegoriarũ in Hesiodum, tradit) iure dicitur è Iouis vertice prognata: quoniã ab experientia sese promit prudẽtia: experiẽtia verò ex sensibus qui in capitis ambitu cernũ

tur. Allusit ad fabulã Terentius in sene seipsum excruciante, cùm inquit, Non si ex capite sis meo natus item, vt aiunt, Mineruam esse ex Ioue. Et Ouidius in Fastis,

Aut quia de capitis fertur sine matre paterni
Vertice cum clypeo prosiluisse suo.

Mediolanum.

EMBLEMA II.

Bituricis ueruex, Heduis dat sucula signum.
His populis patriæ debita origo meæ est,
Quam Mediolanum sacram dixere puellæ
Terram: nam uetus hoc Gallica lingua sonat.
Culta Minerua fuit, nunc est, ubi numine Thecla
Mutato matris uirginis ante domum.
Laniger huic signum sus est, animalq; biforme,
Acribus hinc setis, lanitio inde leui.

Indi

INdicat Alciatus hoc emblemate, quodnam sit patrię ſuæ inſigne atque origo. Sus, inquit, cuius dimidia pars ſit lanea, reliqua ſetacea, patriæ meæ dat inſigne: indéque Mediolanum dicitur, quaſi dicas, dimidia parte lanatum, inſigne compoſitum à duorum populorum ſigno Heduorum & Biturigum. Porcula enim Heduis inſigne eſt, Biturigibus veruex. Hiſtoriam ex Tito Liuio accipe, Priſco Tarquinio Romæ regnante, Celtarum (quæ pars Galliæ tertia eſt) penes Bituriges ſumma imperij fuit: ij regẽ Celtico dabant. Ambigatus is fuit, virtute, fortunáque cùm ſua, tum publica præpollens: quod in imperio eius Gallia adeò frugũ hominúmq; fertilis fuit, vt abundans multitudo vix regi videretur poſſe. Hic magno natu ipſe iam exonerare pręgrauante turba regnum cupiens, Belloueſum, ac Sigoueſum ſororis filios impigros iuuenes miſſurum ſe eſſe, in quas dij dediſſent auguriis ſedes, oſtendit: quãtum ipſi vellent, numerum hominum excirent: ne qua gens arcere venientes poſſet. Tum Sigoueſo ſortibus dati Hercynæi ſaltus: Belloueſo haud paulò lætiorem in Italiam viam dij dabant. Is Bituriges, Auernos, Senones, Heduos, Ambarros, Carnutes, Aulercos, exciuit. Profectus ingẽtibus peditum, equitúmque copiis in Tricaſtinos venit. Alpes tranſcendit: fuſiſque acie Tuſcis, haud procul Ticino flumine: cùm in quo conſederat, agrum Inſubrium appellari audiiſſet, cognominem Inſubribus Heduorum: ibi omen cuncti ſequentes loci, condidere vrbem, Mediolanum appellarũt.

Inſigne patriæ Alciati.

Mediolanum vnde dicatur.

Ambigatus.

Belloueſus & Sigoueſus.

Hęc ex Liuio. Hinc iam lux aliqua effulget versiculis Claudiani, de nuptiis Honorij & Mariæ,

Iam Ligurum terris ſpumantia pectora Triton
Appulerat, laſſosq; fretis extenderat orbes:
Continuò ſublimè uolans ad mœnia Gallis
Condita lanigeris, ouis oſtentantia pellem
Peruenit. —

Claudiani verſus emendatus.

Aliter tamen, & rectiùs legit Alciatus hæc carmina in Parergis.

— *ad mœnia Gallis*
Condita, lanigeræ ſuis oſtentantia pellem.

Bituricis ueruex. Bituricis poſuit pro Biturigibus per enalagen, Gallicè, le païs al'entour de Bourges.

Hedui.

Heduis dat. Hedui, Gallicè, le païs al'entour d'Autun en Bourgongne. Apud Straboné, Ptolemæum, Stephanum, Melam, & Cornel. Tacit. inuenio Heduos, Eduos, Æduos, Oeduos, Ædusios, pro eodem.

Mediolanũ in Gallia.

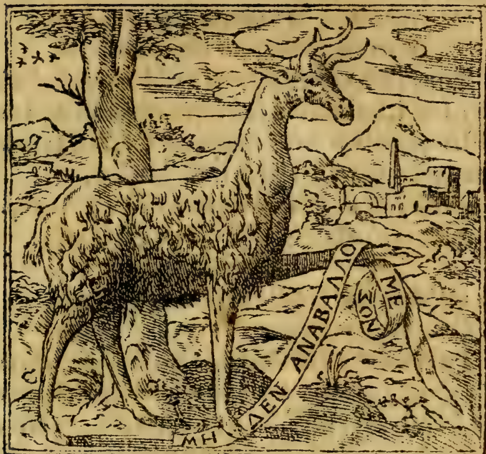
Quam Mediolanum ſacram. Mediolanũ Alciati patria in Italia eſt. Eſt & Mediolanum, ſiue Mediolanium in Gallia, Gallicè Xainctes, quod ſanctum ſignificat: inde Alciatus dixit, Sacrã dixere puellæ: nam vetus hoc.

* *
*

Nunquam

Nunquam procrastinandum.

EMBLEMA III.

ALCIATAE *gentis insignia sustinet Alce,*
Vnguibus & μηδὲν fert ἀναβαλλόμενος.
Constat Alexandrum sic respondisse roganti,
Quî tot obiuisset tempore gesta breui?
Nunquã (inquit) differre uolens, quod & indicat Alce:
Fortior hæc dubites, ocyor ánne fiet.

QVid quodque emblema contineat, satis prope semper indicat titulus: proinde in explananda sententia non multũ sumemus deinceps operę. In qua re non parum aliquos sollicitos video. Ponit nobis ob oculos Alciatæ gentis insignia: & tacitè innuit Alciatus nõ potuisse se ad tantum disciplinarum fastigiũ per- *Alciatæ gentis insignia.*

uenire, nisi laboribus multis, atque vigiliis, perpetuo curriculo in literarũ stadio cucurrisset, iuxta illud Ouidij,

Sed propera, nec te uenturas differ in horas:
Qui non est hodie, cras minus aptus erit.

Vnde sumptum emblema. Sumptum est emblema ex Homeri Scholiaste 2. Iliad. Subscribã & Homeri verba & Scholiastis: quoniam in vtrisque nõ mediocre subest documentum. Sic igitur infit Nestor,

Μηκέτι νῦν δῆθ᾽ αὖθι λεγώμεθα μὴ δέ τι δηρὸν
Ἀμβαλλώμεθα ἔργον ὅδη θεὸς ἐγγυαλίζει.

Id est,

Ne uerbis tempus fugiat: neque tempore longo
Differamus opus, pulcherrima munera Diuûm.

Tum subdit Scholiastes, στρατηγικὴ διδασκαλία χρόνου φείδεσθαι. οὔτε γὰρ παρελθόντα ἀνακαλεῖσθαι, οὔτε αἰτήσαντας λαβεῖν αὐτὸν δυνάμεθα. ἐρωτηθεὶς γὰρ ἀλέξανδρος πῶς τῆς ἑλλάδος περιεγένου, μηδὲν ἀναβαλλόμενος εἶπερ. Id est, Militare stratagema est, tempori parcere. Non enim aut prætereuntem horam reuocare, aut comprehendere possumus. Interrogatus Alexander quo pacto Græciam superasset, Nihil procrastinãs, respondit. Hæc eadem Hesiodus præcipit in Ergis lib. 2.

Μηδ᾽ ἀναβάλλεσθαι ἔς τ᾽ αὔριον ἔς τ᾽ ἔννηφιν,

Id est,

Ad cras rem differre nocet, tempusq; futurum.

Alce fera, ex Plinio & Solino. *Sustinet Alce.* De Alce fera Plinius agit lib. 8. cap. 15. & Solinus cap. 32. Sed apponam verba Cæsaris in Commentariis de Bello Gallico, lib. 6. quoniam huius feræ mirè explicant naturam. Sunt (inquit) quæ appellantur Alces: ha-

rum

rum est consimilis capris figura,& varietas pellium:sed magnitudine paulò antecedunt:mutilæque sunt cornibus,& crura sine nodis,articulísque habent:neque quietis causa procumbũt: neque si quo afflictæ casu conciderint, erigere sese,aut subleuare possunt. His sunt arbores pro cubilibus:ad eas se applicant,atque ita paulùm modò acclinatæ quietem capiunt:quarũ ex vestigiis cùm est animaduersum à venatoribus, quò se recipere consueuerint, omnes eo loco aut à radicibus subruunt,aut accidunt arbores: vt tantùm in summa species earum stãtium relinquatur. Huc cùm se consuetudine acclinauerint,infirmas arbores pondere affligunt, atque vnà ipsæ concidunt.

Fortior hæc. ἀλκὴ ἦς. fortitudinem significat; vnde videtur nomen hoc deductum.

Ocyor ánne fiet. Plinius loco citato, ad insidias capi ait aliàs velocitatis memoratæ. Subdit statim, Labrum ei superius prægrande:ob id retrograditur in pascẽdo,ne in priora tendens inuoluatur. Idem ait & Solinus. Vide adagium, Nunc tuum ferrum in igne est. Quod ad picturam attinet, mutilas & sine cornibus dixit Cæsar esse Alcas:at verò Pausanias (Æliano de natura animalium testante) in superciliis cornua habere mares testatur:fœminas contrà omnino carere.

Alce retrograditur in pascendo.

Alce an habet cornua.

In Deo lætandum.

EMBLEMA IIII.

Aſpice ut egregius puerum Iouis alite pictor
Fecerit Iliacum ſumma per aſtra uehi.
Quisne Iouem tactum puerili credat amore?
Dic, hæc Mæonius finxerit unde ſenex
Conſilium, mens atque Dei cui gaudia præſtant:
Creditur is ſummo raptus adeſſe Ioui.

EX Homeri Scholiaſte lib. 4. Iliad. vt mox ſubiiciemus. Epigramma eſt obſcurum, niſi præmittantur paucula ex Ariſtot. lib. Moral. ad Nichom. 10. cap. 4. Cuius ſententiam aliquanto latiùs tractabo, quàm illic poſita eſt, dummodo eodem ſenſu. Inquit igitur, Eſt vniuſcuiuſque ſenſus voluptas propria, vt auditionis, guſtationis, &c.

nis, &c. Sed ita in vnoquoque ſenſu perfecta erit voluptas, ſi ſenſus ille puriſsimus ſit: & obiectum illius ſenſus ſit præſtantiſsimum. Fiet hæc res exemplis illuſtrior. Si auditionis ſenſus purgatus eſt abundè, obiiciatúrque illi cæleſtis quædam & diuina Muſica, tum ingenerabitur ſumma illius ſenſus voluptas. Sic in viſu. Quid prodeſt, ſi tibi oſtẽdatur, vel Apellis, vel Timanthis ingenioſiſsimè depicta tabula, ſi lippus, aut ſis captus lumine? Opus eſt denique, vt oculus ſit puriſsimus, & illius obiectum præſtantiſsimum. Vt igitur ſua cuiuſque ſenſus voluptas eſt propria: ita & mentis & intellectus, & contemplationis: ſimilíque pacto ſumma voluptas generatur intelligentiæ noſtræ, ſi ipſa quod fieri poteſt, puriſsima ſit, & defæcata: & ſibi eligat ex omnibus rebus quod ſit præſtantiſsimũ, vtpote Deum in quem contempletur, & totis viribus rapiatur. Qui igitur ſic collocat intellectũ ſuũ, nec vilibus & caducis huius ſeculi rebus intentus eſt, meritò Ganymedes poterit appellari. Nã γάνυσθαι, gaudere ſignificat, μῆδος conſiliũ: quaſi dicas, conſiliis & contẽplatione gaudentẽ. Nũc verba commẽtatoris Homeri ſubiiciamus, quę ſecutus eſt noſter Alciatus, Γαννυμήδης ἡ ὑπηρετεῖ μόνῳ τῷ Διῒ, ὅτι ὁ μὲν Ζεῦς πρῶτος ἐστὶ νοῦς, μόνος δὲ ὁ νοῦς ἔχει οἰκεῖον τὸ τοῖς μήδεσι γάννυσθαι: τοῦτο γὰρ ὁ Γαννυμήδης. Hoc eſt, Ganymedes ſoli Ioui miniſtrat. Quoniam Iupiter prima eſt intelligentia: ſolius autem intelligentiæ proprium eſt conſiliis gaudere, atque hoc ſonat Ganymedes. Ganymedis autem fabula refertur ab Homero in hãc

Ganymedes quid.

ſententiam, vt vertit Nicolaus Valla:

Tros ab Erichthonia ſatus eſt de ſanguine Trois
Ilus, & Aſaracus, ſimilisq; Deo Ganymedes
Egregius forma raptus ſublimis in auras
A ſuperis cælo poſitus diuûm inter honores
Pulcher, ut ante Iouem miſceret pocula menſis.

Ganymedes Trois filius.
Magni viri memoria laborare ſolent.

Trois igitur fuit filius Ganymedes, non Laomedontis, vt videtur ſenſiſſe Cicero in prima Tuſculana, lapſus videlicet memoria (quo nomine ſolent magni viri laborare, qui grauioribus impeditis curis, cùm citant vel autores, vel autorum teſtimonia, toto, quod aiunt, cælo aberrant: id quod diligẽs lector ſæpe in Ariſtot. depræhendet in libris præſertim de moribus.) verba Ciceronis hæc ſunt: Nec Homerum audio, qui Ganymedem à Diis raptum ait, propter formam, vt Ioui pocula miniſtraret: non iuſta cauſa, cur Laomedonti tanta fieret iniuria. Fingebat hæc Homerus, & humana ad Deos transferebat, diuina mallem ad nos. Meminerunt huius fabulæ & alij Poëtæ. Virgil. lib. 5. Æneid. ſic,

Intextusq; puer frondoſa regius Ida
Veloces iaculo ceruos, curſuq; fatigat:
Acer anhelanti ſimilis, quem præpes ab Ida
Sublimem pedibus rapuit Iouis armiger uncis:
Longæui palmas nequicquam ad ſydera tendunt
Cuſtodes, ſæuitq; canum latratus in auras.

Statius lib. I. Thebaidos,

Hinc Phrygius fuluis uenator tollitur alis:
Gargara deſidunt ſurgenti, & Troia recedit:
Stant mœſti comites, fruſtraq; ſonantia laxant,
Ora canes, umbramq; petunt, & nubila latrant.

Ouidius

Ouidius non ab Aquila Iouis, ſed ab ipſo Ioue in Aquilam transformato Ganymedem raptum canit.

Rex ſuperûm Phrygij quondam Ganymedis amore
Arſit, & inuentum eſt aliquid, quod Iuppiter eſſe,
Quàm quod erat, mallet: nulla tamen alite uerti
Dignatur, niſi quæ poſſet ſua fulmina ferre.
Nec mora percuſſo mendacibus aëre pennis,
Arripit Iliadem, qui nunc quoque pocula miſcet,
Inuitáque Ioui nectar Iunone miniſtrat.

Sunt qui fabulam hanc ad hiſtoriam referant, & quibus Herodianus lib. 1. Licet (inquit) apud alios comperiam pugnam illic Ilum Phryga, Tantalumq; Lydum inter ſe conſeruiſſe, ſiue de via ortam, ſiue potiùs ob raptum Ganymedis. Cúmque diu æquis viribus decertatum foret, ac permulti vtrinque cecidiſſent, nomen ex ea clade loco eſſe impoſitum. Hîc etiam fama fertur Ganymedem ipſum trahentibus in diuerſa Germani atque amatoris manibus vita eſſe orbatum, ſublatúmque è medio pro calamitatis ſolatio relata ad Iouem raptorem fabula, diuinis fuiſſe honoribus affectum. Paulus Oroſius lib. 1. cap. 12. Tantalus (inquit) rex Phrygiorum Ganymedem Trois Dardaniorum Regis filium cùm flagitioſiſsimè rapuiſſet maiori conſerti certaminis fæditate detinuit: ſicut Phanocles poëta confirmat, qui maximum bellum ab hoc concitatum fuiſſe commemorat. Euſebius in Chronicis idem ferè ſcribit, inquiens, Ob raptum Ganymedis, & Trois patris Ganymedis, & Tantali bellum exortum eſt, vt ſcribit

Locus vbi Ganymedes fuit raptus.

Phanocles poëta. Frustra igitur Iouis fabula, & raptrix aquila fingitur. Chalcidenses solebant ostendere locum (quem Harpiguim nominabant) vbi Ganymedes ab Ioue fuisset raptus. In fabulam hanc Ganymedis multis in locis iocatur Lucianus, quem consule, si plura de Ganymede cupis. Nunc accedamus ad explanationem. Et primùm de titulo pauca prælibemus.

In Deo *lætandum.*) Videtur sumptus titulus ex verbis D. Pauli ad Philip. 4. cùm ait, χαίρεται ἐν κυρίῳ πάντοτε, καὶ πάλιν ἐρῶ, χαίρεται. Id est, Gaudete in domino semper, iterũ dico, gaudete.

Aspice ut egregius. Quis fuerit hic egregius pictor, parui refert inquirere. Nam poteris hæc intelligere de pictore quodam, qui hæc emblemata depinxit: nisi malis de Leocra nobilissimo pictore sermonem fieri. Is enim (vt inquit Plinius) Aquilam sentientem quid rapiat in Ganymede, & cui ferat, parcentem vnguibus etiam per vestem fecit.

Leocra pictor.

Iouis *alite.* Aquilam intelligit, quæ in Iouis tutela ideò esse dicitur, quia fulmine non tangitur, vt Plinius lib. 2. cap. 51. & lib. 10. cap. 3. autor est: vel quòd altissimi sit volatus, ita vt nubes trãsuolet, quod scribit Aristot. siue quòd regina sit auium, vt cecinit in Olympiis Pindarus.

Quis ne Iouem? Iupiter idem est, quod iuuans pater, quem conuersis casibus appellamus à iuuando Iouem. Ita Cicero lib. 2 de Natu. Deor. Simili modo dicitur à Græcis ζεὺς, quòd vitæ omnium sit autor ἀπὸ τοῦ ζάω, viuo. Eundem

dem & Δία vocant, quòd per ipsum sint omnia. Hæc & plura Diogenes Laërtius in vita Zenonis.

Dic, hæc Mæonius. Mæonia regio est minoris Asiæ teste Plinio, & Ptolemæo: nunc Lydia di- *Mæonia regio.*
citur: inde Mæonius, & Mæonides dictus fuit Homerus, quòd inde, vt quorundam fuit opinio traxerit originem. Sed de Homeri patria varia traduntur, multáque in hanc sententiam sunt conscripta epigrammata. Addam tamen distichon ex Gellianis noctibus, lib. 3. cap. 11.

Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν ὁμήρου,
Σμύρνα, ῥόδος, κολοφὼν, σαλαμὶν, ἴος, ἄργος, ἀθῆναι. Hoc est,

Septem urbes certant de stirpe insignis Homeri,
Smyrna, Rhodos, Colophō, Salamin, Ios, Argos, Athenæ.

Sed Plutarchus ex sententia Ephori Cumæi, non à patria, sed à genere Mæonium appellatum tradit. Tres enim enumerat fratres Cu- *Tres Cumæi fratres.*
mæos, Attellem, Mæonem, Dium, horum Dium in Ascram Bœoticæ vicum migrasse, ibique ex Pycimide vxore suscepisse Hesiodum: Attellem in patria diem obiisse, filiámque nomine Critheida fratris Mæonis tutelæ reliquisse. Hanc Mæon cùm ingrauidasset, infamiam veritus, eam Phemio Grammatico in Matrimonium collocauit, quæ non multò pòst. iuxta fluuium Meletem Homerum peperit, qui Melesigenes inde fuit appellatus. Eius vitam latissimè prosequitur Herodotus. Hunc vide.

Consilium, mens atque Dei. Respondit nunc ad *Propria lætitia quæ.*
interrogata, dicitque illam esse propriam lætitiam

tiam, quæ à consiliis & contemplatione oritur, & in qua summum bonum nonnulli Philosophorum collocarunt. Atque ita τὸν μακάριον, id est, beatum, ἀπὸ τοῦ χαίρειν, id est, à lætando nominauerunt, vt autor est Arist. in lib. 7. de Moribus ad Nicomachum, cap. 10. Distichon igitur sic explico, Ille cui Dei consilium atque mens præstant gaudia, is creditur adesse summo Ioui. Hoc facient planum Aristotelis verba lib. 10. cap. 8. ad Nicomachum. Etenim (inquit) si Dij res curant humanas (sicuti curant) profectò illud quidem est consentaneum: vt re delectentur, & optima, & quæ generis societate cum ipsis sit coniunctißima, qualis mens videtur esse, iisque hominibus, qui eam rem maximè ament & colant beneficia reddant: quòd res eas curent illi, quas habent charas, rectéque vt præclarè facta sequantur. Ergo Deo charißimus est, idémque beatißimus debet esse. Ita sapiens maximè est beatus futurus.

Hæc ille.

Sapientia

Sapientia humana ſtultitia eſt apud Deum.

EMBLEMA V.

Quid dicam? quónam hoc compellam nomine monſtrum
Biforme: quod non eſt homo nec eſt draco?
Sed ſine uir pedibus, ſummis ſine partibus anguis,
Vir anguipes dici, & homiceps anguis poteſt.
Anguem pedit homo, hominem eructauit & anguis,
Nec finis hominis eſt, initium nec eſt feræ.
Sic olim Cecrops doctis regnauit Athenis,
Sic & gigantes terra mater protulit.
Hæc utrum ſpecies, ſed relligione carentem,
Terrena tantum quiq; curet, indicat.

TItulus eſt ex D. Pauli epiſt. ad Corinth. 1. cap. 3. ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστί. Et eadem epiſto. cap. 1. ex Eſaia citat,

Perdam

Perdam ſapientiam ſapientium, & prudentiam prudentium reprobabo. Verſus ſunt Exametri & Trimetri Iambici. Vtrique tamen claudicantes. Imitatio eſt ex lib 4. Epigrammaton Græcorum deſumpta, vbi hæc carmina de Chirone leguntur:

εἰς χείρωνα τὸν ἱπποκένταυρον, (ἀνήρ.
ἀνδρόθεν ἐκκέχυθ' ἵππος, ἀνέδραμε δ' ἵππόθεν
εἰς τὸν αὐτὸν ἄδηλα, (ἵππος.
ἀνὴρ νόσφι ποδῶν, κεφαλῆς δ' ἄτερ, αἰόλος
εἰς τὸν αὐτόν, (ἵππον.
ἵππ' ἐρεύγεται ἄνδρα, ἀνὴρ δ' ἀποπέρδεται
εἰς τὸν αὐτὸν εὐόδου,
ἵππος ἔην ἀκάρηνος, ἀνὴρ δ' ἀτέλεστος ἔκειτο.
ὃν γε φύσις παίζουσα θοῷ ἐνεκέντρισεν ἵππῳ.

Sic vertit noſter Alciatus,

Ex uiro deſcendit equus, aſcendit autem uir de equo:
Vir quidem ſine cruribus, & equus fuit ſine uertice.
Nam equum pedit uir: & uelox equus ructat uirum.
Non habebat finem homo, neq; quadrupes exordium.
Sed uirum natura ludens acri equo commiſcuit.

Huiuſmodi monſtra nullo pacto poſſe reperiri natura ſanè feſtiuis carminibus indicat Lucretius lib. 5. licet Plinius naturalis Hiſtoriæ lib. 7. cap. 3. dicat Claudium Cæſarem ſcripſiſſe natum in Theſſalia Hippocentaurum, eodémque die interiiſſe.

Sic olim Cecrops. Cecrops veniens Athenas ab Aegyptia vrbe, quæ dicitur Sais (atque vt inquit Charax, Sais apud Aegyptios Athenæ vocantur

vocantur) biformis, siue διφυὴς vocabatur: vel quòd ex draconis dentibus fuerat prognatus (fuerat autem hic draco Atheniensium rex) vel quòd duorum virorum naturam & staturam æquaret: vel quòd vtramque linguam calleret, Aegyptiam & Græcam. Vel quòd, vt fabulantur, superiora hominis, inferiora draconis haberet. Quod sic mysticè Demosthenes interpretatur dicens, viribus quidem draconis præditum Cecropem, at intelligentia hominis. Ego autem sic allegoricè interpretor, Cùm rex esset bonus, feram illam gentem sic in ordinem reduxit, vt vnam concordiam omnes, ipsúmque ducem bonum, & rectorem agnoscerent. Propterea ipsum διφυὴν vocarunt (velut apud Ioannem Antiochenum inuenio) quòd priùs Græcæ fœminæ ferino ritu veluti pecora, & nō per connubia commiscebantur. Hoc pacto pueri μονοφυεῖς erant, id est, vnius naturæ: matrem quippe solam noscebant. Regnante verò in Attica Cecrope cessauit illa ferina commistio, & viris legitimè Cecrops iunxit vxores. Inde iam pueris, & patrem & matrem noscitantibus dictus est ipse Cecrops διφυὴς, quòd per illum pueri hoc essent consecuti. Hęc Isacius Tzetzes in Lycophronem. Cecrops primus fuit Atheniensium Rex, testante Eusebio in Chronicis. Cecrope regnante primùm in arce oliua orta est, & ex Mineruæ quoq; nomine Græcè, Athenæ nuncupatæ. Dicebatur autem Cecrops diphyes, id est, duabus naturis siue ob longitudinem corporis: siue idcirco quòd cùm esset

Cecrops quare dictus διφυὴς

Ægyptius

Aegyptius vtramque linguam ſciebat, Græcam & Aegyptiacam. Primus Cecrops bouem immolans Iouem appellauit: & Cecropia regio ab eo nuncupata. Floruit tempore Moſis anno mundi 3645. Hæc ex Euſebij Chronicis, quæ omnia & in præfatione poſuit latiùs. Aliter Plutarchus in libello de Sera numinis vindicta: Perinde (inquit) ambiguè priſcos de Cecrope fabulatos arbitror, non, vt aliqui aſſerunt, ex optimo Rege crudelem, & immitem factum eſſe Tyrannum: ſed contrà cùm ſub initium moroſus ac terribilis fuiſſet, poſteà perquam humanè ac placidè imperaſſe. Lógè aliter Iuſtinus, Ante Deucalionis tempora (inquit) regé habuere Cecropem, quem vt omnis antiquitas fabulata eſt, biformem prodidere: quia primus marem fœminæ matrimonio iunxit.

Cecrops primus bouem immolauit.

Iuſtin. li. 2.

Sic & Gigantes. Gigantes Titanis & terræ fuere filij: ſiue, vt alij volunt, terræ tantùm ſine patre, vaſtiſsimis corporibus, ſerpentinis pedibus, tanta ſuperbia, vt in Deos impetùm fecerint, montibus ſuper montes impoſitis: cuius rei cauſa Dij territi omnes mutatis figuris in Aegypto delituerunt. Tandem ab Ioue fulmine icti ſunt, atque ſub Aetnam, aliáſque inſulas detruſi. Quæ fabula videtur à vero traxiſſe originem: ſiquidem legimus in lib. Geneſeos, gigantes turrim conatos ſtruere, cuius cælum attingeret culmen, niſi Deus confuſione linguarum eos ab incepto abſtraheret. Dicti ſunt Gigantes παρὰ τὸ ἐκ τῆς γῆς ἰέναι, hoc eſt, quòd ex terra exierint, vt ait Orpheus,

Gigantes qui.

Fabulæ origo.

Gigantes vnde dicti.

Οὓς

Οὓς καλέουσι γίγαντας ἐπώνυμον ἐν μακάρεσσιν,
Οὕνεκα γῆς ἐγένοντο καὶ αἵματος οὐρανίοιο.

Id eſt,

Nomine gentili Diui hos dixere Gigantes,
Quòd geniti è terra, cæli ſint ſanguine creti.

Heſiodus quoque in Theogonia Erimyas, & Gigantes ex cruore cæli (cùm is à Saturno filio caſtraretur) in gremium terræ dilapſo procreatos dicit. Idem latè proſequitur Gigantomachiã in eodem opere. Gigantum meminit Ouidius Metamorph. 1. Vbi eos vocat ſuperûm contemptores, & anguipedes. Meminit & lib. 5. eiuſdem operis, & 5. Faſtorum ſic ait,

Terra feros partus immania monſtra Gigantes
Edidit, auſuros in Iouis ire domum.
Mille manus illis dedit, & pro cruribus angues:
Atque ait, in magnos arma mouete deos.
Extruere hi montes ad ſydera ſumma parabant,
Et magnum bello ſollicitare Iouem.
Fulmina de cæli iaculatus Iuppiter arce,
Vertit in authores pondera uaſta ſuos.

Et Claudianus in Gigantomachia,

Terra parens quondam cæleſtibus inuida regnis,
Titanumq; ſimul crebros miſerata dolores,
Omnia monſtrifero complebat Tartara cœtu.
Inuiſum genitura nefas, Phlegramq; retexit
Tanta prole tumens, & in æthera protulit hoſtes
Fit ſonitus, erumpunt crebri, &c.

Vide apud Eraſmum Adagium, Gigantum arrogantia, & item adagium, Terræ filius. & Politianũ cap. 18. Miſcel. Scholiaſtes Homeri hanc fabulam in hanc ſententiam narrat. Cùm Iupi-

ter patrem Saturnum, regno perturbasset, Deorúmque sibi principatum asciuisset, Gigantes terræ filij, succensentes, Tartesi, (quæ ciuitas est iuxta Oceanum) magnum bellum aduersus Iouem adornarunt. Iupiter verò illis obuiam factus, in Herebum deiecit ac patri Saturno in ipsos imperium tradidit. Et Ophioni, qui cæteris superbia præstare videbatur, superato, montem ab eius nomine Ophionium superimposuit. Berosus Babylonicus de antiquitatibus, Circa Libanum (inquit) fuisse Enos vrbem maximam Gigantum, qui vniuerso orbi dominabantur ab occasu Solis ad ortum. Hi vastitate corporis ac robore confisi, inuentis armis omnes opprimebant libidinique inseruientes inuenerunt papiliones, & instrumenta musica, & omnes delicias. Mãducabant homines, & procurabant aborsus in eduliúmque præparabant, & commiscebantur matribus, filiabus, sororibus, masculis, & brutis, & nihil erat sceleris, quod non admitterent, contemptores religionũ & Deorũ. Homerus quoque in Batrachomiomachia, Terræ filios vocat Gigantes,

Ophion.

Gigantum praua consuetudo.

Γηγενέων ἀνδρῶν μιμούμενοι ἔργα γιγάντων.

Terrigenúmq; uirum simulantes facta Gigantum.

Quinta Luna aliquid aggredi inauspicatũ erat apud antiquos: erat enim hic numerus Mineruæ consecratus, quam sterilem esse constat. Hoc die canunt Poëtæ natum Orcum, Eumenides, & Gigantes. Vnde Virgil. 1. Georgicôn,

Quinta Luna inauspicatá apud antiquos.

— quintam fuge: pallidus orcus,
Eumenidesq; satæ: tum partu terra nefando

Cœumq;,

Cœumq; Iapetumq; creat, sæuumq; Typhœa,
Et coniuratos cælum rescindere fratres.
Ter sunt conati imponere Pelio Ossam:
Scilicet atque Ossæ frondosum inuoluere Olympum:
Ter pater extructos deiecit fulmine montes.

Hæc uafrum est species. Cicero de senectute, Nam quid est aliud Gigantum more bellare cũ Diis, nisi naturæ repugnare? Gigantes autem, vt ait Macrobius in Saturnal. lib. 1. cap. 20. quid aliud credendum est fuisse, quàm hominum quãdam impiam gentem, Deos negantem, & ideo æstimatam Deum pellere de cælesti sede voluisse? Horum pedes in draconum volumina desinebant: quod significat, nihil eorum rectum, nihil superum cogitasse: totius vitæ eorum gressu atque processu in inferna mergente.

More gigantũ pugnare quid.

Pedes draconum volumina.

* *
*

Ficta Religio.

EMBLEMA VI.

Regali residens meretrix pulcherrima sella,
Purpureo insignem gestat honore peplum.
Omnibus & latices pleno è cratére propinat:
At circum cubitans ebria turba iacet.
Sic Babylona notant quæ gentes illice forma,
Et ficta stolidas relligione capit.

Origo emblematis. EX Hieremia duxit principium huius emblematis sensus. Verba Cęlij Rhodigini adscribam ex cap.11. lib.8. In sanctis (inquit) literis meretriculæ versutioris typum habet Babylon, quæ gentibus aureo poculo inscitiam propinet: vnde scelerum mox agmen promicet, & errorũ inexpugnabilis acies. Apud Hieremiam cap.51.

cap. 51. ſic adnotatum comperi, Calix aureus Babylon in manu Domini inebrians omnem terram. Sunt qui ſermonis ornatum ſic dici concipiant: quo vitiis inebrientur omnes, qui ſit tamen in manu Domini Pontificio conſtitutus. Origenes: Babylonis (inquit) calicem aureum accipe, dogmatum prauorum verba peſtifera, eloquentiæ cultu decora. Omnino per parabolam à Propheta dici ea ſcribit Nicolaus Theologus. Indicari autẽ Babylonis regem: is eſt (vt inquit Origenes) Nabuchodonoſor, qui gentibus innumeris propinarit mæroris potũ, ſuperbè ac crudeliter, quod domini fiebat virtute, ſibi arrogantius adſcribens. Quod autem ad picturam huius attinet emblematis, latius explicatur in lib. Apocalypſis D. Ioãnis cap. 17. Cuius verba huc retuli, vt paſsim leguntur, Et vidi mulierem ſedentem ſuper beſtiam coccineam, plenam nominis blaſphemiæ, habentem capita ſeptem, & cornua decẽ. Et mulier erat circundata purpura & coccino, & inaurata auro & lapide pretioſo, & margaritis, habens poculum aureum in manu ſua plenum abominatione, & immunditia fornicationis eius: & in fronte eius nomen ſcriptum, Myſterium, Babylon magna, mater fornicationum, & abominationũ terræ.

Purpureo inſignem geſtat honore peplum. Peplum, ſeu peplus; vtroque enim modo dicitur, teſte Cælio, veſtis eſt mulierum propria, vt annotat Euſtathius. Vnde & Βαθύπεπλοι, & καλλίπεπλοι, & ἑλκεσίπεπλοι, & τανίπεπλοι, mulierum epitheta ſunt apud Homerum. Euripedes tamen viris *Peplum quid.*

etiam tribuit. Seruius Mineruæ consecratã fuisse tradit Pallam, super illo Vergilij versu,

Crinibus Iliades passis, peplumq; ferebant.

Erat & hoc titulo Aristotelis Commentarius, in quo Ducum genealogias præter Aiacis exequebatur. Item velum curribus instratũ ad puluerem arcẽdum. Ponitur & pro instratis equorum. Est etiam fruticis genus apud Dioscorid.

Babylon. *Sic Babylona notant*, Babylon, de qua hîc loquitur Alciatus (Nã fuit alia in Ægypto à Cambyse Persarum rege condita) vrbs est Mesopotamiæ Chaldæorũ metropolis à Belo dicta per literarum reduplicationem & transmutationẽ, vt ait Magnus Etymologicus. Sed vt sacrę literæ docent à confusione potiùs dicitur, propter linguarum cõfusionem eorum, qui turrim ædificabant. *Babel Hebreis.* Babel enim Hebræis confusio est. Huius vrbis pulcherrimam descriptionem, vide apud Q. Curtium lib. 5. & apud Diodorum Siculum libro 3. de rebus fabulosis: & apud Herodotum in prima historia circa finem.

Non

Non tibi sed religioni.

EMBLEMA VII.

Isidis effigiem tardus gestabat asellus,
Pando uerenda dorso habens mysteria.
Obuius ergo Deam quisquis reuerenter adorat,
Piasque genibus concipit flexis preces.
Ast asinus tantùm præstari credit honorem
Sibi, & intumescit admodùm superbiens:
Donec eum flagris compescens dixit Agaso:
Non es Deus tu (Aselle) sed Deum uehis.

PRimus quisque versus exameter est, secundus quisque trimeter Iambus. Epigramma desumptum ex quadam Gabriæ Græci tabella, cuius talis circunfertur translatio, Humeris asinus gestabat argenteum simulachrum, quod *Gabriæ fabella.*

vnuquiſque occurens adorabat. Superbia verò elatus nolens manere aſinus, audiuit, Non es tu Deus, ſed fers Deum. Affabulatio, Quòd oporteat eos, qui in dignitatibus conſtituti ſunt, cognoſcere ſe eſſe homines. Eraſmus in prouerbio, Aſinus portãs myſteria, ſic ait, ὄνος ἄγων μυστήρια, in eum dicebatur, qui præter dignitatẽ in munere quopiam verſabatur. Veluti ſi quis ignarus literarum bibliothecæ præfectus eſſet. Ariſtophanes in Ranis,

> Νὴ τὸν Δί᾽ ἐγὼ γοῦν ὄνος ἄγων μυστήρια.
> Ἀτὰρ οὐ καθέξω ταῦτα τὸν πλείω χρόνον.

Id eſt,

Vnde natũ adagium.

> *Ita per Iouem ſum aſinus uehens myſteria.*
> *Verùm iſta non iam ſuſtinebo diutius.*

Interpres affirmat inde natum adagium, quòd olim quibus ad peragenda ſacra Eleuſina opus erat, aſino impoſita deportabatur. Quadrabit & & in eos, quorum opera alij duntaxat eſt vſui, cùm ad ipſos præter moleſtiam, nihil interim redeat. Veluti ſi quis cibos alij guſtet, quibus ipſi non liceat veſci. Huc alluſiſſe videtur Apuleius, cum ſe fingit aſinum Cererem Deam circunferẽtem. Suidas adſcribit, Demonem ad lapidem molarem referre, quem Græci ὄνον appellant: propterea quòd in ſacris, molis frumentariis coronas imponere cõſueuerint. Itaque torquebitur eleganter in eos, quibus immerentibus honos habetur. Veluti cùm indoctis doctoris titulus, pileum, & annulus, aliáque id genus inſignia tribuuntur. Hæc Eraſmus.

Lapis molaris ὄνος Græcis.

Istdis effigiem. Io filia Inachi Regis Argiuorum cùm pristinæ figuræ fuisset restituta (nam fecerat illam Iupiter vaccam, vt in 1. Metamorpho refert Ouidius) ab Aegyptiis pro Dea culta fuit, Isisque appellata De qua multa Diodorus lib. 1. cap. 2. & alibi, qui ait, primos in Aegypto genitos homines, hunc mundi ornatum admirantes, vniuersorúmque naturam, duos tantùm Deos, & quidem æternos credidisse: Solem & Lunam, & illum quidem Osiridim, hanc verò Isidem appellasse, vnde Isidi apponunt cornua. Herodotus per Isidem intelligi Cererem ab Aegyptiis tradit: vt per Ositim Bacchum. Idem & Diodorus sentit, atque etiam ipsius verba subiiciam, Quidam (inquit ille) Isidem Iouis Aegyptij Regis filiam fuisse, eandémque cum Cerere esse, quæ ab Osiride fratre vxor accepta, multa contulerit ad vsum vitæ humanæ. Prima enim triticum & hordeum, quæ prius incognita hominibus casu inter cæteras herbas oriebantur, inuenisse fertur. Leges quoque Isidem statuisse ferunt, quibus iustitia æquè omnibus seruaretur, vi atque iniuria timore pœnæ sublatis Hac de causa prisci Græci Isidem legiferam appellarût, tanquam primam legum inuentricem, & quæ sequuntur. Extat Plutarchi de Iside & Osiride Commentarius, quem vide, si plura de hac re cupis. Addam tamen aliquid quod sit auctarij vice, ex eodem libro, in Sai Pallados erat templum, quam Isim etiam arbitrantur, eiusmodi præscriptione, ἐγώ εἰμι πᾶν τὸ γεγονός, καὶ ὄν, καὶ ἐσόμενον, καὶ τὸν

Isis cur cornua habeat.

Isis legifera.

ἐμὸν πέπλον οὐδεὶς θνητὸς ἀπεκάλυψε. Ego sum omne quod fuit, est, erit: meum peplum mortalis reuelauit nemo. Nec his multùm dissimilia sunt, quæ tradit Diodorus. Ait nanque sacris literis in Isidis columna hæc fuisse scripta verba: Ego Isis sum Ægypti Regina, à Mercurio erudita: quæ ego legibus statui, nullus soluet. Ego sum Osiridis. Ego sum prima frugum inuentrix. Ego sum Ori Regis mater. Ego sum in astro canis refulgens. Mihi Bubasta vrbs condita est. Gaude, gaude, Aegypte quæ me nutristi. Cæterùm ne illud quidem silentio prætereundum fuit, quod narrat Eusebius in Chronicis, rapuisse Iouem Io Inachi filiam, in vaccamque transformasse. Quo tempore apud Hebræos Patriarcha Iacob regnabat.

Diodorus Sicul. de fabul. antiq. gestis.

Pando.

Pando ueneranda dorso. Pando, as, incuruare significat, vnde pādus, incuruus. Verg. 2. Georg.

Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.

Et Ouidius 10. Metamorph. de apro loquens,

Protinus excußit pando uenabula rostro.

Mysteriū.

Habens mysteria. Mysterium Latinè arcanum, sub quo arcani aliquid latet res occulta, quæq; nefas est vulgo efferri. Erant autem mysteria duplicia. Magna apud Eleusinem terræ Atticæ Cereri sacra. Et parua Proserpinæ. In quibus quæ agebantur sacerdotes summo silentio occultabant. Dicūtur μυς ἤρια ... , id est, quòd oportet occludere intus, intus custodire, nec cuiquam profano explicare. Vide prouerbium, ante mysteria discedere.

Quisquis.

Obuius ergo Deam quisquis. Quisquis, pro, quiuis

uis Thom. Linac. lib. 2. de part. enallage autor est, hæc nomina sæpe mutari, vt quisquam, pro, quiuis.

Piásque genibus flexis concipit preces. Concipere preces pro precari tantùm accipio, quidquid alij dicant. Sic aliquando loquitur Ouidius, vt in 8. Metamorph. *Concipere preces.*

Concipiunt Baucisq; preces, timidúsque Philemon.

Et lib. 3. Trist. Eleg. 13.

Libáque dem pro te genitale notantia tempus?
Concipiámque bonas ore fauente preces?

Quà

Qua Dij vocant eundum.

EMBLEMA VIII.

In triuio mons est lapidum: supereminet illi
Trunca Dei effigies, pectore facta tenus.
Mercurij est igitur tumulus. Suspende uiator
Serta Deo rectum qui tibi monstrat iter.
Omnes in triuio sumus, atque hoc tramite uitæ
Fallimur, ostendat ni Deus ipse uiam.

Mercurius triceps.

EX prouerbio ἕπου θεῷ. id est, Deum sequere. De quo Erasmum consule. Mercurius triceps olim effingebatur, & tricephalus dicebatur: quia Physicum, Ethicum, ac Logicum amplectebatur: seu quòd cælestis, marinus, ac terrestris crederetur. Solebat in triuijs apponi cum inscriptione in singulis capitibus, quò duceret

ceret via hæc, quò rursus illa.

In triuio mons est lapidum. Prouerbium subest, ἑρμαῖον, id est, mercuriale: quod Erasmus dum explanat multum sumit operæ: nec tamen quidquam proficit. Nos altiùs fabulam repetamus, vt loco difficili, qui Erasmum torquet, lucem aliquam afferamus. Didymus in lib. 16. Odysseę huiusmodi fabulam narrat ex Anticlide. Mercurius (inquit) præcipiente Ioue, vitam eripiens Argo Iûs custodi, ductus est in iudicium ab Iunone aliisque Deis impacta dica: eò quòd primus cæde mortalium dæmonum esset coinquinatus. Conueniunt in iudicium Dei: iudicant tamen par & æquum esse, vt Mercurius dicto Iouis audiens esset, quandoquidem illius est nuntius. Absoluentes denique à cæde Mercurium, surrexerunt, atque ad illius pedes niueas atrásque tesseras, quibus erat damnandus, vel absoluendus ille, proiecerunt. Inde mortales vsque in hæc tempora in Mercurij honorem per vias lapidum tumulum constituunt: quoniam Mercurius est viatorum Deus. Et hos tumulos vocant ἑρμαίους λόφους. Hæc Didymus, quem vide latiùs hæc narrantem. Quis iam dubitabit locum illum Prouerb. 26. ex hac antiquissima fabula posse interpretationem suscipere? Sicut qui mittit (inquit Salomon) lapidem in aceruum Mercurij: ita qui tribuit incipienti honorem. Quasi dicat, Inscitia est lapideo Deo obsequium præstare, lapides coaceruando ad illius statuam. Mittebant enim viatores lapides ad pedes Mercurij religionis gratia: ἑρμαῖον.

atque

atque inde erat, quòd simulachrum illud effingebatur pectore tenus, ne opera, & sumptus frustrà consumeretur in partibus inferioribus elaborandis, quæ mox lapidibus essent obruendæ. Vnde malè depicta circunfertur imago in Emblematibus.

Multi fuêre Mercurij.

Mercurij est igitur tumulus. Fuerunt multi Mercurij, sicuti multi Hercules: sed poëtæ vnum faciunt eloquentiæ præsidem, Deorum nuntium, mercatorum & furum Deum. Vide adagium, Expedit habere plura cognomina. Dictus est Mercurius à mercibus, vt ipse videtur innuere apud Plautum in Amphit. Aut dictus, quasi medius currens, quòd sermo currat inter homines, veluti medius. Eloquentiæ nanque parens est. Vnde si quando silentium in multorum conciliabulis exoritur, dici consueuit prouerbialiter, Mercurius superuenit: Dictus est ἑρμῆς Græcè propterea quòd Græcos (vt refert Diodorus) verborum docuerit interpretationem. Vnde etiam eum Virgilius interpretem vocat.

Mercurius vnde dictus.

ἑρμῆς.

Nunc etiam interpres Diuûm Ioue missus ab ipso.

Et paulò pòst,

Interpres Diuûm fert horrida iussa per auras.

Nos multa consultò omisimus. Vide Cæsarem lib. 6. de bello Gallico. Et Macrobium Saturnal. 1. cap. 19.

Omnes in triuio sumus. Vide Adagium, In triuio sum.

Fidei

Fidei symbolum.

EMBLEMA IX.

Stet depictus Honos Tyrio uelatus amictu,
Eiusq; iungat nuda dextram Veritas.
Sitq; Amor in medio castus: cui tempora circum
Rosa it, Diones pulchrior Cupidine.
Constituunt hæc signa fidem, reuerentia honoris,
Quam fouet, alit Amor, parturitq; Veritas.

VErsus sunt exametri cum trimetris Iambis cōiuncti. Est autem huius Emblematis argumentum ex pictura quadam desumptum, quæ Romæ visitur in antiquo depicta marmore in regione Harenulę in domibus Dominorū de Sancta cruce, cum inscriptione huiusmodi, FIDII SIMVLACHRVM. Sunt autem *Emblematis huius origo.*

tem

tem tres imagines pectore tenus insculptæ: quarum media est pueri: Dextra pro inscriptione habet, VERITAS. Sinistra, HONOR. Induti sunt omnes, honor & veritas cõiunctis cernuntur manibus. Hęc ex Iacobo Mazochio in volumine, quod ex epigrammatibus antiquę Romæ collegit. Ouidius Fastorum 5. nõnihil horũ attigit, cùm ex Honoris & Reuerentiæ coniugio ortam finxit maiestatem. Inquit enim,

Donec honor placidoq́; decens reuerentia vultu
Corpora legitimis imposuere toris.
Hinc sata maiestas, quæ mundum temperat omnem,
Quaq́; die partu est edita, magna fuit.

Et Pylades Brixianus in Theogonia lib. 1.

Se quondam læto Reuerentia iunxit Honori,
Et sacra maiestas protinus orta fuit.

Fidei simulachrum. Fidei simulachrum antiqui Romani in Capitolio statuerunt, teste Cicerone Officio. 3. Qui iusiurandum (inquit) violat, is fidem violat, quam in Capitolio vicinam Iouis Opt. Max. (vt in Catonis oratione est) Maiores nostri esse voluerunt. Id quod etiam confirmat Plinius libro 35. cap. 10. dum dicit, Spectata est in æde fidei in Capitolio imago senis cum lyra puerum docentis. Quo ritu Fidei sacra facerent, indicat T. Liuius lib. 1. ab vrbe condita, qui de Numa sic inquit, Soli Fidei solenne instituit, ad id sacrariũ flamines bigis curru arcuato vehi iussit: manúque ad digitos vsque inuoluta rem diuinam facere: significantes fidem tutandam, sedémque etiam in dextris sacratã esse. Cicero de Legib. 2. Nostris (inquit) extra portam Collinam ædem Honoris,

Honoris, & aram in eo loco fuiſſe, memoriæ proditum eſt, ad eam cùm lamina eſſet inuenta, & in ea ſcriptum, DOMINA HONORIS, ea cauſa fuit ædis huius dedicandæ.

Tyrio uelatus amictu. Tyrio, hoc eſt, purpureo. De inuentione purpuræ, vide Lazarum Bayfiũ de re veſtiaria, & Antonium Thyleſium de coloribus. Et Politic. cap. 12. Miſcel. *Tyrius color.*

Eiusq; iungat nuda dextram. Dextra dicata eſt Fidei. vnde Virgilius in ſexto,

Nec ueriti dominorum fallere dextras.

Sed hæc plenius enucleabũtur in titulo de concordia in illo loco, *In bellum ciuile duces, &c.* Veritatis proprium eſt epitheton, Nuda. quippe quæ non debeat eſſe tecta, nec fucata: ſed ſimplex, & recta. Ita Horatius in Odis, Cui pudor, & Iuſtitiæ ſoror, incorrupta fides, nudáque veritas, quando vllum inuenient parem? *Nuda.*

Diones pulchrior cupidine. Dione Oceani, & Tethyos filia fuit, & vt Cicero in lib. de natura Deorum ſcribit, Venus tertia filia fuit Iouis & Diones: hinc Dione ſæpe apud Poëtas pro ipſa Venere ponitur. Statius 1. Syl. *Dione.*

Cædat equus Latiæ qui contra templa Diones.

Et Politianus in Nutritia,

— *Liuor & Sandalion auſus*
Carpere cùm dominam aſſeruit ſua forma Dionem.

Ouidius in Faſtis,

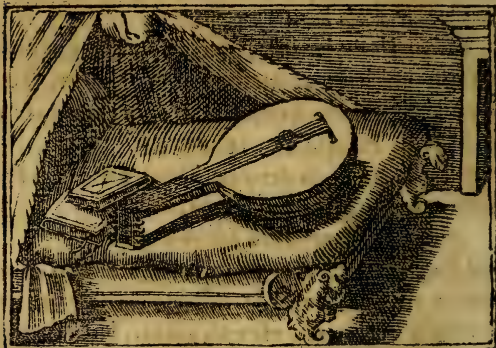
Hippolyte infelix uelles coluiſſe Dionem.

Et rurſus,

Terribilem quondam fugiens Typhona Dionem.

Fœdera.

EMBLEMA X.

Hanc citharam, à lembi quæ forma halieutica fertur,
Vendicat & propriam Musa Latina sibi,
Accipe dux: placeat nostrum hoc tibi tempore munus,
Quo noua cum sociis fœdera inire paras.
Difficile est, nisi docto homini, tot tendere chordas:
Vnáque si fuerit non bene tenta fides,
Ruptáue (quod facile est) perit omnis gratia conchæ,
Illéque præcellens cantus ineptus erit.
Sic Itali coëunt proceres in fœdera, concors
Nil est quod timeas, si tibi constet amor.
At si aliquis desciscat (uti plerumque uidemus)
In nihilum illa omnis soluitur harmonia.

MIttitur hoc emblema ad Maximilianum Ducem Mediolani Ludouici filium, cuius anteà meminimus. Sumpta est comparatio ex Oro Apolline Niliaco de literis hieroglyphicis in fine operis, cuius verba sunt, ἄνθρωπον συνο-

χέα

χέα καὶ ἑνωτικὸν βουλόμενοι σημῆναι λύραν ζωγραφοῦσι. αὕτη γὰρ συνέχειαν φυλάττει τῶν ἰδίων κρουσμάτων. Id eſt, Hominem coniunctum & vnitiuum (vt ſic dicam) ſignificare volentes Ægyptij, lyram pingebant. Hæc enim cótinuitatem, ſeu harmoniam propriarum ſeruat pulſationũ. Huc propè pertinet illud Diogenis Cynici, qui (vt refert Laërtius) Muſicos in ius vocabat, quod cùm lyræ chordas cõgruè aptarent, animi mores incõcinnos haberent. Idem videns quendam parum cordatum aptare pſalterium, Nõ erubeſcis (inquit) qui ſonos ligno aptes, animum ad vitam non componas? Prima carmina ſic ordino, Accipe dux hanc cytharam, quæ fertur halieutica, à forma lembi, & quam muſa Latina ſibi propriam vendicat. *Diogenis apophthegma.*

Cithara eſt muſicum inſtrumẽtum in triquetam figuram compoſitum plus viginti chordis aptum, Hiſpanè dicimus *harpa*. In qua ſignificatione vſus eſt Henricus Glareanus diligens antiquitatis ſcrutator in ſua Muſica. Hic tamen poſitam eſſe citharam ab Alciato, pro illo inſtrumento propè rotundo, quod Hiſpanè dicimus *Laũd*. Illa indicant verba, quæ à lembi forma, halieutica fertur, hoc eſt dicitur piſcatoria. Nam ἁλιεύω piſcor ſignificat: & illud inſtrumẽtum habet formam ſcaphæ piſcatoriæ. Credo autem fieri alluſionẽ ex verbo græco ad Thuſcum: ſi quidem Thuſci Liutto, vocant illud organum, veluti à Græco deriuantes. *Cithara propriè quæ* *ἁλιεύω.*

Vendicat & propriam. Quia Itali plurimùm exercent hanc muſicam, adeò vt propriam ſibi

illam effeciſſe videātur. Quapropter inquit,hoc inſtrumentum Italum mitto, & non aliud:quia Itali principes coëunt in fœdera.

Halieutica. *Halieutica.* Vide Bayſium de re nauali. Lilius Gregorius in opuſculo de nauigiis ſic ait, Halias nauis eſt maritima apud Grçcos notiſsima ab ipſo vt liquet mari appellata, ſcapha ſcilicet. Sunt qui eandem cum piſcatoria faciant, hoc eſt, ἁλιευτικὸν πλοῖον, certè & à noſtris Piſcatoria dicitur.In hoc genere reponuntur cymbæ, ſcaphæ, horiæ, lemunculi,&c.

Fides. *Non bene tenta fides.* Fides, inquit Feſtus Pompeius lib.6.genus citharæ, dicta, quòd tantùm inter ſe chordæ eius,quantum inter homines fides,cõcordent:cuius diminutiuum fidicula eſt.

Harmonia vnde nata. *Soluitur harmonia.* Plutarchus in libello de vita Homeri explanans allegoricè Martis & Veneris adulterium, ſic concludit,Hinc fiet planũ, quod & ab aliis poëtis dictum eſt,ex Martis atque Veneris concubitu natam eſſe harmoniam ex contrariis, videlicet graui & acuto pugnantibus inter ſe proportione debita ſiue apta.Addam & illud pro Alciato:quoniam reprehenditur à multis,quòd protraxerit ſententiam à fine pentametri vſque ad partem ſequentis hexametri in illis verbis,

Vnaq; ſi fuerit non bene tenta fides.
Ruptáue.

Quod & ſi apud Græcos eſt frequentiſsimum, Latinorum tamen teſtimonio defenditur. Ouidius 1.Faſtorum,

Vtq;

Vtq; dies incerta sacris, sic tempore certo,
Seminibus iactis, est ubi fœtus ager,
State coronati plenum ad præsepe iuuenci.

Idem lib.2.Fastorum,

Forte fuit Nais Lar nomine: prima sed illi
Dicta bis antiquum syllaba nomen erat
Ex uitio positum.

Horatius Ode 2.1.lib.

Neue te nostris uitiis iniquum
Ocyor aura
Tollat.

Idem lib.2.Ode 16.

Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctæ
Vestiunt lanæ.

Silentium.

EMBLEMA XI.

Cùm tacet: haud quicquam differt ſapientibus amens.
Stultitiæ eſt index, linguaq́, uoxq́; ſuæ.
Ergo premat labias, digitoq́; ſilentia ſignet:
Et ſeſe Pharium uertat in Harpocratem.

Silentium quantũ habeat autoritatis.

TAntum autoritatis & ornamẽti ſilentium obtinet, vt homini etiam imperito & indocto prudentiæ opinionẽ conciliet, ſi garrulitatis vitium nouerit cõprimere. Duo ſunt igitur elegantiſsima Palladæ epigrammata, Vnde hoc tranſtulit Alciatus. Primum ſic habet,

ἡ μεγάλη παίδευσις ἐν ἀνθρώποισι, σιωπή.
μάρτυρα Πυθαγόραν τὸν σοφὸν αὐτὸν ἔχω.

ὅς λαλέειν εἰδὼς, ἑτέρους ἐδίδασκε σιωπᾷν.
φάρμακον ἡσυχίης ἐγκρατὲς εὑράμενος.

Thomas Morus ſic vertit,

Rebus in humanis magna eſt doctrina tacere,
Teſtis erit ſapiens hic mihi Pythagoras.
Nempe loqui doctus, reliquos docet ille tacere.
Magnum hoc ad requiem pharmacon inuenies.

πᾶς τις ἀπαίδευτος φρονιμώτατος ἐστὶ σιωπῶν.
τὸν λόγον ἐγκρύπτων, ὡς πάθος αἴσχιστον.

Sic ego Latinum feci,

Cùm tacet indoctus, poterit conſultus haberi,
Si celet uerbum, turpe uelut uitium.

Hoc etiam confirmant & Hebræorum prouerbia. Stultus (inquit Solomon) ſi tacuerit, ſapiens reputabitur: & ſi compreſſerit labia ſua intelligens. Et illud quod de Xenocrate circunfertur: Dixiſſe aliquando pœnituit, tacuiſſe nunquam. Quamuis hoc Plutarchus in libello περὶ τῶν ὑγιεινῶν tribuat Simonidi. Vide adagium, Silentij tutum præmium. Zeno Cittieus cùm vidiſſet adoleſcentem multa garrientem, Aures, inquit, tuæ in linguam defluxêre: ſubmonẽs adoleſcentis eſſe multa audire, loqui pauca. Quare dicebat idem Zeno, Ob id binas habemus aures, os vnicum: vt plura audiamus, loquamur pauciſſima. Quapropter in ore habendum nobis eſſet ſemper epigramma Græcum illud, quod monet indecentium verborum linguæ ſigillum eſſe imponendum: meliorem nanque eſſe verborum, quàm poſſeſsionum cuſtodiam, Id eſt huiuſmodi,

Cur binas habemus aures, os vnicum.

ἀῤῥήτων ἐπέων γλώσσῃ σφρηγὶς ἐπικείσθω,
κρείσσων γὰρ ἐπέων ἢ κτεάνων φυλακή.

Id eſt,

In uerbo linguæ imponantur clauſtra tacendis:
Præſtat enim linguam, quàm modererîs opes.

Heſiodus in Ergis, lib. 2 in fi.

γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος
φειδωλῆς, πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης.
εἰ δὲ κακὸν εἴποις, τάχα κ' αὐτὸς μεῖζον ἀκούσῃς.

Id eſt,

Lingua bonum eximium eſt homini, ſi pauca loquatur,
Siq; modum conſeruet, ineſt tunc magna uenuſtas.
Si probris laceres, laceraberis illico peius.

Idem Heſiodus,

Parcæ linguæ maximus theſaurus.

Pindarus in Nem. Ode 5. καὶ τὸ σιγᾶν πολλάκις ἐστὶ σοφώτατον ἀνθρώπων νοῆσαι. Sæpenumero ſilere nouiſſe homini ſapientiſsimum eſt. Idem Pindarus in Iſthmo, Ode 1. Antiſt. 4. ἦ μὰν πολλάκι καὶ τὸ σεσωπαμένον εὐθυμίαν μείζω φέρει. Atque ſępenumero tacuiſſe non parum gratię attulit.

Labra & labia. Ergo *premat labias.* Labra & labias indifferenter dixerunt antiqui. Apuleius lib. 2. de aſino aureo, Ecce, inquit, naſus integer, incolumes oculi, ſaluæ aures, illibatæ labię, mentum ſolidum. Macrob. Saturnal. lib. 2. cap. 2. currit ad labias mihi. Vide Gellium lib. 10. cap. 4.

Pharos. Et *ſeſe Pharium.* Pharos Aegypti eſt inſula teſte Homero 4. Odyſſeæ: ergo Pharium, id eſt, Aegyptium.

Harpocrates. *Vertat in Harpocratem.* Harpocrates Deus fuit Ægypt

Ægyptiorum ex Iſide & Oſiride, vel Serapide natus: cuius ſimulachrum ita apud veteres fingebatur, vt digito admoto ori ſilentium indiceret. Qualis & apud Romanos Dea Angerona. De qua multa Macrobius libro 1. Saturnal. cap. 10. Vide adagium, Reddidit Harpocratem. Et vide Politian. in Miſcellaneis cap. 83. Harpocratem intellexit Ouidius in illo carmine 9. Metamorph.

Dea Angerona.

Quiq; premit uocem, digitóque ſilentia ſuadet.

Dictus eſt & Sigalion, à verbo σιγάω, quod tacere ſignificat: Vnde Auſonius ad Paulinum epiſtola 2.

Sigalion dictus Harpocrates.

Aut tua Sigalion Aegyptius oſcula ſignet.

Huc alluſit Iuuenalis, cùm dixit Prouerbiali figura,

Digito compeſce labellum.

Non vulganda consilia.

EMBLEMA XII.

Limine quod cæco, obscura & caligine monstrum
Gnosiacis clausit Dædalus in latebris:
Depictum Romana Phalanx in prælia gestat,
Semiuiroq; nitent signa superba boue,
Nosq; monent, debere ducum secreta latere
Consilia. autori cognita techna nocet.

DEsumptum fuit epigramma vel ex lib. II. Sexti Pompei Festi vel ex Vegetio, 3. de re militari cap. 6. Verba Festi sunt: Minotauri effigies inter signa militaria est: quoniam non minùs occulta esse debent consilia ducum, quàm fuit domicilium eius, labyrinthus. Minotaurus putatur esse genitus cùm Pasiphaë Minois

Minotaurus.

Labyrinthus.

nois regis vxor dicitur concubuiſſe cum Tauro. Sed affirmant alij Taurum fuiſſe nomen adulteri. Vegetius ſic. Tutiſsimum nanque in expeditionibus creditur facienda neſciri. Ob hoc veteres Minotauri ſignum in legionibus habuerunt: vt quemadmodum ille in intimo & ſecretiſsimo labyrintho abditus perhibetur: ita Ducis conſilium ſemper eſſet occultum. Hæc illi. Proinde Antigonus Macedonum Rex Philippo filio multis præſentibus interroganti ac dicenti, Quando caſtra mouebimus? Nihil aliud reſpōdit, quàm, Num metuis, ne ſolus tubam non audias? Notans adoleſcentis imperitiam, qui hoc patrem multis audientibus percuntaretur: cùm in bello maximè celanda ſint conſilia principum. Idem ferè & Metellus ſenex. Inſtante ſiquidem quopiam, & eiuſmodi quid efflagitante. Si (inquit) tunicam meam huius arcani conſciam arbitrarer, continuò illam exutus concremarem. Vide Plautum in Milite act. 3. ſce. 1. per aliquot Carmina.

Antigoni reſponſum.

Metelli præclarè dictum.

Limine cæco & obſcura caligine. Periphraſis eſt labyrinthi, qui erat in Creta, de quo Virgilius in 5. Aeneidos: & Ouidius 8. Metamorph. Alius fuit in Aegypto, cuius egregiam deſcriptionem, vide apud Pomp. Melam lib. de ſitu orb. 1. cap. 9. Vide etiam Plinium lib. 36. cap. 13. & lib. 10. cap. 4.

Monſtrum. Minotaurum intellige, qui filius fuit Paſiphaes, Minois Regis vxoris, & Tauri, vt poëtæ fabulantur. Sed, vt Plutarchus aſſerit in vita Theſei, Paſiphaës, & Tauri (qui dux erat

Regis Minois) filius fuit adulterio conceptus.

Monstra quæ. Monstra vocantur errores naturæ. Facit enim casus errorem in natura: sicut Fortuna parit errorem in homine. Vt cum bonus alioqui Grammaticus, tamen barbarismum, vel solœcismum loquendo temerè facit. Physici monstra vocant ea corpora naturalia, quæ non habent iustum situm membrorum, neque consuetam Naturæ proportionem partium.

Gnosus. *Gnosiacis clausit.* Gnosus, siue Cnosus, siue Cnossus, vrbs est Cretæ insulæ, olim Cerathus dicta, nunc Candia, quondam Minois regia. Vnde Gnosus, Gnosius, & Gnosiacus.

Dædalus. *Dædalus in latebris.* Dædalus (vt ex Chronicis Eusebij dicitur) tempore Gedeonis Hebræorum ducis claruit. Atheniensis fuit, Mitionis filius, qui visus est simulachra fecisse sese mouentia. Labyrinthum in Creta fecit, in quem post occisum à Theseo Minotaurum, vnà cum Icaro filio inclusus est: vnde cum aufugisset, propter inscrutabilem fugam (vt ait Palephatus) auolasse pennis existimatus est. De hoc autem latiùs, cùm agemus de Icaro.

Phalanx. *Phalanx.* Φάλαγξ, agmé militare, quo Macedones vtebantur, vt legione Romani. Cōtinebat 8000. armatorum. Verba Q. Curtij: Macedones Phalanges vocant peditum stabile agmen: vbi vir viro: armis arma conserta sunt. Est etiam animal araneo simile. Significat & internodium in digitis.

Semiuiroq; nitent. Alludit ad carmen Ouidij, in Epist.

Semi

Semibouemq; uirum semiuirumq; bouem.

Qui quidem versiculus ex illis est, quos amici Ouidij ex ipsius operibus sublatos vellent. Qua de re extant verba Senecæ 2. Declamat. lib. in hunc modum: Rogatus aliquando ab amicis suis, vt tolleret tres versus, petiuit inuicem, vt tres exciperet, in quos nihil illis liceret. Conscripserunt illi, quos tolli vellent secretò. Hic quos tutos esse vellet. In vtrisque codicillis iidem versus erant. Ex quibus primum fuisse narrabat Albinouanus Pedo, qui inter arbitros fuit, *Semibouemq;, &c.* Secundum, *Gelidum Boream, Gelidumq; Notum.* Ex quo apparet summi ingenij viro non iudicium defuisse ad compescendam licentiam carminum suorum, sed animum. Aiebat interim decentiorem esse faciem, in qua aliquis næuus esset. Hæc Seneca. *Ouidius rogatus tres versus ex suis operibus tolleret.*

Techna nocet. τέχνη, ars artificium: aliquando pro dolo, astutia, impostura, fraude artificiosa: offucia (vt inquit Plautus) quemadmodum ars apud Latinos, quale est illud. *Sic ars deluditur arte.* Vtuntur & Latini Græca dictione. Terentius in Eunucho, Parmenonis tam scio esse hanc technam quàm me viuere. Et in Prouerb. Technam hanc in te struxisti. *Techna.*

Literæ illæ in signo depictæ S. P. Q. R. nihil aliud significant, quàm Senatus, populúsque Romanus. Titulus generalior est, quàm pro emblematis sensu. Nam dicendum fuerat: Non vulganda consilia ducum. *S.P.Q.R.*

* *
*

Ne

Nec quæstioni quidem cedendum.

EMBLEMA XIII.

Cecropia effictam quam cernis in arce leænam,
Harmodij (an nescis hospes?) amica fuit.
Sic animum placuit monstrare uiraginis acrem
More feræ, nomen uel quia tale tulit.
Quòd fidibus contorta, suo non prodidit ullum
Indicio, elinguem reddidit Iphicrates.

EX Plutarcho in libello περὶ τῆς ἀδολεσχίας, i. De loquacitate qui liber nondũ extat (quod sciam) latinè. Pulchrum (inquit) & Leæna fortitudinis habet munus. Ea erat meretrix Harmodio & Aristogitoni familiaris. Erat & coniurationis aduersus Tyrannos conscia, & spem conceperat, vt fæmina, rem casuram fæliciter. Biberat enim ex communi cupidinis cratêre, atque

Leæna meretrix.

argiis

argiis eiuſdem Dei initiata, myſteriorum erat conſcia. Verùm vbi de illis ſupplicium ſumptũ eſt, ad quæſtiones vocata, faterique iuſſa, nullum ex reliquis coniuratis prodidit, ſed forti animo fuit, referens viros illos nihil ſe indignos patientes, qui illam dilexerant. Athenienſes autem æneam fabricantes leænam elinguem in veſtibulis arcis conſtituerunt: vt fortè animal indicaret inuictam animi fortitudinem Quòd verò lingua careret, ſilentij fidem oſtenderet. Vide Eraſmum in prouerb. Harmodij Cantilena Hæc Athenis cõtigêre (vt ex Chronicis Euſebij elicio (quo tempore apud Romanos Tarquinius ſuperbus regnabat, Olympiade 65. Euſebij verba ſubiiciam, vt in Latinis Codicibus habentur. Armonius, inquit ille, & Ariſtogiton Hipparchum tyrannum interfecerunt, & Lemna meretrix amica eorum cùm tormẽtis cogeretur, vt ſocios proderet, linguam ſuam mordicus amputauit. Hæc ille. Sed vides multa corruptè legi, nec ſolùm in Euſebio, ſed in multis aliis aliter leguntur hæc nomina, & hiſtoria diuersè narratur. Quam ſi cupis videre, nec mihi fidem habes, vide Lilium Giraldum in Dialogo Poëtarum 3. cùm de Hipparcho loquitur. vide Lactantium Firmianum libro 1. de falſa religio. qui omnia confundit. Arrianum lib. 3. de rebus geſt. Alexand. Vide Alexand. ab Alexan libro 1. cap. 3 Stephanum Nigrum, de nimio vitę luxu. Boccatium de Claris mulieribus, cap. 48. Petrũ Crinitum, De honeſta diſciplina, lib. 9. cap. 8. Aulum Gellium lib. 9. cap. 2. & lib. 17. cap. 21. Plinium

Tertul. in Apolog. & ad Martyres.

Quo tẽpore hæc contigerint.

Diuersè hæc legitur hiſtoria.

Plinium, Naturalis hiſtoriæ lib.34.cap.8. & lib. 7.cap.23.& lib.34.cap.4. Ariſtotelem lib.2. Rethoricæ ad Theodecten, cap.42. & 44. Sed ne in ius vocer ab illis, qui librorum ſupellectile non ita ſunt inſtructi, hanc hiſtoriam, paulò altiùs ex Thucydide clariſsimo, diligētiſsimóque ſcriptore petamus. Is igitur lib.6. ſic ait: Quam ego rem pluribus cōmemorando oſtendam, nec alios Græcos, neque Athenienſes ipſos de ſuis tyrannis, aut de re geſta aliquid compertum loqui. Etenim cùm Piſiſtratus ſenio in tyrannide deceſsiſſet, non Hipparchus, vt plerique opinantur, ſed Hippias, qui erat natu maximus obtinuit principatum. Erat autem Harmodius quidam flore ætatis conſpicuus, quem Ariſtogiton mediæ inter ciues conditionis vir adamabat, habebátque. Is Harmodius ab Hipparcho Piſiſtrati filio appellatus de ſtupro, non modò non expugnatus eſt, ſed etiàm querelam ad Ariſtogitonem detulit. Hic amatorio dolore affectus, extimeſcensq́; Hipparchi potentiam, ne vi adoleſcentem ſibi auferret, protinus inſidias tendit ad deſtruendam pro ſua facultate tyrannidem.

Interea Hipparchus cùm rurſus ſollicitando, Harmodium nihilo magis induceret, ſtatuerat tamen vi nihil agere: ſed in loco aliquo occulto. Cùm neque ſic quidem proficeret, accingebat ſe ad eum contumelia proſequendum. Sororem Harmodij puellam nunciatam venire in pompa quadam ad geſtandum caniſtrum, per ſuos à miniſterio ſubmouit, dicentes non permittere id magiſtratum, quia indigna eſſet. Quod

Quod ægrè ferens Harmodius,& ob eum multò ægriùs Aristogiton, comparauerunt omnia, quæ ad conspirationem pertinebant: opperiebantur tamen festa, quæ dicuntur magna Panathenæa, quo tantùm die extra suspicionem erat, ciues eos, qui pompam misissent, in armis frequentes esse: & debebant ipsi quidem aggredi: opitulari autem sine mora ij qui erant inter hastatos. Fuerunt autem non multi coniurati occultandæ rei gratia: & quia sperabant eos etiam, qui conscij non essent, quamlibet paucis facinus audentibus: tamen ex repentina re cùm arma haberent, libenter se ipsos pariter in libertatem asserturos. Vbi dies festus aduenit, Hippias exterius in loco, qui Ceramicus dicitur, cum hastatis exornabat, quemadmodum oportebat, singula in pompa procedere. Harmodius autem atque Aristogiton cùm sumptis iam pugionibus ad opus prodiissent, conspicientes quendam de coniuratis cum Hippia familiariter loquentem, extimuerunt, arbitrati rem palam factam esse, tantúmque non se iam comprehensum iri. Itaque eum, à quo fuerant dolore affecti, & per quem omni statu periclitabantur, voluerunt primùm vlcisci, si possent, atque quo erant habitu vadentes introëunt portas, nactique Hipparchum in loco, qui vocatur Leocorium, statim adoriuntur inconsultè, ac per iracundiam præcipuè alter ob amasium, alter ob dedecus, feriunt, occidúntque. Et Aristogiton quidem hastatos à principio deuitauit: verùm concursu multitudinis postea compre-

hensus non leuiter multatus est. Harmodius autem è vestigio illic occubuit. Hæc Thucydides. Sed de Leæna nulla mentio.

Arx Athenarum.

Cecropia in arce. Id est, in Ascropoli. Sic enim dicebatur Athenarum arx, de qua Heliodorus librum scripsit. Tradit quoque Pausanias in Acropoli, quæ olim dicebatur Polis, simulachrum fuisse Mineruę, quod è cælo delapsum tenet fama. Propendebat lychnus aureus Callimachi opus, qui semel oleo plenus, etiam si interdiu noctúque luceret, nunquam deficiebat. Lino Carpasio constabat ellychnium, siue θρυαλλὶς, qui ignibus non absumitur.

Simulachrum Mineruæ è cælo delapsum.

Fides tormenti genus.

Quod fidibus contorta. Fides pluraliter, & fidiculæ tormenti genus, quo à tortore sontes funibus alligatis manibus à tergo torquentur. Eius meminit Seneca, & Fabius. χειριςμὸς, à Græcis dicitur.

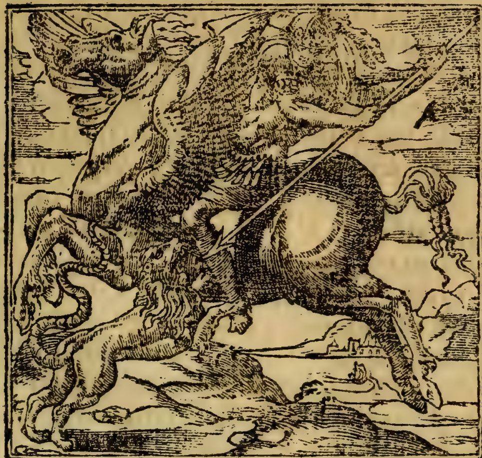
Iphicrates.

Iphicrates. Summus Orator, qui maximè fauebat Harmodio, aut ille, de quo meminit Plinius, vt retuli.

Consilio

Conſilio & virtute chimæram ſuperari.

EMBLEMA XIIII.

Bellerophon (ut fortis eques) ſuperare Chimæram,
Et Lycij potuit ſternere monſtra ſoli.
Sic tu Pegaſeis uectus petis æthera pennis:
Conſilioq; animi monſtra ſuperba domas.

EMblema ſumptum eſt ex ipſius vocabuli etymo, conuerſis aliquot literis. Nam Bellerophonta dixerunt, quaſi βουληφόροντα, id eſt, conſultum & ſapientem. Quod & innuit Homerus in Bellerophontis fabula 6. Iliados, qui illum ſapientiſsimum nominat. Hæc ferè Fulgentius lib. 3. Mythologiæ. Fabulam narrat Pindarus latè ode 13. Olympiorum. Vide etiam Eraſmum in prouerb. Bellerophontis literas.

Bellerophō vnde ſic dictus.

Sed quia multi hanc fabulam narrant, & vnusquisque diuersè, visum est mihi verba scholiastis Homeri ex libro 6. Iliados Latina facere, quæ si quis desiderat, non grauabor adscribere.

Historia Bellerophontis. Bellerophontes (inquit) antè dicebatur Hipponus: sed post occisum Bellerum Corinthiorum dynastem, cœpit appellari Bellerophōtes. Erat autem natura Neptuni filius, fama verò Glauci. Cùm autem accepisset à Neptuno Medusæ Gorgonis filiæ Pegasum alatum equum, in hoc aufugit, & cæde consanguinea perpetrata (occidit etenim, vt dixi, Bellerum quendam ciuem) Argos se contulit. Consequutus deinde expiationem à Præto, regis hospitio est vsus. Interim Antêa Præti coniux adolescentis amore correpta, cœpit illius animum ad stuprum sollicitare: ille hospitij religione permotus, cùm flagitium recusasset: Antêa verita, ne Præto prior Bellerophontes indicaret amores, illum apud maritum occultè defert, tanquam ab illo fuisset de stupro interpellata. Sed tamen Prætus nollens propria manu Bellerophontem perimere, ablegauit eum in Lyciam ad socerum Iobatem, literis illi nec-opinanti designatum facinus indicantibus datis. At Iobates adolescentem plurimis & maximis obiectans periculis, incolumémque atque inuictum semper euasisse cernens, re diligentiùs secum animaduersa, reperit tandem, meram hanc esse fallaciam, & calumniam Non enim tantorum malorum cumulum viribus propriis superasset illæsus. Obtulit igitur illi Cassandram filiam in vxorem

vxorem,& regni partem. Verùm Bellerophontes rebus feliciter gestis elatus, Pegaso insidens in cœlum euolare statuit. Sed Iupiter id ęgrè ferens, œstrũ immisit Pegaso: vnde cecidisse Bellerophontem fama est, cecidisseq; in Lycię campo (qui ab huiusmodi euentu Aleius dictus est) errasseque ibi claudum,& mancum, accepisseq; Auroram dono ab Ioue equum illum, vt sine labore mundi plagas celeriùs posset circumire. Historia refertur ab Asclepiade. Hæc Scholiastes Hesiodi tamen interpretes in Theogonia, Chimæram sensu allegorico tres exponũt Rhetoricæ partes, Dicanicam seu iudicialem, Panegyricam, seu demonstratiuam, Symbuleuticam, seu deliberatiuam. Ita vt leo iudicij referat genus, quod exterret, atque elingues quodã modo ex aduerso dicentes constituit. Chimæra verò siue capra pręferat laudationis typum: quia lasciuit lætiùs tum qui dicit, tum qui audit. Draco denique obtineat Symbuleuticum genus, quod varium sit in primis,& longiori ad persuadendum vtatur orationis tractu. Monstri mater ab Hesiodo dicitur Echidna, quam nihil aliud esse volunt: quàm variam multiformémque mentis vim, & multiplicibus implicitam spiris artem, Chimæræ instar ignis euomentem globos. Ait Hesiodus in Theogonia Chimęram tricipitem fuisse, capitáque habuisse leonis, capellę, draconis, citátque eadem Homeri carmina. Vnde licet addubitare, vter eorum prior floruerit: quãuis ego Homerum antiquiorem credo. Cęterùm pro huius emblematis apertiore intelli-

Chimæra sensu allegorico quid

Echidna.

Dubium vter prior fuit Homerus Hesiodo.

Chimeræ figmentū, quid significet.

gentia sunt, qui Chimeræ figmentum ad veritatem reuocent. Vnde inquit Cælius lib. 13. cap. 9. Est, qui chimæram esse putet vitiorum quandam varietatem, ac multiformem (perinde ac Chimæræ est) vim, quam perimit Bellerophon, idest, vir bonus, prudénsque, qui Bellerophon cuncupatur, hoc est malorum occisor. Nam ex dialecto τὰ βέλλερα vocantur mala. Sed accipe iam quid de hac re Plutarchus sentiat in libello de Claris mulieribus, cum de Lyciis loquitur. Quod in Lycia, inquit, cōtigisse ferunt, & si fabulosum videatur, rumor tamen publicus confirmauit. Amysodarus, vt ferunt, quem Lycij Isarem vocant, ex quadam Lyciorum colonia profectus Zeliam versus, plurimas Piratarum naues secum vehebat, quarum dux erat Chimarrus bellicosus homo, & manu strenuus, cætera ferox, & crudelis. Hic naui, cuius prora leonis pictura erat insignita: puppis verò draconis: Lyciorum regionem infestabat: atque ita, vt neque præternauigare tutum esset, nec vicinas vrbes incolere. Hunc Chimarrum, vt ferunt, occidit Bellerophon, persequens illum Pegaso: qui, vt coniecto, genus erat nauigij celerrimi. Sunt tamen qui dicāt Chimarrum fuisse montē quendam flammas & incendia ex sese eiectantem, cuius cineres per campos sparsi fructus, & arbores exsiccarent. Bellerophontem verò montem excidisse sua prudentia, atque planū redegisse. Noraphis autem 4. lib. de Hercule narrat, fuisse aprum ingentem in Xantorum finibus, & fruges depopulantem, quem Bellerophon occiderit,

Pegasus genus nauigij celerrimi.

Noraphis.

rit. quod mihi minimè videtur fabulosum. Hæc ex Plutarcho, sed conscisè.

Superare Chimæram. Chimæra, vt plurimorum est opinio, mons est Lycię, flammas, vt Ætna eiectans, in cuius cacumine leones habitabant, in medio propter pascua caprę: in radicibus serpentes. vnde finxerunt Poëtę monstrum esse eò quòd flammas euomat, caput & pectus leonis habens, ventrem caprę, & draconis caudam. vide Lucretium lib. 5. & Palephatum. **Chimæra mons.**

Et *Lycij potuit.* Lycia regio est minoris Asię, quam rigat fluuius Xanthus, alius ab eo, qui Ilium pręterfluit, dicta priùs Termille, vt tradit Herodotus. **Lycia.**

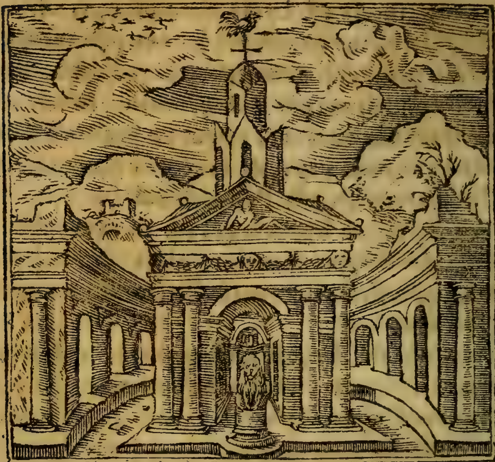
Sic tu Pegaseis. Pegasus, de quo antè diximus, dictus est, vt ait Homeri Scholiastes 6. Iliad. ὅτι ἐκπεπηδήκει ἐκ τοῦ τῆς Γόργονος τραχήλου. Hoc est, quòd salierit ex Medusę collo, aut potiùs, vt ait Hesiodus in Theog. ὅτι ὠκεανοῦ περὶ πηγὰς γείνετο. Id est, quòd apud Oceani fontes sit natus. **Pegasus vnde dictus.**

Petis æthera pennis. Æther, vt autor est Aristoteles, libro 1. de Cęlo, cap. 3. ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θέειν, id est, à semper currendo dicitur, cuius verba sunt: Aetherem superum locum appellauerunt à semper currendo, perpetuo tempore posita appellatione, cęlum ipsum, stellęque omnísque syderea compago intelligitur. Non, vt quidam putant, quòd igneus sit, & incensus, sed quòd cursibus rapidis semper rotetur. **Aether quid.**

***

Vigilantia & cuſtodia.

EMBLEMA XV.

Iſtantis quòd ſigna canens det gallus Eôi,
Et reuocet famulas ad noua penſa manus:
Turribus in ſacris effingitur: ærea mentem
Ad ſuperos peluis quòd reuocet uigilem.
Eſt leo: ſed cuſtos oculis quia dormit apertis:
Templorum idcirco ponitur ante fores.

Orus Apollo.

EX Oro Apolline, vt mox oſtendemus. Addit tamen Alciatus campanam & gallum ex communi vſu. Obſcurum eſt emblema, & malè diſpunctum in Codicibus, quos hactenus mihi contigit videre. Dicam tamen, quod ſentio, liberum vnicuique interpretandi campum relinquens. Titulus igitur huius epigrammatis eſt,

eſt, *Vigilantia & cuſtodia.* Videamus ergo quo pa-ćto hęc ex epigrammate eliciãtur. Ac primùm duplicem hîc depingit Alciatus vigilantiam, alteram corporis, mentis alteram. Corporis vigilantiam Gallus referat, qui homines ad labores ſolet excitare. Campana verò, quia mentem ad Deum excitat, ſymbolum interioris vigilantię contineat. Hactenus de vigilantia. Cuſtodiam autem repręſentet leo, qui apertis oculis ſolet dormire, tum ſic ſtructuram ordino: Gallus effingitur in ſacris turribus, quòd det ſigna inſtantis Eoi, & quòd reuocet famulas manus ad noua penſa. Ærea peluis, ſcilicet, effingitur in ſactis turribus, quòd reuocet mentem vigilem ad ſuperos. Sed leo cuſtos eſt, quia dormit oculis apertis. Nunc aliqua verba percurramus. *Duplex vigilantia.* *Leo cuſtodiæ ſignũ.*

Inſtantis Eoi. Hoc eſt matutini temporis. Eos enim, Grecè ἠώς, aurora eſt. Vnde Ouidius in Faſtis, lib. 3. in fine, *Eos.*

Tres ubi luciferos ueniens præmiſerit Eos.

Sed pro poëſeos ſtudioſis pauca ſuper hęc annotabimus. Vocalis η. apud Gręcos longa eſt: Latiníque cùm Gręcas voces huiuſmodi tranſferunt η, in e, longum commutant, quod Ouidius fecit in carmine citato. Sed euenit aliquando vt Gręcę dictiones, quę per η ſcribuntur, eędem & per ε enuntientur: quod hîc fit. Nam Gręcè ἠώς, & ἑώς dicitur. vnde Propertius lib. primo, vno diſticho vtramque quantitatem eſt complexus, *ἠώς & ἑώς.*

Siue illam Heſperiis, *ſiue illam oſtendet* Eois:
Vret & Eoos, uret & Heſperios.

Luciani de Gallo fab.

Canens det Gallus. Lucianus in Dialogo, qui inſcribitur Somnium, ſeu Gallus, multa diſſerit de gallo, è quibus pauca ex Eraſmi tralatione huc conieci, quia non ſine iocunditate leguntur. Loquitur Micyllus in hunc modum ad gallum, Profectò & olim iſtiuſmodi quiddam de vobis audieram, adoleſcentulum quempiam fuiſſe Gallum, Marti adamatum, atque huic Deo compotaſſe, colluſitaſſeque & in voluptatibus geſsiſſe morem. Itaque cùm Venerem adiret Mars, cum ea concubiturus, hunc Gallum vnà ſecum adduxiſſe. Quoniam autem Solem potiſsimùm metueret: ne ſi è ſublimi conſpexiſſet, Vulcano ſe proderet, foris ad oſtium adoleſcentulum ſemper relinquere ſolitum, cuius indicio certior fieret, quando Sol emergeret. Deinde Gallum aliquando ſomno correptum excubias de ſeruiſſe inſcientem: Solémque nullo præſentiente imminuiſſe Veneri ac Marti ſecurè dormienti, propterea quòd confideret Gallum indicaturum fuiſſe, ſi quis interueniſſet. Itaque Vulcanum à Sole edoctum, eos deprehendiſſe implicitos, atque irretitos his vinculis, quæ iam olim in illos fuerat fabricatus. Porrò Martem, ſimulatque dimiſſus eſt, indignatum aduerſus Gallum fuiſſe, atque eum in auem tranſmutaſſe, iiſdem armis, vt in capite, pro galea, criſtam obtineret. Hanc ob cauſam quò vos Marti purgetis, cùm iam nihil opus, ſimulatque Solem exorientem ſenſiſtis, multò antè vociferari, atque illius exortum prænuntiare. Hæc Lucianus: & multa alia ibidem. Ariſtophanes in Fabula,

Fabula,cui titulus ὄρνιθες, lepidam narrat fabellam, imperasse scilicet aliquando Gallum Persarum genti, (quare quoque auis Persica dicitur) vnde etiam tiaram gestat rectam,quod solis regibus erat concessum. Adeò verò formidolosum & durum imperium illud fuisse: vt nunc quoque gallis canentibus cuncti mortales,ceu mulctam reuerentes ad opera peragenda prosiliant. Erasmus in adagio, Priùs quàm Gallus iterum cecinerit,causas reddit, cur noctu canat gallus ex Plinio & Cicerone, atque aliis,quem vide.

Gallus dominatus Persarum genti.

Priusquàm gallus iterũ cecinerit.

Turribus in sacris. Hoc est in templis. Apud nos Salmanticæ multis in nobilium turribus visitur huiusmodi effictus gallus: vt possimus facilè inspicere,qua regione ventus inflet. Interroganti mihi cur potissimùm gallus huic inseruiret negotio,aliqui dixêre, proprium esse gallinaceorum rostrum ad ventum dirigere.

Cur galli præfigãtur turribus.

Aerea mentem ad superos peluis. Peluis ærea dicitur campana. Alciatus lib. 8 Parerg.cap.11.sic ait, Dubitabilior est alia quæstio, an immodici importunique campanarum peluium pulsatores officio iudicis compelli possint, vt cessent. Et sciendum veteribus non fuisse hunc morem, sed instar peluium fabricata hæc vasa campanas appellari cœptas,quòd ex Cãpano ęre conflatæ essent. Vnde prouerbium in loquaces & obstreperos, Dodonæum æs: quòd in Dodona duæ essent columnæ: in altera peluis ærea, in altera puer cum flagro peluim, vento impellente percutiens,vnde tinnitus in multas horas

Peluis ærea.

perd

perdurabat. Iuuenalis,

Tot pariter pelues, tot tintinabula credas.

Hæc Alciatus.

Orus Apollo.

Est leo, sed custos. Hoc totum sumpsit Alciatus ab Oro Apolline Niliaco, qui libellum de Hieroglyphicis notis Græcè composuit, cuius verba subiiciam, Vigilantem vel custodem cùm voluissent significare, leonis caput pingebant. Solet etenim cùm vigilat oculos habere clausos leo: cùm verò dormit, apertos, quod quidem custodiæ signum est. Hinc symbolicè leones templorum claustris solent apponi, veluti custodes. Hæc Orus. Dicitur autem leo (nam Græcum nomen est) παρὰ τὸ λάω, quod est video: nam fera est perspicacissimi visus. De quo si plura cupis, vide Aristotelem de historia animalium, & Oppianum in 3. & 4. de venatione. Et Plinium Natur. histo. lib. 8. cap. 16. qui asserit ibi, leones nunquam limis oculis intueri: de oculis adapertis non meminit. Vide Cælium Rhodiginum, lib. 13. cap. 8. & lib. 6. cap. 13.

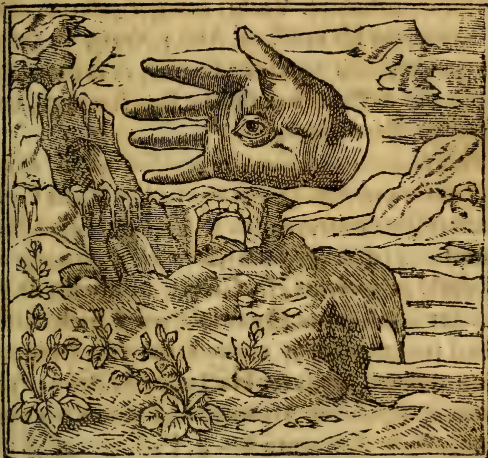
Leo vnde dictus.

* * *

Sobriè

Sobriè viuendum, & non temerè credendum.

EMBLEMA XVI.

Ne credas, ne (Epicharmus ait) non ſobrius eſto,
Hi nerui, humanæ membráque mentis erunt:
Ecce oculata manus credens id quod uidet. Ecce
Pulegium, antiquæ ſobrietatis olus,
Quo turbam oſtenſo ſedauerit Heraclitus,
Mulxerit & tumida ſeditione grauem.

CIcero epiſtola penultima lib. 1. ad Atticum ſic citat hoc carmen, Νᾶφε. καὶ μέμνασον ἀπιςεῖν ἀνέρα φρονοῦντα ταῦτα, hoc eſt, Eſto ſobrius, & memineris virum, qui ſic ſapiat, non oportere eſſe credulum. Sed quia Eraſmus deprauatum eſſe verſiculum teſtatur, eius verba ſubiiciam

ſubiiciam ex adagio, Nemini fidas, niſi cum quo priùs modium ſalis abſumpſeris. Idem admonet (inquit) illud Epicharmi, Νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν, id eſt, ſobrius ſis, ac memineris nemini confidere. Verſus integer refertur apud Ciceronem lib. epiſt. ad Atti. 1. Atque ita tamen nouis amicitiis implicati ſumus, vt crebrò mihi vafer ille Siculus inſuſurret Epicharmus, cantilenam illam ſuam,

Νᾶφε, καὶ μέμνασο ἀπιστεῖν· ταῦτα νεῦρα τῶν φρενῶν.

Reſtitutio verſus Epicharmi. Sic enim carmen Trochaicum è veſtigiis Codicum reſtituimus, ne quis temerè deprauet. Nam quod Νᾶφε dixit, pro Νῆφε, & μέμνασο, pro μέμνησο, dialecti proprietas eſt. Cicero in libello de petitione conſulatus, Quamobrem Epicharmion illud teneto, neruos atque artus eſſe ſapientiæ, non temerè credere. Hactenus Eraſmus. Vide item apud eũdem parœmiam, Fiducia pecunias amiſi. Vide Alciatum lib. 4. Parerg. cap. 8. circa finem.

Ne *credas.* Conuenit cum Epicharmi ſententia Theognidis verſiculus,

Πίστει χρήματ' ὄλεσσα, ἀπιστίῃ δ' ἐσάωσα.

Id eſt,

Fiſo res periit, diffiſo ſalua remanſit.

Licet nemini fidere ſit inhumanum, omnibus verò fidere ſtultum. Quare pulchrè Heſiodus,

Καὶ κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι,
Πίστεις δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄνδρας.

Id eſt,

Si quidquam cum fratre tibi eſt, teſtem adiice rebus,
Subridens, nocuit non credere, credere ſemper.

Seneca

Seneca epiſtòla 3.lib.1. vtrumque enim vitium eſt,& omnibus credere,& nulli.

Epicharmus ait. Epicharmus, vt ait Diogenes Laertius, Elothalis filius, fuit Pythagoræ diſcipulus. *Epicharmus.*

Ecce occulta manus. Verba Eraſmi ſubſcribam ex adagione oculatæ manus. Oculatas manus dixit Plautus,quæ promiſſa velint exhiberi re, non oratione promitti. Nã oculos habere,quibus videant exhibita,aures non habere, quibus audiant pollicitationes. Ita lena quædam in Aſinaria adoleſcenti montes aureos pollicitanti, cùm illa nihil commoueretur promiſsis:Semper,inquit,oculatæ noſtrę ſunt manus,credunt quod vident.vide adagium, Oculis magis habenda fides, quàm auribus. *Oculata manus quid.*

Pulegium antiquæ. Pulegium Gręcè γλήχων, id eſt, glechon ſeu glachon.Cæterùm pulegio ſtomachi vitia tolli, teſtatur Dioſcori. lib.3 cap.31. Ναυτίας τε, inquit, καὶ δηγμοὺς στομάχου μετ᾽ ὀξυκράτου πoθεῖσα παραμυθεῖται. Hoc eſt,nauſeas & eroſiones ſtomachi poſca, (id eſt, vino, quod aceto & aqua temperatum eſt) lenit.Dixerat antè, hanc herbam eſſe λεπτὺν, τικὴν, θερμαντικὴν, καὶ πεπτικὴν id eſt,extenuatiuam,calefactiuã, concoctionis adiutricem. vide Gręcum epigrãma lib.2. εἰς φειδωλούς. quod ego ſic verti. *Pulegium.*

Non Glechone Criton, aſt ſordidus æris odore
Vexatum ſtomachum ſæpe dolore leuat.

Sedauerit Heraclitus. De Heraclito alibi ſumus dicturi. Eius factum, cuius hîc mentionem facit Alciatus, vide apud Eraſmum in Apohtheg.

lib.

lib.8.& apud Commentatores Dioſcoridis, in verbo, Glechon, & apud Cælium Rodiginum lib.13.cap 5. Sed & cur non Eraſmi verba apponemus? Heraclitus philoſophus in ſeditione rogatus, vt apud populum ſentẽtiam diceret, quo pacto ciuitas redigi poſſet in concordiam, conſcenſo ſuggeſto, popoſcit calicem aquæ frigidę, & paululum farinæ inſperſit, mox de glechone admiſcuit, id eſt vel pulegij ſylueſtris, vel leguminis genus. Dein epoto calice diſceſsit. Nec verbum addidit: hoc pacto innuens ita demum ciuitatem carituram ſeditionibus, ſi repudiatis delitiis paruo contenti eſſe aſſueſcerent. Et hic Heraclitus ſuo reſpõdit nomini. Nam σκοτινὸς dictus eſt, id eſt, tenebricoſus. vide adagium, Tymbra victitans.

Heracliti apophthegma.

rñ

Πῆ παρέβην? Τί δὲ ἔρεξας? Τί μοι δέον, οὐκ ἐτελέσθη?

Quid excesſi? quid admiſi?

EMBLEMA XVII.

Italicæ Samius ſectæ celeberrimus autor
Ipſe ſuum clauſit carmine dogma breui,
Quò prætergreſſus? quid agis? quid omittis agendum?
Hanc rationem urgens reddere quemque ſibi.
Quod didiciſſe gruum uolitantum ex agmine fertur,
Arreptum geſtant quæ pedibus lapidem,
Nec eſſent, neu tranſuerſas mala flamina raptent,
Qua ratione hominum uita regenda fuit.

ERaſmus in adagio, Quò tranſgreſſus, laudat plurimum hunc verſiculum: & meritò. Nam ſi ſic exerceremur quotidie, fieret vtique vt meliores, imò ſanctiſsimi euaderemus. Ait ta

Eraſmus immemor, cuius eſſet hic verſiculus.

men Erasmus, se nescire cuius sit versiculus, quẽ apud Homerum non reperiat. Inuenies tamen illum in aureis Pythagorę carminibus. Vnde Virgilius, siue quisquis ille fuit, qui carmen de viro bono composuit, præcipua sibi sumpsit. Atq; aliqua ex Pythagoricis versibus subiiciã:

Μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
Πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν.
Πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

Virgilius,

Non prius in dulcem declinat lumina somnum,
Omnia quàm longi reputauerit acta diei.
Quò prætergressus? quid gestũ in tempore, quid non?

Sic Horatius Satyra 4. primi Sermonũ, ex persona sua docet quo pacto quis se ipso melior euadat. Inquit enim,

— Neque enim cùm lectulus, aut me
Porticus excepit, desum mihi, rectius hoc est:
Hoc faciens uiuam melius: sic dulcis amicis
Occurram: hoc quidam non bellè: nunquid ego illi
Imprudens olim faciam simile? hæc ego mecum
Compreßis agito labris.

Humanæ vitæ lapsus in tribus consistit.

Versiculum verò ita explicat Erasmus,

Lapsus ubi, quid feci, aut officij quid omissum est?

Omnis autem humanæ vitæ lapsus consistit in tribus. Aut cùm secus facimus, quàm oportet: hoc est plus minúsve, quàm decet. Huic errori respondet illud *πῆ παρέβην*; aut facimus, quod omissum oportuit. Cui respõdent illa *τί δ' ἔρεξα*. Aut omittimus, quod factum oportuit, ad hoc pertinet extrema particula, *τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη* & quę sequuntur. Refert eundem versum

ſum Plutarchus in libello de curioſitate.

Italicæ Samius. Pythagoram intelligit, qui Samius fuit, Demarati mercatoris locupletiſsimi filius, vt quidam aiunt, quanquam Diogenes Laërtius, multos, ex multorum ſententia, illius numerat patres. Multas peragrauit regiones diſcendi cauſa. Tandem Crotonem venit Italiæ oppidum. Atque illa Italiæ pars, vbi Pythagoras ſuum tradidit dogma, magna Græcia fuit appellata. Primus omnium μετεμψύχωσιν inuenit, id eſt, animarum de corporibus in corpora trāſitum: ideóque vetuit carnibus veſci. De quo vide multa apud Ouidium libro vlti. Metamorpho. in princip. Et vide Politianum in Lamia. Diogenem Laërtium, Aulum Gellium lib. 1 cap. 9. & libro 17. cap. 21. & lib. 4. cap. 11. & Titum Liuium, lib. 1. ab vrbe cond. *Pythagoras Samius* *μετεμψύχωσις Pythagoræ.*

Clauſit ſuum dogma. Suum dogma, hoc eſt, totam ſuam Philoſophiam breui carmine circumſcripſit. Dogma verò dictio eſt Græca, ſententiam, edictum, decretum, placitum, dicitur ἀπὸ τοῦ δοκεῖν, quod eſt opinari. De dogmate vide plura in epiſtola 96. Senecę. *Dogma.*

Quod didiciſſe gruum. Plinius Naturalis hiſto. libro 10. cap. 23. hæc de gruibus tradit, Certum eſt, Pontum tranſuolaturas, primùm omnium anguſtias petere inter duo promontoria Criumetopon & Charambin: mox ſaburra ſtabiliri. Cùm medium tranſierint, abiici lapillos è pedibus: cùm attigerint continentem, è gutture harenam. Idem ait Solinus & Cicero 2. de Natura Deorum. Alciatus libro primo Parer- *Gruū prudentia.*

gon, cap.20. exponens locum Pollucis, ſic ait, Metaphora à gruibus ſumptà eſt, quæ in terram deſcendunt ſurripiẽdi alicuius lapidis cauſa, quem pede retinent, vt in alto volantes, eo demiſſo experiantur ex cadentis ſtrepitu ſupra mare, an verò ſupra terram volitent, vt Suidas & Ariſtophanis interpres in Apibus oſtendit, &c. Contrarium tamen tenet Ariſtoteles, cuius hæc ſunt verba, in libro de Natura animalium 8. cap. 12. Sed auium grues (vt dictum eſt) ex vltimis in vltima abeunt. Volant flatu ſecundo. Quod de lapide narrant, falſum eſt. Lapidẽ enim tenere eas fulmento, quem vbi deciderit, accipi vtilem ad auri probationem aiunt.

Ariſtoteles contrarium aſſerit.

* * *

Prudentia.

Prudentia.

EMBLEMA XVIII.

Iane bifrons, qui iam transacta, futuráq; calles;
Quiq; retro sanas (sicut & ante) uides.
Tot te cur oculis, tot fingunt uultibus? an quòd
Circunspectum hominem forma fuisse docet.

SVmptum videtur hoc problema ex Plutarchi problematis, licet historia de Iano sit notior, quàm vt Alciatum nostrum velimus adigere, vt alicundè compilauerit. Ianus Rex fuit Italiæ, qui Saturnum ruris culturam edocuit. Templum Iani, vt author est Plinius, Numa Pompilius primus instituit. Verba Plinij sunt, lib. 34. cap. 7. Præterea Ianus geminus à Numa Rege dicatus, qui pacis bellique argumento colitur, digitis ita figuratis, vt trecentorum *Ianus rex Italiæ.*

quinquaginta quinque dierum nota per significationem, anni, temporis, & æui ſe Deum indicaret. Hæc ille. Eraſmus autem in prouerb. A fronte atque à tergo: hæc de Iano ſcribit: Antiquitas Ianum bifrontem fingens, regum prudentiam indicabat, quorum eſt, & præterita meminiſſe, perpenderéque, & futura proſpicere. Quamobrem & diuinitati duas comites addebant, Anteuortam, & Poſtuortam, quas olim religiosè colebāt Romani, vt indicat Macrob. in Somnio Scipionis lib. 1. Vide etiam prouerbium, Alter Ianus. Multa Ouid. de Iano lib. 1. Faſtorum, quæ cauſa breuitatis omiſi, illinc petе cur dicatur biceps, cur baculum dextra, clauémque ſiniſtra contineat. Cur vocetur Patulcius Cluſius, & alia multa. Effingebatur præterea Ianus quadrifrons, quòd quatuor mundi plagas maieſtate ſua cōplecteretur, vel quòd quatuor habeat annus partes, ver, æſtatem, hyemem, autūnum. Dicitur Ianus, quaſi Eanus ab eundo. Ianus enim pro cælo & mūdo capitur, cuius munus eſt, & officiū ſemper ire. Vel dicitur à Ianua, vt videtur ſentire Ouid. 1. Faſto.

Ianus bifrons.

Anteuorta & poſtuorta.

Ianus Patulcius & Cluſius.

Ianus vnde ſic dictus.

Præſideo foribus cæli cum mitibus horis,
Et redit officio Iuppiter ipſe meo.
Inde uocor Ianus.

Alij potiùs Ianuam à Iano dictam volunt: alij dictum Ianum ab hiando contendunt: quoniam chaos ipſe ſit teſte Ouidio,

Me chaos Antiqui (nam ſum res priſca) uocabant.

Vide Macrobium Saturnal. lib. 1. cap. 9. ſi plura de Iano cupis.

Iane

Iane bifrons. Sic Virgilius in 7.

— Ianiq; bifrontis imago.

Ouidius bicipitem vocat.

Iane biceps, &c.

Quiq; retro sannas.

Alludit ad illud Persij Satyra 1.

O Iane à tergo, quem nulla Ciconia pinsit,
Nec manus auriculas imitata est mobilis albas
Nec linguæ quantum sitiat canis Appula, tantum.
Vos ô Patritius sanguis, quos uiuere fas est,
Occipiti cæco, uenienti occurrite sannæ.

Est porrò sanna idem quod scomma vel ludibrium, vnde subsannare, Hispanè *mofar.* Apud Cratinum (inquit Cælius Rhodiginus) sannas fatuum indicat. Vnde & sanna verbum Latinis frequens, puto, defluxit: etiamsi à sonitu Grammatici opinentur ductum. *Sāna quid.*

An quòd circumspectum. Hæc non est interrogatio poëtis, aut oratoribus familiaris: nec enim hîc dubitat, aut dubitando interrogat. Sed modus loquendi est, Aristoteli in problematis peculiaris qui omnia proposita porblemata soluit per hanc particulam, an, vt suprà diximus. Berosus Babylonicus lib. 3. Antiquitatum scribit Noë alio nomine vocatum cælum, tributúmque illi cognomen Ianus à Iain, quod apud Aramæos & Hebræos sonat vinum, à quo Ianus, id est, vinifer & vinosus: quia primus vinum inuenit: cuius vi & vapore ebrius effectus, cùm minùs pudicè in terram cecidisset, Cham eius filius Magicus, & Veneficus (quem postea Aegyptus Saturnum Iuniorem coluit) *Noe dictus Ianus.* *Cham magicus.*

patris virilia comprehendit, tacitéque submurmurans carmine magico patri illusit, simul & illum sterilem perinde atque castratum effecit. Neque deinceps Noë fæmellam aliquam fæcundare potuit. Hinc orta fabula apud Poëtas, licet tempora non conueniant.

Prudens magis, quàm loquax.

EMBLEMA XIX.

Noctua Cecropiis insignia præstat Athenis,
Inter aues sani Noctua consilij.
Armiferæ meritò obsequiis sacrata Mineruæ est,
Garrula quo cornix cesserat antè loco.

EX fabula Ouidiana, quæ refertur 2. Metamorphos. quam quia longiusculè enarrat Ouidius, breuitati consulens omitto. Hoc tamen

men in summa dicam, Coronidem è ministerio Palladis propter loquacitatem expulsam,in cuius locum successerit Nictymene.Sed & adhuc imperfectus est Epigrammatis sensus, nisi paucula addantur ex prouerbiis. Noctua volauit, &,Atheniensium inconsulta temeritas,&, Vlulas Athenas.Ea sunt huiusmodi: Cùm Neptunus à Minerua victus non posset Attica Regione potiri, iratus immisit illis δυσβουλίαν, id est, leuia stultáque consilia. Hoc Minerua non mutauit,sed quod illi malè statuissent,illa in bonos exitus vertebat.Vnde natum prouerbium, Noctua volat: quoniam hæc auis sacrata est Mineruæ,& auspicata consiliis credebatur, eiúsque volatus Atheniensibus erat victoriæ symbolum.Hinc factum est,vt Athenienses non solùm in numis, tum aureis, tum argenteis noctuam insculperent: sed etiam in templorum foribus,& in portis vrbis, atque etiam in vexillis idem signum apponendum curauerint:vnde dictum est, Noctuas Athenas Quod idem sonat,ac si dicas,in montem feras ligna.Habes cur noctua præstet insignia Athenis. Cur item dicatur sani consilij: ab effectu scilicet: quia eius volatus ratum & auspicatum consilium reddebat.Nam quod quidam referunt, verba illa,sani consilij,ad fabellam Angeli Politiani,quæ est in fine Lamiæ de noctua & cæteris auibus, mihi sanè non placet: suum tamen cuique esto liberum iudicium.Illud magis mirandum est, qua causa ductus Erasmus vertit Græcum prouer-

Coronis.

Noctua volat.

Athenienses noctuas vbique pingebant.

In Erasmum.

bium γλαῦκας εἰς ἀθήνας. Vlulas Athenas, cùm vertendũ fuiſſet Noctuas Athenas. Nam γλαυξ propriè noctuam ſignificat: αἰγώλιος vlulam. Neque eadem eſt noctua cum vlula, quod ex Ariſtotele liquet. Præterea vlula quamuis inter aues nocturnas nominetur, ſolet venari picas: noctua mures, lacertos & huiuſmodi beſtiolas, vt idem eſt author. Plinius etiam lib. 10. cap. 12. Ariſtotelis verba transferens ait, Vncos vngues & nocturnæ aues habent, vt noctuæ, bubo, vlulæ. Vlula hiſpanè *antillo*, noctua, *lechuza*.

Phornutus. *Sacrata Mineruæ.* Phornutus in lib. de Natu. Deor. cauſam reddit, quare noctuæ Mineruæ ſacra ſit his verbis, οἵ δὲ δράκοντες καὶ ἡ γλαῦξ διὰ τὸ ἐμφερὲς τῶν ὀμμάτων ἀνατίθενται ταύτῃ τῇ γλαυκώπιδι θεῷ. Id eſt, Dracones & noctua ei conſecrati ſunt propter oculorum ſimilitudinem: ſiquidem ipſa glauca eſt.

Vide Lamiam Politiani.

Garrula quo coruix. Virgines ſilentium decorat, garrulitas dedecorat, vt poſterius dicemus: ideo cornix, quæ loquax eſt, ex Mineruæ miniſterio fuit expulſa, Noctua verò aſcita. Vide Ouidium loco citato. Eſt quoque magna ſimultas inter cornicem & noctuam, vt inquit Ariſtot. lib. 9. De hiſtoria animalium, cap. 1. Cornix meridie oua ſurripiens noctuæ, abſumit, cùm non clarè interdiu noctua videat. Noctua contrà oua cornicis noctu exedit: eſtque altera interdiu, altera noctu potentior. Sed die vel cæteræ auiculæ omnes noctuam circũuolant, quod mirari vocatur, aduolantéſque percutiũt. Quapropter

Simultas inter Cornicem & noctuam.

propter aucupes ea conſtituta auicularum genera multa & varia capiunt. Vide Ælianum & Oppianum, de aucupio. Noctua, inquit Bocatius, ideo Mineruæ eſt attributa pulſa cornice, vt oſtendatur, ſapientem præmeditatione in obſcuris ſepoſita, noſcere, vti & noctua videt in tenebris, & loquacitate, atque garrulitate repulſa, vt opere agat, loca, tempúſque reſpicere. Fabula videtur ex vero traxiſſe originem. Nam Plinius de Cornice loquens ab Arcturi ſydere, inquit, ad hirundinum aduentum notatur eam Mineruæ lucis, templíſque rarò, alicubi omnino non aſpici, ſicut Athenis. Vide Iuſtinum libro 23. in fine. *Fabula ex vero originem duxit.*

***

Maturan

Maturandum.

EMBLEMA XX.

Maturare iubent properè, & cunctarier omnes,
Ne nimiùm præceps, neu mora longa nimis.
Hoc tibi declaret connexum Echeneide telum,
Hæc tarda est, uolitant spicula missa manu.

ARistoteles sexto Moralium, cap. 9. sic ait: Ad deliberandum autem multum temporis sumunt, propterea quòd celeriter aiunt conficienda esse, quæ suscipimus, lentè capiendum consilium. Vnde sumpsisse videtur Salustius illud, quod in Catilinæ historia posuit. Nam & priusquàm incipias consulto: & vbi consulueris, maturè opus est facto. Quem locum Ioachimus

chinus Perionius diligens Ariſtotelis interpres ſic cenſet poſſe melius legi (quoniam ex Ariſtotele eſt) antequàm incipias conſulto: & vbi conſulueris lentè, maturè facto eſt opus. Quæ quidem interpretatio plena eſt, & verbis Ariſtotelicis congruens. Sed tamen ſi verba Saluſtij, diuerſa diſpunctione legas, integer conſtabit ſenſus ſic, Antequàm incipias conſulto, & vbi conſulueris maturè, facto opus eſt. Multa in hanc ſententiam clarorum virorum dicta poterant adduci: ſed quia Eraſmus in prouerb. Feſtina lentè, elegantiſsimè, quæ dici poterant, attulit, ſuperſedebo. Vide etiam adagium, Antequam incipias conſulto. *Ioa. Perionius aliter legit.*

Maturare iubent. Nigidius apud Macrobium ſexto Saturnalium cap. 8. Maturare, inquit, eſt: quod neque citius, neque ſerius: ſed medium quiddam, & temperatum eſt. Sic & in frugibus, & in pomis, matura dicuntur, quæ neque cruda & immitia ſunt, neque caduca & nimiùm cocta, ſed temperata & adulta. Hanc interpretationem Nigidianam D. Auguſtus duobus verbis Græcis eleganter exprimebat. Nam & dicere in ſermonibus, & ſcribere in Epiſtolis ſolitum ferunt: σπεῦδε βραδέως. Per quod monebat, vt ad rem agendam ſimul adhiberetur & induſtriæ celeritas, & tarditas diligentiæ. Ex quibus duobus contrariis fit maturitas. Sic Neptunus apud Virgilium, iubet ventos maturare fugam, id eſt, vt ita diſcedant, tanquam fugiant: ita tamen fugiant, vt ſtandi mediocritatem, ſeu maturitatem in regreſſu teneant, ne ipſo diſceſſu claſsi *Maturate.*

ſu claſsi noceant, dum raptu nimio redeunt. Hęc ex Macrobio. Vide Aulum Gellium lib. 10. cap. 11. Noct. Atti.

Remora vnde dicta. *Hoc tibi declaret connexum Echeneide.* ἐχενηΐς, ἴδος, id eſt, Remora, à remorandis nauibus, hoc eſt, ἀπὸ τ' ἔχειν τὰς νῆας. De qua ſic ait Ariſt. lib. de Nat. Animalium 2. cap. 14. Remoram errore nonnulli pedes habere prodiderunt: expes enim omnino eſt: ſed quoniam pinnas habet pedibus ſimiles: hinc fit, vt pedibus inſtare videatur. Piſciculus quidam eſt hæc, ſaxis aſſuetus, in cibos non admittendus, nomen à remorandis nauibus adeptus, vtilis ad iudiciorum cauſas, & amatoria veneficia, vt aliqui volunt. Vide Plinium lib. 9. cap. 25. Eſt autem *Echeneis.* Echeneis piſciculus ſemipedalis longitudinis, & quinque digitorum craſsitudinis, limaci magnæ ſimilis, vt idem Plinius aſſerit lib. 32. cap. 1. Secundùm verò Oppianum aſpectu anguillæ, forma turbinata, colore nigro, ore acuto, qui & incuruatur vt hamus, in petris viuens.

* * *

In

In deprehensum.

EMBLEMA XXI.

Iandudum quacunque fugis te persequor: at nunc
Caßibus in nostris denique captus ades.
Amplius haud poteris uires eludere nostras,
Ficulno anguillam strinximus in folio.

EX adagio, τῷ θρίῳ τὴν ἐγχέλυν. Vide Erasmum, Folio ficulno tenes anguillam. Nihil vltra desiderabis ad explanationem emblematis. Vide Aristot. lib. 6. de histor. animal. cap. 16. Cæl. Rhodig. lib. 18. cap. 1.

Custodiendas virgines.

EMBLEMA XXII.

Vera hæc effigies innuptæ est Palladis: eius
Hic Draco, qui dominæ constitit ante pedes.
Cur diuæ comes hoc animal? custodia rerum
Huic data: sic lucos, sacraq; templa colit.
Innuptas opus est cura asseruare puellas
Peruigili: laqueos undique tendit amor.

Draco cur Mineruæ simulachro appositus.

SVmptum ex peruulgata illa laude, quam Phidias meruit in Mineruæ simulachro, cui draconem apposuit, veluti ambage tacita, innueret virgunculas peruigili cura indigere: vt pudor castus, illibatúsque seruaretur. Draco enim, vt paulò antè ex Phornuto retulimus, sacratus est Mineruæ, & propter acrimoniam visus, vnde nomen

de nomen habet, vigiliæ, custodiæque admodum accommodus. Dicitur enim draco ἀπὸ τοῦ δέρκειν, quod est videre, teste Macrobio, apud quem vide plura lib. Saturna, 1. cap. 20. Ad nominis etymologiam allusit Horatius in Satyris, cùm inquit, *Draco vnde dictus.*

Cur in amicorum uitijs tam cernis acutum,
Quàm aut aquila, aut serpens Epidaurius?

Indicat & Virgilius Æneid. 2. dracones in tutela Palladis esse;

At gemini lapsu delubra ad summa dracones
Effugiunt, sæuæq; petunt Tritonidis arces,
Sub pedibusq; Deæ, clypeiq; sub orbe teguntur.

Custodia rerum. Inde celebres sunt draco Hesperidum, draco aurei velleris, draco Martis Castalij fontis custos. Cicero Philip. 13. Qui domini patrimonium circumplexus quasi thesaurum draco.

Sic lucos sacraq;. Scribit Strabo lucos à poëtis templa Deorum vocari. Existimabantur luci religione quadam esse imbuti, vtpote Deorum domicilia. Denique nullus erat lucus, vbi non adesset aliquod numen. Quod sensisse Ouidium puto in illo versu Metamorph. 7. quamuis aliter explanent interpretes: *Lucus.*

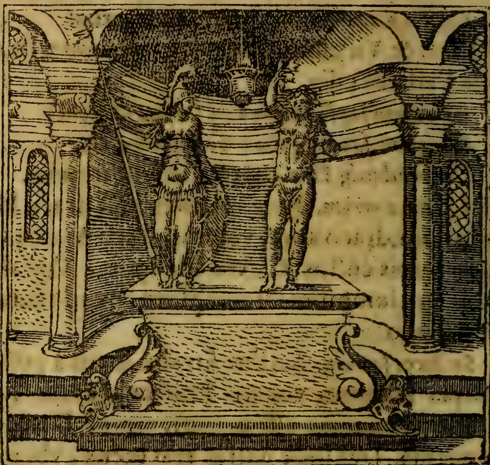
— per sacra triformis
Ille, Deæ, lucoq; foret, quod numen in illo,
Iurat.

Ignorabat enim Iason quodnam numen in illo lucro coleretur: per illud tamen iurat, gnarus non posse lucũ esse sine numine. Dicitur lucus à luca vocabulo Aramæo, quo Hetrusci vteban- *Lucus dictus à luca.*

tur, significátque senem & seniorem, vt disputat contra Quintilianum Ioannes Scopas in suis Collectaneis.

Vino prudentiam augeri.

EMBLEMA XXIII.

Hæc Bacchus pater, & Pallas communiter ambo
Templa tenent, soboles utraque uera Iouis.
Hæc caput, ille femur soluit: huic usus oliui
Debitus, inuenit primus at ille merum.
Iunguntur meritò: quòd si qui abstemius odit
Vina, Deæ nullum sentiet auxilium.

EX lib. 4. Epigram. Græcorum, εἰς ἄγαλμα Διονύσου πλησίον Ἀθηνᾶς, id est, In statuam Bacchi iuxta Mineruam. Hoc epigramma ver-

tit

tit Ioannes Sleidanus, ſed quia minus Græcum expreſsit, volui ego penè ad verbum vertere, tantùm vt intelligantur Græca.

Viator. *Quid tibi cōmune eſt cū Pallade, cui fera bella*
Et cordi haſtæ ſunt? at tibi uina placent.
Bacch. *Ne temerè, ô hoſpes, de diuis talia quæras:*
Sed quibus hanc referā, diſce maligne, deam.
Gloria bellorum chara eſt mihi: teſtis ad ortū
India perdomitum littore ab Oceani.
Et mortale genus nos ambo iuuamus: oliua
Hæc iuuat: at uitis dulcibus ipſe botris.
Nec mea me ꝑpter genitrix eſt paſſa dolores:
Patris ego ſolui ſemen, & iſta caput.

Meritò igitur iunguntur eodem patre nati, ſine matre ambo, bellatores ambo: ambo duarū præclariſsimarum rerum inuentores, olei & vini. Præterea poëtæ, qui Mineruam diſciplinarum deam colunt, ſine Baccho frigida componunt carmina. Vnde Horatius, *Cur iungātur Bacchus & Minerua.*

Ennius ipſe pater nunquam niſi potus ad arma
Proſiluit dicenda.

Vinum ἀπὸ τῆς ὀνήσεως, id eſt, emolumento, ſeu iuuamine dictum exiſtimant, iuxta illud Homericum Iliados 6. *Vinū vnde dictum.*

— ὀνήσεαι αἴκε πίηϑαι. hoc eſt, iuuamen ſenties, ſi biberis. Hinc feſtiuè Niceratus nobili epigrammate,

οἶνος τοὶ χαρίεντι μέγας πέλει ἵππος ἀοιδῷ,
ὕδωρ δὲ πίνων καλὸν οὐ τέκοις ἔπος.

Id eſt,

Iucundo ſonipes uati eſt in carmine Bacchus,
Nam perit epota nobile carmen aqua.

Multa Homeri & aliorum poëtarũ possem afferre testimonia, quæ mirum in modum vinum extollunt. Sed ne hoc quoque nomine vinosus arguar, qui à parentibus meis quasi hæreditario iure acceperim, vt sim abstemius, tali munere supersedebo.

Author abstemius.

Bacchus vnde appellatus.

Hæc Bacchus pater. Bacchum ἀπὸ τοῦ βαχεῖν, quod est incondito vlulatu (quo furentes Bacchæ agebantur) personare, deducit Eustathius Homericus, deinde insertam literam κ, quo expreßio fieret immanioris soni. Eadem de causa Iacchus dictus est. ἰάκχειν enim vociferari significat. Bacchi natiuitatem & res gestas vide apud Homerum in hymnis Bacchi, & apud Ouidium in fine 3. Metamorph. Extant & Orphei hymni in eũdem. Ouidij carmina de ortu Bacchi hæc sunt,

Iacchus.

Imperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
Eripitur, patrioq; tener (si credere dignum est)
Insuitur femori, maternaq; tempora complet.

Pomponius Mela libro de Situ orbis 3. cap. 7. de India sic ait, Vrbium, quas incolunt, Nysa est clarißima, & maxima montium, Meros Ioui sacer: famam hinc præcipuam habent, quòd in illa genitum in huius specu Liberum arbitrantur esse nutritum. Vnde Græcis autoribus, vt femori Iouis insutum dicerent, aut materia ingeßit, aut error. Hæc ille. μηρὸς autem, id est, Meros coxam, seu femur significat: hinc dictus est Bacchus à Poëtis Dithyrambus παρὰ τὸ δύο θύρας βῆναι, id est, quòd duabus ianuis exierit: hoc est, vtero Semeles, & Iouis femore. Plinius eadem

Meros.

Bacchus Dithyrambus.

eadem ferè, quæ & Pomponius narrat lib. 6. cap. 21. Necnon (inquit) & Nysam vrbem plerique Indiæ adscribunt, montémque Merum Libero patri sacrum, vnde origo fabulæ Iouis semine æditum. Hæc Plinius. Phornutus autem in lib. de Natura Deorum, sic inquit. Insutus est femori Iouis, vt partus immaturus ad maturitatem & perfectionem veniret. Quod vinum pedibus (qui per femora significantur) calcatum ad perfectionem festinet. Prima enim botrorum digestio & concoctio non est vsui idonea: vbi autem pedibus calcati fuerint, promanat vinum, & perfectionem accipere incipit. Prima vini concoctio fit temporis ratione per calorem radiorum Solis feruente æstu. Secunda fit pedum ministerio per calcationem, qua vinum è botris elicitur, & exprimitur, quasi id necessariò femorum vi contingat. Hactenus Phornutus.

Bacchus cur insutus femori Iouis fingitur.

Iunguntur meritò: quòd si qui abstemius. De hac sententia vide Adagia, Non est Dithyrambus, si bibat aquam. Et, Aquam bibens, nihil boni parias. Quibus astipulatur Antiphanes poeta, qui bibere & viuere eadē in statera collocabat, sic,

Τὸ δὲ ζῆν εἰπὲ μοὶ τί ἐστι; τὸ πίνειν φημ' ἐγώ.

Dic mihi quid est viuere? bibere dico ego.

Prudentes vino abſtinent.

EMBLEMA XXIIII.

Quid me uexatis rami? ſum Palladis *arbor:*
Auferte hinc botros, uirgo fugit Bromium.

EPigramma Græcum, vnde hoc deſumptũ fuit, ſic habet:

Παλλάδος εἰμὶ φυτὸν, βρομίουσι τί με θλίβετε κλῶνες;
ἄιρετε τοὺς βότρυας. παρθένος οὐ μεθύω.

Huc alluſit Politianus,

Quid me implicatis palmites
Plantam *Mineruæ, non* Bromij?
Procul *racemos tollite,*
Ne *uirgo dicar ebria.*

Oliua vitis coniunctionem & ſocietatem deprecatur. Videtur autem hoc epigramma ex aduerſo

aduerſo cum præcedenti pugnare: nam quanta cum Pallade & Baccho intercedit familiaritas: tantùm inter oliuam & vitem diſsidium interuenit. Sed ſi aduertas titulum malè collocatum eſſe, nulla eſt diſcrepantia. Epigramma enim Græcum atque Latinum de virginibus tantùm agunt, quibus vinum dandum non eſt. Vinum enim iuxtà prouerbium lac Veneris dicitur. Mutandum igitur lemma ſic, Virgines vino abſtinent. Multa nobis præcipiunt ſcriptores & ſacri & prophani de vini vſu, & eius incommodis. Sed ne omnia ſilentio prætereamus, videamus breuiſsimè quid magni viri de vino ſentiant. Ac primùm quidem à finitione Græci vocabuli ordiamur. οἶνος (inquit Plato in Cratylo) διὰ τὸ οἰήσεως τὸν νοῦν ἐμπιμπλᾶν, hoc eſt, vinum dicitur ab eo, quòd exiſtimatione ac opinionum vanitate mentem oppleat. Et Plutarchus de tranquillitate animi, Vini & carnium plenior vſus, corpus quidem validum, athleticáque firmitate facit: animum verò imbecillum, & fragilem. Et Ouidius,

[*Titulus Emblematis malè legitur.*]

[*Vinum lac Veneris.*]

[*Vinum vnde dictum.*]

Nox & amor uinúmque nihil moderabile ſuadent:
Illa pudore uacat, Liber amórque metu.

Propertius,

Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,
Vino ſæpe ſuum neſcit amica uirum.

Virgilius in Opuſculis,

Nec Veneris, nec tu uini capiaris amore,
Vno nanque modo uina Venúſq; nocent.
Vt Venus eneruat uires, ſic copia uini
Et tentat greſſus debilitátq; pedes.

Multos cæcus amor cogit secreta fateri:
Arcanum demens detegit ebrietas.
Bellum sæpe parit ferus exitiale Cupido;
At Lapithas bello perdis Iacche graui.

Sum Palladis arbor. Hæc carmina ex Auieno se transtulisse Perottus testatur;

Perotti carmina de arbor. diis dicatis.

Olim quas uellent esse in tutela sua
Diui legerunt arbores: quercus Ioui,
Et myrtus Veneri placuit: Phœbo laurus,
Pinus Neptuno: populus celsa Herculi.
Minerua admirans quare steriles sumerent,
Interrogauit causam. Dixit Iuppiter,
Honorem fructu ne uideantur uendere.
At me Hercules, inquit, quod quisque uoluerit,
Oliua nobis propter fructus est gratior.
Tunc sic Deorum genitor atque hominum sator,
O nata meritò sapiens dicere omnibus,
Nisi utile est, quod facimus, stulta est gloria.

Oleum cur Mineruæ donum.

Sum Palladis arbor. Oleum, inquit Phornutus, munus est, quod mortalibus dedit Minerua. Ideo autem Mineruæ donũ esse creditur, quòd semper in virore sit, glaucúmque colorem præ se ferat. Oleum adulterari nequit per alium humorem: verùm semper in sua synceritate persistit. Itaque non dissimile virginitati est. Virgo creditur Pallas, vt inquit Ponticus Heraclitus, quia ἄφθορον ἀεὶ τὸ φρόνημα, id est, Nunquam consenescit prudentia, neque vlla inficitur labe.

Botrus.

Auferte hinc botros. βότρυς, υος. declinãt Græci, racemum significat.

Bromius cur dictus Bacchus.

Virgo fugit Bromium. Bromius dictus est Bacchus à tonitru, quod in eius natiuitate contigit.

tigit. βροντάω enim tono significat. Vnde Brontes ille Gigas Vulcani famulus dictus fuit. Vel dicitur à βρέμω, quod est instrepo.

In statuam Bacchi.

EMBLEMA XXV.

DIALOGISMVS.

Bacche pater, quis te mortali lumine nouit?
Et docta effinxit quis tua membra manu?
Praxiteles, qui me rapientem Gnosida uidit:
Atque illo pinxit tempore qualis eram.
Cur iuuenis, teneráque etiam lanugine uernat
Barba, queas Pylium cùm superare senem?
Muneribus quandoque meis si parcere disces
Iunior, & forti pectore semper eris.

Tympana non manibus, capiti non cornua desunt:
Quos (nisi dementeis) talia signa decent?
Hæc doceo, nostro quod abusus munere sumit
Cornua: & insanus mollia sistra quatit.
Quid vult ille color membris penè igneus? (omen
Absit) an humanis ureris ipse focis?
Cùm Semeles de uentre parens me fulmine traxit
Igniuomo: infectum puluere mersit aquis.
Hinc sapit hic, liquidis qui nos bene diluit undis:
Qui non ardenti torret ab igne iecur.
Sed nunc me doceas qui uis miscerier? & qua
Te sanus tutum prendere lege queat?
Quadrantem addat aquæ, calicem sumpsisse falerni
Qui cupit, hoc sumi pocula more iuuat.
Stes intra heminas: nam qui procedere tendit
Vltrà: alacer, sed mox ebrius inde furit.
Res dura hæc nimium, sunt pendula guttura, dulce
Tu fluis. Heu facilè commoda nulla cadunt.

Non vno ex loco sumptum est epigramma: multa enim continet quæ sparsim alibi leguntur, quæ suis locis annotabimus. Locum tamen prius quàm ad alia transeo ex Eubulo poëta, quem citat Athenæus, apponã: De Bacchi Cyathis, qui mirificè Bacchi virtutes exprimit. Loquitur ipse Dionysius,

Eubulus poëta.

Τρεῖς γὰρ μόνους κρατῆρας ἐγκεραννύω,
τοῖς εὖ φρονοῦσιν, τὸν μὲν ὑγείας ἕνα,
ὃν πρῶτον ἐκπίνουσι. τὸν δὲ δεύτερον,
ἔρωτος ἡδονῆς τε. τὸν τρίτον δ᾽ ὕπνου,
ὃν ἀσπιόντες οἱ σοφοὶ κεκλημένοι,
οἴκαδε βαδίζουσιν. ὁ δὲ μὲν τέταρτος

οὐκ

οὐκ ἔτ' ἀμέτερός ἐστ', ἀλλ' ὕβρεως πέμπτος βοῆς.
ἕκτος δὲ κώμων. ἕβδομος ὑπωπίων.
ὄγδοος δὲ κλήτορος. ὁ δ' ἔνατος χολῆς.
ὁ δέκατος δὲ μανίας ὥστε καὶ βάλλειν ποιεῖ.
πολὺς γὰρ εἰς ἓν μικρὸν ἀγγεῖον χυθεὶς,
ὑποσκελίζει ῥᾷστα τοὺς πεπωκότας.

Quos versus sic vertit Ferdinandus Sanctius frater, laborum meorũ comes iucundissimus. *Ferdinandus Sanctius frater autoris.*

Tres nanq; solos bibere crateres meri
Suadeo disertis, sanitatis misceo
Primum: secundum verò amoris ac ioci:
Dulcia soporis dona præbet tertius:
Quem perbibentes, sobrij si dici auent,
In tecta gressus dirigant. Quartus tamen
Omnino non meus est: quia est iniuriæ.
Quintus refert clamorem: at ebrium arguit
Sextus: lacessit septimus: lites mouet
Octauus: iræ nonus est: decimus furit,
Et tela torquet: nanque paruum in uasculum
Effusa uini copia euertit uirum.

Praxiteles qui me. Praxiteles statuarius fuit nobilissimus, de quo multis in locis Plinius in historia naturali. lib. 24. cap. 8. *Praxiteles.*

Rapientem Gnosida. Postquam Theseus (vt retulimus) Minotaurum occidit, Ariadnem Minois filiam rapuit, quam in insula Naxo, (quæ Baccho sacrata est) periurus reliquit. Hanc postea Liber rapuit, Liberámque vocauit, vt ait Ouidius. Gnosus autem vrbs est Cretæ præcipua. Expone igitur, Gnosida, id est, Ariadnem. *Gnosus.*

Nestor. *Pylos.* *Nestorea senecta.* *Porphyrius.*

Queas Pylium cùm superare. Nestorem intelligit, qui Rex Pylij fuit. Est autem Pylos oppidum in Peloponneso in Mesenia versus occidentem à Neleo conditum. Porrò Nestorea senecta iam in prouerbium abiit de viuacibus senibus. Sed non tot annos vixisse Nestorem, quot vulgò creditus est, facilè coniiciet quiuis ex Quæstionibus Porphyrij, super Homerum, cùm disserit quid sit γενεά. Est verò γενεά, spatium triginta annorum, id est, pariendi ac generandi perfectius spatium, quod annorum triginta periodum conficit. Quo nomine sexagesimum attingens annum, duas videtur vitæ implesse γενεάς. Si verò vltra pergat, in tertia iam vtique recensebitur. Quod de Nestore cecinit Homerus,

τῷδ' ἤδη δύο μὲ γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
ἐφθίαθ', οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο.
ἐν πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν.

Id est,

Huic iam duæ quidem ætates mortalium hominum
Defecerãt, qui cũ ipso antea simul nutriti sunt & geniti.
In Pylo diuina, cùmque tertijs regnabat.

Quo in loco Commentator ait, ἰστέον ὅτι οἱ παλαιοὶ τὰς γενεὰς ἐψήφιζον ἐτῶν τριάκοντα. Hoc est, Sciendum est, quòd veteres geneas numerabant annorum triginta. Eadem & Censorinus scribit in lib. de die natali. & Plutarchus de oraculorum defectu. Herodotus in Euterpe. Nam tres virorum progenies centum anni sunt. Tertio quoque Odyss. repetit Homerus Nestoris ætatem. Huius opinionis est Acron super Horatium,

Acron Comment. Horatij.

ratium, Carminum 2. Ode 9. Nam quod ceci nit Ouidius in 12. Metamorph.

— Vixi

Annos hos centum, nunc tertia uiuitur ætas.

fabulosè potiùs dixit, quàm historiæ veritatem sequutus: nam ait in 8. eiusdem operis, Nestorem primis in annis & Tyndaridas, Pirothoum & Theseum, Peleum, & Laërtem aliósque complures simul coisse, vt aprum Meleagricum occiderent. Atqui Helenam rapuerat Theseus, quamuis senex pusillam, authore Plutarcho. Præterea viuebat Laërtes post reditum Vlysis, vigesimo post captam Troiam anno. Denique ne pluribus agam, sic Nestorem peruenisse ad tertiam ætatem intellige. Prima fuit, quando Hercules Pylum oppugnauit. Secūda, quæ inter illud tempus, & Troianā expeditionē intercessit. Tertia, quando pugnabat in Troiano bello. *Quomodo sit intelligendū Nestorem vixisse tres ætates.*

Tympana non manibus. Tympanum instrumentum erat ex vna parte membrana clausum, intus vacuum, quod baculo pulsatur: vti eo solebant in sacrificio matris Deorum. Huic simillimum esse videtur instrumētum illud, quo Æthiopes nunc vtuntur in nostra Hispania, præcipuè in locis maritimis. Est quoque tympanum, instrumentum quo saxa subuehuntur, alio nomine γέρανος, id est, grus. Hispanè, *grua.* *Tympanū.*

Hoc docet nostro. Dicitur Bacchus habere cornua, eò quòd qui adbibit paulò plus, si soluat acutæ verbera linguæ, liberius notum, ignotúmque ferit, & arcana siqua tacenda suscepit, effutit nullo delectu. Horatius, *Baccho cur cornua.*

Et addis

— *Et addis cornua pauperi.* Et Ouidius,

Tunc ueniunt risus, tunc pauper cornua sumit.

Festus Pompeius libro 3. Cornua, inquit, Liberi patris simulachro (quem inuentorem vini dicunt) eò quòd homines nimio vino truces fiũt. Vnde meritò Liber dicitur Bacchus, quòd homines à curis liberet. Et græcè Lyæus à λύειν, quod est soluere.

Sistrum.

Et insanus mollia sistra quatit. Sistrũ græca dictio est, σεῖστρον à σείω, quatio: crepitaculum significat, vt ait magnus Etymologicus. Dicitur & σῖστρον per ι. Mollia sistra dixit, nõ tam ob id quòd sistra sint re ipsa mollia, quàm quòd homines reddant molles, & effœminatos.

Bacchus vi ignis partu expulsus.

Quid uult ille color. Phornutus in lib. de natu. Deor. sic ait. Dicitur Bacchus vi ignis partu esse expulsus: quo significatur vini calor & potentia, quæ homines incendit atque inflammat. Habet enim vinum (vt testantur poëtæ) æquale cum igne robur. Hæc ille.

Cum Semeles de uentre. Hunc versiculũ cũ tribus sequentibus ex lib. 1. Epigrammaton Græcorum excerpsit Alciatus tit. εἰς οἶνον. tetrastichũ græcum cum latina versione ex Chiliadibus pete, in adagio, Perdidisti vinum infusa aqua.

Quadrans.

Quadrantem addat aquæ. Quadrãs est tertia pars assis: sumitur pro vase, quod tres cyathos contineat. Si vis (inquit) sumere calicem vini meri, adde illi tres aquæ partes. Calicem autem pro

Cyathus.

cyatho posuit. Cyathus autem idem est, quod vncia: sicque cõstabit sensus iuxta Hesiodi præceptionem, qua ad frugalitatem adhortatur homines

mines, lib. 2. Georgicon,

Κρήνης τ' ἀενάου καὶ ἀποῤῥύτου ἥτ' ἀθόλωτος.
Τρὶς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέτερτον ἱέμεν οἴνου.

Id est,

Fontibus ex liquidis sempérque fluentibus adde
Tres lymphæ partes, uini non amplius unam.

Hunc miſcendi modum non attigit Eraſmus in prouerbio, Bibe quinq; aut tres, aut ne quater. quem vide. Neque Cælius Rhodiginus lib. 28. cap. 39. quãuis multa vterque de vini ſymphoniis ad aquam doctiſsimè diſputauerint. Eſt & epigramma Græcum Heſiodicæ ſentẽtiæ conueniens incerti authoris,

Βάκχου μέτρον ἄριστον ὅμως πολὺ μηδ' ἐλάχιστον.
Ἔστι γὰρ ἢ λύπης αἴτιος, ἢ μανίης.
Χαίρει κιρνάμενος τρισὶ Νύμφαις τέταρτος αὐτός.
Τῆμος καὶ θαλάμοις ἐστὶν ἑτοιμότατος.
Εἰ δὲ πολὺς πνεύσειεν ἀπέστραπται μὲν ἔρωτας,
Βαπτίζεται δ' ὕπνῳ γείτονι τοῦ θανάτου.

Vrſinus,

Sumere nec nimium Bacchi ualet optimus uſus,
Nec minimum: hinc mæror prouenit: inde furor.
Quartus & ipſe tribus Nymphis miſcerier optat,
Tunc quoque ſic thalamis conuenit ille magis.
Sin nimius ſpiret, placidos auertit amores,
Atque ſopor morti proximus inde uenit.

Stes citra heminas. ἡμίνη dimidiũ Sextarij ſignificat, Hiſpanè, *Vn quartillo feré.* De qua ita Priſcianus, ſiue Q. Rhemnius Palæmon,

At cotylas quas, ſi placeat, dixiſſe licebit
Heminas: recipit geminas ſextarius unus.
Qui quater aſſumptus fit Graio nomine Chœnix.

Gramen.

Gramen.

EMBLEMA XXVI.

Gramineam Fabio patres tribuêre corollam,
Fregerat ut Pœnos Hannibalémque mora.
Occulit inflexo nidum ſibi gramine alauda,
Vulgò aiunt, pullos ſic fouet illa ſuos.
Saturno Martíque ſacrum,quo Glaucus adeſo
Polybides,factus creditur eſſe Deus.
His meritò arguitur modis tutela ſalúſque,
Herbáque tot uires hæc digitalis habet.

cap. 3.4. & 5. *Corona graminea.*

EX Plinio lib.22. natur. hiſto. qui ſic de graminea corona loquitur:Corona quidẽ nulla fuit graminea nobilior in maieſtate po[illegible]i terrarum principis,præmiiſque gloriæ.Gem & aureæ,vallares,murales,roſtratę,ciuicę,

pl

phales: post hanc fuère, súntque cunctæ magno interuallo, magnáque differentia. Cæteras omnes singuli, & duces ipsi, imperatorésque militibus, aut aliquando collegis dedere, decreuit in triumphis Senatus cura belli solutus & populus otiosus: graminea nunquam, nisi in desperatione suprema cõtigit: nulli nisi ab vniuerso exercitu seruato decreta. Cęteras Imperatores dedere, hanc solam miles Imperatori. Eadem vocatur obsidionalis, liberatis obsidione, abominandoque exitio totis castris. Quòd si ciuicæ honos, vno aliquo ac vel humillimo ciue seruato, præclarus, sacérque habetur: quid tandem existimari debet, vnius virtute seruatus vniuersus exercitus? Dabatur hæc viridi è gramine, decerpto inde, vbi obsessos seruasset aliquis. Nanque summum apud antiquos signum victoriæ erat, herbam porrigere victos, hoc est, terra & altrice ipsa humo, & humatione etiam cedere. Quem morem etiamnum durare apud Germanos scio. & infrà: Data est & à Senatu, populóque Romano (qua claritate nihil equidem in rebus humanis sublimius duco) Fabio illi, qui rem omnem Romanam restituit non pugnãdo. Nec data cùm Magistrum equitum, & exercitum eius seruasset: tunc satius fuit nomine nouo coronari, appellatum patrem ab ijs, quos seruauerat: sed quo dictum est, consensu honoratus est, Hannibale ex Italia pulso. Quæ corona adhuc sola ipsius imperij manibus imposita est: & quod peculiare ei est, sola à tota Italia data. Hæc Plinius. Vide etiam Aul. Gel-

Obsidionalis.

Herbam porrigere.

Q. Fabij Max. corona gram.

lium lib.5.cap.6. Vitã Q. Fabij Maximi latè narrat Plutarchus: pugnam eius cum Hannibale pulchrè describit Liuius lib.2. Decadis 3. Et alij multi. Dictus fuit cunctator, propterea quòd cunctando restituit Rempub.

Q. Fabius dictus cunctator.

Alauda.

Occulit inflexo. Alauda parua est auicula, quæ in summitate capitis apicem habet. dicitur etiã galerita, vt testatur Plinius lib.11.cap.37. Cuius propterea hic fit mentio, quòd legio militum dicatur alauda.

Gramẽ cur Saturno sacratum.

Saturno Martique sacrum. Quare gramen sit Saturno sacrum, non memini me legisse. Coniectura tamen ducor, Saturno sacrum esse gramen, propter nimiam viuacitatem, quam huic herbę peculiarem tribuunt poëtę. Dicitur enim ab his viuax gramen, & inexpugnabile. Cui meæ opinioni concinit celebratum in Hispania prouerbium, *Mas uieio que la gramma.* Marti etiam sacrum est, quia ex gramine ortus esse creditur. Neque absurdum fuerit, eius natiuitatem recensere pulcherrimis Ouidij versibus. Quinto igitur Fastor. sic loquitur Flora:

Viuax gramen cur dictum.

Ouidius de martis ortu.

Mars quoque, si nescis, per nostras editus artes:
Iuppiter hoc ut adhuc nesciat usque precor.
Sancta Iouem Iuno, *nata sine matre Minerua:*
Officio doluit non eguisse suo.
Ibat ut Oceano *quereretur facta mariti:*
Restitit ad nostras fessa labore fores.
Quam simul aspexi, quid te, Saturnia, dixi
Attulit? exponit, quem petat illa locum.
Addidit & causam. Verbis solabar amicis.
Non, inquit, uerbis cura leuanda mea est.

Si pater

Si pater eſt factus, neglecto coniugis uſu
Iuppiter, & ſolus numen utrunq; tenet:
Cur ego deſperem fieri ſine coniuge mater?
Et parere intacto dummodo caſta uiro?
Omnia tentabo latis medicamina terris:
Et freta tartareos excutiamq; ſinus.
Vox erat in curſu, uultum dubitantis habebam.
Neſcio quid Nymphe, ſcire uideris, ait.
Ter uolui promittere opem: ter lingua retenta eſt.
Ira Iouis magni cauſa timoris erat.
Fer precor auxilium, dixit, celabitur autor:
Et Stygiæ nomen teſtificabor aquæ.
Quod petis Olenijs, inquam, mihi miſſus ab aruis
Flos dabit: eſt hortis unicus ille meis.
Qui dabat, hoc dixit, ſterilem quoque tange iuuencam:
Mater erit: tetigi: nec mora, mater erat.
Protinus hærentem decerpſi pollice florem.
Tangitur, & tacto concipit illa ſinu.
Iámque grauis Thracem, & læua Propontidos intrat:
Fitq; potens uoti: Marsq; creatus erat.
Qui memor accepti per me natalis, habeto
Tu quoque Romulea, dixit, in urbe locum.

Quo in loco Antonius Conſtantius Fanenſis, Huic Deo, inquit, gramen conſecratum dicũt, quòd id ex humano cruore procreetur. Hęc ille. Poterit & phyſica huius rei oſtendi ratio. Nam quoties caſtra locantur, ſeligitur ad id expeditus locus, non exaratus: ob idque ſæpius in gramineis campis collocantur, qui ab agricolis ſpernuntur: propterea quòd gramen valde ſerpat & propagetur, humorémque omnem ebibat. Vn- *Phyſica ratio.*

de pulchrè cecinit Ouid. lib. Metamorph. 5.

— Lolium tribuliq́; fatigant

Triticeas messes, & inexpugnabile gramen.

Gramen quid habeat commune cum Marte. Nomen etiam graminis videtur aliquid habere cum Marte commune. Dicitur enim gramen à gradiendo, quemadmodum & gradiuus.

Quo *Glaucus adeso.* Glauci fabulam narrat Ouidius lib. Metamorph. 13. in ipso fine. Et Erasmus latè in Prouerbio, Glaucus comessa herba.

Glauci fabula. *Polybides.* Glaucus, vt narrat Commentator Apollonij in primo Argonaut. in fine libri, Anthedonius fuit piscator πολύβου παῖς, id est, Polybi filius. Alius fuit Glaucus Minois filius. De quo talis refertur fabula: Glaucus Minois & Pasiphaes filius cùm murem persequeretur, in dolium melle plenum incidit, quem cùm parentes quærerent, Apollinem sciscitati sunt de puero, quibus Apollo respondit, Monstrum vobis natum est, tribus coloribus: quòd si quis vobis indicauerit, cui rei in agro monstrum hoc sit simile: ille vobis filium reddet. Minos sorte audita, cœpit monstrum à suis quærere: cui dixerũt, natum esse vitulum, qui ter in die colorem mutaret per quaternas horas: primò esse album, secundò rubeum, deinde nigrum. Minos autem ad monstri ænigma soluendum augures conuocauit: inter quos Polyidius Cærani filius Argolicus dixit, monstrum simile esse in agris fructui mori siue rubi. Nam primum albus est, deinde ruber, cum permaturuit, niger. Tunc Minos ait ex Apollinis responso, filium mihi resti-

Responsum Apollinis.

Polyidius.

tuas

tuas oportet. Quod Polyidius dum auguratur, vidit noctuam in cella vinaria apes abigentem, accepto augurio, quęsiuit puerum in dolio mellis, regique tradidit. Cui Minos, corpori, inquit, inuēto spiritum restitue. Quod Polyidius cùm negaret posse fieri, Minos iussit illū simul cum puero in monumento includi, & gladium apponi. Cùm essent inclusi, draco repentè ad corpus pueri processit: at Polyidius sibi timens accepto gladio, draconem interemit. Cùm superueniret & dracæna, vidissetque draconem mortuum, herbam attulit quandam, qua tactus draco, spiritum recuperauit. Id cùm vidisset Polyidius, similiter fecit in puero: cùmque ambo vociferarentur intus in monumento, quidam præteriens Minoi nunciauit, qui monumentū iussit aperiri: sed nec etiam sic Polyidium dimisit, vt abiret in patriam, nisi priùs Glaucum doceret artem illam vaticinandi: qui quidem docuit artem: sed iam iam abiturus iussit, vt Glaucus in os ipsius Polyidij inspueret. Quod Glaucus cùm fecisset, artem edoctam perdidit. Hæc ex Zetze in Lycophronem, & Hyginio. Fuit & alius Glaucus Sisyphi filius, qui in Bœotia iuxta Potnias dilaceratus fuit ab equabus suis, quas à Venere arcebat, vt velociores in quadrigis essent. Alij aliter referunt. Hinc iam versiculi Ouidiani in Ibin nihil habebunt obscuritatis,

Herba mirabilis.

Alius Glaucus.

Versus Ouidij clari fiunt.

Potniadum morsus subeas ut Glaucus equarum,
Inq; maris salias Glaucus ut alter aquis.
Vtq; duobus idem dictis modò nomen habenti
Præfocent animæ Gnosia mella uiam.

His meritò arguitur. De graminis virtute multi multa loquuntur. Plinius verò postquam multa de gramine dixit lib. 24. cap. 19. hæc addit, Sunt qui & aculeatum gramen vocent trium generum: cùm in cacumine aculei sunt plurimum quini, dactylon appellant: hos cõuolutos naribus inserunt, extrahuntque sanguinis ciendi gratia. Altero, quod est aeizoo simile ad paronychia, & pterygia vnguium: & cùm caro vnguibus increuit, vtuntur cum axungia. Ideo dactylon appellantes, quia digitis medeatur. Tertium genus dactyli, sed tenuis, nascitur in parietinis, aut tegulis. Huic caustica vis est. Sistit vlcera, quæ serpunt. Gramen capiti circundatum, sanguinis è naribus fluxiones sistit.

Titulus emblematis emendatur. Titulus emblematis non mihi placet. Quorsum enim gramen, quod ad aliud est, apponatur pro lemmate, ac non potiùs illud quod per gramen significatur? Repone igitur in titulo, Tutela & salus.

Neque

Neque verbo neque facto quenquam lædendum.

EMBLEMA XXVII.

Assequitur, Nemesisq; uirûm uestigia seruat,
Continet & cubitum, duráque fræna manu.
Ne malè quid facias, neue improba uerba loquaris:
Et iubet in cunctis rebus adesse modum.

EX lib.4.Epigrá. Græco. εἰς στήλην Νεμέσεως. Refertur tamen epigramma Græcum ab Erasmo in prouerbio, Adrastia Nemesis. Quapropter huc non apponam: quia multa ibi differit Erasmus. Hoc autem emblema vulgò sic depingitur: vt sinistra manus Nemesis frænum contineat ad compescendam loquacitatem: dextra verò manus cubitum sinistrę teneat apprehen-

ſum, ne malefacta queat exercere. Sed ſi ego eſſem in hac ſententia de cubito compreſſo, non ſic pingendam putarem Nemeſin: ſed verſa vice: vt frænum haberet in dextra, cuius cubitus ſiniſtra premeretur: dextra enim agimus quidquid ſiue boni ſiue mali agimus. Niſi rurſus obiicias ſiniſtram malefactis attribui, dextram beneſactis. Sed tamen his omiſsis, ego potius in hac ſum ſententia, vt credã cubitum in hoc emblemate non ſumi pro brachij cubito: ſed pro quodam menſuræ genere, qui cubitus dicitur apud Vitruuium & alios, Græcè πῆχυς: Luſitani vocant *cuodo* penultima correpta. Itaque illa verba,

Autoris opinio de cubito.

Vitruuij opinio de cubito.

Continet & cubitum dura'q; fræna manu.

ſic interpretor: Nemeſis vna tantũ manu ſimul & cubitum (hoc eſt virgam illam menſoriam) & frænum continet, quod declarat vltimus verſiculus,

Et iubet in cunctis rebus adeſſe modum.

Hoc eſt, iubet, vt adſit menſura tum factis, tum dictis. Denique ſi Græca epigrammata, quæ adducit Eraſmus, cum Latina verſione ad vnguẽ examinaueris, non dubito, quin libens venias in noſtram hanc ſententiam. Quam ſi ſequeris, emendabis picturam.

Nemeſis.

Nemeſiſq; virum. Nemeſis Noctis filia fuit, vt tradit Heſiodus in Theogonia, cuius verba ſunt,

τίκτε δὲ καὶ Νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
Νὺξ ὀλοή. Hoc eſt,

Nocte ſata eſt Nemeſis damnum mortalibus ægris.

Latinè

Latinè sonat indignatio, quam veluti virtutem laudat Aristo.in lib.de moribus.& alibi.De qua sic Plato in libris de Legibus, Leuium volatiliúmque verborum grauissima imminet pœna. Nam omnibus præposita est Nemesis: iudicij Angelus huiuscemodi inspector omnium. Angelus autem Politianus pulcherrimè illam describit in Sylua,cui titulus Manto, sic,

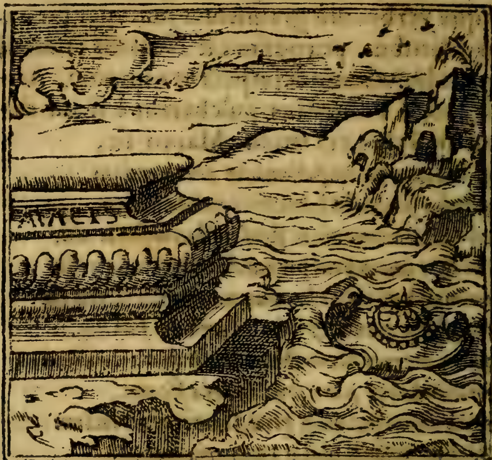
Indignatio tanquam virtus laudatur ab Arist.

Politiani de Nemesi carm.

Est dea,quæ uacuo sublimis in aëre pendens
It nimbo succincta latus:sed candida palam,
Sed radiata comam,ac stridentibus insonat alis.
Hæc spes immodicas premit:hæc infesta superbis
Imminet:huic celsas hominum contundere mentes
Successúsq; datum,& nimios turbare paratus.
Quam ueteres Nemesin genitam de nocte silenti
Oceano dixere patri:stant sydera fronti:
Fræna manu,pateráq; gerit,semperq; uerendum
Ridet,& insanis obstat contraria cœptis.
Improba uota domans ac summis ima reuoluens
Miscet,& alterna nostros uice temperat actus.
Atq; huc,atq; illuc uentorum turbine fertur.

Tandem, tandem iuſtitia obtinet.

EMBLEMA XXVIII.

Aeacidæ Hectoreo perfuſum ſanguine ſcutum,
Quod Græcorum Ithaco concio iniqua dedit:
Iuſtior arripuit Neptunus in æquora iactum
Naufragio, ut dominum poſſet adire ſuum.
Littoreo Aiacis tumulo nanq; intulit unda,
Quæ boat, & tali uoce ſepulchra ferit:
Viciſti Telamoniade, tu dignior armis.
Affectus fas eſt cedere iuſtitiæ.

IN lib. primo Epigrammaton Græcorum duo ſunt epigrammata titulo εἰς Αἴαντ. Ex quibus Alciatus vnum concinnauit. Primum Græcum eſt huiuſmodi,

Ἀσπίδ' Ἀχιλλῆος τὴν Ἕκτορος αἷμα πιοῦσαν,
Λαρτιάδης

Λαρτιάδης Δαναῶν εἷλε κακοκρισίῃ.
Ναυηγὸν δ' ἡ θάλασσα κατέσπασε, καὶ παρὰ τύμβον
Αἴαντος ἱκέτην ὥρμισεν, οὐκ Ἰθάκῃ.

Alterum eſt huiuſmodi,

Καλὰ Ποσειδάων δίκασεν πολὺ μᾶλλον Ἀθήνης,
καὶ κρίσιν Ἑλλήνων στυγερὴν ἀπέδειξε θάλασσα.
Ἀσπὶς ἐν αἰγιαλοῖσι βοᾷ, καὶ σῆμα τινάσσει,
Αὐτόν σε καλέουσα τὸν ἄξιον ἀσπιδιώτην
Ἔγρεο παῖ Τελαμῶνος, ἔχεις σάκος Αἰακίδαο.

Primum ſic vertebam,

Hectoreo clypeum Pelidæ ſanguine tinctum
Iudicio Danaûm falſo habuit Ithacus.
Per mare diſiectus, diuulſa puppe ſepulchrum
Concutit Aiacis, littora non Ithacæ.

Alterum ſic,

Iudicio pulchro Neptunus Pallada uicit:
Arguit & Graiûm iuſtus ſuffragia Pontus.
Nam clypeus reboat Pelagi delatus ad undas.
Buſta quatit, dominum potiorem uoce ſalutans.
Eia age iam Telamon, clypeum iam cernis Achillis.

Hanc hiſtoriam de Achillis armis (quoniam multi aliter intelligunt, aut narrant, quàm oportet) ex Q. Calabri lib. quarto & quinto, libuit carptim diſcerpere in hunc modum: Achille à Paride occiſo, adiit Græcorum exercitum Thetis, Achillis mater, propoſitiſque præmiis, eos inuitauit, vt certaminibus filij ſui funus celebrarent. Certaminibus porrò confectis, Thetis Achillis arma in medium protulit, illi offerenda, qui in aſſerendo Achillis cadauere maiorem in Troia nauaſſet operam. Aiax Telamonius, & Vlyſſes ſibi inuicem arma petunt. Conſtituun- *Hiſtoria de armis Achillis.*

tur

tur iudices aliquot ex captiuis Troianis, ídque consilio Nestoris: ne spe frustratus, vel Aiax, vel Vlysses Græcis exitium strueret. Quare Aiax in rabiem & furorem actus in oues Græcorum sæuit, existimans se Vlysi, cæterisque proceribus necem admoliri. Sed postea saniori menti restitutus, pudore affectus ob ea, quæ patrauerat, sibi morté consciuit. Troiani itaque iudices Aiacé armis spoliarunt, non Græci quáuis Ouidius aliter videatur sentire lib. 13. Metamorph. & Sophocles in Mastigophoro, cùm inquit: Νῦν δ' αὖτ' Ἀτρεῖδαι φωτὶ παντουργῷ φρένας ἔπραξαν, hoc est, Nunc verò arma ipsa Atridæ homini versutissimo tribuerunt. Illud tamen potest accipi veluti ab irato homine dictum, qui temerè in principes Græcorum debacchatur, quasi ipsi sponte dederint, non iudices. Hoc autem de iudicibus Troianis præter Calabrum asserit etiam Homerus lib. 11. Odysseæ in fine, vbi sic loquitur Vlysses,

Ouidius aliter sentit.

Οἴη δ' Αἴαντος ψυχὴ Τελαμωνιάδεο
Νόσφιν ἀφεστήκει κεχολωμένη εἵνεκα νίκης.
Τήν μιν ἐγὼ νίκησα δικαζόμενος παρὰ νηυσί,
Τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλῆος· ἔθηκε δὲ πότνια μήτηρ.
Παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.

Id est,

Sola autem Aiacis anima Telamoniadæ
Seorsum stabat irata propter uictoriam,
Qua ipsum ego uici litigans apud naues,
De armis Achillis: posuit autem ueneranda mater.
Filij autẽ Troianorũ iudicauerũt & Pallas Minerua.

Pindarus etiam in Nemeis, Oda 8. idem videtur sent

tur sentire, dum inquit, Κρυφίαισι γὰρ ἐν ψαφοῖς Ὀδυσσῆ Δαναοὶ θεράπευσαν, id est, Occultis enim iudiciis Vlyssem Danai prætulerunt.

Iustior arripuit Neptunus. In Græco Epigrammate fit comparatio inter Neptunum & Palladem sic: καλλὰ ποσειδάων δίκασεν πολὺ μᾶλλον Ἀθήνης. hoc est, multò melius iudicauit Neptunus, quàm Pallas. Igitur expone, Neptunus iustior Pallade, & cæteris arripuit, hoc est mare, quòd melius iudicauit, quàm sapientia.

Neptunus dicitur à nando paulùm primis literis immutatis, authore Cicerone lib. 2. de Natura Deorum. *Neptunus vnde dictus*

Littoreo Aiacis tumulo. De Aiacis tumulo inferius disputabimus. Aiax autem, vt tradit Sophocles in Mastigophoro, dictus est ab hac particula αἰ, αἰ, id est, heu, heu. Verba Aiacis hæc sunt apud Sophoclem, αἰ, αἰ, τίς ἄν ποτ' ᾤεθ' ὧδε ἐπώνυμον τοὐμὸν ξυνοίσειν ὄνομα τοῖς ἐμοῖς κακοῖς. hoc est, Heu, heu, quis vnquam putaret sic meum nomen meis malis allaturum cognoméntum. Pindarus autem longè aliam huius nominis affert rationem conficta non illepida fabella. Cuius sensus carptim collectus ex ode 5. Isthmiorum, talis est, Telamonem Hercules belli socium adiunxit, quod in Laomedontem Troiæ Regem parauerat. Capta Troia, occisóque Laomedonte Telamon pro concione Herculem celebrauit. Hercules verò cùm sacra Ioui faceret, sic pro Telamone Iouem supplicauit, Iupiter pater, iam sæpe meas audiuisti proces: nunc te oro pater, vt huic viro fortem prolem ex pro- *Aiax.*

pria

pria vxore tribuas, amicúmque meum fortunatum reddas. Hæc vbi dixit, auium reginã Aquilam magnam Deus è cælo demisit. Hæc tanquã vates aliquis oraculum promens dixit, Erit tibi filius, vt petis Telamon, quem Aiacem vocabis ex viso alite, viribus præstantem, bellíque sudoribus cunctis populis admirandum. Vocat autem Pindarus hoc in loco αἰετὸ Aquilam, vnde αἴας dicitur.

Boo, as. *Quæ boat.* Boo, as. mugire significat, à verbo Græco βοάω, quod est clamare: vnde reboo, & boatus.

Telamon. *Vicisti Telamoniade.* Telamon pater fuit Aiacis: dictus à loro, vnde scutum propendet. Nam τελαμὼν cingulum latum, vnde pendet ensis, aut scutum significat. Pausanias. Pausanias in Atticis sic ait, Dicunt Salaminis accolæ florem in ea regione primum post mortem Aiacis esse visum. Candidus, & purpureus nonnihil, lilio minor, & caule, & foliis. Literæ in eo sunt, quales hyacinthis. Historiam iudicij, quod de armis institutum fuit, audiui ab Aeolensibus, qui instauratũ postea Ilium incoluerunt, quíque arma post Vlyssis naufragium ad Aiacis tumulum eiecta dixerunt. Ossa genuum, quæ medici molas vocant, disco adolescentis pentathli fuisse paria ostenderũt. Pro titulo: tandem, tandem iustitia obtinet, subiiciam Hesiodi verba lib. I. Georg.

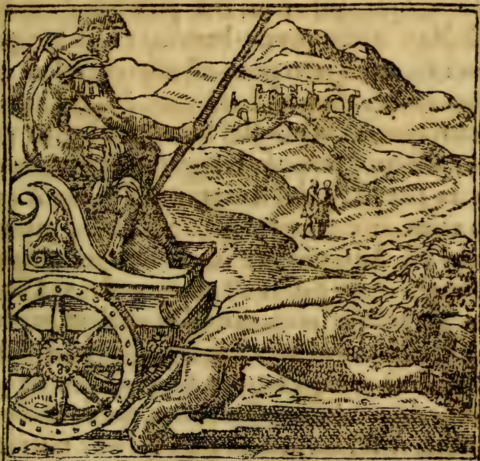
— δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσχει
Ἐς τέλος ἐξελθοῦσα. — hoc est,

Iustitia verò emergit super iniuriam tandem prodiens. quæ verba non commodè interpretatus

tus est extra omnem ingenij aleam positus Desyderius Erasmus in prouerbio, *Malo accepto sapit stultus.* siue quòd properanter admodũ componebat, siue quòd fortè in exẽplar incidit corruptum. Nam legit pro ἰβεως, ὑβεριν. *Erasmi lapsus.*

Etiam ferocißimos domari.

EMBLEMA XXIX.

Romanum postquam eloquium, Cicerone perempto,
Perdiderat patriæ pestis acerba suæ:
Inscendit currus uictor, iunxitq; leones,
Compulit & durum colla subire iugum:
Magnanimos cesßisse suis Antonius armis,
Ambage hac cupiens significare duces.

Ex

Antonius primus curru subegit leones.

EX Plinio sumptum Emblema lib. 8. cap. 16. cuius verba sunt, Iugo subdidit eos (leones intellige) primúsque Romę ad currum iunxit Marcus Antonius, & quidem ciuili bello cùm dimicatum esset in Pharsalicis campis, non sine ostento quodam temporum, generosos spiritus iugum subire illo prodigio significante. Nam quòd ita vectus est cum Mima Cytheride supra monstra etiam illarum calamitatum fuit. Hæc Plinius. De Ciceronis vita & factis cõsule Plutarchum, qui vitam eius plenißimè conscripsit. Nam huius operis breuitas tanti viri præclara facinora non potis est cõprehendere: iustum enim volumen desiderant. Illa tantùm referam, quæ lucis nõnihil huic Emblemati possunt afferre. Composita inter tres Romanorum duces pace, Lepido, Antonio, & Cæsare Augusto, triumuiratus inuaditur: fit ciuium proscriptio: vbi Antonius ea conditione auunculum suum proscribi passus est ab Augusto, vt Cicero sibi ab eodem proscribendus traderetur. Itaque Cicero cum tota domo proscriptus Asturam primò nauigauit, mox Circeios, in terram postea descendit, nondum omni spe de Octauio abiecta. Asturam pedibus rediit. Hinc filiis suadentibus Formias procesßit: quò cùm appulisset, corui infausto volatu ab infausto appulsu arcere voluisse visi sunt. Hinc lectica delatus est in proximam villam suam: neque ibi diutius commorari est ausus, coruis iterum omnia garritu infestantibus. Referebatur igitur lectica in nauim, cùm Popilius Lenas, quem ipse capitali iudicio

Sabellicus Ennead. 6. lib. 8.

Ciceronis historia.

udicio olim defenderat, cum globo militum
ɔbuiam occurrit. Sensit Cicero eos ad cædem
nissos, continuò lecticam deponi iussit, hícque
ine gemitu barbam sibi læua manu (qui mos il
i fuisse dicitur) demulcens venientes excepit. *Mors Ciceronis.*
nterficitur ergo annos natus quatuor & sexa-
ginta, caput cum dextra in rostris suspẽdit An-
onius. Nec cohibere lachrimas potuit tota ci-
iitas, cùm rescisum Ciceronis caput in illis suis
rostris spectaret: nec aliter ad videndum illud,
quàm antè ad audiendum concurrebatur.

Romanum postquam eloquium. Sic ordino, Post-
quam pestis acerba suæ patriæ, hoc est, Marcus
Antonius, qui Romanam Rempub. peste infe-
cit bellorum ciuilium, perdiderat Romanum
eloquium, id est, Ciceronem, qui, vt ait Luca-
nus, Romani maximus author eloquij fuit, in-
cendit currus &c. Eximiam Ciceronis laudem
vide apud Plinium Natur. histo. lib. 7. cap. 30. &
lib. 31. cap. 2. Martialis pulchro epigrammate
comparat scelus Photini, qui Pompeium occi-
dit, cum scelere Marci Antonij lib. 3. Epigr. 24.

Par scelus admisit Phariis Antonius armis,
Abscidit uultus ensis uterq; suos.
Illud laurigeros ageres cùm læta triumphos:
Hoc tibi Roma caput cum loquereris erat.
Antonij tamen est peior, quàm causa Photini,
Hic facinus domino præstitit, ille sibi.

Fallitur tamen Alciatus in tẽporis supputatio- *Alciatus deceptus.*
ne: nam ante Ciceronis mortem, Antonius iun-
xerat Leones, vt ex Plutarcho patet, & ex verbis
Plinij citatis. Et ex Cicerone ad Atticum libro

10. cùm inquit, Tu Antonij Leones pertimescas, caue. Et in secunda Philip: Sequebatur rheda cum leonibus. sic enim est legendum, non lenonibus.

Gratiam referendam.

EMBLEMA XXX.

Aërio insignis pietate Ciconia nido,
Inuestes pullos pignora grata fouet.
Taliaq; expectat sibi munera mutua reddi,
Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
Nec pia spem soboles fallit, sed fessa parentum
Corpora fert humeris, præstat & ore cibos.

Ex

EX Oro Apolline Niliaco lib. posteriore de Hieroglyphicis, vel ex D. Basilio in Exameron homilia 8. cùm inquit. Iam verò pietas & obsequium Ciconiarũ erga suos senio cõfectos parentes, satis profectò liberos nostros beneuolos parentibus, atque obseruantissimos efficere potest, modò mentẽ adhibere velint. Nemo enim prorsus est, qui naturæ sensu, prudentiáve sic destituatur, vt non mediocri pudore eum existimet dignum: quisquis quod ad virtutem attinet, siuit se alitibus istis, nulla rectæ rationis vi præditis, deprehendi inferiorem. Illę genitorem per senium defluxu pennarum degrauescentem, suismet pennis circundatum fouent, & abundè victum, lautéque subministrantes subsidium etiam ei, quoad fieri potest, in ipso volatu præstant sensim vtrinque suis eum subleuantes alis. Idq; adeò diuulgatum est, adeóque notum: vt quidam harum ipsarum alitum nomine vicariam gratiæ dictionẽ appellent ἀντιπελάργωσιν. Hactenus D. Basilius. Extat in Chiliadibus Erasmi elegantissimum prouerbium, ἀντιπελαργεῖν, centuria 10. chil. 2. in prin. Pulchra ibi leguntur ex Homero, Euripide, Aristophane, Plinio, cæterísque. Addam nihilominus quod Aristoteles de Ciconia scriptum reliquit lib. de natura animalium 9. Ciconias (inquit) genitorum senectutem inuicem educare vulgatum est. Sed sunt, qui Meropes quoque idem facere confirment vicémque reddi, vt parentes non modò senescẽtes: verumetiam

Ciconiarũ pietas.

Aristot. de Ciconia.

ſtatim, cùm iam datur facultas, alantur opera liberorum, nec patrem, aut matrem exire: ſed in cubili manentes paſci labore eorum, quos ipſi genuerunt, enutrierunt, educarunt. Hæc ille. Orus autem Apollo ſic: Parentis amatorem ſignificare volentes Ægyptij Ciconiam pingunt. Hæc enim à parentibus enutrita, non ſeparatur ab illis: verùm ad vltimam vſque ſenectam permanens, parentibus victum ſufficit. Idem libro priore de Cucupha in hunc modum ſcribit: Gratitudinem ſcribentes Cucuphá auem pingunt. Sola enim hęc cęterorum animalium parentibus iam ſenio confectis gratiam refert. In quo enim loco ab eis nutrita eſt, nidum illis conficit, ac pennas vellit, cibúmque ſufficit, quouſque renatis pennis per ſe ipſos iam parentes cibum parare poſsint. Vnde diuina ſceptra Cucupha inſigniunt. Hæc ille. Fuit autem Ciconia (vt ad fabulas nos conuertamus) antè pulcherrima puella Troiana, nomine Antigone, Laomedontis filia, quæ cùm ſe iactaret formæ pulchritudine Iunonem ſuperare, à Iunone in Ciconiam conuerſa fuit. de qua Ouidius in 6. Transformat. 20.

Orus Apollo de Ciconia.

Cucupha in parentes obſequium.

Ciconia puella.

Ouidius de Ciconia.

Pinxit & Antigonem auſam contendere quondam
Cum magni conſorte Iouis: quam regia Iuno
In uolucrem uertit: nec profuit Ilion illi,
Laomedónue pater: ſumptis quin candida pennis,
Ipſa ſibi plaudat crepitante Ciconia roſtro.

Virgilij locus noue explanatur

Huc alluſiſſe crederem Virgilium in illis verbis (ſpretęque iniuria formæ) neque exponendum ibi, que, pro id eſt: vt aliqui putant, qui omnia coniun

coniungunt simul: videlicet iudicium Paridis, spretæ iniuria formæ. Sed hoc curiosus lector diiudicet. Non patitur autem Ciconia nos vltra progredi, priusquam Ioannis Mallaræ ciuis Hispalensis, mihíque amicissimi carmen apponam ad me olim missum, in quo Ciconiæ pietas extollitur. Id est huiusmodi,

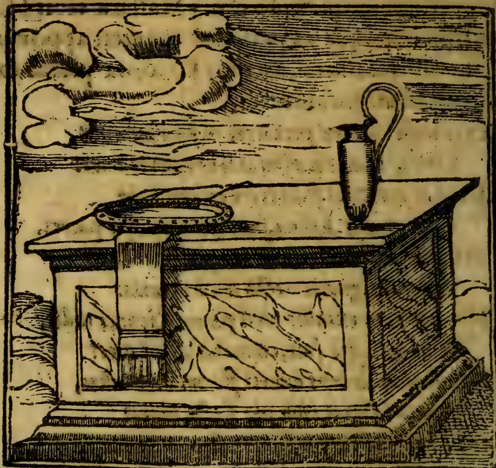
Epigrāma de pietate Ciconiæ.

Qui legis Aeneæ pietatem in fata parentis,
Cúmq; humeris olim dulce referret onus:
Laudas antiquos fratres, exarserit igne
Cùm grauis Aetna, suos qui eripuêre patres.
Miraris quando Iunonis templa sacerdos
Ascendit, gnatis uecta duobus anus:
Non animum extollis cùm parua Ciconia nidis,
A quibus alta fuit, conuehit ore dapes?
Nonne tuas ardens exurit flamma medullas,
Antipelargias cùm pia facta uides?
Quæ ratione carent, sunt nostro exempla labori,
Vt discat grates reddere, parq; pari.

Vocantur autem pulli inuestes (vt ait Nonius) quibus ob teneram ætatem, nulla pars corporis pilat.

Abstinentia.

EMBLEMA XXXI.

Marmoreæ in tumulis una stat parte columnæ
Vrceus, ex alia cernere malluuium est.
Ius hæc forma monet dictum sine sordibus esse,
Defunctum puras atque habuisse manus.

ANtiqua pictura huius emblematis,& mala dispunctio transuersos egit multos,vt deliramenta authoribus suis inculcarent. Iam meliùs depingitur.Nam in sepulchro iudicis apponitur ex alia parte vrceus:ex alia malluuium:vt intelligas iudicem ibi sepultum à muneribus contra ius accipiendis abstinuisse manus. Sic loquutus est Horatius 1. Sermonum Saty.4. *Horatius.*

Magnus uterq; timor latronibus:at bene si quis

Et uiuat

Et uiuat puris manibus, contemnat utrunq;.

Hæc verba leguntur ff. ad Leg. Iul. repetund. l. eadem. Lege Iulia repetundarum cauetur, vt vrbani magiſtratus ab omni ſorde ſe abſtineant, néve plus doni munerísve accipiant &c. Vide Alciatum lib. 3. diſpunctionum cap. 9. *L. eadem. ff. ad Leg. Iul. repet.*

Cernere malluuium eſt. Bayſius in libello de vaſculis ſic ait. Nõnulli peluim à peluendo dictam affirmant: alij à pedum lotione: indè pelluuium vas, in quo manus lauantur. Titulus mihi videtur in hunc modum mutandus, Abſtinentia iudicum. *Malluuiũ.* *Titulus emblematis reponitur.*

Bonis à diuitibus nihil timendum.

EMBLEMA XXXII.

Iunctus contiguo Marius mihi pariete, necnon
Subbardus; nostri nomina nota fori,
Aedificant bene nummati, satagúntque uel ultro
Obstruere heu nostris undique luminibus.
Me miserum, geminae quem tanquam Phinea raptant
Harpyiae, ut propriis sedibus eiiciant.
Integritas nostra, atque animus quaestor honesti,
His nisi sint Zetes, his nisi sint Calaïs.

Fabula Phinei apud Seruium.

HVius emblematis argumentum sumptum est ab illa vulgatissima fabula Phinei, quã Seruij verbis enarrabimus. Ille igitur 3. Æneidos sic inquit. Phineus rex Arcadiæ liberis nouercam superinduxit, eósq; illius instinctu excæcauit. Ob quam rem irati Dij ei oculos sustulerunt, & immiserũt Harpyias, quæ illi diu cibũ abriperent. Hic Iásonem cum Argonautis vellus aureum petentem suscepit hospitio. Hoc beneficio Argonautæ Zetum & Calain Boreæ filios & Orythiæ, alatos iuuenes ad pellendas Harpyias misserũt. Illæ ex Arcadia armatos iuuenes fugientes ad insulas Plotas peruenerunt. Et cùm vltra tendere vellent ab Iride admoniti, vt à Iouis canibus abstinerent, conuerterunt suos volatus. Hæc conuersio, id est, strophe nomen insulis dedit. Hactenus Seruius. Sed ferè semper in Cosmographia fallitur Seruius: id quod diligens lector poterit intelligere multis in locis. Phineus igitur non Arcadię, sed Odrysiæ rex fuit, vt ex 4. Vale. Flacci constat, vbi eius narratur historia multis versibus. Odrysia porrò in Thracia est, teste Plinio, & extenditur

Seruius saepe in Cosmographia fallitur.

vsque

vſque ad Boſphorum Thracium, vbi tunc erat Phineus, quando Argonautæ Cholcos petebãt: indéque Harpyię fuere fugatæ,non ab Arcadia, vt Seruius narrat. Harpyiarum deſcriptio ſic ſe habet apud Virgilium,

Virginei uolucrum uultus,fœdiſsima uentris
Proluuies,uncæq; manus,& pallida ſemper
Ora fame.

Dicuntur à rapacitate:nam ἁρπάζειν, rapere eſt. Sunt, qui prodant à poëtis fingi virgines, eò quòd rapina ſit arida & ſterilis. Ideo plumis circundatas, quòd rapina celet quicquid rapuerit. Volucres verò, ob rapinæ celeritatẽ. Tres ſunt Harpyiæ,Aello, quaſi ἑλὼν ἄλλο, id eſt,alienum tollens.Ocypete,ab ὠκὺς velox,& πέτομαι, volo. Celæno,à κελαινὸς,quod eſt niger. *Harpyiæ vnde dictæ.* *Tres Harpyiæ.*

Iunctus mihi pariete. Pariete,pes eſt Proceleuſmaticus,conſtans ex quatuor breuibus ſic υυυυ, quales multi ſunt apud Virgilium.

Bene nummati. Nummati, Diſplaſiaſmus eſt: fit,quando in medio dictionis eadem conſonãs geminatur. Nam numus & numatus cum ſimplici m, debet ſcribi,teſte Ariſtotele lib. de moribus quinto. Inquit enim,Sed introductus numus eſt ex inſtituto,quaſi inopiæ ac indigentiæ præſidio futurus.Ob eámque cauſam nomẽ duxit, quòd non à natura, ſed à νόμῳ, id eſt, lege numus ſit ortus,in nobíſque id ſit, vt mutetur, reddatúrque inutilis. *Numus.*

Obſtruere luminibus. Cicero pro domo ſua.Primò ſe luminibus eius eſſe obſtructurum minabatur. Idem de claris Orator. Sic Latonis lu- *Obſtruere luminibus.*

minibus obstruxit hæc posteriorũ quasi exaggerata altiùs oratio. Vide adagium, Officere luminibus. Vide Budæum in annotat. prioribus in Pandect.

Orpheus. *His nisi sint Calais.* Verba Orphei subiiciam Latinis versibus, ne Græcis obtundamus.

Agnoui duplicem Boreæ de germine spicam,
Quos peperit nubens Illisi ad fluminis undam
Regis Erechthei diuum genus Orithia;
Qui plumis etiam circum talaria fustis
Corpore Diis similes Zetes Calaisq; uolabant.

Vide Pindarum in Pythiis Oda 4. Strophe octaua, vbi interpretes hæc nomina sic deducunt: ζήτης, quasi ζαήτης, hoc est, ἄγαν ἄων, nimium flans. καλαΐς, id est, καλῶς ἄων, iucundè flans. Conficta creditur fabula propter nimiam velocitatem illorum, qui ad Boream habitant. vnde hi principes ad Argo venerunt. Alciatus aliam videtur sequi etymologiam. Zetea à ζητέω, inquiro. Calais ἀκέραιος integritas nostra, atque animus quæsitor.

Zetea.

Signa

Signa fortium.

EMBLEMA XXXIII.

DIALOGISMVS.

Quæ te causa mouet uolucris Saturnia, magni
Vt tumulo insideas ardua Aristomenis?
Hoc moneo, Quantùm inter aues ego robore præsto,
Tantùm Semideos inter Aristomenes.
Insideant timidæ timidorum busta columbæ,
Nos aquilæ intrepidis signa benigna damus.

EX lib. 3. Epigram. Græco. εἰς ἀνδρείους, Antipatri est epigramma, sic,

Ὄρνι, Διὸς Κρονίδαο διάκτορε, τεῦ χάριν ἔστας
Γοργὸς ὑπὲρ μεγάλου τύμβον Ἀριστομένους;
Ἀγγέλλω μερόπεσσιν ὁθ' οὕνεκεν ὅσσον ἄριστος
Οἰωνῶν γενόμαν, τόσσον ὅδ' ἠϊθέων.

Δειλαὶ

Δειλαίτοι δειλοῖσιν ἐφεδρήσουσι ἀελείαι,
Ἄμμες δ' ἀτρέστοις ἀνδράσι τερπόμεθα.

Non opus eſt verſione.

Ariſtomenis hiſtoria. Ariſtomenis hiſtoriam quoniam multis, vt video, eſt incognita, paulò latiùs, quàm pro operis inſtituto narrabimus: quã credo legentibus non fore iniucundam. *Rhianus.* Scripſit illam Rhianus Renæus græcis carminibus, in quibus Ariſtomenes nihilo fuit ignobilior, quàm in Iliade apud Homerum Achilles. Pauſanias in Meſſeniacis (Rhianum ſequutus) latiſsimè cõmmemorat hanc hiſtoriam: nos autem multa abſcindentes, quod ad Ariſtomenẽ attinet, perſequemur. Fuerunt igitur inter Meſſenios & Lacedæmonios certis de cauſis acerrima odia, belláque plurima, in quibus æquo Marte pugnatum eſt. Tandem poſt continuos viginti annos in bellis exhauſtos (vt Tyrthæus canit) Meſſeniis deuictis tales leges impoſuerunt Lacedæmonij. Primùm iureiurando eos aſtringunt, ne vel vnquam à Lacedæmoniis deficiant, vel aliàs noui quippiam moliãtur. Deinde vt de omnibus frumentis, quę agricultura comparantur in hominum alimoniam, dimidiam partem in Spartam ferrent. Decretum item eſt, vt ad funera regum, aliorúmque, qui magiſtratum geſſerunt, tum viri ex Meſſenia, tum mulieres pullis induti veſtimentis accedant. Itaque tantis oppreſsi ærumnis Meſſenij cùm nihil humanitatis in poſterũ à Lacedæmoniis ſperarent, ſatius eſſe duxerunt in acie cadere, aut tota Pelopõneſo eiectos fugere, quàm hæc pati. Deficere itaque decreuerunt.

runt. Vrgebant eos non leuiter adolescẽtes quidam rerum quidem bellicarum imperiti, magnitudine tamen animi præstantes, qui in libera patria mori mallent, quàm aliàs beato etiam seruitio frui. Inter quos fuit & Aristomenes cæteris nobilior. Nam cum eius Nicotelea, Genium aut Deum serpentis specie aiunt rem habuisse. Putabatur tamen Pyrrhi, aut Nicomedis filius. Hic florens ætate excelsóque præditus animo magistratus ad defectionem sollicitat: conseritur prælium: victoriam neutri manifestam sunt consequuti. Aristomenem verò plura facinora edidisse fama est, quàm de vno viro credi posit, adeò vt finita pugna regem eum elegerint. Fuit enim oriundus ex genere Æpytidarum. Cùm regnum detrectasset, exercitus eum Imperatorem designarunt. Qui vt terreret Lacedæmonios, profectus noctu Lacedęmonem ad templum Palladis Chalciœci clypeũ suspendit, cui inscriptũ fuit, Aristomenes de Spartanis Deæ dicauit. Lacedęmoniis redditum fuit oraculum, vt consiliarium Athenienſem acciperent. Athenas itaque mittunt, qui oraculum nuntiarent, & virum peterent. Athenienses verò cùm nollent, nec res Lacedæmoniorum crescere, neque Deo refragari, Tyrtæum Ludimagistrum, qui & ingenio minimè valere putabatur, & altero pede erat claudus, Spartam mittunt. Profectus eò Tyrtæus magistratibus & militibus elegiaca & anapæstica recitauit carmina, quibus eorum animos ad bellicam laudem excitabat. Itur in bellum. Anaxander Spartanorum rex erat. Ari-

stome

ſtomenem Legionarij ex Meſſeniis octoginta ſelecti comitabantur. Qui contra Anaxandrum & principes Lacedæmoniorũ imperterrito animo irruentes, vulneráque excipientes audacia & tempore Anaxandri milites fugabant. Hos vt inſequerentur, aliis Meſſeniorum præcepit Ariſtomenes. Ipſe autem facto in alios impetu, qui maximè reſiſtebãt, iiſdémque vi repulſis, ad alios rurſus eſt conuerſus. Cùm hos quoque abſque mora pepuliſſet, alacrius iam in eos irrupit, qui adhuc reſiſtebant: donec totam Laconũ aciem perturbauit. Cùm verò non ſine turpitudine fugerent, & vim ſuſtinere non poſſent, horribiliùs eos, quàm pro vnius hominis furore inſequebatur. Ibi ne pyrum ſylueſtrem in campo enatam curſu prætereueheretur Ariſtomenes, prohibuit vates Theoclus. Ad hanc enim Caſtorem & Pollucem dixit ſubſediſſe. Ariſtomenes autem cùm effrænatè ferretur, pyrum præterlapſus ſcutum amiſit. Quod dum quærit, multi Lacedæmoniorum fuga ſalutem quæſierũt. Poſt acceptam cladem cùm eſſet abiectus Laconibus, neque iam amplius arma ſumere ſtatuiſſent, Tyrtæus, recitatis elegis, perſuaſit eis, vt arma non abiicerent, ſed bella capeſſerent. Ariſtomeni autem Andamiam reuerſo coronas mulieres & fruges iniecerunt, canticum huiuſmodi concinentes,

In medium campum Stenyclerion, & iuga montis
Spartanos ſequitur fortis Ariſtomenes.

Ariſtomenes poſt hæc Delphos eſt profectus: cúmque ex Bœotia rediret, in templo Trophonij, re

nij, re

nij,reuelante Pythia,inuenit ſcutum, quo accepto, maiora continuò eſt aggreſſus.Nanque ob ſeruato veſpertino tempore in oppidum Pharis Spartanorũ peruenit. Indéq; occiſis, qui repugnabant,prædam ingentem abegit. In itinere autem cùm Lacedæmoniorum quidam grauioris armaturæ milites & rex Anaxander irruerent,in fugam eos vertit,& Anaxandrum eſt inſequutus. Sed iaculo in coxendice grauiter vulneratus, receptui cecinit:non tamē prædam ſibi,quam abegerat,extorqueri eſt paſſus. Poſtquam è vulnere conualuit, cùm vellet in Spartam irrumpere,Helenæ prodigiis & Dioſcurorum noctu eſt prohibitus. Virgines deinde quæ in honorem Dianæ in Caryis ſaltabãt, per inſidias cepit, quarum patres opibus & autoritate valebant. Perductis his in Meſſeniæ vicum quēdam, noctem illam quieuit, & militibus & manipularibus virginum cuſtodiam demandauit.Ibi petulantes adoleſcentes ad violãdas virgines impellebantur, vrgebántque propoſitum, vel renuēte Ariſtomene,tanquam Spartanis viris ſolùm inferrent iniuriam. Sed adeò res proceſsit,vt cogeretur Ariſtomenes quoſdam eorũ interficere. Deinde virgines illæſas magna pecunia redēptas dimiſit. Eſt in Laconica Ægila, vbi templum Cereris eſt:ibi feſtum celebrari à mulieribus cùm ſciret Ariſtomenes, illuc cum militibus irruit.Sed cùm mulieres non ſine numinis auxilio ad defenſionem proueherentur, multos Meſſeniorum & gladiis,quibus victimas ſecabant,vulnerant,& verubus, quibus aſſabãt, tranſ

transfigunt. Aristomenẽ autem facibus percussum, viuũ capiũt. Vt autem vinculis elaberetur, Archidamia fuit in causa, Cereris sacrifica, quæ cum dimisit illa nocte, nõ largitionibus corrupta, sed eius amore correpta. Excusauit autẽ fugam, tanquã perustis Aristomenes vinculis euaserit. Tertio belli anno cùm præliũ esset cõmittendum ad fossam magnã, & Arcades ex omnibus simul oppidis Aristomeni misissent auxilia, Aristocratẽ Arcadum regem, & illo bello ducem pecunia Lacedæmonij corruperunt. Aristo crates accepta pecunia Arcadas celauit primò quid esset facturus. Cùm verò ad manus iam essent venturi, eos perterrefecit, tãquã & angustiis forent cõprehensi, & si vincantur, recedendi copiam nullã sint habituri. Sacrificia insuper inauspicata fuisse asserit. Quemlibet igitur iussit, sibi fuga consulere, cùm primùm ipse signũ daret. Cùm verò intulissent se iam hostibus Lacedæmonij, & contrà niterétur Messenij, sub initium pugnæ Aristocrates subduxit Arcades. Itaque sinistrũ cornu, & medium agmen destitutũ est pręsidio. Aristocrates flagitiũ flagitio addidit. Fugit enim per mediã aciem Messeniorum. Quare Messeniis cadebãt animi, & Arcadũ trãscursu sunt perturbati. Et quidã eos, vt manerẽt, suppliciter orabant: quidam conuitiis aduersus eos tanquam proditores & iniuria sunt vsi. Lacedæmonij destitutos auxiliis Messenios facilè circundant, superant, fundunt. Ex Messeniorum vulgo multi ceciderunt: ex principibus etiam non pauci. Aristomenes qui multa in illa pugna

cum

cum laude pugnauerat, ſed fruſtra propter paucitatem, collegit palantes Meſſenios, quibus perſuaſit, vt mediterranea oppida desererent, & in Iram montem commigrarent. Hunc itaq; in locum cùm ſe contuliſſent, obſidione eos Lacedæmonij cinxerunt, quibus per vndecim annos reſtiterunt Meſſenij. Nec ſolùm reſtiterunt: ſed incurſiones multas in agros Lacones exercuerunt, iumenta comportando, meſſéſque Laconicas comburendo. Captiuos inſuper ſub haſta vendebant. Fecerunt & irruptionem in oppidum Amyclas noctu, cepítque illas Ariſtomenes, & diripuit, antequam Spartani ſuppetias poſſent ferre. Deinde cùm totam regionem deuaſtaret, obuiã factus eſt Lacedæmoniorum manipulis, & duobus regibus, commiſſóq; prælio vulnera inter pugnandum tum alia accepit, tum caput eius lapide eſt ictum, adeò vt tenebræ oculis offunderẽtur. Proſtrato eo Lacones frequentes accurunt, viuúmque capiunt. Ceperunt item ex eius militibus circiter quinquaginta. Hos omnes Lacedæmonij in Cæadam (barathri id nomen erat, quò Lacedæmonij nocentes præcipitabant) abiiciendos cenſuerunt. Cæteri Meſſenij deiecti in Cæadam continuò perierunt. Ariſtomenem autem tum quoque vt antea deorum aliquis conſeruauit. Aiunt etenim Aquilam volatu ſe ſubmiſiſſe aliſque illum ſuſtinuiſſe, donec ad finem barathri perueniret illæſus. Hîc iam Ariſtomenes forti & imperterrito animo mortem expectabat. Sciebat enim fatale hominibus eſſe, vt morerẽtur. Obuolutus

erat pallio. Tertio autem die pòſt,cùm ſtrepitum ſentiret, facie detecta, vulpem cadauera corrodentem aſpexit. Tacitus ſiuit illam ad ſe accedere.Eam vt acceſsit,cepit. Et altera manu chlamydem mordendam beſtiæ obiiciebat, ne læderetur. Fugere volentē ſequebatur per tenebras apprehenſa cauda:cúmque in loca tranſitu difficilia eſſet peruentum, à beſtia eſt auulſus. Tandem & cauernam quandam deprehendit, & per eam luminis ſplendorem vidit:tunc vulpem dimiſit, cauernámque latiorem manibus reddidit, domúmque in Iram montem incolumis euaſit. Extemplò Lacedæmoniis eſt per transfugas nunciaũ viuere Ariſtomenem.Huic rumori non minùs fidei eſt adhibitum, quàm ſi mortuus ſuis viribus reuixiſſe diceretur.Dum hæc aguntur, Corinthij Lacedæmoniis mittũt exercitum ad expugnandam Iram. Cuius rei cùm Ariſtomenes eſſet factus certior per exploratores, nocte ſopôra ſecuros & palantes, nec excubias agētes Corinthios trucidat cum Ducibus,ſpoliaq; diripuit.Quæ res effecit,vt Spartani crederent Ariſtomenem viuere. Lacedæmonij poſt hæc quadraginta dierum inducias cum Iræ incolis pepigerunt:& ipſi quidem domum reuerſi feſtum celebrarunt.Cretenſes autem ſagittarij per Meſſeniam paſsim vagabantur. Ariſtomeni igitur ab Ira propter inducias longiùs profecto,& ſecurè vagāti,ſeptem ſagittarij inſidias ſtruxerunt. Captum autem loris quæ in pharetris habebant,conſtringunt. Duc itaque Spartam proficiſcuntur, Ariſtomenem captum

captum nunciaturi. Reliqui agellum Messeniæ vicum petunt. Habitabat ibi quædam puella cum matre, patre orbata. Hæc nocte præterita per quietem viderat leonem vinctum, & vnguibus destitutum à lupis in agrum earũ esse perductum. Ipsa verò vinclis leonẽ exoluebat, vnguésque restituebat: & sic lupi dispersi à leone sunt visi. Tunc autem adducto à Cretensibus Aristomene, intellexit virgo, re vera sibi offerri, quod noctu antea apparuisset, & quis esset, matrem interrogauit. Vt rem percepit, Cretensibus vinum infudit liberiùs. Qui cùm fuissent inebriati, pugionem ab eo abstulit, qui maximè somno erat oppressus: & sic Aristomenis vincula resecuit virgo. Aristomenes autẽ arrepto gladio Cretenses interfecit. Hanc postea virginẽ duxit vxorem Gorgus Aristomenis filius. Hoc enim modo præmia persoluit Aristomenes puellæ pro seruata vita. Vndecimo autẽ obsidionis anno fatale iam erat tum Iram capi, tum Messenios sedibus eiici. Habebat enim Aristomenis huiusmodi oraculum,

Cùm Neda curuiuagas ex te caper hauserit undas,
Non ego Missenam tuear: quia fata propinquant.

Neda fluuius est, cuius fontes sunt in Arcadia, Messeniámque ab Elæis disterminat. Timebant itaque Aristomenes, & vates Theoclus (quibus datum fuerat oraculum) ne capri ex Neda biberent. Sed cùm vates Theoclus iuxta Nedæ ripas ambularet, conspexit caprificũ, quæ summis foliis radebat aquas: hanc Græci Olynthum nominant, Messenij Tragum, id est, ca-

prum. Vnde vates coniecit id voluiſſe Deum ſignificare, inſtaréque iam fatum Meſſeniis. Id ſignificauit Ariſtomeni. Reliquos Meſſenios id celauit. Habebant neſcio quid in occulto Meſſenij, quod ſi euaneſceret, futurum erat ex oraculo, vt tota Meſſena ſubmergeretur: ſin verò id conſeruaretur, fore, vt regioné aliquando Meſſenij recuperarent. Id cùm certò ſciret Ariſtomenes, oracula noctu aſportauit, & in monte Ithoma defodit, vbi maxima erat ſolitudo: Iouémque & reliquos Deos, qui Meſſeniam vſque ad illa tempora ſeruauerant, adhibuit cuſtodes. Poſt hæc nocte quadam procelloſa cuſtodes deſeruerunt præſidia. Id cùm per paſtoré quendam intelligerent Lacedæmonij, eadem nocte per tenebras inuadunt Meſſeniorũ arcé. Quod cùm percepiſſet Ariſtomenes, venit cum Gorgo filio, Theoclo vate, Manticlo, Theocli filio, & aliis. Noctu quidem nihil memoria dignum ab vtriſque eſt geſtũ. Orta autem luce, cùm inuicem ſe aſpicere poſſent, Ariſtomenes Meſſeniis oraculum propalauit. Qui in extremã deſperationé adducti in Lacedæmonios, quo quiſque potuit modo, impetum fecerunt. Meſſeniæ item mulieres correptas tegulas & ſaxa aliáque in Lacedæmonios iaculabantur: ſed imbrium & fulgurum violentia oculos Meſſeniorum obcæcabat. Quæ omnia Lacedæmoniorum animos erexerunt. Meſſenij tamen contra fatalem neceſsitatem totis viribus agebant. Tres itaque dies contra Lacedæmonios ſteterũt, & totidem noctes. Prodiit itaque vates Theoclus, & Ariſtomenem

ſtomenem ſic eſt alloquutus: Quid fruſtra labo ras? Capi Meſſenam prorſus nunc fatale eſt. Vidiſti caprificum, Apollo prædixit, mihi commu nem cum patria mortem Deus intentat. Tu te ipſum, reliquóſque Meſſenios ſerua. Hæc cùm dixiſſet, in hoſtes irruit, quos ſic eſt alloquutus, Atqui non perpetuò læti Meſſeniorum opibus fruemini. Poſt hæc irruptione in hoſtes facta, multos occidit, & ipſe interiit. Meſſenios à pugna auocauit Ariſtomenes, quibus præcepit, vt ſe ſequerentur, ſi quem ipſe tranſitum prȩberet. Congregatis igitur vxoribus & liberis in extrema parte poſuit filium Gorgum, & Manticlum vatis filium. Ipſe in principio ad hoſtes conuerſus capitis nutu ac motu haſtæ ſignificauit ſe tranſitum petere. Lacedæmonij ex Hecati vatis conſilio aditum patefecerunt, ne rabioſi homines, & ad extremam deſperationem perducti ſupra modum ferocirent. Meſſenios abeuntes ſuſceperunt Arcades allatis veſtimentis & cibis. Terrã inſuper cum eis ſunt partiti. Poſt aliquot deinde dies cùm & Meſſenij & Arcades expeditionem occultam duce Ariſtomene, in Lacedæmonios paraſſent, Ariſtocrates (quem ſuprà diximus pecunia Lacedæmoniorum corruptũ) hoc conſilium Lacedæmoniis patefecit. Hoc cùm Arcades intelligerent (nũquam enim neque Arcades, neque Meſſenij proditorem putarent Ariſtocratem) lapidibus obruerunt, inſepultúmque dimiſerunt. Rurſus Ariſtomenes cum quinquaginta Meſſeniis Iram montem inuaſit, multos ibi Lacedæmoniorum trucidauit,

illorúmq; triumphum vertit in luctũ. Reuersus in Arcadiã filium Gorgum & Manticlum vatis filium cum exercitibus dimisit, terras & sedes quæsitum. Gorgus in Siciliam peruenit,& Zenclam vrbem occupatam Messenem nominauit. Manticlus insulam Sardoã cepit,habitauítque. Aristomenes Delphos est profectus : quid sit ei responsum,non dicitur. Cum filia postea in insulam Rhodum se contulit. Deinde Sardis ad Ardyn Gigæ filium. Cumq; ad regẽ Aphraortẽ animo destinasset iter , morbo correptus obiit. Neq; enim debebãt Lacedæmonij vlla iam clade posthæc ab Aristomene affici. Mortuo Aristomeni Damagetus ac Rhodij monumentum ædificarunt illustre , & honores ab eo tempore decreuerunt. Aristomenẽ item contendunt Thebanis in Leuctrico prælio auxilium tulisse post mortẽ:& in causa eum potissimũ fuisse,vt cladẽ acciperẽt Lacedæmonij. Hoc breuiter ex Pausania. Quibus addimus festiuũ Marulli epigrãma.

Mors Aristomenis.

Viderat armatas uni dare terga cohortes,
Iuppiter & Martem credidit esse suum.
Mox ut Aristomenis notis procul agnitus armis,
Effulsit uolucris auxiliaris apex:
Macte ait,ô iuuenis,si te mea bella tulissent,
Non alia cælum tunc eguisset ope.

Dignum est relatu quod Plinius lib. natur.hist. vndecimo, de Aristomene scriptum reliquit. Hirto corde , inquit , gigni quosdam homines proditur,neq; alios fortioris esse industriæ,sicut Aristomenem Messenium,qui trecentos occidit Lacedæmonios. Ipse conuulneratus & captus

Plinij locus de Aristomene.

semel

ſemel per cauernam latomiarũ euaſit, anguſtos vulpium aditus ſequutus. Iterum captus ſopitis cuſtodibus ſomno, ad ignẽ aduolutus lora cum corpore exuſsit. Tertiò capto Lacedæmonij pectus diſſecuere cauſa videndi, hirſutúmq; cor repertum eſt. Hæc Plin. Vide Plut. in vita Romuli, & Val. Max. in fine 1. libri, cùm agit de Lynceo. Sed in omnib. codicibus inoleuit mendum. Legendum eſt enim ibi pro Athenienſes, Lacedæmonij. Quod clarius eſt, quàm longiori indigeat probatione. Vide etiã Cælium lib. 17. c. 9. In ſepulchro ſunt hæ literæ, D. M. Ariſtomenis, quod eſt, Diis Manibus Ariſtomenis. *Hirſutum cor Ariſtomenis.*

Ανέχου καὶ ἀπέχου.

Suſtine & abſtine.

EMBLEMA XXXIIII.

Et toleranda homini tristis fortuna ferendo est,
Et nimium felix sæpe timenda fuit.
Sustine (Epictetus dicebat) & abstine. oportet
Multa pati, illicitis absque tenere manus.
Sic ducis imperium uinctus fert poplite taurus
In dextro: sic se continet à grauidis.

SVmptum est emblema ex Oro Apolline in Libel. de literis Hieroglyphicis, vbi sic ait de tauro, Hominem instabilis temperantiæ significare volentes, taurum pingunt genu dextrum ligatum: sic enim non coit. Assumitur autem taurus semper ad temperantiam significandam: quippe qui post conceptum, fœminã non adeat. Hæc ille. Vide adagium, sustine, & abstine.

Taurus quid significet.

Plin. lib. 8. cap. 45.

Et toleranda &c. Allusit ad carmẽ Virg. 5. Ænei.

Quidquid erit superanda omnis fortuna ferendo est.

Epictetus dicebat. Epictetus Philosophus fuit insignis seruus, & claudus, cuius extat Enchiridion philosophicis præceptis eisdémq; saluberrimis refertũ. Quod Politianus Latinitate donauit. Duos Epicteti de se versus citat Aulus Gellius lib. 2. cap. 18. quos is sic Latinos fecit,

Aulus gellius de Epicteto.

Seruus Epictetus fueram, qui corpore mancus,
Pauperie pressus, charus eram superis.

Duo vitia omnium grauissima

Idem Gellius de eodem lib. 17. cap. 19. Solitus (inquit) erat dicere, duo esse vitia multò omniũ grauissima ac teterrima: intolerãtiam & incontinentiam: cùm aut iniurias, quæ sunt ferendę, non toleramus neq; ferimus: aut à quibus rebus voluptatibúsq; nos tenere debemus, non tenemus. Itaq; inquit, Si quis hæc duo verba cordi habeat, eáq; sibi imperãdo, atq; obseruãdo curet,

is erit

is erit pleraque impeccabilis, vitamq; viuet tranquillissimam. Verba duo hæc dicebat, ἀνέχου καὶ ἀπέχου. patere & abstine. Hæc ille.

In adulari nescientem.

EMBLEMA XXXV.

Scire cupis dominos toties cur Thessalis ora
Mutet, & ut uarios quærat habere duces?
Nescit adulari, cuiquámue obtrudere palpum,
Regia quem morem principis omnis habet.
Sed ueluti ingenuus sonipes, dorso excutit omnem,
Qui moderari ipsum nesciat Hippocomon:
Nec sæuire tamen domino fas. ultio sola est,
Dura ferum ut iubeat ferre lupata magis.

EX Plutarcho de discrimine adulatoris & amici, vt statim subiiciam. Extant apud Ti-

tum Liuium, Decad. 4. lib. 9. orationes, quibus mutuis conuitiis se lacerant Philippus Thessalorum rex, & ipsi Thessali coram Legatis, quos Senatus ad disceptandas controuersias miserat. Verba Liuij apponã ex oratione Thessalorum, Nequicquam & illum victum, & se liberatos esse, vt equum tenacem non parentem, frænis asperioribus castigandũ esse. Philippus sic claudit suam orationem, Insolenter & immodicè abuti Thessalos indulgentia populi Romani, velut ex diutina siti nimis auidè meram haurientes libertatem. Itaque seruorum modo præter spem repentè manumissorum licentiam vocis & linguæ experiri, & iactare sese insectatione & conuitiis dominorum. Subdit paulò pòst Liuius in oratione Maronitarum: Itaque dominari assentatores regios, his solis loqui & in Senatu & in concionibus licere: eos omnes honores & capere ipsos, & dare aliis: optimũ quenque, quibus libertatis, quibus legum cura sit, aut exulare pulsos patria, aut inhonoratos, & deterioribus obnoxios silere. Plutarchi verba sunt: *Carneadis pulchrum dictum.* Pulchrè igitur Carneades, qui diuitum & regum filios nihil rectiùs discere, quàm equitare affirmabat. Præceptor enim illis inter literarum exercitationes palpatur: illis in palæstra se submittunt Antagonistæ, vincíque sinunt. Attamen equus qui, sitne princeps an priuatus, diues an pauper sessor ignorat, dorso excutit indoctum moderatorem. Hæc Plutarchus. Equus verò libertatis est insigne.

Nesciat hippocomon. Alciatus in annotationibus

bus in lib.12.C.in l.non patimur ypocomos,vbi legendum Hippocomos,id eſt, ſtabularios, qui equos curant. ἵππος enim equũ ſignificat, κομέω nutrio,curo. Exiſtimo autem fuiſſe munus publicum eorum qui in id agebantur, vt de prouincialibus acceptos cauſa publici curſus equos cura ſua alerent. Hæc ille.

Obdurandum aduerſus vrgentia.

EMBLEMA XXXVI.

Nititur in pondus palma,& conſurgit in arcum,
Quò magis & premitur,hòc mage tollit onus.
Fert & odoratas bellaria dulcia glandes,
Queis menſas inter primus habetur honos.
I puer,& reptans ramis has collige,mentis
Qui conſtantis erit,præmia digna feret.

EX

EX Aulo Gellio in Noctibus Atticis, cuius hæc sunt verba, Perhercule rem mirandam Aristoteles in octauo Problematon, & Plutarchus in 8. Sympos. dixit. Si supra palmæ, inquit, arboris lignum magna pondera imponas, ac tā grauiter vrgeas, oneréſque, non deorſum palma cedit, nec intra flectitur: ſed aduerſus pondus reſurgit, & ſurſum nititur recuruatúrque. Propterea (inquit Plutarchus) in certaminibus palmam ſignum eſſe placuit victoriæ: quoniam ingenium eiuſmodi ligni eſt, vt vrgentibus opprimentibúſque non cedat. Hactenus Gellius. Quę verba nuſquam viderat, qui in hoc emblemate interpretādo, magno conatu magnas nugas dicebat. Cùm autorum teſtimonia, quæ videre cō tigerat, huc referre pararem, venit in mentem prouerbij, Palmam ferre. Quod ſi legeris, nihil erit amplius, quod deſideres. Vide Philoſtrati Icones lib. 1. in Paludibus. Vide Orū Apollinem lib. 1. Cauſam fornicationis palmæ reddit Plutarchus in Libello de cauſis naturalibus, problemate 32. his verbis, Cur inter omnes arbores ſola palma contra impoſitum onus aſſurgit? vtrùm quòd ignea, & ſpirabilis facultas, qua maximè pollet, cùm tentatur & irritatur, ſeſe exercens magis, & magis erigit? An quoniam pondus ramo ſubitò vrgens, aërem omnem, qui in his eſt, oppreſſum cedere retro cogat, qui deinde reſumptis paulò viribus, aduerſus onus acrius rurſus inſtat? An molles & teneræ virgæ impetum non ſuſtinentes, cùm onus quieſcit, paulatim ſe erigunt, & ſpeciem, quaſi contra

Palma aduerſus pondus reſurgit.

Palma cur renititur oneri.

tra illud assurgant, præbent?

I *puer & reptans &c.* Hæc omnia eò tendunt, vt pueri laboris admoneantur, qui postea dulcissimos fructus solet elargiri. Nescio an ad palmæ naturam alluserit Solomon in Canticis cap.7.cùm inquit, Ascendam in palmam, & apprehendam fructus eius. Certè nullus interpretum eorum, quos viderim, quid literalis sensus significet, indicat. Phornutus in lib. de natura Deorum, cap. de Musis, loquens de palma, Arbor hæc, inquit, difficulter scanditur, fructúsque producit dulcissimos: vt non immeritò etiam propter hasce causas, ea coronentur Musæ. *Solomonis locus elucidatur.*

Omnia mea mecum porto.

EMBLEMA XXXVII.

Hunnus

Hunnus inops Scythiciq; miserrimus accola Ponti,
Vstus perpetuo liuida membra gelu.
Qui Cereris non nouit opes, nec dona Lyæi,
Et pretiosa tamen stragula semper habet:
Nam murinæ illum perstringunt undiq; pelles,
Lumina sola patent, cætera opertus agit.
Sic furem haud metuit, sic uentos temnit & imbres,
Tutus apúdq; uiros, tutus apúdq; deos.

Biantis apophthegma.

SVmptum ex celebri illo Biantis apophthegmate, qui enumeratur inter septem sapiētes, cuius (vt inquit Cicero in Paradoxis) cùm patriam Prienem cepisset hostis, cæteríque ita fugerent, vt multa de suis rebus secum asportarent: cùm esset admonitus à quodam, vt idem ipse faceret. Ego verò (inquit) facio. nam omnia mea mecum porto. Hæc Cicero. Hoc tam insigne dictum, vt nobis in pictura ostenderet Alciatus, depingit Hunnum pellibus coopertum, nihílque pretiosi gestantem: vnde fit, vt & frigora contemnat, & latrones non pertimescat.

Cantabit enim uacuus coram latrone uiator, vt inquit Iuuenalis. Hunni porrò sunt in Scythia Europæa, iidem cum Sarmatis, de quibus Mela libro 2. Sarmatæ, inquit, auri & argenti maximarum pestium ignari: vice rerum cōmercia exercent, atque ob sæuitiam hyemis admodum assiduæ, demersis in humum sedibus, specus aut suffossa habitant: totum braccati corpus, & nisi, qua vident, etiam ora vestiti. Ouidius 3. de Tristi.

Hūni qui.

Ouidius.

Pellibus & sutis arcent mala frigora braccis,

Oráq;

Oráq; de toto corpore sola patent.

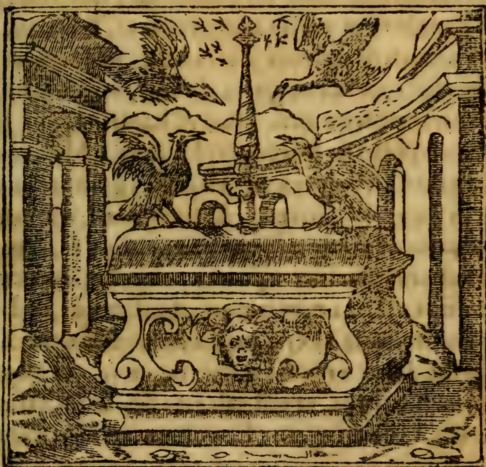
Idem.5.de Trist.

Quos ut non timeas, poßis odisse, uidendo,
Pellibus & longa corpora tecta coma.

Vide Valerium Maximum lib.7.cap.2.& Alciatum lib.6. Parergon cap.26.

Concordiæ Symbolum.

EMBLEMA XXXVIII.

Cornicum mira inter se concordia uitæ est,
Mutua státq; illis intemerata fides.
Hinc uolucres hæc sceptra gerũt, quòd scilicet omnes
Consensu populi stántq;, cadúntq; duces.
Quem si de medio tollas, discordia præceps
Aduolat, & secum regia fata trahit.

Desum

DEsumptum ex lib.3.de animalibus Æliani Græci scriptoris citante Politiano cap.67. Miscella.in hæc verba,Cornices inter se fidissimæ sunt:& cùm societatem coierint,maximo se opere diligunt.Neque id genus animalia videat quispiam licenter misceri,& temerè. Quin hoc quoque dictitant,qui res istiusmodi callent, altera extincta, comparem viduam degere. Cæterùm id quoque audio,veteres in nuptiis post Hymenæum, cornicem inuocare, signúmque id concordiæ dare iis consuesse, qui liberûm quærendorum gratia conuenissent.Tum qui sedes auium & volatus obseruant, inauspicatum esse captantibus auguria dicunt, vnius tantùm cornicis obsequium. Hæc Ælianus. Idem ferè Orus Apollo in Hieroglyphicis sic, Martem & Venerem scribentes,aut nuptias, geminas cornices pingunt, marem, & fœminam, quoniam hoc animal duo oua parit: ex quibus marem & fœminam generari oportet, iugati mares cum fœminis alteri cornici non admiscentur.Itidem neque fœmina alteri mari: verùm dissociati soli degunt. Ideo vnicæ cornici occurrentes augurantur futurum, vt viduali vita sibi sit viuẽdum. Sic ille.Vide adagium,Cornicum oculos configere.Cuius explanationem non admittit noster Alciatus lib.7.Parerg.cap.17.quem vide. Ouidius 1. Fastor.nonnihil agit de concordia ibi,

Cornicum fidißima societas.

Alciatus non admittit explanationem.

Candida te niueo posuit lux proxima templo,
Qua fert sublimes alta Moneta gradus.

Et secum regia fata trahit. Alludit ad illa famigerata verba,quæ posuit Salustius in Iugurtha,

Concor

Concordia paruæ res creſcunt, diſcordia maximæ dilabũtur. Quod & euãgelicæ literæ teſtantur. Secundus verſiculus claudicat: quare quidam repoſuerunt,

Mutua ſtátq; illis intemerata fides.

Concordia.

EMBLEMA XXXIX.

In bellum ciuile duces cùm Roma pararet,
Viribus & caderet Martia terra ſuis:
Mos fuit in partes turmis coëuntibus, eaſdem
Coniunctas dextras mutua dona dare.
Fœderis hæc ſpecies, id habet concordia ſignum,
Vt quos iungit amor, iungat & ipſa manus.

SVmpsisse Alciatũ hoc emblema ex Cornelio Tacito,vel inde apparet, quod ipsemét Alciatus in scholiis,quæ in Tacitum edidit,annotauit, ídque in lib. 2. dextras fidei symbolum præferre,adducítque hunc locum ex lib.18. Centurionémque Sisennam dextras,cõcordiæ insignia, Syriaci exercitus nomine ad Pretorianos ferẽtem,variis artibus aggressus est. Est & alius locus in Tacito, quo idem significatur. Inquit enim li.17.Miserat ciuitas vetere instituto dona legionibus dextras hospitij insigne. Posse hoc emblema elucidari ex Cornelio Tacito autor mihi fuit amicus summus meus Alphõsus Sanctius Ballesta Talabricensis, cuius ingenium & literas, quas græcas cum latinis feliciter coniunxit,nouissima probauerit,quisquis candidos eius mores, vitæque summam integritatem fuerit expertus. Cuius eò libentius mihi grata occurrit memoria,quòd de concordia agimus, quæ mihi cum eo summa intercedit, vt non tantùm manus,sed & corda vel in magna locorum distantia habeamus coniũcta. Emblematis igitur hic est sensus, Cùm belli ciuilis temporibus totus orbis in duas diuisus esset partes, mos fuit, vt quicunque dux vel populus in alteram partem vergeret, offerret, & simul acciperet dextras. Intelligo autem dextras coniunctas auro vel argento elaboratas vel depictas: hoc enim videtur sentire Tacitus tribus illis in locis.Vnde constat malè depictũ esse emblema viuorum hominum manus coniungens.

Alphõsus Sanctius Ballesta.

Malè depictum emblema.

Martia terra. Romanos à Marte traxisse originem

Romani à Marte orti.

ginem tritum & peruulgatum est. Lege Titum Liuium in principio totius operis.

Mos fuit in partes. Sic ordino, Mos fuit dari dextras coniunctas mutua dona, turmis coeuntibus in easdem partes, id est, cùm turmæ eiusdem factionis coirent in vnam eandémq; partem, vt bellum inferrent alteri. Hæc ideo lõgiusculè sum prosequutus: quia video à plerisque magni nominis viris aliter, sed perperam, meo quidem iudicio, passim explanari.

Coeuntibus easdem. Synęresis est figura, quæ fit, quando duæ vocales in vnicam contrahuntur syllabam.

Coniunctas dextras. Dextra fidei dicata est. Virgilius 6. Æneidos, *Dextra quid significet.*

— Nec ueriti dominorum fallere dextras.

Plinius lib. 11. cap. 45. Inest & aliis partibus quędã religio: sicut dextra osculis auersa appetitur, in fide porrigitur. Ouidius 6. Metamorph.

Vt pignus fidei dextras utrasq; poposcit,
Inter seq; datas iunxit.

Cicero ad Atticum, Vbi sunt illæ densæ dextræ? Idem in Philippum: Dextræ quæ fidei testes esse solebant perfidia sunt, & scelere violatæ. Dextrã in fide porrigi ideo ait Varro, quòd omnis veterum autoritas dextræ manus virtute constaret. Autor est Plutarchus Flamines rem diuinam manu ad digitos inuoluta facere cõsuesse, symbolicè significantes, fidem tutandam esse, ac eius sedem in dextris esse sacratam. Quæ Cælius Rhodig. de dextris disputat lib. 22. cap. 4. ridicula planè sunt. *Flamines qualiter sacra faciebant.*

Concordia vnde dicta. *Id habet concordia signum.* Concordia dicta est quasi cordium coniunctio. Quæ coniunctio quia reipsa nequit fieri, vt scilicet corda ipsa amicorum coniungantur, id fit per dextrarum apprehensionem: dextræ enim parti potior cordis vis incumbit, & ipsa dextra manus est cordis potissima ministra.

Concordia insuperabilis.

EMBLEMA XL.

Tergeminos inter fuerat concordia fratres,
Tanta simul pietas mutua, & unus amor:
Inuicti humanis ut uiribus ampla tenerent
Regna, uno dicti nomine Geryonis.

EX vltimo Iustini Historici lib. vbi hæc verba leguntur, In alia parte Hispaniæ, & quæ ex

ex insulis constat, regnum penes Geryonem fuit. In hac pabuli tanta lætitia est, vt nisi abstinentia interpellata sagina fuerit, pecora rumpantur. Inde denique armenta Geryonis, quæ illis temporibus solæ opes habebantur, tantæ famæ fuêre, vt Herculem ex Asia prædæ magnitudine illexerint. Porrò Geryonem ipsum non triplicis naturæ (vt fabula proditur) fuisse ferũt: sed tres fratres tantæ concordiæ extitisse, vt vno animo omnes regi viderentur. Nec bellum Herculi sua sponte intulisse, sed cùm armenta sua rapi vidissent, amissa bello repetiisse. Sic ille. Geryon porrò (vt ad fabulas conuertamur) filius fuit Chrysaoris, qui fuit Medusæ filius, vt testatur Hesiodus in Theogonia, in hãc sententiam, *Hesiodus.*

Edidit at Chrysaor sibi Geryonea trifaucem,
Herculis ante suos illum uis inclyta tauros
Perdidit, atq; animam claua deponere iussit.

Silius Italicus lib. 13. *Silius Italicus.*

Qualis Atlantiaco memoratur littore quondam
Monstrum Geryones immane tricorporis iræ,
Cui tres in pugna dextræ uaria arma gerebant.
Vna ignes sæuos, ast altera ponè sagittas
Fundebat, ualidam fundebat tertia cornum:
Atq; unio diuersa dabat tria uulnera uisu.

Talis depingitur Herilus apud Virgilium, *Herilus apud Virgilium.*

Et regem hac Herilum dextra sub Tartara misi,
Nascenti cui tres animas Feronia mater,
Horrendum dictu, dederat terna arma mouenda,
Ter letho sternendus erat, cui tum tamen omnes
Abstulit hæc animas dextra, & totidem exuit armis.

Vide Plinium lib. 4. cap. 2. & Pomponiũ Melam

lib.3.cap.6. Ouidius 9. Metamorph.

— Nec me pastoris Iberi
Forma triplex mouit.

Isocrates. Huic armenta Hercules abduxit, ab Euristheo iussus, vt est apud Isocratē in Encomio Helenę.

Vnum nihil, duos plurimùm posse.

EMBLEMA XLI.

Laërtæ genitum, genitum quoque Tydeos unà,
Hac cera expreßit Zenalis apta manus.
Viribus hic præstat, hic pollet acumine mentis,
Nec tamen alterius non eget alter ope.
Cùm duo coniuncti ueniunt, uictoria certa est:
Solùm mens hominem, dextráue destituit.

Ex

EX lib.10.Homericę Iliad.hoc argumentum fuit deſumptum. Sed ne longum faciam, vide adagium apud Eraſmum, Duobus pariter euntibus. Verba porrò Homerica ſic vertit ille,

At mihi ſi quis alius ueniat comes, ille futurus
Solamen, fueritq; ſimul fiducia maior,
Si duo coniuncti ueniant. Dein hic prior illo,
Si quid opus facto, uidet. Atqui ſolus & unus
Quamuis perſpiciat: tamen eſt mens ſegnior illi, &
Conſilium tenue.

Vide præterea adagiũ, Vnus vir nullus vir. Prę-ter citata ab Eraſmo loca, illud ab Ariſto. dictum in lib. de moribus octauo ferè in prin. adiicio, Σύν τε δύ᾽ ἐρχομένω, καὶ γὰρ νοῆσαι, καὶ πρᾶξαι δυνατώτεροι. hoc eſt, Pariter autem ſi duo iter faciant, & maiora mente concipere, & plura conficere poterunt. Attigit & locum Homeri Claudianus, cùm ſic cecinit in Sexto Conſulatu Honorij,

Nunc mihi Tydiden attollant carmina uatum,
Quòd iuncto fidens Ithaco patefacta Dolonis
Indicio, dapibúsq; ſimul, religatáq; ſomno
Thracia, ſopiti penetrauerit agmina Rhæſi,
Graiáq; retulerit captas ad caſtra iugales.

Et Ouidius in Oratione Vlyſsis,

Deniq; de Danais quis te laudátue petitue?
At ſua Tydides mecum communicat acta,
Me probat, & ſocio ſemper confidit Vlyſſe.
Eſt aliquid de tot Graiorum millibus unum
A Diomede legi, nec me ſors ire iubebat.

Laërtæ genitum Tydeos. Antonomaſia eſt, vt annotauit Plutarchus in vita Homeri: ſignificat

enim Vlyſſem,& Diomedem. Laërtes pater fuit Vlyſsis, vt liquet ex Ouidio in eadem Oratione,

Nam mihi Laërtes pater eſt, Arceſius illi,
Iuppiter huic.

Tydeus. Tydeus filius Oenei regis Ætoliæ pater Diomedis, fuit magnus bellator, paruus tamen corpore. De quo dictum fuit illud peruulgatum,

Maior in exiguo regnabat corpore uirtus.

De quo ſatis multa Statius, præcipuè lib.3. The.

Solùm mens hominum. Ordo eſt, Mens, id eſt, illa potentia, qua præſtat ſapiens, deſtituit ſolum hominem.

Firmiſsima conuelli non poſſe.

EMBLEMA XLII.

Oceanus

Oceanus quamuis fluctus pater excitet omnes,
Danubiúmq; omnem barbare Turca bibas:
Non tamen irrumpes perfracto limite, Cæsar
Dum Carlus populis bellica signa dabit.
Sic sacræ quercus firmis radicibus astant,
Sicca licet uenti concutiant folia.

SVmptũ ex lib. 1. Epigram. Græcorũ titulo, εἰς ἀνδρείαν. Epigramma Græcũ est Crinagoræ:

Οὐδ᾽ ἢν ὠκεανὸς πᾶσαν πλημμῦραν ἐγείρῃ,
Οὐδ᾽ ἢν Γερμανίη Ῥῆνον ἅπαντα πίῃ:
Ῥώμης οὐδ᾽ ὅσσον βλάψει σθένος, ἄχρι κε μίμνῃ
Δεξιὰ σημαίνειν Καίσαρι θαρσαλέη.
Οὕτω καὶ ἱεραὶ Ζηνὸς δρύες ἔμπεδα ῥίζαις
Ἑστᾶσιν φύλλων δ᾽ αὖα χέουσ᾽ ἄνεμοι.

Sic vertit Ioannes Sleidanus,

Oceanus moueat licet omnes undiq; fluctus,
Et potet Rhenum Theutona terra suum:
Non cadet imperium Romæ, quo tempore Cæsar
Præerit, ac solus publica facta reget.
Sacra Ioui quercus nam si radicibus hæret,
Et tamen aridulas huic rapit aura comas.

Vsus est Virgilius hac similitudine lib. 4. Æneidos, quæ Æneę constantiam ostenderet: quam ab Homero sumpsit, teste Macrobio lib. 5. ca. 6.

Ac uelut annosam ualido cum robore quercum
Alpini Boreæ nunc hinc, nunc flatibus illinc,
Eruere inter se certant: it stridor, & altè
Consternunt terram, concusso stipite frondes.
Ipsa hæret scopulis, & quantum uertice ad auras
Aetherias, tantum radice in tartara tendit.

Vide adagiũ, Incus maxima nõ metuit strepitus. *Oceanus quamuis pater.* Dictus Oceanus à ve- *Oceanus vnde dictus.*

locitate. ὠκὺς enim citum & velocem significat. Quod videtur innuere Mela Pōponius in principio 3. cùm inquit, Tanta vi semper immissum, vt vasta etiam flumina retroagat, & aut terrestria deprehēdat animalia, aut marina destituat. Dicitur autem pater ex Thaletis Milesij opinione, qui omnia ex aquis generari existimauit. Plutarchus in vita Homeri, adducítque illud Homericum,

Oceanus pater.

Ὠκεανὸς θ' ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυκται.

Vnde Virgilius 4. Georgicôn,

Oceanúmq; patrem rerum, Nympháſq; sorores.

Danubius & Ister idem.

Danubiúmq; omnem. Danubius & Ister idē est, teste Pomponio Mela lib. 2. cuius verba sunt, Apertis in Germania fontibus, alio quàm desinit, nomine exoritur. Nam per immania magnarum gentium diu Danubius est: deinde aliter appellantibus accolis Ister fit, acceptísque aliquot amnibus ingens iam, & eorum, qui in nostrum mare decidunt, tantùm Nilo minor, totidem, quot ille ostiis, sed tribus tenuibus, reliquis nauigabilibus, effluit. Hæc ille. Exonerat autem in pontum Euxinum, solus in Europa ad Orientem cursum perpetuū dirigens. Vide Plinium lib. 4. cap. 12.

Hyperbole in Turcam.

Barbare Turca bibas. Hæc verba magnam innuunt hyperbolen: idem enim sonant, ac si dixisset, O barbare Turca etiam si tot hominum millia congregares, quot dicitur olim Xerxes Persarum rex, à cuius copiis flumina ingentia exsiccata tradit Herodotus, nihil quicquā proficeres, si aduersus inuictum Cæsarem arma moueres:

ueres: imò iam omnibus notú eſt, qualiter aliquando ſalutem fuga quæſieris, idque præfractis pontibus, ne à Cæſarianis capereris. Sed hæc nō ſunt noſtri inſtituti, & Caroli Cæſaris inuictiſsimi triũphi & parta gloria, magna deſiderāt volumina. Vide Pantalæonis Proſopographiā.

Sic ſacræ quercus. Sacræ, Ioui ſcilicet: nā Græca verba ſic habent, οὕτω καὶ ἱεραὶ ζηνὸς δρύες. Hoc eſt: ſic & Ioui ſacræ quercus. Cauſam, cur Ioui ſit ſacrata hæc arbor, idem Alciatus refert in fine libri huius ſic, *Quercus ſacra Ioui.* *Alciatus.*

Grata Ioui eſt quercus, qui nos ſeruátq; , fouétq;.
Seruanti ciuem querna corona datur.
Glande aluit ueteres, ſola nunc proficit umbra:
Sic quoq; ſic arbos officioſa Iouis.

Spes proxima.

EMBLEMA XLIII.

Innumeris agitur respublica nostra procellis,
Et spes uenturæ sola salutis adest:
Non secus ac nauis medio circum æquore,uenti
Quam rapiunt,salsis iámq; fatiscit aquis.
Quòd si Helenæ adueniant lucentia sydera fratres,
Amissos animos spes bona restituit.

MVlti sunt vel poëtarum vel historicorum loci, vnde potuit Alciatus hoc sumpsisse epigramma. Apponam igitur potiora:vt digilẽs Lector hac de re facilè sententiam ferre posSit. Theocritus eidylio 27.multa de Castoribus canit.Pindarus decima Nemeæorũ ode, satis multa de Castore & Polluce. Vide Homerum & eius interpretes lib.Iliados 3.in illo versu,

Theocritus. *Pindarus.*

Κάστορα θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν πολυδεύκεα.

Horatius primo Carminum,

Dicam & Alciden, puerósq; Ledæ,
Hunc equis,illum superare pugnis
Nobilem:quorum simul alba nautis
Stella refulsit.
Defluit saxis agitatus humor,
Concidunt uenti,fugiúntq; nubes,
Et minax(sic dij uoluêre)ponto,
Vnda recumbit.

Plinius Naturalis historiæ li. 2.cap.37.Vide(inquit) nocturnis militum vigiliis inhærere pilis, pro vallo fulgorem effigie ea,& antennis nauigantium, aliísque nauium partibus, seu vocali quodam sono insistunt,vt volucres sedem ex sede mutantes.Graues cùm solitariæ venêre,mergetésque nauigia:& si in carinæ ima deciderint, exurentes. Geminæ autem salutares, & prosperi cursus

cursus prænuntiæ: quarum aduentu fugari diram illam, ac minacē, appellatámque Helenam ferunt. Et ob id Polluci & Castori id numen assignant, eósque in mari deos inuocant. Homini quoque capita vespertinis horis magno præsagio circunfulgent. Omnia incerta ratione, & in naturæ maiestate abdita. Hæc Plinius. Anneus Seneca, Naturalium Quæstionum lib. 1. sic, Argumentum tempestatis nautæ putant, cùm multæ transuolāt stellæ: quod si signum ventorum est, ibi venti sunt, id est, in aëre, qui medius inter lunam & terram est. In magna tempestate apparent quasi stellæ velo insidentes, adiuuari se tunc periclitantes existimant Pollucis & Castoris numine. Causa autē melioris spei est, quòd iam apparet frangi tempestatem, & desinere ventos. Sic ille. Solet & hoc nostro tempore id splendoris siue luminis nautis apparere, inter procellas & tempestates: quo viso bene sperare incipiunt nautæ, ídque vel D. Nicolai, vel S. Thermi, siue D. Hermiæ numini tribuunt. Res tamen est naturalis (nautarum pace dixerim) vt maximi nominis Philosophi prodidere. Nam fit hic ignis in infima aëris regione ex fumo pinguiore, qui frigiditate aëris nocturni cogitur atque densatur. Incenditur autem ex concursu duarum cōtrariarum qualitatum, quæ inter se pugnant. Vapor enim calidus est, & aër nocturnus frigidus. Concurrunt autem tantisper, donec hac agitatione vapor incendatur. Figitur autem pilis, aut antennis nauium, propter eius grauitatem, vbi tantisper hæret, donec incen

Pollux & Castor.

Anneus Seneca de maris tempestate.

Pollux & Castor causa melioris spei.

incendij materia fuerit absumpta.

Fatiscere vnde. *Salsis iamq; fatiscit aquis.* Seruius in illo Virgilij versu, remísque fatiscunt, sic inquit: Fatiscunt; abundanter aperiuntur: fatim enim abundanter *Fatim, affatim.* dicimus, vnde affatim: id est, affatim hiscunt.

Quod si Helenæ &c. Ita Horatius primo Carminum,

— Sic te diua potens Cypri,
Sic frater Helenæ lucida sidera.

Castor, & Pollux Iouis & Ledæ filij. Intelligit autem Castorem & Pollucem, qui vt in fabulis est, Iouis & Lædæ fuerunt filij. Iupiter enim in cygni formam versus Lædam compressit: quæ peperit oua, è quorum altero gemini nati sunt Castor & Pollux: ex altero verò *Ortus fabulæ.* Helena. Quæ fabula ex dictione πολυωνύμῳ nata est, vt ait Athenæus lib. 2. cap. 17. in Dipnosophistis, qui asserit ὠὸν, id est, ouum, idem apud veteres, quod ὑπερῷον significasse, id est, superiorem thalamum, cœnaculum, vel cubiculum, quale tribuit Homerus Penelopæ primo Odys. Atque ideo nati ex ouis: quia ex superiore parte domus *Dioscuri.* fuerint nati. Dicũtur autem hi gemini Dioscuri, id est, Iouis filij. Quorum fabulam eleganter narrat Ouidius, in fine quinti Fastorum, his verbis,

Abstulerant raptas Phœben, Phœbésq; sororem
Tyndaridæ fratres, hic eques, ille pugil.
Bella parant, repetúntq; suas, & frater & Idas,
Leucippo fieri pactus uterq; gener.
His amor, ut repetant, illis ut reddere nolint,
Suadet, & ex causa pugnat uterq; pari.
Effugere Oebalidæ cursu potuere sequentes:

Sed

Sed uiſum celeri uincere turpe fuga.
Liber ab arboribus locus eſt, apta area pugnæ:
Conſtiterant illo nomina fida loco.
Pectora traiectus Lynceo Caſtor ab enſe,
Non expectato uulnere preßit humum.
Vltor adeſt Pollux, & Lyncea perforat haſta,
Qua ceruix humeros continuata coit.
Ibat in hunc Idas, uixq; eſt Iouis igne repulſus:
Tela tamen dextræ fulmine rapta negant.
Iámq; tibi Pollux cælum ſublime patebat:
Cùm mea, dixiſti, percipe uerba pater.
Quod mihi das uni, cælum partire duobus:
Dimidium toto munere maius erit.
Dixit, & alterna fratrem ſtatione recepit:
Vtile ſollicitæ ſidus utrunq; rati.

Sidera. Sidus latinum eſt verbum, ideo ſcribendum cum i, non per y, vt imperiti ſcribunt, & conſiderare & deſiderare. Eſt autẽ ſidus conglobatio multarum ſtellarum, quod aliqui conſtellationem dicũt, vt Taurus, Orion. Quanuis aliquando ſidus pro ſtella ponatur contra præceptum Macrobij. *Sidus.*

In

In Simulachrum spei.

EMBLEMA XLIIII.

Quæ Dea tam læto suspectans sydera uultu?
Cuius peniculis reddita imago fuit?
Elpidij fecere manus: ego nominor illa,
Quæ miseris promptam spes bona præstat opem.
Cur uiridis tibi palla? Quòd omnia me duce uernent,
Quid manibus mortis tela refracta geris?
Quod uiuos sperare decet, præcido sepultis.
Cur in dolioli tegmine pigra sedes?
Sola domi mansi uolitantibus undiq; noxis,
Ascræi ut docuit Musa uerenda senis.
Quæ tibi adest uolucris? Cornix fidißimus oscen,
Est bene cùm nequeat dicere: dicit, Erit.
Qui comites? Bonus euentus, præcépsq; Cupido.
Qui præeunt? Vigilum somnia uana uocant.

Quæ

Quæ tibi iuncta astat? Scelerum Rhamnusia uindex,
Scilicet ut speres nil nisi quod liceat.

EX multis Authorum locis aptè concinnatum est hoc emblema; quapropter singula carmina percurramus, vt vnicuique suam explanationem adaptemus.

Quæ Dea tam læto suspectans sidera uultu? Videtur versiculus exprimere gestus sperantium, qui semper Cælum intuētur: quoniam omnia bona è Cælis atque à Deo ipso bonorum omnium datore proueniunt.

Elpidij fecere manus. Nullus extitit, quod sciā, pictor aut statuarius hoc nomine: sed eleganter fictum est à Græco fonte, spes enim græcè dicitur ἐλπίς, vnde Elpidius.

Ego nominor illa &c. Hæc explicatius dixit Ouidius 1. de Ponto Elegia 7. *Spei encomia.*

Hæc Dea, cùm fugerent sceleratas Numina terras,
In Diis inuisa sola remansit humo.
Hæc facit, ut uiuat fossor quoq; compede uinctus,
Liberáq; à ferro crura futura putet.
Hæc facit, ut uideat cùm terras undiq; nullas,
Naufragus in mediis brachia iactet aquis.
Sæpe aliquem solers medicorum cura reliquit:
Nec spes huic, uena deficiente, cadit.
Carcere dicuntur clausi sperare salutem:
Atq; aliquis pendens in cruce uota facit.
Hæc Dea quàm multos laqueo sua colla ligantes,
Non est proposita passa perire nece.

Spei quoque commoda scribit eleganter Tibul. lib. 2. Eleg. 7.

Iam mala finissem letho: sed credula uitam

Spes fouet, & melius cras fore semper ait.
Spes alit agricolas, spes sulcis credit aratris
Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
Spes etiam ualida solatur compede uinctum:
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
Spes facilem Nemesin spondet mihi: sed negat illa,
Hei mihi, ne uincas dura puella deam.

Viridis color spei dicatus.

Cur uiridis tibi palla? Viridis color non immeritò spei semper fuit dedicatus, similitudine ducta à segetibus, quas quando virides videmus, speramus illas ad maturitatem peruenturas. Hæc subindicat Alciatus in illo emblemate de coloribus,

Nos sperare docet uiridis, spes dicitur esse
In uiridi, quoties irrita retro cadit.

Quod uiuos sperare decet. Sic ordino, Præcido sepultis illud, quod decet sperare viuos: vt illud, quod, sit in accusandi casu, non aduerbium. Post mortem enim nulla est spes, quam dum viuimus, nullo pacto amittimus. Theocritus,

Theocritus de spe.

Ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.

Id est,

In uiuis est spes, sine spe sunt mortui.

Vide adagium, Ægro, dum anima est, spes est. *Cur in dolioli tegmine.* His tribus carminibus tangit fabulã, quam Hesiodus posuit in lib. 1. ἔργων καὶ ἡμερῶν. Quã quia prolixè ille est prosequutus, satiùs duxi Lectorem illuc remittere, prælibatis tantummodo, quæ huc pertinebant sic,

Viuere dulce fuit quondam: sed tegmen ab urna,
Dum Pandora leuat, totum exiliere per orbem
Curarum infectæ effigies: spes sola remansit

Intus,

Intus, & e labris ima sub parte resedit:
Obstitit impositum nam tegmen abire uolenti.

Erasmus in adagio, Malo accepto stultus sapit, narrat hāc fabulam, sed concisè, & qui videatur innuere Epimetheū aperuisse pixidem (si pixis vocandum est vas illud, quod omnia mala continebat, & non dolium) cùm ipsa Pandora in domo Epimethei repertum vas aperuit. Certè verba Hesiodi non indicant, vas illud posse Latinè dici pixidem, *Pixis Epimethei.*

Ἀλλὰ γυνὴ χείρεσσι, πίθου μέγα πῶμα ἀφελοῦσα.

Hoc est, Sed mulier manibus magnum operculum auferēs &c. Vide Plutarchum in Consolatione ad Apollonium. Moschopulus in Hesiodum Satyros dicit doliū dedisse Epimetheo, ante Pandoræ aduentum.

Quæ tibi adest uolucris. Duplici de causa cornix simul cum spe coniūgitur. Prima propter ostētum illud, quod in morte Domitiani contigit. De quo sic ait Suetonius, Ante paucos, quàm occideretur, mēses cornix in Capitolio elocuta est, ἔσται πάντα καλῶς. Id est, omnia rectè procedēt. Nec defuit, qui ostentū sic interpretaretur, *Cornix cur spei coniungatur. Suetonius de cornice.*

Nuper Tarpeio, quæ sedit culmine cornix,
Est bene non potuit dicere, dixit Erit.

Hæc Tranquillus in fine totius operis. Altera est causa, (vt ego coniecto) propter frequentem istius auis clangorē, quæ semper ingeminat hoc aduerbiū, cras, cras: vnde meritò spei symbolū est cornix, propterea quòd semper qui sperant, animi pendeant in futurum tempus. *Authoris altera ratio.*

Qui comites? bonus euentus. Circūfertur libellus

Bartolomęi Marliani, qui inſcribitur Topographia vrbis Romæ. Ibi igitur lib. 6. cap. 6. hæc verba reperi, Templi boni euentus veſtigia quadrata, & oblonga ſpectãtur, inter Mineruæ & S. Euſtathij plateas. Colebatur autẽ euentus, vt omnia proſperè fœliciterq; euenirent. Quare Varro ad Fundaniam ſcribẽs, ipſum inuocauit. Cuius ſimulachrum erat habitu pauperis, dextra manu pateram, ſiniſtra verò tenens ſpicam. Praxitelem huius Diui ſimulachrũ in Capitolio feciſſe teſtatur Plinius. Hæc ille. Vide etiã Alexandrum ab Alexandro in lib. Dierũ genialium lib. 4. cap. 12. Et Plinium lib. 34. cap. 8.

Varro de euentu.

Emendatur verſus.

Qui præeunt ? Hæc verba mihi videntur poſſe meliùs legi ſine interrogatione, & ad ſuperiora referri: vt intelligas bonum euentum, & Cupidinem Spei eſſe anteambulones, qui etiam vocantur ſomnia vana vigilum. Sed de hoc liberum eſto iudicium. Hoc autem ex Platone ſumptum eſt, qui τὰς ἐλπίδας ἐγρηγορότων ἀνθρώπων ὀνείρους εἶναι, hoc eſt, ſpes eſſe vigilantium ſomnia. Et Quintilianus lib. 6. cap. 3. ſpes inanes, & tanquam ſomnia quædam vigilantium.

Nemeſis quod numẽ fuerit.

Quæ tibi iuncta aſtat. De Nemeſi Pomponius Lætus ſic ait in Romanarum hiſtoriarum compendio, Virgo & victrix Nemeſis numen fuit, quo qui ex malefactis delinquebãt, puniebãtur. Vnde victores Nemeſim non fruſtra inuocabant. Romani enim ſemper iuſta mouêre arma. Cæteræ nationes odio, & maleuolẽtia liuoréq;, quòd imperium tantæ vrbis iuſtitia augeretur, tela in populum Romanum capiebãt. Nemeſis,

quam

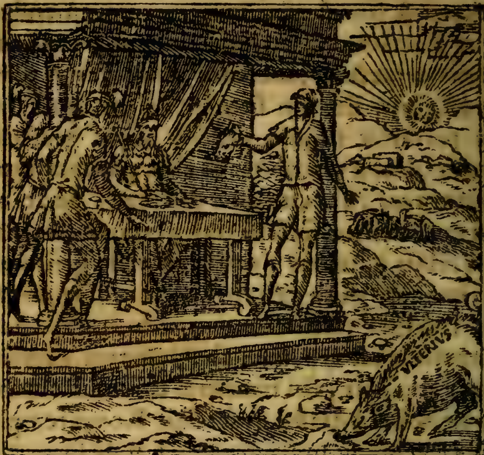
quam plerique existimauêre esse vim fortunæ, alij filiam iustitiæ, alij vim quandam esse inter cælestes discurrentem, prima rerum semina, quę fatorum & sortiũ vires temperat atq; emendat, rebus humanis trutinam adhibens è cælóque terrena despectans, nocentes punit, bonis præmia largitur. Et cùm sit velocissima, quia diu non permittit impios præesse atque grassari, alata fingitur à veteribus: & eius pedibus supponitur rota, cùm citissimè discurrat. Sed tandem multitudine scelerũ indignata, oculos iam diu à rebus humanis auertit, & cum genitrice in remotiore parte cæli vltra terrarum regiones non reditura, renascentem vrbem expectat. Rhamnusia est appellata ab Rhãnunte oppido Atticæ regionis, vbi templum & simulachrum habuit, & ab Adrasto, Adrastia. Roma templũ huic Deæ posuit in Capitolio: vt inde suam vrbem posset vlcisci. Hæc ille. Marullus libro 3. Epigram. *Rhãnusia.*

Quænã hæc, tam semper quæ læta est? optima rerum
Spes bona. Quæ lateri iuncta? potens Nemesis.
Dux magis an comes est? uindex magis. Vnde duabus
Templa eadem? speres ne nisi quod liceat.

Si plura de spe cupis, adi Stobæũ sermone 109.

In dies meliora.

EMBLEMA XLV.

Rostra nouo mihi setigeri suis obtulit anno,
Hæcq; cliens uentri xenia(dixit) habe.
Progreditur semper,nec retro respicit unquam
Gramina cùm pando proruit ore uorax.
Cura uiris eadem est,ne spes sublapsa retrorsum
Cedat: & ut melius sit, quod & ulterius.

Mos xeniorū antiquitus.

SOlebant antiqui (id quod ad nostra vsque tempora perdurat) mittere mutuò xenia, nouo incipiēte anno: vt bene discamus sperare, & à lætitia incipiat annus. Hoc repræsentat porculus, qui non retrograditur, cùm pascitur. Epigramma facile est.

Illicitum

Illicitum non ſperandum.

EMBLEMA XLVI.

Spes ſimul, & Nemeſis noſtris altaribus adſunt,
Scilicet ut ſperes non niſi quod liceat.

IN lib. 1. Epigrammatum Græcorum eſt diſtichon εἰς ἐλπίδας. ad quod videtur alluſiſſe Alciatus. Sed diuerſa clauſula. Nam Græcum diſtichon irridendo concludit hoc pacto:

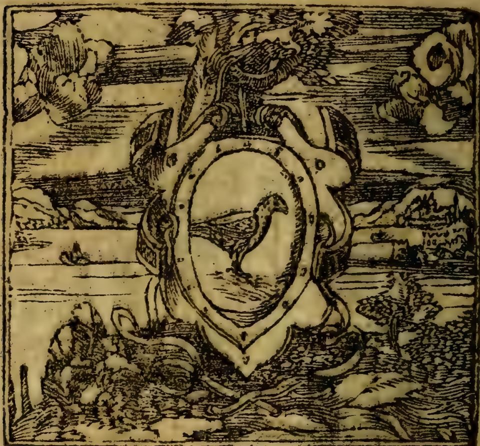
Ἐλπίδα καὶ Νέμεσιν Εὔνους παρὰ βωμὸν ἔτευξα,
Τὴν μὲν ἵν᾽ ἐλπίζῃς, τὴν δ᾽, ἵνα μηδὲν ἔχῃς.

Sic vertit Politianus,

Spem ſimul & Nemeſim poſita dicat Eunus in ara,
Scilicet ut ſperes omnia, nil habeas.

PVDICITIA.

EMBLEMA XLVII.

Porphyrio domini si incestet in ædibus uxor,
Despondetq; animum, præq; dolore perit.
Abdita in arcanis naturæ est causa: sit index
Synceræ hæc uolucris certa pudicitiæ.

Cæl. Rhodig. lib.4.c. 10. *Porphyrionis natura.*

EX Atheneo in lib. 9 cap 12. cuius verba sic transtuli: Polemon in quinto eorum, quæ ad Antigonum scripsit, Porphyrionem auem refert, in quacunque domo fuerit enutrita, vxorum pudicitiam mirè seruare, & eiusmodi præsensionem habere in adulteriis: vt si tale quid cognouerit, statim domino significet, suspendio vitę finem imponens. Addit pręterea hãc auem non priùs cibum sumere, quàm loco cõmodo reperto, vbi paulisper deambulet. Postea se pul-

uere

nere conſpergens lauat. Sic demum cibū capit. Ariſtoteles autem eam inter ſciſsipedas cõmemorat, cæruleóque eſſe colore, cruribus longis, roſtróque iuxta caput purpureo, magnitudine Galli gallinacei. Eorum etiam, quæ pedibus apprehendit, ſeruat fruſtula. Fodientis more bibit. Quinque digitos habet, inter quos medius eminet. Alexander Myndius in 2 de Volucrū hiſtoria Libycam eſſe auem dicit, inter Libycos Deos numen habere. Omnia hæc ex Athenæo. Porphyrio (inquit Plinius) ſolus morſu bibit: idem ex proprio genere omnem cibum aqua ſubinde tingens: deinde pede ad roſtrum veluti manu afferens. Laudatiſsimi in Comage Roſtra iis & prælonga crura rubent. Porphyrio Hiſpanè dicitur Calamō, vt admonet Antonius Nebriſſenſis in Quinquagenis, cap. 35. De hac aue, vide Ælianum & Oppianum. Ioannes Tzetzes Chiliade 9. ſic ait,

Ὁ πορφύρειον ὀρνέον ἄγαν ὑπάρχει σῶφρον,
Ὧς εἰ καὶ μόνην ὄψειε πόρνην εὐθέως θνήσκειν.

Id eſt,

Porphyrio auis ualde eſt temperans,
Vt ſi ſolùm meretricem uideat, ſtatim pereat.

Nicolaus Leonicus lib. 3. de varia hiſto. cap. 17. latè proſequitur Porphyrionis naturam. Fit & in Leuitico mentio cap. vndecimo.

PERFIDIA.

In victoriam dolo partam.

EMBLEMA XLVIII.

Aiacis tumulum lachrymis ego perluo Virtus,
Heu misera albentes dilacerata comas.
Scilicet hoc restabat adhuc, ut iudice Græco
Vincerer: & causa stet potiore dolus.

EX lib. 3. Epigram. Græcorum, tit. εἰς ἥρωας, autore Asclepiade,

Αδ' ἐγὼ ἀτλάμων ἀρετὰ παρὰ τῷδε κάθημαι
Αἴαντος τύμβῳ κειραμένα πλοκάμους,
Θυμὸν ἄχει μεγάλῳ βεβολημένα, οὕνεκα Ἀχαιοῖς
Ἀδολόφρων ἀπάτα κρεῖσσον ἐμοῦ κέκριται.

Vrsinus,

Dilaniata comas uisu miserabilis, eheu

Conf

Consideo ad cineres hic Telamoniadæ,
Icta dolore graui, mihi quòd fraus callida quondam
Iudicibus Graiis antè locata fuit.

Aliud Epigramma Antipatri eiusdem sententiæ,

Σῆμα παρ' Αἰάντειον ἐπὶ ῥοιτηΐσιν ἀκταῖς
Θυμοβαρὴς ἀρετὰ μύρομαι ἑζομένα.
Απλόκαμος, πινόεσσα διακρίσιν: ὅττι πελασγῶν
Οὐκ ἀρετὰ νικᾶν ἔλλαχεν, ἀλλὰ δόλος.
Τεύχεα δ' ἂν λέξειεν Αχιλλέος, ἄρσενος ἀκμάς,
Οὐ σκολιῶν μύθων ἄμμες ἐφιέμεθα.

Ego sic vertebam,

Aiacis propter Rhœteo in littore bustum
Aßideo Virtus: nec leuis ira mea est.
Dilaniata comas, lachrymans, quòd mouit Achiuos
Non Virtus, quando uicerit arte dolus.
Arma uel hæc dicant Pelidæ fortis, inane
Quid uolumus uerbum? poscimus arma uirum.

Cæterùm quoniam in hoc Antipatri epigrammate de Rhœteo facta est mentio, déque sepulchro Aiacis, libuit hoc loco nonnihil de hac re, priusquam ad alia transeo, disputare, etsi commodiùs id posse fieri crederem in illo emblemate, quod de Achillis sepulchro compositum est. Cuius initium est,

Aeacidæ tumulum Rhœteo in littore cernis.

Achillis sepulchrũ fuit in Sigæo, Aiacis in Rhœteo Idę mõtis promontoriis. Quod ex Cicerone pro Archia, & Mela lib.1.cap.18. & Plinio & Strabone liquet. Deceptus igitur Alciatus Solinum sequutus, qui etiam malè intellectis Plinij verbis Achillem in Rhœteo sepultum asserit. *Achillis sepulchrũ.* *Alciatus deceptus.*

Iudice Græco. Quanuis in bonam & in malam *Agamemnonem intellige.*

lam partem si accipiantur hæc verba, in vtroque sensu conqueritur Virtus: Ego tamen in malam partem accipio: quoniam Græci malè audiebant circa fidem & probitatem. Vide Adagia, Græca fide, & Pergræcari.

Græca fides.
Pergræcari.

In fraudulentos.

EMBLEMA XLIX.

Parua lacerta, atris stellatus corpora guttis
Stellio, qui latebras & caua busta colit,
Inuidiæ prauiq; doli fert symbola pictus.
Heu nimiùm nuribus cognita zelotypis,
Nam turpi obtegitur faciem lentigine quisquis,
Sit quibus immersus stellio, uina bibat.
Hinc uindicta frequens decepta pellice uino,
Quam formæ amisso flore relinquit amans.

EX

EX Plinij Naturalis historiæ li. 29. cap. 4. Fit enim inquit, & è stellionibus malum medicamentum. Nam cùm immortuus est vino, faciem eorum, qui biberint, lentigine obducit: ob hoc in vnguento necant eum insidiantes pellicum formæ. Idem lib. 30. cap. 10. Operæpretium est scire, quomodo præripiatur, cùm exuitur membrana hyberna aliàs deuoranti eam, quoniam nullum animal fraudulẽtius inuidere homini tradunt. Inde stellionem nomen aiunt, in maledictum translatum. Hæc Plinius. Ouid. in lib. Transfor. 5. sic canit de Latona, & stellione: *Stellionis nomen in maledictũ translatũ.*

Dum scribit illa datum: duri puer oris, & audax
Constitit ante Deam, risitq; auidamq; uocauit.
Offensa est, neque adhuc epota parte loquentem
Cum liquida mista perfudit diua polenta.
Combibit os maculas: & quæ modò brachia gesit,
Crura gerit, cauda est mutatis addita membris,
Inq; breuem formam, ne sit uis magna nocendi
Contrahitur, paruaq; minor mensura lacerta est.
Mirantem, flentemq;, & tangere monstra parantem
Fugit anum, latebramq; petit, aptúmque colori
Nomen habet, uariis stellatus corpora guttis.

Ex his vltimis versibus patet, cur dictus sit stellio. Græcè dicitur ἀσκάλαφος: quia sit ἀσκελὲς τῆς ἁφῆς, id est, contactu asper & durus: hinc dictum crimen stellionatus, vbicunque titulus criminis deficit. Vide Alciatum lib. 1. Parergon cap. 46. & lib. 8. cap. 5. Venus apud Apuleium de Asino aureo sic loquitur de suo Cupidine, Quibus modis stellionem istum cohibeam. *Stellio cur sic dictus. Crimen stellionatus.*

Stellatus corpora. Hellenismus est: vt nuda pedem,

dem,

dem, hoc est secundum pedē. Græci sæpe omittunt hanc præpositionem κατὰ, id est secundum.

Nam turpi obtegitur. Ordo est: Nam quisquis vina biberit, quibus sit immersus stellio, obtegitur faciem turpi lentigine. Ex verbis Plinij citatis, & ex ipso emblemate videtur addendum in titulo, & Inuidos.

Titulus emblematis emendatur.

Dolus in suos.

EMBLEMA L.

Altilis allectator anas, & cærula pennis
Adsueta ad dominos ire redire suos:
Congeneres cernens uolitare per aëra turmas,
Garrit, in illarum se recipitq; gregem,
Prætensa incautas donec sub retia ducat.
Obstrepitant captæ: conscia at ipsa silet.

Perfida

Perfida cognato se sanguine polluit ales,
Officiosa aliis, exitiosa suis.

ALciatus lib 9. Parergon cap. vndecimo sic ait. In Milite Plautino vitiosè legitur Palestrio, cùm legendum sit, Paleutrio, nomen veteratori, impostoríque seruo conueniens. Vnde & παλεύτριαι, quasi allectatrices aues Aristoteli lib. de historia animalium 9. turtures vel columbæ, quæ aluntur, vt alias alliciant, & aucupes ad congeneres capiẽdas adiuuent. Quod & in coturnicibus fieri consueuit, itémque anatibus: de quibus (est enim aucupij genus valde iucundum) nos quandoque sic carmine lusimus,

Locus Plauti emendatus.

Altilis allectator anas, & cærula pennas
Assueta ad dominos ire redire suos;
Congeneres cernens uolitare per aëra turmas,
Garrit, in illarum se recipitq; gregem:
Incautas donec prætensa in retia ducat.
Obstrepitant aliæ: conscia at ipsa silet.
Perfida fraudatrix cognati sanguinis ales,
Officiosa aliis, insidiosa suis.

Hactenus Alciatus. Erasmus in adagio, Sedens columba. Mos est, inquit, aucupibus exoculatam columbam in reti ponere, quæ subsaltans cæteras columbas alliciat. Ea græcis dicitur paleutria, à verbo παλέυειν, quod est, seducere, siue in laqueum illicere. Aristoph. in Auibus de columbis loquens,

καὶ ἐπαναγκάζει παλέυειν δεδεμένας ἐν δικτύῳ.

Id est,

Et

Et cogit paleutriam agere alligatas in reti.
Vide item Adagium, Pulchrè fallit vulpem. Aristot. lib. 9. de historia animalium, cap. 7. sic ait. Palumbum allectricum (quæ domi excæcatæ aluntur) priùs mas, quàm fœmina moritur.

Maledicentia.

EMBLEMA LI.

Archilochi tumulo insculptas de marmore uespas
Esse ferunt, linguæ certa sigilla malæ.

Archilochi maledicentia.

MVlta sunt Græca Epigrammata in Archilochum, & in eius maledicentiam, & Iambos. Sed vnum tantùm apponam ex lib. 3. tit, εἰς ποιητάς.

Σῆμα τόδ' Ἀρχιλόχου παραπόντιον ὅσποτε πικρὴν
Μοῦσαν

Μοῦσαν ἐχιδναίῳ πρόατος ἔβαψε χόλῳ,
Αἱμάξας ἑλικῶνα τὸν ἥμερον. οἶδε Λυκάμβης,
Μυρόμενος τρισσῶν ἅμματα θυγατέρων.
Ἠρέμα δὴ παραμείψων ὁδοιπόρε, μήποτε τοῦδε
Κινήσῃς τύμβῳ σφῆκας ἐφεζομένους.

Quidam vertit,

Archilochus iacet hoc in littore tectus, amara
Cuius uipereo carmina felle madent.
Sanguine fœdauit Musarum Helicona: Lycambes
Luget natarum turpia lora trium.
Hospes abi tacitè, moueas ne fortè crabrones,
Illius in tumulo quos habitare uides.

Archilochi crebra est mẽtio apud autores. Vide Adagia, Archilochia edicta: & Archilochi patria: & Archilochũ teris: &, Irritare crabrones. Et Alciatum lib. 5. Parergon cap. 18. Valerium Maxi. lib. 6. cap. 3. Ouidium in Ibin, Horat. in arte Poetica, *Archilochus.*

Archilochum proprio rabies armauit Iambo.

Et alibi,

Et agentia uerba Lycambem.

In receptatores ſicariorum.

EMBLEMA LII.

Latronum furúmque manus tibi ſæua per urbem
It comes:& diris cincta cohors gladiis.
Atq; ita te mentis generoſum prodige cenſes,
Quòd tua complures allicit olla malos.
En nouus Actæon, qui poſtquam cornua ſumpſit,
In prædam canibus ſe dedit ipſe ſuis.

Fabula Actæonis. HOc totum Epigramma alluſio eſt ad fabulam Actæonis, de qua Ouidius latè lib.3. Metamorph. Breuiter autem ſic habet fabula, Actæon venator Ariſtæi ex Autonoë filius, Cadmi nepos, cùm ex venatione laſſus ad fontem potaturus accederet, Dianam ibi vidit nudam lauantem ſe. Quod illa ægrè ferens, in faciem

Actæonis

Actæonis aquam inspersit, ille continuò in ceruum cõuersus est. Quem cùm canes conspexissent, in eum irruẽtes dilaceratum comederunt. Nanque ita Saturni legibus cautum fuerat (vt ait Callimachus in quodã hymno) vt qui Deum inuitum cernat, ingenti mercede cernat. Quò respexisse videtur Virgil. in Pharmaceut. cùm dixit,

Fer cineres Amarylli foras: riuóq; fluenti,
Tránsq; caput iace, ne respexeris.

Vide pulchrum de Tiresia (qui Pallada quoque vidit nudam, & propterea oculis captus est) in Miscella. Politiani cap. 8. Vide Erasm. in prouerb. Ale luporum catulos. Actæonis autem figmentum sic ad historiam reducit Palephatus de fabulis: Actæon Arcadicus genere vir erat venationis amator, qui quidem ob id multos canes alebat, & cum eis in montibus venabatur, bonarum rerum atque facultatis suæ negligens prorsus. Illo autem tempore omnes homines propriis manibus laborabant, operariíque per se erant. Actæoni verò rei domesticæ curam negligenti, quinimò venationi dũtaxat intento facultas omnis & vita defecit. Cùm autem nihil amplius in bonis haberet, in illum homines dicebant, δείλε Ἀκταιῶν, ὅς τῶν ἰδίων κυνῶν κατεβρώθης. Id est, O miser Actæon, qui à propriis canibus consumptus es. Hæc ille. Conuersus autem fingitur in ceruum haud abs re. Nam sic aptè significatur stultitia. Autor nanque est Aristoteles, omnia animalia, quæ magnum cor habent, timidiora, insanioráque esse. Vnde apud

Tiresias.

Palephatus reducit fabulam ad historiam.

Magnum cor habent timida animantia.

Homerum Achilles vocat Agamemnonem

Οἰνοβαρὲς κυνὸς ὄμματ᾽ ἔχων, κραδίην δ᾽ ἐλάφοιο.

Temulente, qui canis oculos habes, cor autem cerui. Vide adagium, Ceruinus vir. Plinius quoque autor est, pauida esse animalia, quibus prægrāde sit cor: quo in numero refert mures, lepores, asinos, ceruos &c.

Latrones vnde dicti.

Latronum furumq́. Latrones olim dicebantur, qui comitabātur imperatorem, quasi laterones: quia circa latera esse solebant, à verbo Græco λατρεύω, quod est, inseruio. Nunc dicuntur viarum obsessores, qui publicè & per vim furātur, à latendo dicti, vel quòd à latere adoriantur.

Quòd tua complures &c. Martialis libro 9. Epigramma. 15.

Hunc quem cœna tibi, quem mensa parauit amicum,
Esse putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprum amat, & mulos, & sumen, & ostrea, non te:
Tam bene si cœnem, noster amicus eris.

In adu

In adulatores.

EMBLEMA LIII.

Semper hiat, ſemper tenuem qua ueſcitur auram,
Reciprocat Chamæleon,
Et mutat faciem, uarios ſumitq; colores,
Præter rubrum, uel candidum.
Sic & Adulator populari ueſcitur aura,
Hianſq; cuncta deuorat:
Et ſolùm mores imitatur principis atros,
Albi, & pudici neſcius.

PRimus quiſq; verſus eſt Hexameter: ſecundus quiſque Iambicus dimeter conſtans quatuor Iambis, recepto tamen in locis imparibus Spondeo. Sumptum eſt autem Emblema ex Plutarchi libello de diſcernendo amico ab *Vnde deſumptum emblema.*

adulatore. Verùm (inquit) adulatori prorſus id accidit, quod ſolet Chamæleonti. Siquidem & ille colorum omnium exprimit ſimilitudinem præterquam albi. Itidem adulator cùm ſeſe ſimilem præſtare nequeat, in his quæ digna ſunt ſtudio, nihil in turpibus inimitatum relinquit. Plinius lib. 8. cap. 33. Reddit ſemper quencunque colorem, quem proximè attingit, præter rubrū candidúmque. Meminit & Ariſtoteles Chamæleontis lib. de moribus 1. cap. 10. & Plutarchus in Alcibiade. Vide prouerb. Chamæleonte mutabilior. Ouidius lib. 13. Metamor.

Chamæleō.

Id quoq; quod uentis animal nutritur & aura,
Protinus aßimilat, tetigit quoſcunq; colores.

Chamæleonta non edere falsò creditū eſt.

Falſò creditur Chamæleon nihil edere ac vento nutriri: quia octo menſium, atque interdum integri anni famem tolerat. Nam cùm pulmonibus magnis ſit præditus, ventum intrò magno impetu attrahit, eóq; intumeſcit. Venatur muſcas, ſcarabeos, locuſtas, formicas & alia inſecta quibus præcipuè veſcitur. Chamæleon, nomen eſt animalis & herbæ mutantis colorem, à χαμαὶ, id eſt, humi, & λέων, quaſi leo terreſtris. Ariſtotel. 4. de parti. animal. cap. 11. Omnium verò ouiparorum pedeſtrium tenuiſsimus Chamæleon eſt. Præ nimio nāq; metu, multiformis efficitur. Metus enim refrigeratio per inopiam ſanguinis calóriſque eſt. Vide eundem de natura animal. lib. 2. cap. 11. per totum.

Ei qu

Ei qui semel sua prodegerit, aliena credi non oportere.

EMBLEMA LIIII.

Colchidos in gremio nidum quid congeris? eheu
Nescia cur pullos tam male credis auis?
Dira parens Medea suos sæuißima natos
Perdidit, & speras parcat ut illa tuis?

EX quodam Archiæ poëtæ Epigram. libro 1. Florilegij, tit. εἰς φιλοστοργίαν, quod sic se habet,

Αἰὰν ὅλην νήσσης τε δ' ἐμπλαμένην σὺ χελιδὼν,
Μηδείης κόλποις πυκτίδι νεοσσοτροφεῖς.
Ἔλπῃ δ' ὀρφανίχων πίστιν σέυ τήνδε φυλάξειν
Κολχίδα, μήδ' ἰδίων φεισαμένην τεκέων;

Sic vertit Marullus paraphrasticè,

Quid uaga tot terras, urbésq; emensa uolucris,
Colchidos in sæuo nidificas gremio?
Pignoribusq; tuis credis malè sana fidelem,
Ipsa suos partus quæ laniauit atrox?
Ni fœtus exosa tuos Pandione nata
Phasiaca quæris perdere sæuitia.

Huc quoque allusit Politianus,

Medeæ statua est misella hirundo,
In qua nidificas, tuos ne credas
Huic natos, rogo, quæ suos necauit.

Multa in Medeam sunt epigrammata in lib. 4. Epigram. Græco. tit. εἰς ἠρωΐδας. Vnum tamen est eiusdem argumenti, quod vide.

Medea fuit Corinthia. *Dira parens Medea.* Medeę patria fuit Corinthus, vt testatur Pindarus, ode 13. Olympi. & interpres Apollonij, non Colchi, vt plerique existimant. Sed iam euicit vsus, vt Medea dicatur Colchis, propterea quòd pater eius Aëta Corinthum linquens, Colchos tenuit, vbi regnauit diu: quò appulit Iason cum Argonautis, vellus aureum reportaturus, qui illam surripiens in patriam adduxit, duósque ex ea filios sustulit. Sed Iason postea coactus est, filiam Creontis regis ducere *Medeæ crudelitas.* Medea repudiata, quæ ita ira excanduit, vt duos filios, quos ex Iasone susceperat, in patris conspectu trucidaret, nec priùs à cædibus abstinuit, quàm nouam nuptam cum tota domo concremaret. Tum demum Athenas se contulit, Ægeóque Athenarum regi iam seni nupsit, &c. Hæc breuiter perstrinxi, quia nihil tritius, quàm Medeæ historia. Qui tamen plura cupit, adeat

Senecam

Senecam in Tragœdia, cui titulus Medea. Et Ouid.lib.Metamorph.7.

Temeritas.

EMBLEMA LV.

In præceps rapitur, frustra quoque tendit habenas
Auriga: effræni quem uehit oris equus.
Haud facilè huic credas, ratio quem nulla gubernat,
Et temere proprio ducitur arbitrio.

PHilon Iudæus lib.1.de vita Mosis sic ait. In vniuersum dabat operam, vt ad primos impetus animi resisteret, quasi contumacẽ equum obseruans: nimirum, ne inuito auriga ratione, cursum plus satis accelerantes confunderent, perturbaréntque omnia. Hæ sunt enim bono- *Philon Iudæus de Mose.*

rum & malorum origines: bonorum, si ratio tēneat imperium: contrariorum, si affectus dediscant obedientiam.

Furor & rabies.

EMBLEMA LVI.

Ora gerit clypeus rabiosi picta leonis,
Et scriptum in summo margine carmen habet:
Hic hominum est terror, cuius possessor Atrida
Talia magnanimus signa Agamemno tulit.

EX Pausania lib. 5. qui primus ἠλιακῶν, cuius hæc sunt verba. Timor Agamemnonis scuto insidet, habens caput leonis cū hoc carmine.

Οὗτος μὲν φόβος ἐστὶ βροτῶν, ὁ δ' ἔχων Ἀγαμέμνων.

Id est,

Hic timor est hominum, sed cum gestans Agamemnō.

Paulò

Paulò aliter Homerus Agamemnonis arma depinxit. illius verba nos ſic Latina fecimus, ex lib. 11. Iliad.

Accipit ingentem clypeum, pulchrumq́; ſuperbumq́;.
Orbibus hunc decies circundabat æreus orbis,
Biſq; decem in gyrum radiabant ultima bullis:
Aſt media infixis clauis, atq; ære rigebant.
In medio horribilis ſurgebat Gorgone ſæua:
Vmblicus durus, circum, terrórq;, timórq;.
Deſuper huic inerant cælata argentea lora:
Cæruleus queis terga Draco maculoſa trahebat.
Ipſe triceps ternam tollebat in aſtra coronam.

Orus Apollo ſic inquit, Terrorem ſignificantes, leonis caput pingunt: quoniam hoc fortiſsimum animal, omnibus aſpicientibus timorem incutit. *Leonis caput terroris ſignificat.*

Cuius poſſeſſor Atridæ. Atreus Tantali filius fuit, & pater Agamemnonis, & Menelai, qui etiam Atridæ dicuntur. Horatius, *Atreus.*

— Neſtor componere lites
Inter Peliden feſtinat, & inter Atridem.

Signa Agamemno tulit. Agamēnon filius Atrei, & Æropes, de quo multa Homerus. Nam rex fuit Mycenarum, & rex regum in expeditione Troiana dictus, ab ἄγαν id eſt, valde, & μέμνω, maneo, duro. quaſi qui diu duret in bello: aut qui in operanda virtute ſit indefeſſus. Paulò tamen aliter deriuat Socrates apud Platonem in Cratylo. quanquam ratio etymologiæ eodem tendat. Etymologia verò hæc, ἀγαστὸς κατὰ τὴν ἐπιμονήν. *Agamēnon vnde dictus.*

In te

In temerarios.

EMBLEMA LVII.

Aspicis aurigam currus Phaëthonta paterni,
Igniuomos ausum flectere Solis equos.
Maxima qui postquam terris incendia sparsit:
Est temere insesso lapsus ab axe miser.
Sic pleriq; rotis fortunæ ad sidera Reges
Euecti, ambitio quos iuuenilis agit:
Post magnam humani generis cladémq;, suámq;,
Cunctorum pœnas deniq; dant scelerum.

Phaëthon. HAnc de Phaëthonte fabulam latè prosequitur Ouidius ex fine 1. Metamorph. per magnam partem 2. Idcirco superuacaneum duxi tritam fabulam inculcare. Primus versus huius epigrammatis alludit ad Epitaphium Phaëthontis, quod loco citato scribit Ouidius,

Hic

Hic situs est Phaëthon, currus auriga paterni:
Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.

Vtitur exemplo Phaëthontis Horatius lib. 4. Carminum ad Philonidem amicam, qui illam monet, ne altiora se petat, sic,

Terret ambustus Phaëthon auaras
Spes, & exemplum graue præbet ales
Pegasus, terrenum equitem grauatus
Bellerophontem.
Semper ut te digna sequare, & ultra
Quàm licet, sperare, nefas putando
Disparem uites.

Cicero quoque Offi. 3. sic de Phaëthonte meminit. Ac ne illa quidem promissa seruãda sunt, quæ non nisi iis ipsis vtilia, quibus illa promiseris. Sol Phaëthonti filio (vt redeamus ad fabulas) facturum se esse dixit, quidquid optasset: optauit, vt in currum patris tolleretur. Sublatus est, atque is antequam constitit, ictu fulminis deflagrauit. Quantò melius fuerat, in hoc promissum patris non esse seruatum? Hæc ille. Plinius Nat. histo. li. 37. cap. 2. Phaëthontis, inquit, fulmine icti sorores fletu mutatas in arbores populos, lachrymis electrum omnibus annis fundere iuxta Eridanum amnem, quẽ Padum vocamus, vt plurimi poëtæ græci dixerunt. Sed paulò inferiùs subdit, Phaëthõtem in Æthiopia Ammonis obiisse Theophrastus asserit &c. Vide Icones Philostrati, tit. Phaëthon, & Plutarchum de Sera numinis vindicta. *Ciceronis locus de fabula Phaëthontis.*

In eos qui supra vires quicquam audent.

EMBLEMA LVIII.

Dum dormit, dulci recreat dum corpora somno
Sub picea, & clauam cæteráq; arma tenet,
Alciden Pygmæa manus prosternere letho
Posse putat, uires non bene docta suas.
Excitus ipse, uelut pulices, sic proterit hostem,
Et sæui implicitum pelle leonis agit.

Philostrati locus de Pygmæis. PHilostrati verba subiiciam Latinè, quæ sic se habent: Herculem in Libya dormientem, post Antæum superatum, Pygmæi inuadunt, vt Antæum vlciscerentur: cuius se fratres asserebant, non quòd athletæ, aut illi pares essent, sed quòd terrigenæ, & alioqui fortes. Qui bus è

bus è terra exeuntibus(nam veluti formicæ terram habitant)concitatur arena, nôn aliena, sed propria, propriiſque manibus culta paſcuntur. Cùm meſsis aduenit, ſecuribus dicuntur vti in ſpicas, eò quòd arbores eas arbitrentur. Sed ô temeritatem,Herculem dormientem ſe interfecturos aſſerunt, quem nec vigilantem formidarent.Ipſe verò ex palæſtra defeſſus in arena cubat dormiens,exanimiſque ante ipſum iacet Antæus. Pygmæorum verò manus Herculem circunſiſtit:vnáque phalanx ſiniſtram, duæ dextrã inuadunt. Sagittarij & funditores pedes obſident, ingentes tibias non ſine admiratione ſpectantes. Alij caput oppugnant, inter quos erat rex,húcque machinas omnes impellunt, arcem veluti munitiſsimam expugnaturi, admouent ignem comæ,oculis ſarculos,naribus & ori fores:ne cùm caput captum fuerit, poſsit Hercules reſpirare. Dum hæc circa dormientem agũtur, ecce hic erigitur, tantúmque ridens adeſſe diſcrimẽ,hoſtes colligit vniuerſos ínque pellem Leonis congerit,ad Euriſtæum (vt coniecto)reportaturus. Hæc ex Philoſtrato, quæ ſatis noſtrum declarant emblema. De Pygmæis vide Ariſtot.8.de nat. ani. cap. 12. & Plinium lib. 7. cap. 2. Homerus autem in principio 3. Iliados meminit huius rei,carmina ſic obiter vertebã,

Ac ueluti ſonitus ingentes æthere ab alto
Ingeminant triſtes imbres hyemémq; peroſæ,
Lata grues cani repetentes littora Ponti,
Pygmææ bellum genti crudele minantes.

Pomponius Mela lib. 3. cap. 9. loquens de ſinu

Arabi

Arabico, Fuere(inquit) interius Pygmæi minutum genus, & quod pro satis frugibus contra grues dimicando defecit. Solinus in Thracia ponit Pygmæos, in vrbe Gerania. vnde fugatos à gruibus ait Plinius lib.4.cap.11.Ouid.lib.Metamorph.6.sic scribit,

Altera Pygmææ factum miserabile matris
Pars habet, hanc Iuno iußit certamine uictam
Esse gruem, populúmq; suis indicere bellum.

Vide Iuuenalem Satyra 13.

Cubitus dicitur græcè πυγών, vnde appellari Pygmæos tradit Eustathius. Vide adagia, Pygmæorum acrothinia colosso adaptare,& Communis Mercurius.

Alcidem Pygmæa. Sic ordina, Pygmæa manus putat posse prosternere letho Alcidem, dũ dormit,&c. Alcides dictus est Hercules, vel ab auo Alcæo, vel ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, id est, fortitudine.

Alcides vnde dictus.

Pelle leonis agit. Id est, portat, vel adducit ad Euristæum. Vide verba vltima Philostrati citata.

Imposi

Impoſsibile.

EMBLEMA LIX.

Abluis Aethiopem quid fruſtra? ah deſine, noctis
Illuſtrare nigræ nemo poteſt tenebras.

DIſtichon Luciani, quod reperies in lib. 2. Epigrammaton Græcorũ tit. εἰς ἀδύνατον ſic,

Εἰς τί μάτην νίπτεις δέμας ἰνδικόν; ἴσχεο τέχνης,
Οὐ δύνασαι δνοφερὴν νύκτα καθηλιάσαι.

Eraſmus,

Abluis Aethiopem fruſtra, quin deſinis artem?
Haud unquam efficies nox ſit ut atra, dies.

Æſopicus apologus extat de quodam qui emit Æthiopem, ratúſq; illum colorem non natura, ſed præteriti domini negligentia accidiſſe, perpetuis lotionibus, miſerum vſque ad morbum *Apologus Aeſopi de Aethiope.*

diuexauit. Vide prouerbium, Æthiopem lauas. Et, Æthiops nunquã dealbeſcit. Natiuũ Æthiopum nigrorem ex ſideris vicini vapore putat Plinius accidere. Ouid. 2. Metam. ad fabulam retulit, ex incendióque Phaëthontis accidiſſe, vt Æthiopes nigreſcerent.

Sanguine tum credunt in corpora ſumma uocato,
Aethiopum populos nigrum traxiſſe colorem.

Æthiops autem dicitur à verbo Græco αἴθω, ardeo & ὤψ aſpectus ꝗ ſolis vicinitate torreatur

---

Cuculi.

EMBLEMA LX.

Ruricolas, agreſte genus, plerique cuculos
Cur uocitent, quænam prodita cauſa fuit?

Vere

Vere nouo cantat Coccyx, quo tempore uites
Qui non absoluit, iure notatur iners.
Fert oua in nidos alienos, qualiter ille
Cui thalamum prodit uxor adulterio.

EX Alciato lib. 7. Parerg. cap. 5. sensus emblematis est, Per cuculum significantur desides agricolæ, deinde illi, quorũ vxores alteri se dedunt. Alciati verba sunt, Ego (inquit) cuculos peculiari conuitio agricolas dictos apud veteres legi, qui negligentes, socordes, tardíque essent: quòd non priùs putatas vites haberent, quàm cuculus canere cœpisset. Horatius,

Magna compellans uoce cuculum.

Græcè κόκκυξ à voce dicitur, vt appareat veteres Græcos ypsilon per v, eo more quo nos Latini facimus, pronunciasse. Recẽtiores Grammatici cuculos dici hos homines putant, à natura auis, quæ in alienũ nidũ, maximè hypolaidis (quam ipsi corucã vocant) oua sua trãsfert. Sed hac ratione non cuculi, sed corucæ dici debuissẽt: cùm non ipsi in alienũ, sed alij in suũ nidũ congerãt: vnde & adulteriũ dictũ, quasi ad alterius torum. Hæc Alciatus. qui illã recentiorũ opinionẽ non probat. Eius sententiã in fine emblematis aperiam. Latiùs hæc prosequitur Erasmus duobus adagiis Cuculus &, Herniosi in campum. ibíq; citat Plinium & Hesiodum, à quibus hæc sumpta sunt, alióſque præterea. Addit insuper: quin arbitror in conuitio cuculi allusum ad vocẽ cubandi. Quod autem ibi differit de penultima longa, non omnino probo. Nanq; & breuẽ & productam reperire licet. Horatius in Sermo. *Grammaticorum error.*

Ceßisset magna compellans uoce cuculum.

Martialis,

Quanuis per multos cuculus cantauerit annos.

Cuculi varia quantitas.

Inuenio autem & quantitatem in hoc nomine variam, cuculus, cuculus, cuculus. Aristoteles li.de natu.ani.6.cap.7.sic ait, Pullos cuculi nemo ait se vidisse.parit tamen: verùm non in nido, quem ipse fecerit: sed interdum in nidis minorũ auium, & oua, quæ aliena reperit, edit. Maximè verò nidos palumbum petit: quorum & ipsorũ oua esu absumens sua relinquit. Multa quoque repetit de cuculo lib.9. cap. 29.per totum. Nicolai Leoniceni circunferuntur problemata naturalium. In quorum 28.sic inquit, Cur cuculus auis in alienis (vt aiunt) semper parit nidis? An quia natura duce animantium nonnulla pro sui custodia, multa callidè & prudẽter facere videntur? Quamobrem rationis nõ omnino expertia esse bruta pleriq; philosophorum contenderunt. Timiditatis igitur suæ conscius cuculus, vtpote qui à minimis quibusque vellicetur auiculis, ita non fore tutã generi suo stirpem ratus, ni fefellerit, nullum facit nidum: sed ad alios deuolat, vbi adulterato fœta nixu pro suo alienum, & subdititium educat cuculum.

Nicolaus Leonicenus de cuculo.

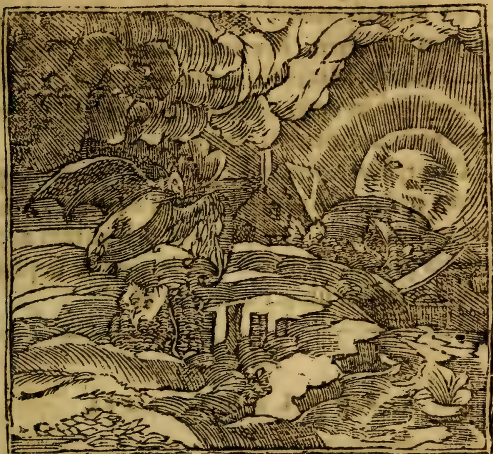
Agricolæ cur vocati cuculi.

Fert oua in nidos alienos. Agricolæ non vocãtur cuculi, propterea quòd cuculi naturã imitẽtur, sed quòd domi habeãt cuculũ, id est adulterum. Sic igitur ordino: Fert cuculus oua in nidos alienos, qualiter ille, id est adulter, cui vxor, scilicet aliena, prodit thalamũ, scilicet mariti, adulterio, id est, adulterando. Vide Plinium lib.18.cap. 26.

Vesperi

Vespertilio.

EMBLEMA LXI.

Assumpsisse suum uolucri ex Meneide nomen,
Socraticum autores Chærophoonta ferunt.
Fusca uiro facies, & stridens uocula, tali
Hunc hominem potuit commaculare nota.

SVmptum ex Suida in dictione χαιρεφῶν. Fuit Chærephō Socratis discipulus, qui propter asśiduum in literis laborem, macilentus, pallidúsque fuit, dictúsque ob hoc Vespertilio. Quapropter prouerbium increbruit in macilentos & pallidos propter studiū, Nihil differs à Chęrophonte. De quo vide Erasmū, & Cæliū Rhodig. lib. 7. cap. 22. Hic est ille Chærophon, vt ait Laërtius in Socrate, cui Pythia de Socrate reddidit celebre illud oraculum, ἀνδρῶν ἁπάντων

Chærephon quis.

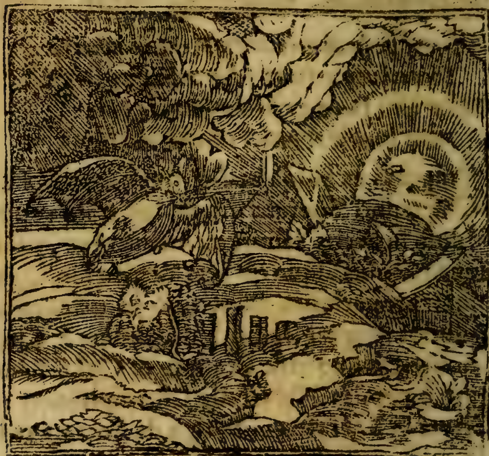
Σωκράτης σοφώτατος. Mortaliũ vnus Socrates verè ſapit. De veſpertilione vide Pliniũ lib. 10. cap. 61. & lib. 11. cap. 37.

Mineides. Ex *Meneide nomen.* Legendum Mineide per tertiam vocalem. Mineides autẽ Thebanæ ſorores fuerũt, Minei filiæ: quæ quia Bacchi ſacra ſpreuerunt, in veſpertiliones ſunt verſæ, quarum transformationem depingit Ouid. lib. 4

Chærephoonta ferunt. Lege Chærephoonta per αι non per οι. additum eſt autem o poeticè. Nam dicendum erat Chærephonta. Eſt autem accuſatiuus græcus. Pro hoc emblemate & ſequenti vide Alciatum lib. 9. Parer. cap. 16.

Aliud.

EMBLEMA LXII.

Veſpe

Vespere quæ tantùm uolitat, quæ lumine lusca est,
Quæ cùm alas gestet, cætera muris habet,
Ad res diuersas trahitur, mala nomina primùm
Signat: quæ latitant, iudiciúmque timent.
Inde & philosophos, qui dum cœlestia quærunt,
Caligant oculis, falsáque sola uident.
Tandem & uersutos, cùm clàm sectentur utrunq;,
Acquirunt neutra qui sibi parte fidem.

ID est, Vespertilionis nomēclatura multa signi ficamus. Nam vt diximus præcedenti emblemate, vespertilionē vocamus illum, qui vocem, cutem, & colorem propter studia consumpsit. Vespertilio etiam debitorem malæ fidei significat, qui metu creditorū etiam interdiu latitat, noctu prodit, vt indicat Alciatus de rerū signif. Quod ab Æsopica fabella tractum est de Vespertilione, Mergo, & Rubo. Vide Erasmum in adagio, Vespertilio. Significat præterea vespertilio ineptum philosophū, qui dum arcana naturæ conatur indagare, nihil assequitur præter meras nugas: quales multos nostro tempore videmus. Quod tractum est ab imbecillitate oculorum vespertilionis, qui Solis iubar non potest aspicere. Postremò illū designat, qui studet suam fidem in soluendo stabilire, vt sibi credatur pecunia: & vir studiosus & frugi vult haberi, vt faciliùs decipiat. Sed nulla in parte potest fidem facere. Quod ductū est à natura animalis, quod nec mus planè, nec auis est, vt dicebat Varro citāte Nonio. Factus sum verspertilio, nec in muribus planè, nec in auibus sum. Huc allusit Politianus in quadam Epistola. Dum nec mures

Vespertilionis varia acceptio.

planè, nec aues ſumus: vtriſque tamen nos probare tētamus. Orus Apollo, Hominem (inquit) imbecillem καὶ προπετευόμενον, id eſt leuē, & temerarium ſignificare volentes, veſpertilionem pingunt. Hæc enim auis, cùm pennas non habeat, volat tamen.

Mala nomina. Id eſt debitores, vt paſsim inuenias apud autores.

Ira.

EMBLEMA LXIII.

Alcæam ueteres caudam dixere leonis,
Qua ſtimulante iras concipit ille graues.
Lutea cùm ſurgit bilis, crudeſcit & atro
Felle dolor, furias excitat indomitas.

Plinius

PLinius Natur.historiæ lib.8.cap.16. Leonũ, inquit, animi index cauda, sicut & equorum aures. Nanque & has notas generosissimo cuique natura tribuit: immota ergo placido, clemens, blandienti, quod rarum est. Crebrior enim iracundia, cuius in principio terra verberatur, incremento terga, ceu quodam incremẽto flagellantur. Ita enim legendum censet hunc locum doctissimus Ferdinandus Magister Pincianus in suis castigationibus Plinianis. Cælius Rhodig. lib. 13. cap 8. Quoniam verò (inquit) Plinius scribit leonem conuerberando se cauda, stimulandóque in prælium excitari, sciendũ est ex hoc facto dici eam ab eruditissimis Alcæam, ἀπὸ τοῦ δι' αὐτοῦ εἰς ἀλκὴν τρέπεσθαι, quòd eius incitamento ad fortitudinem excitetur. Plutarchus in libello de vita Homeri, sic ait, loquẽs de leone, οὐρῇ δὲ πλευρά τε καὶ ἰσχία ἀμφοτέρωθεν μαστίεται. hoc est, Cauda latera, & costas vtrinque flagellat. Est autem versiculus Homericus. Vide Orum Apollinem lib.1.& 2. Nicolaus Leonicenus in suis quæstionibus naturalibus duas reddit causas, cur leo motet in iracundia caudã. Inquit enim, Cur leones in iracundia terga sua cauda flagellant? An quia leonum animi index est cauda? & reliqua Plinij verba. An quòd iracundia, accenso circa præcordia calore, prouenire dicitur? Calidi autem est mouere cùm omnia, tum ea magis, & crebrius, quæ mobiliora existunt, qualis sanè in animantibus omnibus est cauda. Interpres Apollonij lib. 4. à quo videtur emblema desumptum, varias huius nomi-

Leonum animi index cauda.

Cur leo motet in iracũdia caudã.

nis affert etymologias. Inquit enim, ἀλκαίη λέγεται κυρίως ἡ τοῦ λέοντος οὐρά, ἀπὸ δὴ αὐτῆς εἰς ἀλκὴν τρέπεσθαι. Id est, Alcea propriè dicitur leonis cauda, ab eo, quòd illa se ad fortitudinem excitet. Reliqua apud eundem require. Luca. lib. 1. sic,

Alcea unde dicta.

Lucanus de cauda leonis.

Mox ubi se sæuæ stimulauit uerbere caudæ.

Vide Gellum lib. 7. cap. 29.

In eum qui sibi damnum parat.

EMBLEMA LXIIII.

Capra lupum non sponte meo nunc ubere lacto,
Quòd malè pastoris prouida cura iubet.
Creuerit ille simul, mea me post ubera pascet.
Improbitas nullo flectitur obsequio.

EX

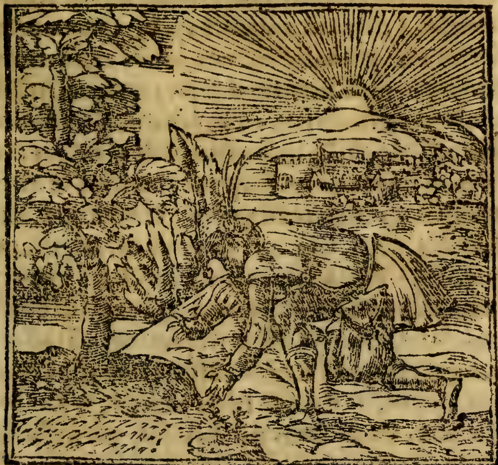
EX lib. 1. Epigrāma. Græco.tit. εἰς εὐχαρίστους καὶ ἀχαρίστους. Si græcum epigramma cupis, vide Erasmum in prouerbio, Ale luporum catulos Erasmi versio Latina hæc est,

Lacto lupum uberibus propriis, nō spōte, sed horsum
Me demens adigit pastor ut id faciam.
In me rursus erit fera, postquam creuerit ex me,
Natura haud unquam uertitur officiis.

Improbitas nullo &c. Consonant hæc verba cū Socratis dicto, κακοὺς ποιῶν εὖ θρέψαι λύκους. hoc est, malis faciens bene, nutrit lupos. Hispanè dicimus, *Cria el cueruo, sacarte ha el ojo.* *Socrates.*

Fatuitas.

EMBLEMA LXV.

Miraris

Miraris nostro, quòd carmine diceris Otus,
Sit uetus à proauis cùm tibi nomen Otho.
Aurita est, similes & habet ceu noctua plumas,
Saltantémq; auceps mancipat aptus auem.
Hinc fatuos, captu & faciles, nos dicimus Otos,
Hoc tibi conueniens tu quoq; nomen habe.

EX Athenæo lib. 9. qui cùm ferè ea quæ ex Aristotele citabimus, disputauerit, subdit: *Oti qui dicantur.* Vnde effectum est, vt qui facilè decipiuntur, Comici ex re ipsa Otos vocauerint. Vtitur autem in hoc Epigrammate Alciatus quodam ridiculi genere, de quo meminit Quintilianus lib. 6. cap. de risu, his verbis: Fiunt & detracta & adiecta aspiratione, & binis coniunctis verbis &c. Iocatur enim Alciatus in quendam Othonem, vocando eum Otum, id est, stultum ob vocabuli similitudinem. Porrò de Oto sic scribit Aristoteles lib. 8. de natu. anima. cap. 12. Otus noctuæ similis est, pinnulis circiter aures eminentibus præditus: vnde nomen accepit: quasi auritũ dicas. Nonnulli vlulam eũ appellant, alij asionem. Blatero hic est, & hallucinator & planipes: saltãtes enim imitatur. Capitur intentus in altero aucupe, altero circumeunte, vt noctua. Cælius Rhodig. lib. 5. cap. 29. ab auribus, inquit, quæ *Otus cur sic dictus.* græcè ὦτα dicuntur, corriuatur Otus: veluti auritus dicatur, pinnulis circa aures prominentibus. Vlulam nonnulli interpretãtur, alij asioné. Scitum est, quod scribit Ælius Dionysius. Auis hæc, inquit, laudata, & saltãs capitur, veluti Nycticorax. Vnde Otos itẽ dicimus, qui nullo negotio decipiuntur, aut gloriæ vanitatem affe-

ctan

ſtantes, id eſt, κενόδοξοι. Hactenus Cælius. Plinius lib. 10 cap. 23. Otis bubone minor eſt, noctuis maior, auribus plumeis eminentibus. vnde & nomen illi. Quidam Latini Aſionem vocant: imitatrix aliàs auis ac paraſita, & quodam genere ſaltatrix. Capitur haud difficulter, vt noctuæ, intenta in aliquo circumeunte alio. Otus hiſpanè vocatur *mochuelo*. Otis hiſpanè *çaida*, quanuis interdum hæc nomina confundantur. *Otis quæ.* *Aſio.*

Mancipat aptus. Mancipare verbum eſt Iuriſconſultorum: ſignificat, manucapere. *Mãcipare.*

Obliuio paupertatis parens.

EMBLEMA LXVI.

Cùm lupus eſuriens mandit ceruarius eſcam,
Præq; fame captum deuorat hinnuleum,

Reſpi

Respiciat si fortè aliò, uel lumina uertat,
Præsentem oblitus quem tenet ungue cibum,
Quæritat incertam (tanta est obliuio) prædam.
Qui sua neglexit, stultè aliena petit.

EX Plinio lib.8.cap.22. Cuius sunt verba, Sũt (inquit) in eo genere, qui ceruarij vocãtur, qualem è Gallia in Pompeij Magni arena spectatum diximus. Huic quanuis in fame mandenti, si respexit obliuionem cibi surrepere aiũt, digressúmque quærere aliud. Solinus hoc explicatius dixit cap.8. Coeunt, inquit, lupi toto anno non amplius dies duodecim. Vescuntur in fame terra. At hi, quos ceruarios dicimus, quanuis post longa ieiunia repertas ægrè carnes mandere cœperint, vbi quid casu respiciunt, obliuiscuntur, & immemores præsentis copiæ, eunt quæsitum, quam dereliquerunt satietatem. Meminit & Erasmus in similibus.

Super

Superbia.

EMBLEMA LXVII.

En statuæ statua, & ductum de marmore marmor,
Se conferre deis ausa procax Niobe.
Est uitium muliebre superbia, & arguit oris
Duritiem, ac sensus, qualis inest lapidi.

MVlti tum Græcorum, tum Latinorum hãc Niobes fabulam narrant, vt mox subiiciemus. Sed dicamus hoc emblema ex Iuuenalis Satyra 6 præcipuè sumptum, vbi ille hanc fabulam commemorat, vt mulierum superbiam notet, quæ multorum sæpe malorum causa fuit. Sic igitur inducit Iuuenalis Niobes maritum Amphionem clamantem ad Apollinem: *Fabula Niobes.*

Parce precor, Pæan, & tu depone sagittas.
Nil pueri faciunt, ipsam configite matrem,

Amphi

Amphion clamat: sed Pæan contrahit arcum.
Extulit ergo gregem natorum, ipsúmq; parentem,
Dum sibi nobilior Latonæ gente uidetur,
Atq; eadem scropha Niobe fœcundior alba.

Emẽdatur versus Iuuenalis. Quibus in carminibus (vt hoc quoque obiter dicamus) legendum puto,

Parce precor Pæan, & tu Dea depone sagittas.

Nam Apollo mares, Diana fœmellas interficiebat, vt patet ex Homeri versibus, quos iam apponam. Fabulam autem non aliunde petendam putaui, potius, quàm ex Erasmi Chiliadibus, quæ sic se habet, in adagio Niobes mala. Erat, inquit, Niobe filia Tãtali, vxor Amphionis, quæ filios habebat sex, totidẽ puellas. Eo successu insolens contẽpsit Latonam, quæ non nisi duorũ mater esset, Apollinis ac Dianæ. Hãc fabulæ narrant, post occisos liberos (quos permultos habebat) præ dolore in saxum conuersam fuisse, illud innuentes, immodico dolore diriguisse. Id saxum, quod fabulę dedit occasionẽ, in Sypilo Phrygiæ conspici tradit Homeri Scholiastes, lachrymarũ fontes emittens. Ouid. Metam. li. 6. fabulã elegantissimè narrans de saxo sic loquitur,

Flet tamen, & ualidi circundata turbine uenti
In patriam rapta est, ubi fixa cacumine montis,
Liquitur, & lachrymis etiamnum marmora manant.

Hactenus Erasmus. Cicero 3. Tusculanar. *Niobe cur fingitur lapidea.* Et Niobe (inquit) fingitur lapidea, propter æternum, credo, in luctu silentium. Verba Homeri sic vertit Nicolaus Valla,

Aureo sex natas arcu cecidisse Dianæ,
Ac totidem Phœbi iuuenilia corpora telo

Infelix

Infelix uidit Niobe: cùm se illa per omnes
Ostentat populos, nec demens cedit honori
Insignis Latona tuo: quia numero fælix
Natorum. Sed te genitam Titanida Cęo
Arguit enixam geminos: qui numina facti
Tam facilè exitio potuerunt tradere plures.
Nona dies illos funesta morte iacentes
Vidit adhuc; nec enim tumulari Iuppiter ipsę
Passus, & in lapidem populum conuerterat omnem.
Luce tamen decima, miserantia numina Diuûm
Mandauere solo. Niobe tot funera uidit:
Et potuit tandem lachrymis saturata dolorem
Indulsisse epulis. Sypili nunc monte sub alto
In lapidem uersa aspicitur, similisq; gementi
Supplicia expendit superis, ubi numina mille
Nympharum sub tecta colunt Acheloia circum
Littora, ubi toties iuuat indulgere choræis.

Meminit huius fabulę & Q. Calaber li. 1. de relictis ab Homero. Cuius verba sic latina feci,

In Sypili scopulis, Niobes ubi corpora quondam
In saxum uertere Dei, nunc saxa per uda
Distillant lachrymæ, nebulæ caligine mistæ
Circunstant lapidem, damnosa umbracla colonis.
Hanc faciem ueniens longis stupet aduena ab oris,
Et gemebunda piè miratur lumina petræ,
Fœmineam speciem referentis imagine luctus.

Gellius lib. 19. cap. 6. sic ait: Mira & propè adeò ridicula diuersitas fabulæ apud Græcos poëtas deprehenditur super numero Niobes filiorum. Nam Homerus pueros puellásq; eius senos dicit fuisse. Euripides bis septenos. Sappho bis nouenos, Bacchilides & Pindarus bis denos. Qui-

Varietas in numero filiorum Niobes.

dã alij ſcriptores tres fuiſſe ſolos dixerũt. Multa Niobe inuenies epigrammata Græca lib. 3. Florilegij tit. εἰς ἀρχαίους τίνας. Et li. 4. εἰς ἡρωΐδας, quę omiſi breuitatis gratia. Niobé in marmor conuerſam etiãnum lachrymas emittere in Sypilo autor eſt Pauſanias in Atticis, qui aliquãdo illuc, vt videret, acceſsiſſe dicit his verbis, Ad theatri verticem ex mediis ſaxis ſpelunca in arcem ſubiit, impoſito tripode, in quo Apollo & Diana ſunt Niobes filios necantes. Niobem ego quoq; vt viderem Sypilum montem cõſcendi. Sed vbi prope acceſſeris, videas ſaxum & rupem præcipitem, nullam prorſus effigiem præferentem, nec mærorem. Quod ſi procul abſcedas, intueri videaris flentem & mæſto vultu mulierem. Hoc carminibus iam citatis innuit Ouidius. Palephatus in libello, de non credendis fabulis ſic ait, Niobem dum viueret, ſuper filiorum ſepulchrum lapidem factã eſſe memorant. Quicunq; autem ex lapide hominem, rurſúmque ex homine lapidem fieri poſſe credit, ſtultus hic quidem planè eſt. Verum autem ſic habet, Niobe, mortuis ſuis liberis, cùm lapideam imaginem ſibi conſtituiſſet, eam ſupra natorum ſuorum ſepulchrum poſuit. Nóſque ipſi hanc vtiq; qualis reuera eſſet, inſpeximus. Hæc Palephatus. Nos verò dum epigrammata Græca euolderemus, ſic diſtichon ex tempore vertimus,

Pauſanias de Niobe.

Palephatus qualiter fabulam intelligat.

Viuebam. fecêre Dei me marmora: marmor
Sed rurſum uiuit munere Praxitelis.

Oris duritiss.

Et arguit oris duritiem. & ſuperbia arguit duritiem oris atq; ſenſus, qualis ineſt lapidi. Senſus eſt

eſt genitiuus. Huic conſonat Terentij illud, os durum, pro impudente.

Impudentia.

EMBLEMA LXVIII.

Pube tenus mulier, ſuccincta latrantibus infra
Monſtrorum catulis, Scylla biformis erat.
Monſtra putantur auarities, audacia, raptus,
At Scylla eſt nullus cui ſit in ore pudor.

SCyllæ fabula notiſsima eſt. Refertur ab Ouidio Meta. 14 in prin. & ab Eraſmo in prouerb. Charybdim fugiens incidi in Scyllam. Virgilius ſic Scyllam depingit,

At Scyllam cæcis cohibet ſpelunca latebris
Ora exertantem, & naues in ſaxa trahentem,

Prima hominis facies, & pulchro pectore uirgo
Pube tenus: postrema immani corpore pistrix,
Delphinum caudas utero commissa luporum.

Scylla mythologicè quid.

Quæ carmina mythologicè intelligenda sunt de libidine, impudentia, confusione. Scylla enim meretrix est, quæ canibus, lupísq; inguina commiscet. Ita Fulgent. lib. 2. Mytholo. & Cælius Rhodig. lib. 14 cap. 3. & Seneca epist. 93. Variæ feruntur Doctorum virorũ sententiæ de Scylla super illis Virgilij carminibus, quæ sunt in Bucolicis,

Quid loquar aut Scyllã Nisi, quam fama sequuta est,
Candida succinctam latratibus inguina monstris,
Dulichias uexasse rates?

Vbi primùm aduertendum voluisse quosdam Virgil. de vtraq; Scylla intellexisse: quapropter sic excudendum curarunt carmen,

Quid loquar aut Scyllam Nisi, aut quã fama sequuta est &c.

Sed duriusculus est versus, nec credo sic poëtam scriptum reliquisse: sed more poëtico confudisse fabulas: vt vnã pro altera Scyllam acciperet. Nam & ipse in Ciri varias refert opiniones. Quẽ vide. Et Propertius lib. 4. sic loquitur,

Quid mirum in patrios Scyllam sæuisse capillos,
Candidáq; in sæuos inguina uersa canes?

Ouidius in Amoribus,

Per nos Scylla patri canos furata capillos
Pube premit rabidos inguinibúsq; canes.

Idem 2. de remed. amo.

Præterita cautus Niseida nauita gaudet.

Alciatus lib. 1. Parer. cap. 6. contendit, Virgilium

τὸ φρέπτον seruare voluisse, quę vt plurimùm falsa est. Quod mihi non placet. Succurrit mihi nunc Aristotelis locus in lib. de moribus 2. circa finem, nusquam quod sciam, ab interpretibus declaratus, qui & si ad nostrum emblema non maximè pertineat, ab Scylla tamen, & Charybde non abhorret omnino. Quem locũ pro viribus explanare tentabimus, lõgè aliter, quàm omnes intelligunt, quos & legere & audire contigerit. Verba igitur Aristo. hæc sunt. Quare omnes, qui mediocritatem inuestigant & exquirunt, primùm ab eo debent, quod magis ei contrarium est, discedere, quemadmodum Calypso monebat,

Aristotelis locus explanatur.

Extra undam & fumum longè compelle carinam.

Hæc Aristo. Quo in loco primò est notandum lapsum Aristotelem memoria, vt sæpe solet, cùm citat Homerum. Nam vt omnes ibi notant Calypso posuit pro Circe. Sed ego pro Calypso reponendum censeo, Vlysses. Nam locus, quem Aristoteles citat est apud Homerum lib. Odyss. 12. Verba autem sunt Vlysis ad nauclerum suum, iubentis, vt nauem deflectat longè à fumo & vnda, vbi erat Charybdis. Nam de Scylla non ausus est Vlysses verbum facere, ne & socios & nautam terreret multitudine periculorũ, vt ipsemet Vlysses paulò inferius testatur. Denique intellige fumum & vndam tantùm pro Charybdi. Monet enim Aristoteles, vt quãdo vitium aliquod fugere voluerimus, in contrarium deflectamus. Sic enim medium melius tenuerimus: idq; probat experimento illorum,

Aristotelis lapsus memoria.

qui contortas virgas in rectum dirigunt. Ex his collige frustra scripsisse Erasmum adagiũ illud, extra fumum & vndam. Namque neq; adagium illud est, nec locus explicatur, nec meritò taxatur Argyropylus, qui &si non omnino scopum tetigit, minùs tamẽ aberrauit in sua trãslatione. Præterea versiculus ille, qui circũfertur incerto autore,

Erasmus frustra putauit, Fuge fumum & vndam esse adagium.

Incidit in Scyllam cupiens uitare Charybdim,

malè intelligitur à nostris. Non enim significatur minus periculum vitans in maius incidere. Sed contrà. Nam Scyllam minus malum esse, quàm Charybdim, notius est, quàm vt egeat admonitione.

Versiculus explicatur.

Philautia.

EMBLEMA LXIX.

Quòd

Quòd nimium tua forma tibi Narcisse placebat,
In florem & noti est uersa stuporis olus.
Ingenij est marcor, cladésq; Philautia, doctos
Quæ pessum plures dátq; deditq; uiros:
Qui ueterũ abiecta methodo, noua dogmata quærunt,
Nilq; suas præter tradere phantasias.

Narcissi fabula refertur ab Ouidio. 3. Meta. Emblema autem sumptum est ex ipsa nominis etymologia. Siquidem Narcissus dictus est à Narce, teste Plinio li. 21. cap. 19. Est autem Narce, νάρκη siue νάρκησις, stupor, torpor, dissolutióque membrorum. Et Narcissus flos, si diutius naso admoueatur, mentis torporem inducit; de quo vide Marcellũ Virgilium in Dioscoridem. De Narcisso vide Icones Philostrati tit. Narcissus. & Statium lib. 7. Thebaidos. *Narcissus vnde dictus* *Narcissus flos.*

De philautia vide quid dicat Arist. lib. moral. 9. cap. 7. & 8. & Erasmus in prouerb. Suum cuiq; pulchrum. & in prouerb. φίλαυτοι, φιλαυτία, vt vertit Horatius, est cæcus amor sui. Cuius verba ad Bacchum elegantissima subscribam: *Philautia*

— Sæua tene cum Berecynthio
Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor sui,
Attollens uacuum plus nimio gloria uerticem.

Qui ueterum abiecta methodo. Methodus est compendiosa via, seu præceptio: siquidem ὁδὸς viam significat, & μέθοδος viam breuiusculam, & compendiosam, quà incedere vetuit Pythagoras. Vnde abbreuiationes & artium præceptiones hoc vocabulo ab Arist. intelliguntur. Pausanias in Bœoticis, sic ait de Narcisso, In Thespiensium terra locus est, qui Danacum ap- *Methodus.* *Fabula Narcissi.*

pellatur. Ibi Narcisi fons visitur. Et aquam hāc inspexisse Narcissum ferunt, qui non intellexit, suam se vmbram videre, ac seipsum à semetipso amari ignorauit, atque hoc amore iuxta fontem contabuit. Sed id planè insulsum est eò dementię quenquam peruenire, vt ex amoris ardore hominem ab hominis vmbra dignoscere nequeat. Verùm de eodem & alia quædā narrantur prioribus minùs nota. Sororem Narcissum gemellā habuisse, tum in aliis rebus specie planè similē, tum eandem: vtrosq; comam habuisse, iisdémq; vestibus fuisse indutos, simul item venatum exiisse: at Narcissum in amorem incidisse sororis. Mortua autem puella fontem adiit, & suam se videre imaginem intellexit. Qua re intellecta, non nihil in amore sensit alleuationis, tanquam non suam vmbram, sed sororis imaginem conspicaretur. Hęc Pausanias, qui & Narcissum herbam, multò ante Narcisi mortem fuisse, testimoniis antiquissimorum probat

Garru

Garrulitas.

EMBLEMA LXX.

Quid matutinos Progne mihi garrula ſomnos
Rumpis? & obſtrepera Daulias ore canis?
Dignus Epops Tereus, qui maluit enſe putare,
Quàm linguam immodicam ſtirpitùs eruere.

CVm Luſcinia, nō cum hirundine loquitur autor, quæ (vt quidam tradunt) antequam eſſet auis, Progne vocabatur, hanc garrulam vocat: quia cantare ſimul nocte diéque poteſt, vt inquit ille: ductus præterea veteri prouerbio. Daulia cornix: quod in garrulos & canoros dicitur, & de luſcinia intelligitur. Martialis etiam, vt ſtatim ſubiiciam, garrulam illam vocat, quanuis aliter intelligit transformationem. Plinius quoque garrulum cantum luſciniæ vocat li.10. *Progne cur garrula vocata.*

cap.29.Vide adagium Lusciniæ deest cantio. Fabulam narrat Ouid.6. Metamorph. Ex Ouidio tamen in hoc loco non constat, quæ illarum in lusciniam,quæue in hirundinem sit transformata.At in 2.Fasto.Prognem in hirũdinem transformatam canit,

Fallimur,an ueris prænuntia uenit hirundo,
Et metuit,ne qua uersa recurrat hyems.
Sæpe tamen Progne nimium properasse quereris:
Virque tuo Tereus frigore lætus erit.

Martialis Philomelam in Lusciniam commutatam ait lib.14.Epigram.

Flet Philomela nefas incesti Tireos:& quæ
Muta puella fuit,garrula fertur auis.

Statius hirundinem videtur innuere his versibus,

— non sic Philomela penates
Circuit amplectens,animámque in pignora transfert.

M. Varro de luscinia. Marcus Varro, Lusciniola (inquit) quòd luctuosè canere existimatur, atque esse ex Attica Progne facta auis.Ouidius ad Liuiam de morte Drusi Lusciniam intelligit, cui tribuit filium, & in vmbrosis syluis commorari dicit.vnde collige hanc ante fuisse Prognem.

Talis in umbrosis mitis nunc denique syluis
Deflet Threicium Daulias ales Itym.

Gabrias etiam Græcus fabulator Itym filium facit Lusciniæ, vnde apparet rectius declarasse Probum, quàm Seruium illud Virgilij carmen ex Ecloga 6.

Quis illi Philomela dapes,quæ dona pararit.

Atqui(inquit Seruius)Progne fecit:sed abutitur nomine,

nomine, aut illi imputat propter quam factum est. Probus autem Prognem in Lusciniam dicit transformatam. Vide Cælium Rhod. lib. 29. cap. 26. Ioannes Tzetzes in Chiliadib. Prognem in lusciniam, Philomelam in hirundinem mutatam dicit. Alciatus more poëtico confundit nomina: & Prognem pro Philomena posuit.

Daulias ore canit. Daulia vel Daulis regio est Locrorum teste Plinio lib. 4. cap. 3. Fuit sub ditione Terei regis Thracũ. Hinc Daulias. Auem porrò ipsa philomelam lingua carere, pro certo affirmare possum, nisi me oculi fallunt. Nã diebus ab hinc paucis, cùm hæc scriberem, amicus quidam meus mihi commostrauit philomelam in cauea conclusam, quam cùm inde extraxissemus, pertenue vestigium linguæ vix potuimus reperire: quæ res non paruam mihi præbuit admirationem, tantam inesse huic auiculæ suauitatem cantilenæ, & vocis crispationem, nullam tamen linguam, qua id possit modulari, nisi fortè eam in gutture habet absconditam. Vnde nõ abs re finxerunt poëtæ, Philomelæ præcisam fuisse linguam Vide Aristo. 9. de histo. animal. ca. 15.

Daulias.

Philomela lingua caret.

Inuidia

Inuidia.

EMBLEMA LXXI.

Squallida uipereas manducans fœmina carnes,
Cuiq; dolent oculi, quæq; suum cor edit.
Quam macies, & pallor habent, spinosáq; gestat
Tela manu. Talis pingitur inuidia.

PVlchrè describit Ouid. 2. Metamorph. & inuidiæ domum, & ipsam inuidiam eiúsque eff.ctus sic,

Protinus inuidiæ nigro squallentia tabo
Tecta petit: domus est imis in uallibus huius
Abdita, Sole carens, non ulli peruia uento
Tristis, & ignaui plenißima frigoris, & quæ
Igne uacet semper, caligine semper abundet.

& infrà,

— Videt intus edentem

Viperas carnes uitiorum alimenta suorum
Inuidiam, uisaq; oculos auertit, at illa
Surgit humo pigrè semesarúmq; reliquit
Corpora serpentum, paßúq; incedit inerti.
Pallor in ore sedet, macies in corpore toto:
Nusquam recta acies, liuent rubigine dentes.
Pectora felle uirent, lingua est suffusa ueneno:
Risus abest, nisi quem uisi mouere dolores:
Nec fruitur somno, uigilantibus excita curis,
Sed uidet ingratos, intabescitque uidendo
Successus hominum, carpitque & carpitur unà,
Suppliciúmq; suum est.

Et infrà,

— Baculúmque capit, quem spinea totum
Vincula cingebant, adopértaq; nubibus atris,
Quacunque ingreditur, florentia proterit arua,
Exuritque herbas, & summa cacumina carpit,
Afflatúque suo populos, urbésque, domósque
Polluit.

Multa sunt in hanc materiam scripta apud poëtas & oratores. Vide opusculum Verg. de Liuore. & Horatium in Epistolas. Cicero 3. Tuscula. inuidiam dixit esse ægritudinem ex alterius rebus secundis. Dicitur porrò inuidia ab in, quod significat aliquando valde: & video. Quia qui inuidentia laborant, semper oculos & animum in eum, cui inuident, habent. *Inuidia quid.*

Vipereas. Vide diuum Basilium in prin. libelli de Inuidia.

Luxuria

Luxuria.

EMBLEMA LXXII.

Eruca capripes redimitus tempora Faunus
Immodicæ Veneris symbola certa refert.
Est eruca salax, indexq; libidinis hircus,
Et Satyri nymphas semper amare solent.

EX Pausania videtur desumptum, cuius verba sunt, ex li.1. Euphemus Car. narrabat, se cùm in Italiam nauigaret, vi ventorum ad mare extimum excussum, insulásque ibi multas esse, quas vocabant Satyrias: incolas inesse rubicundos, & caudas in imo dorso habere, equinis non multò minores. Hos ad nauigium accurrisse, nullámque vocem edidisse: sed mulieribus naui aduectis manus iniecisse: nautas verò timore correptos, barbaram mulierem in insulam tandem

Insulæ Satyriæ.

dem

dem proiecisse. Eam Satyros non solùm qua parte consuetudo permittat: verùm etiam toto corpore libidinosè violasse. Hæc ille. Quos verò Satyros Græci vocabant, Latini Faunos appellant, qui dij nemorum habiti sunt, & agrorum. Seruius in septimo Æneidos, Faunus (inquit) & Fauna dicti sunt à vaticinando, id est, à fando: vnde & fatuos dicimus incõsideratè loquentes. De Fauno cùm de Pane Deo agemus, plura dicemus. Siquidem, vt doctis placet, Pan Inuus, & Faunus pro eodem sumuntur. Eruca; & vermis est & herba calidæ virtutis. De qua hîc Alciatus loquitur. Vocatur ab Ouidio in lib. de Remed. amo. Salax, sic,

Satyrorum libido.

Fauni.

Eruca vermis & herba.

Nec minùs erucas iubeo uitare salaces.

De hac agemus inferius.

Hircus. Græcis τράγος. Caprarum admissarius est, atque mirum in modum zelotypus, & libidinosus. Vnde dixit Apuleius, homo sordidus, & hircina libidine fętés. Et Horat. in Epod.

Hircus libidinosus et Zelotypus.

Libidinosus immolatur caper.

Primum distichon sic ordino, Faunus capripes redimitus tempora eruca immodica, refert certa symbola Veneris, id est luxuriæ.

Luxu

Luxurioſorum opes.

EMBLEMA LXXIII.

Rupibus aëreis ſummiq; crepidine ſaxi
Immites fructus ficus acerba parit,
Quos corui comedũt, quos deuorat improba cornix,
Qui nihil humanæ commoditatis habent.
Sic fatuorum opibus paraſiti, & ſcorta fruuntur:
Et nulla iuſtos utilitate iuuant.

Diogenes Cynicus.

EX Diogenis apophthegmate. Diogenes enim Cynicus apud Laërtiũ, luxurioſos dicebat ſimiles ficubus, quæ per pręcipitia naſcũtur: quarum fructus homo non guſtat. Corui autem & vultures comedunt. Idem ferè Galenus in ſuaſoria ad artes oratione. Verba Galeni ſic ſe habent, Rectè igitur, inquit, vterque & Demo

Galenus de ficu.

Demosthenes & Diogenes: quorum alter oues aureo vellere opertas eos vocat, qui diuites iidémq; rudes sint: alter eosdem fico in præcipitio natæ assimilandos arbitratur. Vt enim eius fructus non homines, sed corui graculíq; depascuntur: sic talium diuitum opes, nihil prosunt bonis ciuibus: sed ab adulatoribus absumi cernuntur. Qui tamen post (si tamen locupletis res omnis consumpta est) huic fortè occurrentes, cùm eius cognitionem dissimulent, sine salutatione prætereunt. Qua de re nec ille inelegans, qui huic locupletum generi similitudinem cum fontibus esse ostendit: quandoquidem hos (cùm fortè humore omni exhausti sint) qui antè ab iisdem aquari solebant, mox abducta veste permingunt. Hæc Galenus. Quæ ad emblematis declarationem satis esse puto. Illud tantùm addam videre mihi meliùs quadrare pro emblematis tit. fatuorum opes, quàm luxuriosorum opes. Aut pro luxuriosis effusos & prodigos intellige: quare hoc emblema non fuerat hoc loco ponendum. *Emẽdatur titulus emblematis.*

Q

Tumulus meretricis.

EMBLEMA LXXIIII.

Quis tumulus? Cuia urna? Ephyrææ est Laidos: ah nō
Erubuit tantum perdere Parca decus?
Nulla fuit tum forma, illam iam carpserat ætas,
Iam speculum Veneri cauta dicarat anus.
Quid scalptus sibi uult aries, quem parte leæna
Vnguibus apprehensum posteriore tenet?
Non aliter captos quòd & ipsa teneret amantes,
Vir gregis est aries, clune tenetur amans.

EX Pausania in Corinthia. Cuius verba hæc sunt, Ante vrbem (Corinthū dicit) cupressorum nemus viret, quod Cranion vocant, in quo est Bellerophontis lucus, & Veneris Melanidis templum, ac Laidis monumentum insculpta Leæna, quæ prioribus pedibus arietem

Laidis monumentum.

com

complectitur. Alterum item in Thessalia est, quod Laidis existimant. In Thessaliam enim accessit Hippostratis amore capta. Antea verò cùm adhuc puella esset, ex Hyccaris, quæ in Sicilia sunt, à Nicia & Atheniensibus captiuam fuisse referunt, Corinthíque diuenditam: forma omnes eius temporis meretrices superasse: atq; in tantam venisse æstimationé apud Corinthios, vt nunc quoque pro Laide contédant. Hæc ille. Plura de Laide require apud Stephanum Nigrum, de nimio vitæ luxu, cùm de meretricibus agit. Vide adagium, Non est cuiuslibet Corinthum appellere. De Laide vide Athenæum lib. 13. cap. 20

Plutarch. in vita Niciæ.

Stephanus Niger de nimio vitæ luxu.

Quis tumulus? cuia urna? Vrna propriè significat vas aquarium à verbo vrinare, siue vrinari, quod est in aquam mergi. Sed hîc capitur pro sepulchro: quia cùm corpora mortuorú cremabãtur, quidquid reliquiarum remanebat, in vrnam coiiciebatur, siue lapideam, siue fictilem, quæ imponebatur sepulchris.

Vrna quid.

Ephyreæ Laidos. Ephyra, seu Ephyre vrbs est in Pelopóneso, quam postea Corinthum appellauere, teste Plinio lib. 4. Nat. histo. cap. 4 Cuius verba sunt: Medio hoc interuallo quod Isthmon appellamus, applicatu colli habitatur colonia Corinthus antea Ephyra dicta. Dicta ab Ephyra Oceani filia. Propertius lib. 2. Eleg. 6.

Ephyrea.

Non ita complebant Ephyreæ Laidos ædes
Ad cuius iacuit Græcia tota fores.

Iam speculum Veneri. Quàndo aliquis se gerebat strenuè in aliquo munere obeúdo, discedebátq;

Speculum dicare.

ab eo cum honore, arma vel instrumenta, quibus id peregerat, alicui Deo consecrabat. Sic Entellus apud Maronem,

— Hic uictor cestus, artemq; repono.

Et Veianus apud Horat.

— armis

Herculis ad postem fixis latet abditus agro.

Ausonius Græcū Platonis Epigrāma sic vertit,

Lais anus Veneri speculum dico, dignum habeat se
Aeterna æternum forma ministerium.
At mihi nullus in hoc usus: quia cernere talem,
Qualis sum, nolo: qualis eram, nequeo.

Idem inuenies apud Thomam Morum.

Quid scalptus? Scalptus idem est, quod sculptus. Hoc ex Pausania suprà cōmemorauimus.

Vir gregis est aries. Simile quiddam dixit Diogenes Cynicus apud Laërtiū, qui videns Olympionicem quendam oculos in scortum subinde reflectentem, Ecce (inquit) vt aries Martius à puella vulgari obtorto collo vinctus abducitur.

In ama

In amatores meretricum.

EMBLEMA LXXV.

Villosæ indutus piscator tegmina capræ,
Addidit ut capiti cornua bina suo,
Fallit amatorem stans summo in littore Sargum,
In laqueos similes quem gregis ardor agit.
Capra refert scortum, similis fit Sargus amanti,
Qui miser obscœno captus amore perit.

SArgus piscis quidam est Cantharo pisci similis, bis anno pariens, Vere & Autumno. Hic (vt refert Ælianus lib. 11. cap. 19) irrationali quodam amore prosequitur capras. Et si earum in littore pascentium vmbra in mari visa fuerit, adnatat libenter, lætúsque exilit, & attingere eas miro quodam modo gestit, cùm *Sargus piscis.*

tamen non admodum ſit natura ad ſaliendum habilis. De Sargo plura dicemus alibi. Pulchrè deſcribit Oppianus amorem Sargi in capras lib. 4. Vide etiam Volaterranum lib. 25. Sargus & amor illius in capras quærendus apud Gaudentium Merulam lib. 3. Memorab. cap. 33.

Oppianus & Volaterranus, de Sargo.

Capra refert ſcortum. quia capra libidinoſa admodum eſt, vt ait Plutarchus in Quæſtionibus Romanis prope finem. Cuius hæc ſunt verba, Quid eſt, quòd cane & capella ſacerdotem adeò abſtinere voluerunt, vt non modò attingere, ſed ne appellare quidem liceret? An quòd capram quaſi luxurioſam atque olidã abhorrerent? An quòd tanquàm morbidã timerẽt? Simum autẽ gregem pro capris accipe, vt Poeta 10. Ecloga,

Sacerdotes Romani cur abſtinerent capra & cane.

Dum tenera attundent ſimæ uirgulta capellæ.

Qui miſer obſcœno. De hoc nomine obſcęnus, quod ad ſcribendi rationem attinet, pulchrè annotauit Lucius Andreas Reſendius Luſitanus, vir pariter & græcis & latinis literis imbutus in ſuo Vincentio. Oſci (inquit) populi fuêre Italiæ, de quibus Æneidos 7. Oſcorumque manus. Hi notati ſunt à veteribus de ſpurcarum libidinum frequentiori vſu. Vnde verba impudentia & ſpurca autore Feſto, Verrius tradit oſcena appellari. Ergo in prima ſyllaba b ſcribendum non eſt, nec diphthõgus in penultima. Quin etiã ſi à Scena deriuetur (vt Varroni placet, qui ſanè etymologias coactiores facit) abſq; diphthongo ſcribi oportet: quoniã in ſcena quæ Græcè σκηνὴ dicitur nulla eſt. Memini plura de hac Baptiſtã Piũ in Lucretiũ eſſe cõmẽtatum.

Obſcœnus quid. L. Andr. Reſendius Luſitanus. Oſci.

Baptiſta Pius, Lucret. comment.

Cauend

Cauendum à meretricibus.

EMBLEMA LXXVI.

Sole satæ Circes tam magna potentia fertur,
Verterit ut multos in noua monstra uiros.
Testis equûm domitor Picus, tum Scylla biformis,
Atque Ithaci postquàm uina bibere sues.
Indicat illustri meretricem nomine Circe,
Et rationem animi perdere, quisquis amat.

MOrale figmentum huius emblematis sumptum est ex Plutarcho in libello quem de vita Homeri composuit: qui libellus quod sciã, nondum est donatus Latinitate: quamuis Politianus raptim atque suppresso autore omnem suam præfationem in Homerum transcripserit. Plutarchi verba sic se habẽt, Καὶ τὸ μεταβάλλειν

Libellus Plutarchi nõdum latinitate donatus.

ἡ τοῦ ἑταίρους τοῦ Ὀδυσσέως εἰς ὕας, καὶ τοιαῦτα ζῶα τὸ αἰνίττεται, ὅτι τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων αἱ ψυχαὶ μεταλλάττουσιν εἰς εἴδη ἀσωμάτων θηριωδῶν ἐμπεσοῦσαι εἰς τὴν τοῦ παντὸς ἐγκύκλιον περιφορὰν ἣν κίρκην προσαγορεύει. καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς ἡλίου παῖδα ὑποτίθεται οἰκοῦσαν ἐν τῇ Αἰαίῃ νήσῳ. ταύτην δὲ ἀπὸ τοῦ αἰάζειν, καὶ ὀδύρεσθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τοῖς θανάτοις κέκληκεν. Hoc est, Et illa transformatio sociorum Vlysſis in ſues, & ſimilia animalia, ænigmaticè innuit, quòd amentium hominum animæ tranſmutantur in ſpeciem corporum ferinæ naturæ, cadẽtes in circularem hallucinationẽ vniuerſi, quam Circem appellat Homerus. Et meritò Solis filiam illam facit in Aiæa inſula commorantem, & hanc à lamentatione & luctu hominum ſic appellauit, id eſt ab αἰ, αἰ. Circe, vt inquit Heſiodus in Theogonia, filia fuit Solis ex Perſide. Hæc venefica fuit, & multarum herbarum vires adiuuenit. Nupſit Sarmatarum regi, quem veneno ſuſtulit, regnóque crudeliter vſa, ab incolis pulſa eſt. Indéque in Italiam perueniens non longè à Caieta Campaniæ oppido in monte Circeio conſedit. Vide Virg. lib. 7. Aeneid.

Trãſmutatio ſociorũ Vlyß. quid ſignificet.

Circe Solis filiam.

Picus.

Teſtis equũ domitor Picus. Picus vt ait Ouidius 14. Metamor. filius fuit Saturni, & rex in Latio, qui cùm valde amaret ſuam vxorem canẽtem, nunquam illum Circe in ſuum amorem pellicere blanditiis potuit in venatione viſum, quæ ab eo deſpici moleſtè ferens, in Picum auem illum commutauit.

Scylla.

Tum Scylla biformis. Idẽ Ouid. eodem lib. circa

prin

principium refert Glaucum Deum marinum à Scylla Phorci filia ſpretũ, Circes auxilium imploraſſe, Circémque eiuſdem Glauci amore correptam, illi Scyllæ odium conatam inducere. Quod cum minùs aſſequeretur, lacum in quo ſe Scylla lauare conſueuerat, infecit venenis: quibus pubetenus in varia monſtra conuerſa Scylla cùm ipſi diſpliceret, ſéq; ipſam fugeret, in fretum Siculum deſiluit, ibíque in ſaxũ conuerſa eſt, cuius ſuperior pars virginis figuram refert: inferior in canes & lupos, & huiuſmodi animalia conuerſa eſt. Carmina Virgilij de hac re alibi citauimus.

Atq; Ithaci ſues. Vlyſsis ſocios innuit, qui Ithacæ rex fuit. De Vlyſsis autem ſociis in ſues conuerſis idem Ouid. eod. lib. Quæ omnia ſumpſit ex Homeri Odyſſ. lib. 10. Sed hæc trita ſunt, nec in his immorari amplius decet. *Vlyſſes rex Ithacæ.*

Indicat illuſtrem. Hoc Epitheton declarat cur Solis filia dicta fuerit Circe: quia illuſtris & famigerata. Nam hoc ſentit Plutarchus in verbis citatis. Extat etiam in hanc ſententiam Epigramma Græcum lib. 1. Florilegij tit. εἰς πόρνας. *Circe dicta illuſtris.*

Amuletum Veneris.

EMBLEMA LXXVII.

Inguina dente fero suffossum Cypris Adonim
Lactucæ foliis condidit exanimem,
Hinc genitali aruo tantum lactuca resistit,
Quantum eruca salax uix stimulare potest.

Athenæus lib. 2. ca. 32.

EX Athenæo lib. Dipnosophistarum 2. circa finem, cuius sunt verba, Καλλίμαχος φησὶν ὅτι ἡ ἀφροδίτη τὸν ἄδωνιν ἐν θριδακίνῃ κρύψειεν, ἀλληγορούντων τῶν ποιητῶν, ὅτι ἀσθενεῖς εἰσι πρὸς ἀφροδίσια οἱ συνεχῶς χρώμενοι θρίδαξι. Hoc est, Callimachus ait Venerem inter lactucas Adonim condidisse, allegoricè innuentibus poëtis, eos ad venerea imbecilles esse, qui lactucis asiduè vescantur.

ſcantur. Idem Athenæus citat hæc carmina Eubuli poëtæ,

Μὴ περιτίθει, μοὶ θριδακίνας, ὦ γύναι
Ἐπὶ τὴν τράπεζαν, ἢ σεαυτὴν αἰτιῶ:
Ἐν τῷ λαχάνῳ τούτῳ γὰρ, ὡς ὁ λόγος ποτὲ,
Τὸν Ἄδωνιν ἀποθανόντα προὔθηκε Κύπρις
Δύς ἐστι νεκύων βρῶμα. Hoc eſt,

Ne appone nobis lactucas, ô mulier,
Meam ante menſam, uel tete coargue:
Nanq; hac in herba, ut uetus ſermo prædicat,
Venus Adonim condidit exanimem.
Eſt itaq;, ne erres, mortuorum hic cibus.

Hactenus ex Athenæo. Cælius item Rhod. lib. 27. cap. vlt. in fine ſic ait, Quod ad Lactucas attinet, celebres ſunt apud Athenæũ Ariſtoxeni thridacinæ, id eſt, lactucæ, quibus in hortis ſole occiduo œnomeli infundebat, manè oſtentans virentes ſe habere placentas ſibi à terra ſubmiſſas. In lactuca denique occultatũ à Venere Adonim cecinit Callimachus. Quod allegoricè interpretatus Athenæus, illûc referẽdum putat, quòd in Venerem hebetiores fiant lactucis veſcentes aſsiduè, tanquam mortuorum ſit cibus, vt ſcribit Eubulus. Hæc & plura Cælius. Plinius lib. 19. cap. 8. de generibus lactucæ loquens ſic inquit, Quidámque Eunuchion: quoniã hæc maximè refragetur Veneri. Eſt quidẽ natura omnibus refrigeratrix, & ideo æſtate gratæ: ſtomacho faſtidium auferunt, cibíque appetentiam faciunt &c. Fabulam autem Adonidis narrat Ouidius lib. 10. Metamorph. in hanc fermè ſententiam, Adonis filius fuit Cyniræ regis Cyprio-

Cælius Rhod. refert locum Athenæi de lactucis.

Eunuchion

Fabula Adonidis.

rum

rum ex propria filia Myrrha, adeò pulchritudine excellens, vt eius amore Venus caperetur. Cúmque maximè deditus esset venationi, aliquando aprum excipere ausus, ab eo fuit interemptus. Quod cùm Venus sciuisset, in florem purpureum illum commutauit. Addunt autem Græci fabulæ huic Martem riualem, quia inuideret Adonidi, sese in aprum transformasse, & sub illius specie Adonim interemisse. Morale huius fabulæ vide apud Macrobium Satur. 2. cap. 21.

Aruum genitale. *Hinc genitali aruo.* Honestè dixit, pro pudendis. Sunt autem Vergiliana verba ex 3. Georgi.

Hoc faciunt nimiæ ne luxu obtusior usus
Sit genitali aruo, & sulcos oblimet inertes.

Eruca. *Quantum eruca salax.* De eruca satis Plinius li. 20. cap. 13. in princip. sed apertiùs eius naturam declarat lib. 19. cap. 8. his verbis, Eruca pręcipuè frigorum contemptrix, diuersæ est, quàm lactucæ naturæ, cócitatrix Veneris. Idcirco iungitur illi ferè in cibis, vt nimio frigori par feruor immistus temperamentum æquet. Sic Virgil. in Moreto,

Et Venerem reuocans eruca morantem.

Inuio

Inuiolabiles telo Cupidinis.

EMBLEMA LXXVIII.

Ne dirus te uincat amor, neu fœmina mentem
Diripiat magicis artibus ulla tuam:
Bacchica auis præsto tibi motacilla paretur,
Quam quadriradiam circuli in orbe loces:
Ore crucem & cauda, & geminis ut complicet alis,
Tale amuletum carminis omnis erit.
Dicitur hoc Veneris signo Pegasæus Iason
Phasiacis lædi non potuisse dolis.

SVmptum ex Pindaro & eius interpretibus, sed oscitanter, vt mihi videtur, qui quatuor errores in hoc epigrammate adnotauerim. Primus est in effectu: secundus in nomine Motacilla: tertius in pictura: quartus in historia. Verba Pindari ex Oda 4. Pythiorum, hæc sunt,

Quatuor errores in hoc epigrãmate.

Pindarus.

Πόντι

al. πότνια

Πόντιαδ' ὀξυτάτων βελέων
Ποικίλαν Ἴϋγγα τετρακνάμον
Ὀλυμπόθεν ἐν ἀλύτῳ ζεύξασα κύκλῳ,
Μαινάδα ὄρνιν Κυπρογένεια φέρεν
Πρῶτον ἀνθρώποισι. λιτάς τ' ἐπαοιδὰς
Ἐδιδάσκησεν σοφὸν Αἰσονίδαν.
Ὄφρα Μηδείας τοκέων ἀφέλοιτ' αἰδῶ. id est,
Veneranda uerò Cyprogenia telorũ acutorũ domina,
Picturatam Iyngem Bacchi auem ex Olympo attulit
Hominibus primùm: ut indissolubili circulo quadri=
radiam
Iungens, carmina præterea magica sapientem docuit
Aesonidem, ut Medeæ erga parentes reuerentiam
Et pudorem adimeret.

Iynga quid

Quo loco admonent interpretes, Pindari Iyngem auiculam esse maculosis plumis, oblongo collo, lingua admodum protensa, frequenter sese vertentem, ceruicem subinde volutantem: quam sibi veneficæ accommodam ad amatoria incantamenta putent. Vnde accipientes eam rotæ cuipiam alligant, ac sua canentes carmina circumuoluunt. Addunt insuper Scholia Venerem Iasoni dedisse hanc auiculam applicatam rhombo pedibus, & alis crucem complicatem: vt Medeæ erga parentes suos ipse Iason auferret pudorem, & illam ad suum auxilium instimularet. Vides igitur picturam perperam constare. Nomen præterea latinum non conuenit Iyngi.

Motacilla.

Nam Motacilla, vt statim dicam, alia est. Iyngem vocat Gaza in Aristotele Turbinem & Torquillam: sed non desunt, qui illum in hac parte reprehendant. Sed de hoc nomine, quomodo red-

dendum ſit latinè, magna eſt controuerſia: quin & græcis vix accedo, qui ἴυγγα καὶ σείσουραν, καὶ σεισοπυγὶν pro eodem numerant, vt Suidas, & cõmentaria Theocriti. Eſt etiam alius locus Pindari ſuper eadem re, quem citat Eraſmus ſimul cum his quæ adducunt interpretes. Quapropter conſultius fecero, ſi Eraſmi verbis omnia referam. In adagio igitur, Iynge trahor, ſic ait, Qui vehementi, & impotenti deſiderio trahuntur ad aliquid, Iynge trahi dicũtur. Ita Pindarus in Nemeis hymno 4. ἴυγγι ἕλκομαι ἦτορ, id eſt, Iynge trahor animo. Interpres addit huiuſmodi fabulam. Iyngem (aiunt) fuiſſe filiam Echûs, alij Pythûs, quæ cùm amatoriis venenis incitaſſet in amore Iûs, à Iuno irata verſa eſt in auem, qua mulieres vti conſueuerunt in amatoriis veneficiis, quemadmodum indicat Theocritus in Pharmaceutria,

Ἴυγξ, ἕλκε τὸ τῆνον ἐμὸν ποτὶ δῶμα τὸν ἄνδρα.

Per te Iynx meus ille domum uir quæſo trahatur.

Quidam Iyngem vertunt Motacillã, quòd caudam aſsiduè moueat. Hæc Eraſmus. Ex quibus ſatis apparet hanc auiculam non fuiſſe olim accommodam ad depellendos amores, ſed ad inducendos potius. Id quod ſatis declarat verſiculus Theocriti, toties in Pharmaceutria repetitus. Intercalaris enim eſt. Et verba commentatorum Pindari: tũ præterea ipſa fabella. Siquidem Iynx pellexit Iouem in Iûs amorẽ: non autem amuletum fuit, ne Iupiter ab amore liberaretur. Agit etiam de hoc Zezes Chilia. 11. & Suidas, & Lycophronis interpres. De Iynge etiam

Ariſt

Arist. lib. 2. De natura animæ, ca. 12. his verbis, vt auiculæ, quam Iyngem vocant. Hæc paulò maior, quàm fringilla est, colore vario. Habet sibi propriam digitorum quam modò dixi, dispositionem, & linguam serpentibus similem: quippe quam in longitudinē mensura quatuor digitorum porrigat, rursúmque contrahat intra rostrum. Collum etiā circumagit, in aduersum reliquo quiescēte corpore, modo serpentū: vngues ei grandes & similes, vt monedulis exeunt: voce autem strident. Hactenus Aristo. Appellatur etiā Latinè hæc auis Verticilla Hispanè *Torçecuello.*

Verticilla.

Motacilla.

Motacilla verò longè diuersa est auis ab hac. Græci σεισοπυγὶν, aut σείσεραν vocant. Hispani *Pezpita*, vel *aguzaniue.* Hac vtebantur antiqui aduersus incantationes, vt quidam scribunt. De qua tamen non intellexisse Alciatum argumento sunt verba Pindari: vnde ille omnia sumpsisse videtur, & duo illa carmina vltima huius Epigrammatis.

Bacchica auis præsto. Μεvάδα ὄρνιν dixit Pindarus, hoc est, insanientem, à μαίνω, quod est furiosè moueor, aut insanio, quemadmodum Mænades Bacchi Sacerdotes, & ipse Bacchus dicitur Ι'ϋγγίνς vt ait Hesichius.

Mænades.

Quadriradia.

Quam quadriradiam. hoc est, vt quatuor radios constituat, voluit exprimere Græcum verbum τετράκναμον κνήμη, radius est rotæ.

Ore crucē & cauda. Hoc allegoricè interpretantur aliqui, innuentes, si velis ab amoris seruitio liberari, opus esse, vt illū amorē diuidas. Id quod præcipit Ouid. 2. de Remed. amo. his verbis,

Hortor & ut pariter binas habeatis amicas:
Fortior est, plures, si quis habere potest.
Secta bipartito cùm mens discurrit utroq;,
Alterius uires subtrahit alter amor.

Hoc pulchra similitudine ob oculos ponit Plutarchus in libel. de amicitia in multos diffusa. Inquit enim: Verùm quemadmodum fluuij in multos diducti riuos, lentiorem habent cursum, ita vehemens amor in multos dispersus haud dubiè marcescit.

Tale amuletum. Ἀλεξιφάρμακον omne genus remedij aduersus cuncta mala medicamenta: præsertim contra veneficia, dictũ ab α & molio, vt aiunt quidam. *Amuletum.*

Pegaseus Iason. Iason filius Æsonis fuit Thessaliæ regis, qui in Colchos expeditionẽ parauit ad vellus aureum expugnandum. Quam rem latè prosequitur Ouid. lib. 7. Meta. & Orph. in Argonauticis. Et Pindarus 4. Pythiorum ode. Apollonius Rhodius, Valerius Flaccus, & alij. Iason autẽ à sanando dicitur, vt videtur innuere Pindarus loco citato: ἴασις namque sanitas est: & quia Chirõ, qui à primis annis Iasonẽ instituit, magnus fuit in arte medendi: ideò ab ea arte ἰάσονα quasi sanatorem nominauit. *Iason vnde dictus.*

Pegasæus. Pegasæ, in numero multitudinis, vrbs est, Thessaliæ, quam sinus Pegasæus amplectitur, teste Pomponio Mela lib. 2. Quo in loco corruptè legi Pagasam pro Pagasas, doctè annotauit Ferdinandus Pincianus acerrimi iudicij vir in suis castigationibus in Pompo. *Pegasa.*

Phasiacis. Phasis fluuius est Colchorum: vnde *Phasis, hinc Phasiani.*

Phasiani fuere denominati. Phasiacis dolis, hoc est Medeæ, quæ Phasiaca fuit, vt nonnullorum est opinio: nam Pindarus Corinthi natam fuisse dicit Oda 13. Olympio. Quidam dicunt sumpsisse hæc Alciatum ex quodã Paulo geometra Florẽtino, qui eadẽ trãstulerit, ex quodã Alberti Magni libello. Sed omnia sunt meræ nugæ.

Lasciuia.

EMBLEMA LXXIX.

Delicias & molliciem mus creditur albus
Arguere, at ratio non sat aperta mihi est.
An quòd ei natura salax, & multa libido est?
Ornat Romanas an quia pelle nurus?
Sarmaticum murem uocitant pleriq; Zibellum,
Et celebris suaui est unguine muscus Arabs.

Quoni

QVoniã breuiter declarat Erasmus adagiũ Mus albus, omnia illius verba transcribã: Mus albus (inquit) apud Suidã μῦς λευκός, id est, Mus malus. Apud Diogenianum in hominem lasciuũ, & libidinis immodicæ dicebatur. Nam mures domestici salacissimi sunt: præsertim albi. Ælianus miram esse murium salacitatem authorum testimoniis docet lib. 12. cap. 10. Atq; inter multa illud addit, Epicratem in fabula quapiam, cùm mulierem significare vellet prodigiosæ libidinis, μυωνίαν appellasse, quasi dixeris murinam citatque prouerbium, μῦς λευκὸς ex Philemonis comœdia. Vnde receptũ videtur vt inter amatoria blandimenta, quemadmodum passerculi, columbæ & id genus aliorum itidem & muris cognomentum vsurpetur. Martialis,

μῦς λευκὸς, in hominem lascivum.

Aelianus.

μῦς λευκὸς, ex Philemone.

Nam cùm me murem, cùm me tua lumina dicis.

Hactenus Erasmus. Idem ferè Politianus Miscellaneorum cap. 96. Cæl. Rhodig. lib. 24. cap. 25. Ælian. de animal. histo. lib. 12. cap. 10.

Mus albus. à nostris dicitur, vt arbitror, *Armino*.
Mus Sarmaticus. La Marta.
Mus Zibellinus. Marta Zibellina.
Muscus Arabs. Almisque.

Aduersus naturam peccantes.

EMBLEMA LXXX.

Turpe quidem factu, sed & est res improba dictu,
Excipiat si quis chœnice uentris onus.
Mensuram, legisq; modum hoc excedere sancta est,
Quale sit incesto pollui adulterio.

EX Plutarcho de educatione puerorũ σιτίον (inquit Plutarchus) εἰς ἀμίδα μὴ ἐμβάλλειν. ἐπισημαίνει γὰρ, ὅτι εἰς πονηρὰν ψυχὴν ἀστεῖον λόγον ἐμβάλλειν οὐ προσήκει. Ὁ μὲν γὰρ λόγος τροφὴ διανοίας ἐστὶ· τοῦτον δ' ἀκάθαρτον ἡ πονηρία ποιεῖ τῶν ἀνθρώπων. Id eſt, Cibos in ſcaphio non ponendos. Significat autem, in animum nequam vrbanos ſermones immitti non oportere. Sermo enim, intelligentiæ cibus eſt, quem impurum hominum nequitia reddit. Vide adagium, Cibum in matellam ne immittas. Emblematis titulus ſatis declarat carmina. Quare non eſt, quod hîc amplius immoremur.

Excipiat ſi quis. Imitatio eſt Mart. ad Baſſam:

Ventris onus miſero, nec te pudet, excipis auro.

Chœnix. *Chœnice uentris.* Chœnix eſt demenſũ & cibus diurnus, de quo ſtatim dicemus.

Deſidiam

Desidiam abiiciendam.

EMBLEMA LXXXI.

Quisquis iners abeat. Nam in chœnice figere sedem,
Nos prohibent Samij dogmata sancta senis.
Surge igitur, duróq; manus adsuesce labori,
Det tibi dimensos crastina ut hora cibos.

PYthagoras Samius inter alia rectè viuendi præcepta hoc præcipuè commendabat, μὴ ἐπὶ χοίνικα καθίσειν. Id est, Ne chœnici insideas. Quod Plutarchus in libello de educatione pueror. ita exponit, φεύγειν ἀργίαν, καὶ προνοεῖν ὅπως τὴν ἀναγκαίαν παρασκευάσωμεν τροφήν. Id est, fugere otium & prospicere, quemadmodum necessarium paremus cibum. Diogenes Laërtius in vita Pythagoræ ait, in chœnice non seden- *Symbolum Pythagoræ.*

dum: id est, ex æquo futuri habendam curam. Choenix enim diurna esca est. Huius Pythagorici symboli diuersæ feruntur expositiones: sed hanc Plutarchi sequutus est hîc Alciatus: & lib. etiã 1. Parergῶν c. 17. vide plura in adagio Choenici ne insideas: & Cibũ in matellã ne immittas.

Samij dogmata. Pythagoram dicit, qui Samius fuit, de quo iam diximus alibi. Pithagoræ symbola, oraculorũ instar priscis fuerunt celebrata. De his Plutarchus, & Erasmus in Chiliad.

In facilè à virtute desciscentes.

EMBLEMA LXXXII.

Parua

Parua uelut limax ſpreto Remora impete uenti,
Remorúmq;,ratem ſiſtere ſola poteſt.
Sic quoſdam ingenio,& uirtute ad ſydera uectos,
Detinet in medio tramite cauſa leuis.
Anxia lis ueluti eſt:uel qui meretricius ardor
Egregiis iuuenes ſeuocat à ſtudiis.

PVlchra ſimilitudine declarat, quàm ſint leues cauſæ, quæ à recta virtutis via nos auertant:cùm ne grauiſsimis quidem cauſis nobis eſſet cedendum.De Echeneide,quæ alio nomine vocatur Remora, à remorando diximus alibi. Vide adagium, Feſtina lentè. Duo primi verſiculi ſumpti ſunt ex Plinio lib.32.cap.1.Vbi Plinius ait eam Remoram à latinis vocari, limaci magnæ ſimilem eſſe. Nauigia (ruant licet venti & procellæ ſæuiant) ſiſtere.Deniq; multa ſcitu digna commemorat,quæ hîc appoſuiſſem, niſi ille longiùs progrederetur. Sic ergo contextum ordino: (quandoquidem multos fallit, inter quos etiam, qui docti nomen ſibi vendicant)Parua remora velut limax,id eſt,quæ adeò parua eſt, vt limaci magnæ poſsit comparari, ſpreto impete venti & remorum, ſola poteſt ſiſtere ratem. Itaque illa verba,velut limax, per parentheſin reſpondeant ad verbũ parua. Vide D. Baſilium in Examero.homil.7. Vnde cætera ſumpta ſunt. Lucanum in 6. & Volaterranum 25. Philologiæ.

Echeneis.

Contextus ordo.

Ignaui.

EMBLEMA LXXXIII.

Ignani Ardeolam ſtellatum effingere ſerui
Et ſtudia, & mores fabula priſca fuit.
Quæ famulum Aſteriam uolucris ſumpſiſſe figuram
Eſt commenta: fides ſit penes hiſtoricos.
Degener hic ueluti qui ceuet in aëre falco eſt,
Dictus ab antiquis uatibus Ardelio.

SVmptum eſt emblema ex Ariſt. lib. de hiſto. animal. 9. cap. 18. Cuius hæc ſunt verba, Sed ſtellaris ὄκνος, id eſt, piger cognominatus in fabula eſt: vt olim è ſeruo in auem tranſierit, atq; (vt cognomen ſonat) iners ocioſaque eſt: talis Ardeolarum vita eſt. Idem eodem libro capite primo Ardeolarum tria ſunt genera. Pella, Alba, ſtellaris

ὄκνος.

Ardeolarum tria genera.

ſtellaris piger cognominatus. Quæ verba trãſſtulit Plinius lib.10.cap.60. Inquiens, Ardeolarum tria genera, Leucon, Aſterias, Pellos.

Ignaui ardeolam ſtellarem. Ordo eſt: Fabula priſca fuit, id eſt, antiqui fabulati ſunt, Ardeolam ſtellarem, id eſt, auem illam Aſteriam vocatam à fulgore aſtrorum, effingere ſerui ignaui & ſtudia & mores. Tarda enim eſt auis, Hiſpanè *Garçola.*

Degener hic. Hic ſcilicet ſeruus eſt, veluti falco degener, qui ceuet in aëre. Falconem degenerem vocat auem illam, quæ in turribus nidificat: quam pueri ſæpe alunt pro accipitre ad aucupandos paſſerculos. Tinnunculus Latinè dicitur, Hiſpanè *Cernicalo*: qui aliquando durat in aëre pendens leuiter commotis alis, nec dextra nec læua, antè, aut retrò, infrà vel ſuprà mouetur, quod hîc vocat Alciatus ceuere. *Falco degener.* *Ceuere quid.*

Dictus ab antiquis. Quid ſit Ardelio nemo meliùs docet Martiale, his verbis, *Ardelio.*

Declamas bellè, cauſas agis, Attale, bellè,
Hiſtorias bellas, carmina bella facis.
Componis bellè mimos, epigrammata bellè,
Bellus Grammaticus, bellus es aſtrologus.
Et bellè cantas, & ſaltas, Attale, bellè,
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cùm facias, facis attamen omnia bellè.
Vis dicam quid ſis? magnus eſt ardelio.

Idem Martialis alibi, deridens ſenem Afrum ſic ait:

Condita cùm tibi iam ſexageſima meſſis,
Et facies multo ſplendeat alba pilo:

Decurris tota uagus urbe, nec ulla cathedra est,
Quò non mane feras irrequietus, aue.
Et sine te nulli fas est prodire Tribuno,
Non caret officio Consul uterq; tuo.
Et sacro decies repetis palatia cliuo
Saturiósq; modos, Partheniósq; sonas.
Hoc faciant sane iuuenes, deformius, Afer,
Omnino nihil est, ardelione sene.

Pausanias de ocno. Tetigit nonnihil Pausanias in Phocicis, Augures (inquit) & auem ocnon appellant, quæ inter ardeolas & maxima est, & pulcherrima.

Auaritia.

EMBLEMA LXXXIIII.

Heu miser in medijs sitiens stat Tantalus undis,
Et poma esuriens proxima habere nequit.

Nomine

Nomine mutato de te id dicetur auare,
Qui, quasi non habeas, non frueris quod habes.

SVmptum ex primo Sermonum Horatij Satyra 1. Quo in loco multis verbis carpit auaros Horat. tandémque Tantali fabula narrata similes esse auaros Tantalo dicit,

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina. quid rides? mutato nomine de te
Fabula narratur: congestis undique saccis
Indormis inhians, & tanquam parcere sacris
Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.

Tantalus Iouis ex Plote filius fuit, qui Deos cùm aliquando conuiuio suscepisset, vt eorum diuinitatem experiretur, Pelopem filium membratim discerptum, coctúmque apposuit comedendum: illi verò cùm exhorruissent cibũ, non solùm abstinuêre: sed collectis in vnum mẽbris, puerum in formam pristinam reduxere: Tantalum autem ad inferos detrusum perpetua fame torquendum censuere. Quod canit Homerus lib. 11. Odyss. Cuius verba sic latina feci, *Tantali fabula.*

Tantalus hîc aderat duros sine fine dolores *Homerus de Tantalo.*
Corde ferens, mento, & contingens usque paludem,
Et sitiens, nullas poterat comprehendere lymphas:
Nam quoties haustus liquidarum optabat aquarum,
Hæ toties fugiunt, & se tellure recondunt,
Nigráq; sub pedibus (Dij siccant) terra manebat.
Atq; caput supra pendebant Punica mala,
Pomáq; cum pyris, splendentes arbore fructus,
Et dulces ficus fœtúsq; uirentis oliuæ,
Quas miser esuriens, si uellet carpere, uentus
In sublime ferens nebulis condebat & umbris.

Alij

Alij dicunt hoc tormenti genus illi inditum esse, quòd cùm esset conuiua Deorum, cælestia secreta mortalibus reuelauerit. Ouidius 2. Amor. Eleg. 2.

Ouidius de Tantalo.

Aspicis indicibus nexas per colla catenas
Squallidus orba fide pectora carcer habet.
Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

Idem 2. de arte,

Eximia est uirtus præstare silentia rebus:
At contrà grauis est culpa, tacenda loqui.
Quàm bene quod frustra captatis arbore pomis
Tantalus in media garrulus aret aqua.

Vide Pindarum 1. Olympior. ode. & Adagia, Tantali pœna. Tantali lapis: vbi alias causas ex Athenæo & aliis de pœna Tantali reperies. Dicitur autem quasi ταλάντατος, id est, infelicissimus. Plat. in Cratylo.

In aua

In auaros.

EMBLEMA XXXV.

Septitius populos inter ditißimus omnes,
Arua senex nullus quo magis ampla tenet.
Defraudans geniúmq; suum, mensásq; paratas,
Nil præter betas, duráq; rapa uorat.
Cui similem dicam hunc, inopem quem copia reddit?
An ne asino? Sic est: instar hic eius habet.
Namq; asinus dorso pretiosa obsonia gestat:
Séq; rubo, aut dura carice pauper alit.

EST inter epigrammata Græca quodam incerti autoris tit. εἰς φειδωλοὺς. lib. 2. quod tale est,

πολλὰς μυριάδας ψηφίζει Ἀρτεμίδωρος,

Καὶ

Καὶ μηδὲν δαπανῶν, ζῇ βίον ἡμιόνων,
Πολλάκις αἱ χρυσοῦ τιμαλφέα φόρτον ἔχουσαι
Πολλὸν ὑπὲρ νώτου, χόρτον ἔδουσι μόνον.

Id eſt,

Viuens ut muli dum ſumptus præcauet omnes,
Supputat innumeras Artemidorus opes.
Auri ſæpe gerunt ingentia pondera dorſo
Muli,ſed ſiccum non niſi gramen edunt.

Simile quiddam Plutarch.de cupiditate diuitiarum, de aſino balneatoris. Septitius nomen fictum eſt ab Alciato, qui ſenex effingitur: eò quòd auaritia ſenes præcipuè ſolet inuadere: quia deſerit eos calor deficiente ſanguine.

Defraudare genium. *Defraudans geniúmque.* Suum defraudans genium dixit Terent.in Phormi.

Obſonium. *Inopem quem copia reddit.* Inopem me copia fecit,dixit Ouid. In Meta. 3. Obſonium eſt quidquid vltra panem & vinum in cibum adiicitur.

In auli

In aulicos.

EMBLEMA LXXXVI.

Vana Palatinos quos educat aula clientes,
Dicitur auratis nectere compedibus.

Χρυσαῖ πέδαι, inquit Erasmus in adagio aureæ compedes, prouerbiali metaphora, dicitur seruitus splendida, & amabilis, qualis est ferè aulicorum vita. Diogenes in epistola quadam scriptum reliquit, Aristippum in aula regia aureis teneri compedibus, ne posset auolare. Seneca in Dialogo quodam affectus & rationis, Stulti est, inquit, compedes suas, quanuis aureas, amare. Loquitur de vxore formosa. Horatius item de vxore formosa, χρυσαῖ πέδαι.

— tenetq; grata compede uinctum.

Hacte

Hactenus Erasmus.

Circunferuntur nimiùm veri versiculi incerto autore de ministris in aulis principum senescentibus;

In senescentes in aula principum.

Regum sollicita quicunq; senescit in aula,
Aut furit, aut ultro concupit esse miser.

In sordidos.

EMBLEMA LXXXVII.

Quæ rostro (clystere uelut) sibi proluit aluum
Ibis, Niliacis cognita littoribus,
Transiit opprobrij in nomen: quo Publius hostem
Naso suum appellat, Battiadéq; suum.

Ibis.

PLinius lib.8.cap.27 De Ibide sic ait, Simile quiddam & volucris in eadem Ægypto monstrauit, quæ vocatur Ibis, rostri aduncitate per

per eam partem se abluens, qua reddi ciborum onera maximè salubre est. Hæc Plinius. Vide Aristo. li.9.de histo.ani. ca.27.& lib.3.de gener. anim.cap.6.& Ciceroné 2.de natur.Deor. Ammianum lib.22.histo.Pompo. Melam li.3. ca.9. Solinum cap.45. Plutarchum de Industria ani. Herodotus autem in Euterpe, Ibidis formā sic describit, Nigra, inquit, tota vehemēter est; cruribus gruinis, rostro maxima ex parte adunco, eadē qua crex magnitudine. Et hæc quidē species est nigrarū, quæ cum serpentibus pugnant. At earū quę pedes humanis similes habent (nam bifariæ Ibides sunt) gracile caput ac totū collū, pennæ candidæ, prętet caput ceruicémq; & extrema alarū, & natiū, quæ omnia sunt vehemēter nigra, crura & facies alteri cōsentanea. Colitur ab Aegyptiis: quia serpētes alatos ex Arabia in Aegyptū vere ineunte cōmigrātes interficit. *Ibidis forma.* *Bifariæ Ibides.*

Clystere uelut. Clyster græca vox est à verbo κλύζειν, quod est abluere. Dicitur etiā Clysteriū. est enim instrumentum, quo aluus ægrotantium solet purgari, seu lauari. *Clyster vnde.*

Niliacis cognita. De Nilo vide multa apud Pōponium Melam lib.1.cap.9.

Transtit op. in nomen. Videtur Alciatus velle facere nouū adagiū, & meritò. Nam Ibides possumus vocare sordidos, propter auis naturā: quādoquidem sic vocauit Ouidius hostem suum, in quem scripsit Ibim: & Callimachus carmen maledicū scripsit in Apolloniū, qui Argonautas celebrauit, quem tecto nomine appellat Ibim, vt ait Suidas. *Suidas de Ib. de. Callimachus quis.*

Battiadésq; suum. Calimachum intelligit poe-

tam elegiacum Cyrenensem, qui Battiados dicitur, aut quia originem traxit à Batto rege Cyrenensium, qui alio nomine dicitur Aristæus: aut quia Cyrenenses omnes à Batto gaudebant denominari, sicut Cecropidæ à Cecrope. Nam

Battus rex Battus, vt ait Pindarus, in Pythiis oda 4. rex fuit inclytus & probus: quamq; fuerit charus Cyrenæis, aperit Aristophanes in Pluto. Vide prou. Batti Silphion. Ouid. lib. 4. amo. eleg. 15. sic laudat Callimachum,

Battiades toto semper cantabitur orbe.

& rursum in Ibin:

Nunc quo Battiades inimicum deuouet ibin,
Hoc ego deuoueo, téq; tuósq; modò.

Suidas Callimachũ Batti filiũ & Mesatmę facit.

In diuites publico malo.

EMBLEMA LXXXVIII.

Anguillas quiſquis captat, ſi limpida uerrat
Flumina, ſi illimes auſit adire lacus,
Caſſus erit, ludétque operam: multùm excitet ergo
Si cretæ, & uitreas palmula turbet aquas,
Diues erit. Sic iis res publica turbida lucro eſt,
Qui pace, arctati legibus, eſuriunt.

EX Ariſtophane in equitibus. Sed quia hoc argumẽtum plenè tractat Eraſmus in prouerb. Anguillas captare. ad alia tranſeo. Ariſto. lib. 8. de nat. animal. cap. 2. Anguillæ (inquit) paucæ quædam certíſque locis veſcuntur limo, atque eduliis ſi quis apponat. Sed plurimę dulci humore viuunt: ídque qui viuariis anguillariis dant operam, obſeruant: vt quàm maximè pura ſynceráque ſit aqua, fluens ſemper, & effluens per ripas, vbi viuaria extruuntur. Nam niſi aqua ſit clara, breui ſtrangulatæ intereunt. branchias enim habent exiguas. Hinc turbare aquas ſoliti ſunt, qui eas piſcantur. Hactenus Ariſt.

Ariſtophanes.

Anguillarũ natura.

In auaros, vel quibus melior conditio ab extraneis offertur.

EMBLEMA LXXXIX.

Delphino insidens uada cærula sulcat Arion,
Hócque aures mulcet, frænat & ora sono.
Quàm sit auari hominis, nõ tam mens dira ferarũ est:
Quique uiris rapimur, piscibus eripimur.

Bianori epigram.

IMitatus est Alciatus Epigramma Bianori ex 4.lib.Florilegij tit. εἰς κιθαρῳδοὺς, quod tale est,

Ἔστησεν Περίανδρος Ἀρίονος εἰκόνα ταύτην,
Καὶ τὸν ἀπολλυμένῳ σύνδρομα νηξάμενον
Εἰνάλιον δελφῖνα. λέγει δ᾽ ὁ π᾽ Ἀρίονι μῦθος,
Κτεινόμεθ᾽ ἀνθρώποις, ἰχθύσι σωζόμεθα.

Nos ferè ad verbum sic vertimus,

Constituit Periander Arionis Icona talem,

Vt peri

Vt peritum hominem pisce uehi uideas.
Delphin piscis erat. quid Arionis indicat icon?
Nos pisces seruant, interimunt homines.

Eiusdem sententiæ extat aliud epigramma Bianori lib. 1. Florilegij tit. 13. Porrò Arionis fabula, seu historia notissima est, & refertur latissimè & eleganter ab Aulo Gellio lib. 16. ca. 19. & à C. Iulio Higino. in poetico astronomico, cùm loquitur de Delphino: & à Plinio lib. natur. histor. 9. cap. 8. Plutarcho in conuiuio septem sapientum: & ab Herodoto in Clione, vnde omnes illam sumpserunt. Sed cur non apponamus Ouidij carmina ex 2. Fastorum ipsa venustate venustiora?

Quod mare non nouit, quæ nescit Ariona tellus? Arionis historia.
Carmine currentes ille tenebat aquas.
Sæpe sequens agnam lupus est à uoce retentus:
Sæpe auidum fugiens restitit agna lupum.
Sæpe canes leporésq; umbra iacuere sub una:
Et stetit in saxo proxima cerua leæ.
Et sine lite loquax, cum Palladis alite cornix
Sedit, & accipitri iuncta columba fuit.
Cynthia sæpe tuis fertur uocalis Arion,
Tanquam fraternis obstupuisse modis.
Nomen Arionium Siculas impleuerat urbes:
Captáq; erat lyricis Ausonis ora sonis.
Inde domum repetens puppim conscendit Arion,
Atq; ita quæsitas arte ferebat opes.
Forsitan infelix uentos, undásq; timebas:
At tibi naue tua tutius æquor erat.
*Nanq; gubernator districto consistit * ense.* * al. constitit.

Cæteraq; armata conſcia turba manu.
Quid tibi cum gladio? dubiam rege nauita puppim:
Non ſunt hæc digitis arma tenenda tuis.
Ille metu pauidus, mortem non deprecor, inquit,
Sed liceat ſumpta pauca referre lyra.
Dant ueniam ridentq; moram: capit ille coronam,
Quæ poſſet crines Phœbe decere tuos.
Induit & Tyrio diſtinctam murice pallam:
Reddidit icta ſuos pollice chorda ſonos
Flebilibus numeris, ueluti canentia dura
Traiectus penna tempora cantat olor.
Protinus in medias ornatus deſilit undas:
Spargitur impulſa cærula puppis aqua.
Inde (fide maius) tergo Delphina recuruo,
Se memorant oneri ſuppoſuiſſe nouo.
Ille ſedet citharamq; tenet, pretiumq; uehendi
Cantat, & æquoreas carmine mulcet aquas.
Dij pia facta uident: aſtris delphina recepit
Iuppiter, & ſtellas iuſsit habere nouem.

Extat venuſtum & elegans tetraſtichon Philippi lib. 1. Epigrammaton Græcorum, quod breuitatis gratia omiſi, vbi Philomela gloriatur ſe vectam eſſe delphino. Quo facto colligit fabulam de Arione non fuiſſe vanam nec fictitiam. Eius Epigrammatis ſenſum ſic conatus ſum vertere. Nam lepôrem vix quiſquam aſſequatur græcæ compoſitionis, nedum ego.

Præpetibus pennis uento bacchante ferebar
Per mare Biſtonio, qui mihi ſæuus erat.
Sed me dulciſonam ſuſcepit aëdona curuo:
Pontiuagus delphin corpore, piſcis auem.

Quæ

Quæ fido tranans spatiosum in remige Pontum,
Mulcebam uariis corda marina sonis.
Delphini musas (naulo sine) sæpe tulerunt:
Nam neq; Arionia fabula falsa fuit.

Hócq; *aures mulcet.* Alibi scriptum reperi ex eodem Alciato,

Et citharæ mulcet, frænat & ora sono.

Delphinum musicum ideo signum dici, Arati interpres scribit: quia nouem sit stellis insignitus: qui est Musarum numerus. *Delphinus cur dicatur musicum signum.*

Gula.

EMBLEMA XC.

Curculione gruis tumida uir pingitur aluo,
Qui Laron, aut manibus gestat Onocrotalum.

Talis forma fuit Dionysi,& talis Apici,
Et gula quos celebres deliciosa facit.

ARisto. 3. Moral.cap. 10. ad Nicomachum sic ait, Itaque Philoxenus quidam Erixius,cùm epularum voluptate duceretur, collum sibi dari gruis longius optabat, quòd ex tactu caperet voluptatem.

Philoxenus

Qui larum. Larus auis est auida, & vorax. Larū significauit Virgilius in illis carminibus, qui sunt in 4. Æneidos,

Larus auis quæ.

Hic primùm paribus nitens Cyllenius alis
Constitit:hinc toto præceps se corpore ad undas
Misit aui similis,quæ circum,littora circum
Piscosos scopulos humilis uolat æquora iuxta.

Quæ carmina vt inquit Petrus Nannius ab Homero sumpta sunt, quod primus ipse animaduertit.Homerica sic vertit ille,

Pet. Nannius, de laro.

Pieria inscensa se misit ab æthere in undas:
Deinde laro similis uolitat iuxta æquora summa,
Qui maris indomiti sinuosa ad littora sæpe
Captando pisces aspergine tingitur undæ.

Postea subdit,Valde miror, cur Virgilius nomē auis omiserit:& in genere, quàm in specie versari maluerit:cùm non sine causa Homerus larum ex omnibus piscatricibus auibus exemerit, cui Mercurium in volando assimilem vellet. Est enim larus Mercurio dicatus, qui à loquacitate nomen inuenit: λάρος enim quasi λάλος dictus. Denique hanc causam reddit: Larus latinè ab aliis dicitur Fulica, in quibus est Beatus Augustinus.Ab aliis Gauea,in quibus Gaza.Ab

Larus Mercurio dicatus.

aliis

aliis Herodios, Ciconia, Ibis. Quare Virgilius, ne litem faceret, nomen auis omisit. Hæc ille. Aliam causam affert Seruius in illo loco, quæ non displicet. Incongruum enim erat Heroico carmini, si Mergum diceret. Sic alibi per periphrasim ciconiam dixit,

Candida uenit auis longis inuisa colubris.

Hæc ille. De Laro multa sunt apud Erasmum prouerbia.

Gestet onocrotalum. Antonius Nebriss. multæ doctrinæ vir, nostræ laus Hispaniç, in suis Quinquagenis testatur se vidisse duos onocrotalos: alterum mortuum in foro Bononiensi: alterum volantem ad Anæ fluminis ripam, qui æquiparabat mole sua agnum anniculum. Ascribam aliqua illius verba. Ingluuies, inquit, in onocrotalo mirum in modum est ampla: quippe quæ amphoræ mensuram, aut non multo minus capiat. De qua Marti.

Anto. Nebris. de onocrot.

Onocrotali ingluuies.

Turpe Rauennatis guttur onocrotali.

Nam turpe guttur, pro magna ingluuie posuit. Est porrò ingluuies, vt definit Aristoteles, cutis in amplum sinuata: qua primùm cibus ingestus continetur incoctus &c. Hác onocrotalus aqua explet, atque ore aperto pisciculis se obiectat, quos cùm sensit deprehensos intra ingluuiem, aquam per oris spiramenta euomit: atque ita præda vescitur. Croton Bononienses vocant. Interpretatur asinus crepitans: quoniam ὄνος est asinus, κροτάω, crepito: nomen impositum est à voce, quam auis illa edit, quam mihi audire nẽ licuit. Hæc ille. Plinius autem lib. 10. cap. 47.

Olorum similitudinem Onocrotali habent,nec distare existimantur omnino, nisi faucibus ipsis inesset alterius vteri genus. Huc omnia inexplebile animal congerit, mira vt sit capacitas. Mox perfecta rapina, sensim inde in os reddita, in veram aluum ruminantis modo refert, Gallia hos septemtrionalis proxima Oceano mittit.

Gallia fert onocrotalos.

Talis forma fuit Dionysij. Dionysius Clearchi, qui primus Heracliæ regnauit, filius,& ipse patriæ imperans ob nimias delitias, nimiásque crapulationes,adeò pinguis effectus est,vt præ pinguedine vix spiraret,& penè suffocaretur. Quare statuerunt medici,vt acus oblōgæ ac tenuissimæ fierent, quæ tunc lateribus ac ventri adigerentur,cùm profundissimo somno teneretur: tunc enim excitabatur cùm viuam carnem acus attingebant. Ius dicebat corpore arca ita condito:vt præter caput,penitus nihil extaret. Quinque & quinquaginta annos vixit, cùm tres & triginta imperasset. Hæc Stephanus Niger,in libel.de nimio luxu. Athenæus lib.1.cap.3.

Dionysius rex.

Et talis Apici. pro Apicij,per apocopem figuram poëtis vsitatissimam. Mar. Apicius, (quem Plinius vocat nepotum omnium altissimum gurgitem: & alibi ad omne luxus ingenium solertem) nobilis fuit Romanus, valde gulosus, qui amplissimum vectigal comessationibus hausit:tandem famem metuens veneno vitam finiuit. In quem sic lusit Martialis lib.5.Epigram.

M. Apicius.

Dederas Apici bis trecenties uentri:
Sed adhuc supererat centies tibi laxum:
Hoc tu grauatus,ne famem & sitim ferres,

Summa ueneno potione duxisti.

Nil est Apici tibi gulosius factum. Libros de gula conscripsit, vt autor est Suidas. Vide si plura cupis Senecam, De consolatione ad Albinam matrem. Et Lucianum in Nigrino.

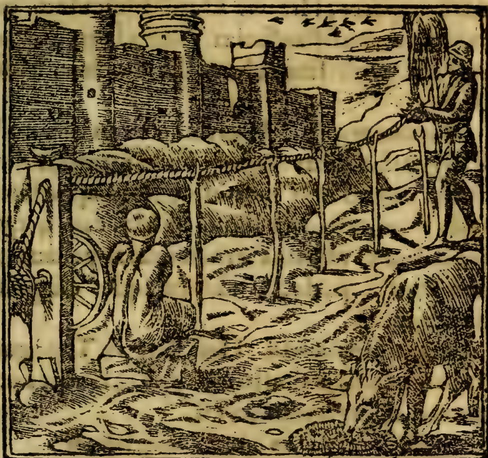
Apicius libros de gula scripsit.

Et gula quos celebres. Multos huius generis si cupis legere, consule Stephanum Nigrum de Nimio vitæ luxu. Vide adagium Gallonius.

Stephan. Niger.

Ocni effigies. De his qui meretricibus donant, quod in bonos vsus verti debeat.

EMBLEMA XCI.

Impiger haud cessat funem contexere sparto,
Humidáq; artifici iungere fila manu.
Sed quantum multis uix torquet strenuus horis,

Protinus

Protinus ignaui uentris aſella uorat.
Fœmina iners animal facili congeſtat marito
Lucra rapit, mundum prodigit inq; ſuum.

EX Pauſania in Phocicis. Poſt hos (inquit) vir quidam ſedens conſpicitur. Inſcriptio Ocnum eſſe teſtatur. Funiculum autem nectit: aſtat aſina, quæ quidquid eſt nexum deuorat. Ocnum hunc hominem fuiſſe laborioſum memorāt: ſed vxorem habuiſſe ſumptuoſam, à qua quidquid is laboribus collegerat, non ita multò pòſt fuiſſe dilapidatum. Hæc propter Ocni vxorem obſcurè tradidiſſe Polygnotum putant. Scio item ab Ionibus dici, ſi quem laboribus intentum conſpicerent, ex quibus nil ipſe commodi caperet, Hic vir Ocni funiculum contexit. Hactenus Pauſanias. Vide adagium, Contorquet piger funiculum. Et Pollitia. Miſcel. cap. 81.

Ocnus.

Ocni funiculus.

Mundum prodigit. Mundus eſt ornatus muliebris: græcè dicitur κόσμος: vnde mundus dictus eſt hic, quod alio nomine cælum appellare libuit. Nam vt inquit Plinius lib. 2. cap. 4. quem κόσμον Græci nomine ornamenti appellauerunt, eum nos à perfecta abſolutáque elegantia, mundum.

Mundus quid.

Fœmina iners animal. Heſiodus in Theogonia mulieres fucis aſsimilat, qui apum labores conſumunt, cuius ſententia eſt,

Quale fauis examen apum dulciq; liquore
Cernimus infames haud rarò paſcere fucos,
Per thyma manè uolant, & picta per arua tepenti
Sole uagæ, ceráſq; legunt, & dulcia mella.

Prædo

Prædo latet, curuóq; uorax sub uimine uiuit,
Inq; sua abdit edax alienos exta labores.
Talis in humanis prius ab Ioue fœmina rebus,
Est data, flagitiis hominem, quæ lædat iniquis.

Vide Iuuenalis carmina in hoc, satyra 6. *Prodiga non sentit* &c.

In Parasitos.

EMBLEMA XCII.

Quos tibi donamus, fluuiales accipe cancros,
Munera conueniunt moribus ista tuis.
His oculi uigiles, & forfice plurimus ordo
Chelarum armatus, maximáq; aluus adest.
Sic tibi propensus stat pingui abdomine uenter,
Pernicésq; pedes, spiculáq; apta pedi.
Cùm uagus in triuiis, mensæq; sedilibus erras,
Inq; alios mordax scommata falsa iacis.

EX

EX Plutarcho in lib. de discrimine adulatoris & amici. Cuius verba sunt, Ego verò noui quendam, qui vxorem suam eiecerit, vt amicus item suam repudiaret. Deprehensus est autem clanculum ad illam commeare: vel ad sese accersere: id quod etiam ab amici vxore animaduersum est. Vsqueadeò non nouerat adulatoris ingenium, qui credidit hos versus Iambicos magis cõuenire cancro, quàm assentatori:

Est uenter omne corpus, undiq; obtuens
Oculus, suisq; bestia reptat dentibus.

Nam huiusmodi quidem est imago parasiti & amicorum, qui patellam sequuntur, & ad prandia præsto sunt, quemadmodum inquit Eupolis. Hęc Plutarchus. De adulatoribus festiua inuenies epigrammata lib. 1. Floril. tit. εἰς κόλακας.

Cancri. Vide adagium Polypi. De cancris lege Plinium lib. 9. cap. 31. vbi leges aliquos cancros hippos vocari tantę velocitatis, vt consequi non sit. Vnde apertior erit comparatio ad parasitum, cui tribuit Alciatus pernices pedes.

His oculis &c. Sic ordino: his. s. cancris oculi vigiles sunt, & plurimus ordo chelarum armatus forfice. vbi libentius legerem forcipe, vt
Lib. 9. c. 31. lego in Plinio, qui sic ait de cancris, Præterea bina brachia, denticulatis forcipibus. Sed non magni refert, quomodo legas.

Chelæ. *Chelarum armatus.* Chelæ dicuntur scorpionũ & cancrorum brachia: est etiam signum cæleste, anterior, scilicet pars Scorpij. Vnde Virg. 1. Georg.

Qua locus Erigonem inter chelásq; sequentes.

Abdo

Abdomine uenter. Abdomen propriè significat pinguedinem, quæ spinæ, vbi renes sunt, adhæret: dictum vt quidam volunt, quòd abditum sit. Translatè ponitur pro vitio ventris: vnde Cicero pro Sestio dixit, insaturabile abdomen. *Abdomē quid.*

Scommata. σκῶμμα, cauillum, sales, dicterium à verbo σκώπτω, cauillor, dicteria iacio. *Scomma.*

Paruam culinam duobus ganeonibus non sufficere.

EMBLEMA XCIII.

In modicis nihil est quod quis lucretur: & unum
Arbustum geminos non alit Erythacos.

ALIVD.

In tenui spes nulla lucri est: unóq; resident
Arbusto geminæ non bene Ficedulæ.

Sum

SVmptum ex prouerbio Græco Zenodoti μία λόχμη οὐ τρέφει δύο ἐριθάκους. Vide Erasmũ in Adagio, Vnicũ arbustum haud alit duos Erithacos. Et in adagio, Vna domus non alit duos canes.

Erithacus. Est autem Erithacus auis quædam solitaria, vt eodem in saltu non temerè, nisi vnam inuenias. Hanc Theodorus Gaza, nunc Syluiam, nunc Rubeculam interpretatur in Aristotele. Hanc sententiam diuerso sensu protulit Lucanus lib.1. & fortasse multò melius sic,

Nulla fides regni socijs, omnisq; potestas
Impatiens consortis erit.

Quò etiam respexit Alexander Magnus cùm dixit mundum non capere duos Soles. Cicer. 1. Offi. Quod enim est apud Ennium, Nulla sancta societas, neque fides regni est. Id latius patet. Nam quidquid eiusmodi est, in quo nõ possint plures excellere, in eo fit plerunque tanta contentio, vt difficillimum sit sanctam seruare societatem.

Capti

Captiuus ob gulam.

EMBLEMA XCIIII.

Regnatórq; penus, mensǽq; arrosor herilis
Ostrea mus summis uidit biulca labris.
Queis tenerā apponēs barbā falsa ossa momordit:
Ast ea clauserunt tacta repentè domum,
Deprensum & tetro tenuerunt carcere furem,
Semet in obscurum qui dederat tumulum.

SVmptum ex Antiphili Epigrammate lib. I. Florileg. tit. εἰς ζῶα, quod tale est,

Παμφάγος ἑρπιστὴς καὶ δώματα λυχνοβόρος μῦς,
Ὄστρεον ἀθρήσας χείλεσι πεπταμένον,
Πώγωνος διεροῖο νόθην ἐδάξατο σάρκα,
Αὐτίκα δ' ὀστρακόεις ἐπλατάγησε δόμος.

Ἁρμόσθη δ᾽ ὀδύνῃσιν ὅδε ἐν κλείθροισιν ἀφύκτοις
Ληφθεὶς, αὐτοφόνον τύμβον ἐπεσπάσατο.

Non indiget versione: quandoquidem ipse Alciatus expresſit penè ad verbũ. Vide Adagium, Mus piscem gustans.

In garrulum & gulosum.

EMBLEMA XCV.

Voce boat torua, prælargo est gutture, rostrum
Instar habet nasi multiforisq; tubæ,
Deformem rabulam, addictum uentriq;, gulæq;
Signabit, uolucer cùm truo pictus erit.

Alcatraz. **F**Ortè hic est, qui paſsim inuenitur apud Indos Mexicanos, dicitúrque Alcatraz, anseris magnitudine piscibus victitans, rostro duarum

spitha

ſpithamarum, cuius tantùm inferiorem partem mouet. Habet ingluuiem à roſtro ad pectus, in qua piſcium decem libras ingerit, & aquæ vrnam. Reddit facilè quæ ingurgitauit. Quidam autem præ grauedine cecidit, & captus eſt: deglutierat enim paruulum puerum Æthiopem.

Doctorum agnomina.

EMBLEMA XCVI.

Moris uetuſti eſt, aliqua profeſſoribus
Superadiici cognomina.
Faciles apertóſq; explicans tantùm locos,
Canon uocatur Curtius.
Reuoluitur qui eodem, & iterátq; nimis
Mæander, ut Pariſius.
ſObcurus & confuſus, ut Picus fuit,

Labyrinthus appellabitur.
Nimis breuis multa amputans, ut Claudius,
Mucronis agnomen feret.
Qui uel columnas uoce rumpit, Parpalus,
Dictus truo est scholasticis.
Contrà est uocatus, tenuis esset Albius
Quòd uoce, uespertilio.
At ultimas mutilans colobotes syllabas,
Hirundo Crassus dicitur.
Qui surdus aliis, solus ipse uult loqui,
Vt sturnus in prouerbio est.
Hic blesus, ille raucus, iste garriens.
Hic sibilat ceu uipera.
Tumultuatur ille rictu, & naribus.
Huic lingua terebellam facit.
Singultit alius, atque tussit hæsitans.
Conspuit alius ut psecas.
Quàm multa rebus uitia in humanis agunt,
Tam multa surgunt nomina.

HOc emblema non alicunde fuit desumptum: sed tantùm Academiarum ostendit moré, in quibus semper professoribus adduntur cognomina ex vitiis præcipuè desumpta. Nec in promptu est dicere quos hîc notauerit Alciatus: tecto enim nomine quosdam pungit. In quinto vers. lege, & iterat qui nimis. vers. 17. Qui surdis aliis. Vide adagia Mæandri labyrinthus, Psecas, aut res. Est auté Mæander sinuosus fluuius: quod nomen plerunque pro obliquitate sumitur. Psecas stillicidium significat, guttam, aut stillam.

Vis

Vis naturæ.

EMBLEMA XCVII.

Pana colunt gentes,(naturam hoc dicere rerum est)
Semicaprúmq; hominem,semiuirúmque Deum.
Est uir pube tenus,quòd nobis insita uirtus,
Corde oriens,celsa uerticis arce sedet.
Hinc caper est,quia nos natura in secla propagat
Concubitu:ut uolucres,squamea,bruta,feras.
Quod commune aliis animantibus,est caper index
Luxuriæ,Veneris signáq; aperta gerit.
Cordi alij sophian,alij tribuere cerebro.
Infer iora, modus,nec ratio ulla tenet.

PVlchrum epigramma, & eruditionis atque varietatis plenum : in quo rerum natura depingitur in figura Panos, quem colebat antiquitas,quasi naturæ Deum, quod & ipsum

Quid antiquitas de Deo Pane fabulata sit.

indicat nomen: Πᾶν etenim omne significat. Sed audiamus iam antiquitatem quid de hoc Deo dicat, vt aliquid lucis nostro afferamus emblemati. Phornutus siue Cornutus in lib. de natura Deorum, cap. de Pane, Talem, inquit, & Pana esse non dubito. Siquidem & ipse cum hoc vniuerso idem est. Inferior pars huius Dei hispida est, & hircũ refert, ad designandã asperitatem terræ. Superior autem pars similis est homini, propterea quòd æther teneat totius mundi principatum. Hoc autem rationabilem designat partem. Lasciuũ & libidinosum eum fingunt, propter multas seminum causas & commistiones, quæ ex ipsis fiunt. In locis desertis eum morari tradunt, vt eius vnitatẽ ostendant. Mundus enim est vnus & vnigenitus. Nymphas persequitur: siquidem gaudet exhalationibus, quæ ex humido prodeunt, sine quibus impossibile est, vt mũdus appareat. Indutus esse dicitur nebride, aut pelle pardi, tum propter pulchram rerum omnium varietatem, tum etiam propter colores, qui in mundo cernũtur. συρτὸν eum appellãt, siue quòd à ventis omnibus perfletur, ἀπὸ τοῦ συρίττειν id est, à flando: siue quòd ad saltandi ritum sit minùs aptus: & more rusticorum, qui politiorem musam non degustarunt, subsultet: ἀπὸ τοῦ σκιρτᾶν, id est, à saltãdo. Quòd autem plerunque in montibus & speluncis versatur, factum est, vt coronam è pino arbore sortiretur. Hæc enim arbor montani quippiam & magnificum habet. Fingitur cornutus & bifidos habere pedes. Fuerit fortasse

hic

hic & Priapus, cuius vi omnia in lucẽ prorumpunt. Hæc & alia plura Phornutus. Homerus autem in hymno Panos eum Mercurij filium facit, vocatúmque Pana dicit à Baccho, quòd oblectarit omnium deorum animos. Orpheus in hymnis latiùs Panem Deum celebrat. Hymni principium tale est, *Orphei hymnus*

Πᾶνα καλῶ κρατερὸν, κόσμοιο τὸ σύμπαν,
Οὐρανὸν, ἠδὲ θάλασσαν, ἠδὲ χθόνα παμβασίλειαν,
Καὶ πῦρ ἀθάνατον. ταῦτα γὰρ μέλη ἐστὶ Ιάπανος.

Id est,

Panem inuoco fortem, mundi uniuersum,
Cælum, mare, terram, omnium regem,
Et ignem immortalẽ. Hæ enim uiolæ curæ sunt Pani.

Silius Italicus sic describit Panem lib. 3. *Silius Italicus de Pane.*

Pan Ioue missus erat seruari tecta uolente
Troia pendenti similis Pan semper, & uno
Vix illa inscribens terræ uestigia cornu:
Dextera lasciuit cæsa Tegeatide capra,
Verbera læta mouens festa per compita cauda,
Cingit acuta comas, & opaca tempora Pinus,
Ac parua erumpunt rubicunda cornua fronte.
Stant aures summóq; cadit barba hispida mento.
Pastorale Deo baculum, pellisq; sinistrum
Velat grata latus teneræ de corpore damæ.

Sed quæcunque hactenus de Pane dicta sunt, explanatius scripsit Seruius in Bucol. Virg. Pan, inquit, Deus est rusticus in naturæ similitudinem formatus. Vnde dicitur Pan, id est, omne. Habet etiam cornua ad similitudinem radiorum solis, & lunæ cornuũ. Rubet eius facies ad ætheris imitationem. In pectore nebridã habet *Seruius in Virg.*

ſtellatam, vt ſtellas imitetur. Pars inferior hiſpida, propter arbores & feras. Caprinos habet pedes, vt oſtendat terræ ſoliditatẽ. Fiſtulam habet ſeptem calamorum, propter harmoniam ex ſeptẽ ſonis. Pedum habet, propter annũ, quem in ſe recurrere fingunt Poëtæ; cum amore Deo luctatum eſſe, & ab eo victum: quia omnia vincit amor. Ex his autem Seruij verbis admoneor elegantiſsimi Epigrãmatis de Amoris & Panis lucta, quod hûc apponendum duxi: quandoquidem nec abhorret multùm à materia, nec eſt iniucundum auditu.

Stroza pater.

Pan & amor quondam certare uolentes,
Deponunt calamos ille uel ille ſacros.
Hic onus alarum, uilloſæ nebridos ille:
Proiicit hic arcus, proiicit ille pedum.
Tunc liquido exutos artus perfundit oliuo:
Cecropiæq; modum ſeruat uterq; Pales.
Conſeruêre manus totis conatibus ambo:
Robore Pan fidens, dexteritate puer.
Aſpera pugna fuit, primiſq; aſſultibus anceps:
Nunc Pana aiebant uincere, nunc puerum.
At demum elato prenſauit cornua ſaltu,
Panáq;, qui uincit omnia, uicit Amor.

Porphyrius

Sed iam addamus aliquid de Pane, quod peritioris literaturæ auidos nõnihil delectare poſſit. Porphyrius in lib. de reſponſ. Panem famulum Dionyſij facit, & in numero bonorũ Deorũ collocat: nihilominꝰ narrat agricolis quibuſdã apparuiſſe, quos repẽtè mortuos confirmat, interrogatũq; Apollinẽ de nece nouẽ agricolarũ in quodam Branchidarum agro, ſic reſpondiſſe,

Apollinis reſponſum.

Toruum

Toruum Dionysij famulus Pan auriq; cornis,
Per nemora obscura gradiens, montésq; per altos,
Pinum una (atque alia resonans syringa tenebat)
Gestabat manu: multos is corpore uasto
Prostrauit, mortiq; uiros dedit horridus ille.

Sed magna dignum est admiratione quod Plutarchus refert in eo lib. quem composuit de Tacentibus oraculis, qui liber nondum latinitate donatus est. Ne tamen græcis centonibus obstrepam, eius verba, quantum potero, exprimere conabor, quæ sic se habent: De morte autem huiusmodi Dæmonum, hæc ab homine nec imprudente nec futili nobis sunt tradita. Epitherses præceptor Grammaticæ fuit Æmiliani Rhetoris (quem & vos aliquando differentē audiistis) pater. Nauigaturus hic in Italiam, nauim conscendit, mercimoniis, mercatoribúsque multis plenam, qui se audiisse dicebat (cum sub noctē circa Echinadas insulas ventus posuisset, nauísque prope Paxas constitisset) vigilantibus plurimis, multis etiam à cœna bibentibus, repentè cuiusdam vocem auditam è Paxis, Thamum nomine inclamantem, ita vt omnes teneret admiratio. Erat verò Thamus Ægyptius vir eiusdém que nauis gubernator, non tamen omnibus, qui aderant, nomine cognitus. Bis itaque vocatum siluisse, tertiò respondisse. Ast illum (quisquis erat) altiore voce clamasse, Cùm perueneris ad Palodes, hæc verba nunciabis, παν ὁ μέγας τέθνηκε. Hoc est, Pan magnus interiit. His auditis Epitherses dicebat obstupuisse cunctos, consultasséque inter se peragendáne, an negligenda

Historia notanda.

essent, quę audiissent: censuisse Thamum (si aspirarent venti) silentio pręternauigandum, sin autem deficerent, vbi eo locorum venissent, manifestanda quæ audierant. Cùm tandem ad Palodes venerunt, & nauis, neque vẽtis, neque vndis posset impelli, è prora obuersum in terram Thamum, pronunciasse iussa, hoc est, ὁ μέγας πᾶν τέθνηκε. Id est, Magnus Pan obiit. Hæc vixdum perfecta verba vlulatu magno, nec vnius modi, sed quasi multorum gementium excepta sunt. Quæ res (quoniam multis præsentibus acciderat) celeriter Romã est allata. Thamus ipse à Tiberio Cæsare accersitus. Consuluit deinde Tiberius Philosophos, quemnam Panem illum arbitrarentur. Qui responderunt, ex Mercurio & Penelope natum esse credi oportere. Hactenus sunt verba Plutarchi. Eusebius verò refert hæc & similia accidisse, quo tempore sub Tiberio Cæsare Christus Deus ac Dominus noster passus est, qui omne dæmonum genus è vita expulit. Quanquam quid vetat hanc vocem intelligi posse de Christo Seruatore nostro, qui verus est Pan, id est, Omne, ac totius naturæ dominus & conseruator? Sunt qui asserant illam vocem auditam è Paxis illa nocte, quę post passionem Dominicam sequuta est anno Imperij Tiberij, 18. Sed hæc hactenus.

Eusebius de Pane.

Illa vox intelligi potest de Christo.

Ciceronis de sede animi opin.

Cordi alij sophiam. Cicero, 1. Tuscula. Quæst. Alij (inquit) in corde: alij in cerebro dixerunt animi sedem esse & locum. Homerus & Hesiodus in corde videntur posuisse intelligentiam: ídque significari volunt sapiẽtiores per illa verba pas-

ba paſsim apud hos poëtas repetita, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν. Hoc eſt, vt dixit Maro, Tu condita mente teneto. Sunt enim phrenes ſeptum *Phrenes.* tranſuerſum ſiue præcordia. Vnde pro mente aut animo ſumuntur. Plutarchus tamen lib. 1. de Placitis Philoſophorum, teſtimonio Platonis, in capite mentem collocat. Plutarchi verba ſunt, Propterea (inquit Plato) mens, quæ in homine auguſtiſsima pars eſt, in capite conſtituta eſt. Herodotus in Euterpe loquens de Ægyptiorum moribus, Panos (inquit) ſimulachrum & pictores pingunt, & ſtatuarij ſcalpunt, quemadmodum Græci caprina facie, hirciníſque cruribus, haudquaquam exiſtimantes eum eſſe talẽ, ſed ſimilem cæteris diis. Qua tamen eum cauſa talem deſcribant, non eſt mihi relatu iucundum. Vide Plutarchum lib. 4. de placit. philoſoph. ca. 5. Vide Alex. Aphro. in 7. μετὰ τὰ φυσικά. Vide Lucret. lib. 3.

Ars

Ars Naturam adiuuat.

EMBLEMA XCVIII.

Vt sphæræ Fortuna, cubo sic insidet Hermes:
Artibus hic, uariis casibus illa præest.
Aduersus uim Fortunæ est, ars facta: sed artis
Cùm fortuna mala est, sæpe requirit opem.
Disce bonas artes igitur studiosa iuuentus,
Quæ certa secum commoda sortis habent.

Fortunæ figura.

SVmptum ex Galeno in orat. suasoria ad artes in prin. operum, qui de fortuna loquens sic ait, Cuius indicare nequitiam cùm veteres constituissent, in fœmineam speciem exprimere non contenti (quanquam hoc satis aptũ erat amentiæ signum) gubernaculum etiam manibus habendum dederunt, basin pedibus globosam

ſam ſubiecerunt, eam denique orbatam oculis effinxerunt: vt ſcilicet per has figurandi rationes, fortunæ inconſtantiam expreſſam oſtenderent. Et paulò inferius, Mercurium verò tanquam rationis dominum & artium omniũ authorem: aſpice rurſus, vt alia, quàm fortunam effigie decorarũt. Nam iuuenis eſt formoſus, nec eiuſmodi, vt fucatum quicquam in eo aut comptum deprehendas: ſed in cuius forma animi virtutes protinus eluceant. Eſt enim hilari vultu, acribus oculis, baſi innititur: ſic vndique figuratæ, vt quadrantal, ſeu teſſeram referat, qua maximè figura res ipſa ſtabilis ac immobilis redditur &c.

Vt fortuna pilæ. De fortuna pleni ſunt Philoſophorum & poëtarum libri. Addam tamen Pacuuij carmina, quæ citantur in 2. Rheto. ad Herennium, *Pacuuij carmẽ de fort.*

Fortunam inſanam eſſe & cæcam,
Et brutam perhibent philoſophi,
Saxoq; inſtare globoſo prædicant uolubili.
Ideo quò ſaxũ impulerit eò cadere fortunam autumãt.
Cæcam ob eam rem iterant: quia nil cernat, quò ſeſe applicet.
Inſanã autẽ aiunt: quia atrox, incerta, inſtabilisq; ſit.
Brutã: quia dignũ atq; indignũ nequeat internoſcere.

Vide Lactant. diuinar. inſtit. 3. & Auguſt. de Ciuit. Dei 2. 4. & 7.

Cubo ſic inſ. Hermes. ἑρμῆς Mercurius dicitur, eò quòd ſit deorum interpres: ἀπὸ τοῦ ἑρμηνεύειν, quod eſt interpretari. *Hermes vnde.*

Aduerſus uim fortunæ &c. Vide Ariſtot. 6. Ethi.

ad Ni

ad Nicomachum, cap. 4. vbi citat Agathonis versic.

Τέχνη τύχην ἔστερξε, καὶ τύχη τέχνην.

Id est,

Fortuna chara est arti, ars quoque fortunæ.

Vide præter loca citata Cælium Rhodiginum libro 22. capite nono in fine. Et eundem libro vigesimooctauo, capite 12. Et Didymum super Odyss. 23.

Conciliatur emblemacũ dicto Agathonis.

Aduersus &c. Hoc videtur dissentire cum illo Agathonis, Fortuna chara est arti &c. Sed non ita est: quod vt intelligatur, similitudine quadam demonstratur. Arboribus fructu, & pomis luxuriantibus solent substitui quædam furcæ, ne rami ingenti onere pressi ruinam faciant. Sic aduersus vim fortunæ ars est facta: & fortuna requirit artis opem. Vide Plutarchum in libello de fortuna.

In iuue

In iuuentam.

EMBLEMA XCIX.

Natus uterque Iouis, tener atque imberbis uterque,
Quem Latona tulit, quem tulit & Semele,
Saluete, æterna ſimul & florete iuuenta,
Numine ſit ueſtro quæ diuturna mihi.
Tu uino curas, tu uictu dilue morbos,
Vt lento accedat ſera ſenecta pede.

EX Callimacho, vt refert interpres Lycophronis pag. 42. Colebatur enim Delphis Dionyſius cum Apolline. Precatur longam iuuentæ viriditatem à Diis, qui nunquam conſeneſcunt, Apolline atque Baccho, qui ſemper florẽte iuuenta pinguntur. De Baccho iã multa diximus. Epigrãma clarũ eſt, nec indiget luce.

In

In quatuor tempora anni.

EMBLEMA C.

Aduenisse hyemem fringilla renuntiat ales.
Ad nos uere nouo garrula hirundo redit.
Indicat æstatem sese expectare cuculus.
Autumno est tantùm cernere ficedulas.

EX vulgari obseruatione sumptum. Solemus enim per quatuor auicularum genera quatuor anni tépora designare. Fringilla enim, quæ græcè σπίζα, Hispanè aguzanieue, hyemem significat. Hirundo vere nouo incipiente aduentat. Vnde prouerbium, Vna hirundo non facit ver. Ouid. 2. Fasto.

Fringilla à frigore dicta. Arist. 8. ca. 3. hist. anim.

Fallimur? an ueris prænuntia uenit hirundo?

Cuculus æstatem prænuntiat, de quo iam diximus

Cuculus æstatu prænuntius.

mus. Ficedulæ autẽ ab edendis ficis dictæ, Autumno non solùm crebræ sunt, sed etiam molestæ. Martialis,

Cùm me ficus alat, cùm pascar dulcibus uuis,
Cur potiùs nomen non dedit uua mihi?

Scyphus Nestoris.

EMBLEMA CI.

Nestoreum geminis cratera hunc accipe fundis,
Quod grauis argenti massa profudit opus.
Clauiculi ex auro: stant circum quatuor ansæ:
Vnamquanq; super fulua columba sedet,
Solus eum potuit longæuus tollere Nestor.
Mæonidæ doceas quid sibi musa uelit?

Est cœlum scyphus ipse:color argenteus illi est:
Aurea sunt cœli sydera clauiculi.
Pleiadas esse putant,quas dixerit ille columbas,
Vmbicili gemini magna minórq; fera est.
Hæc Nestor longo sapiens intelligit usu:
Bella gerunt fortes,callidus astra tenet.

Poculum Nestoreũ. POculi Nestorei descriptio ex Homero sumpta est. Quid poculi compositio significet ex Athenæo Dipnosop.10.cap.12. Homeri carmina sic se habent,

Πὰρ δὲ δέπας περικαλλὲς ὃ οἴκοθεν ἦγ' ὁ γεραιὸς
Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· οὔατα δ' αὐτοῦ
Τέσσαρ' ἔσαν. δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον
Χρύσειαι νεμέθοντο, δύω δ' ὑποπυθμένες ἦσαν.
Ἄλλος μὲν μογέων ἀποκινήσασκε τραπέζης
Πλεῖον ἐόν. Νέστορ δ' ὁ γέρων ἀμογητὶ ἄειρεν.

Sic ego vertebam,

Et pulchram iuxta phialam,quam duxerat aureis
Transfixam clauis longæuus: quatuor ansæ
Huic inerant:geminæ circum unamquamq; columbæ
Ex auro ardebant:geminis erat abdita fundis.
Hanc si plena foret,magno conamine quisquam
*A mensa:*Nestor *uerò facilè ipse leuabat.*

Verba Athenæi de poc. Nest. Verba porrò Athenæi ad hunc ferè modum se habent, Nestoris poculum quatuor aures, vt Homerus testatur, habebat:quod ita Poëta descripsit,vt cæli faciem repræsentaret. Argentum enim quo tantum poculum conflatum erat,cęli colorem indicat : claui aurei, stellas : Peliades quæ circum aures erant, Pleiades referebant (Peliadas siquidem sæpe Poetæ, pro, Pleiadas posuerũt) vt Simonides & Pindarus testantur, *Simonides de pleiadib.*

per

per transmutationem literæ. Et quando Homerus πελειάδ[α]ς, id est, columbas, inducit Ioui ferentes Ambrosiam, de Pleiadibus, non de columbis est intelligendum Hæc breuiter ex longissima Athenæi disputatione, quem vide. Ouidius 4. Fastor.

Stant circum &c. Quatuor, inquit Alciatus, ansas, seu aures habebat poculum, & quatuor columbas: sed Athæneus sex ponit columbas, quæ, vt inquit Ouidius, septem dici, sex tamen esse solent. Vide igitur num Alciatus fuerit memoria lapsus. Meminit & Martialis huius poculi & columbarum lib. 8. Epigr. in Euctum: *Alciati lapsus.*

Hi duo longæuo censentur Nestore fundi:
Police de Pylio trita columba nitet.

Longæuus tollere Nestor. De Nestore eiúsque ætate satis diximus in Emblemate, De Baccho.

Mæonidæ doceas. Cur Homerus dicatur Mæonides, diximus in Ganymede.

Est cælum Scyphus. Scyphos, Athenæo Authore, duplicem habet declinationem ὁ σκύφος, τοῦ σκύφου, &, τὸ σκύφος, τοῦ σκύφου. Dicitúrque, vt ipse putat, Scyphos quasi Scythos: quia Scythæ præter modum inebrientur. Vide de hoc nonnihil & apud Erasmum in Adagio Episcythizare. Est porrò scyphus vas ligneũ rotundum, lac serúmve capiens: Herculi dicatus, vt Cantharus Baccho. *Scyphos.*

Magna minórq; fera est. Hemistichion Ouidianum ex lib. 4. Trist. Eleg. 3. sic,

Magna minórq; feræ: quarum regis altera Graias:
Altera Sydonias (utraq; sicca) rates.

Polum Arcticum intelligit, vbi est Vrsa maior,

& Vrsa minor. Quarum fabulã vide apud Ouidium Metamorp.2.

Vrsa maior & minor.

Hæc Nestor longo &c. Hæc ad astrologiam retulit noster Alciatus. Erasmus verò ad assiduitatem, quę vide in prouerbio, Stilla assidua saxum excauat. Vter melius senserit, non est meũ iudicare. Vtramq; sententiã elicies ex Atheneo.

Quæ supra nos, nihil ad nos.

EMBLEMA CII.

Caucasia æternum pendens in rupe Prometheus
Diripitur sacri præpetis ungue iecur.
Et nollet fecisse hominem, figulósq; perosus
Accensam rapto damnat ab igne facem.

Roduntur

Roduntur uariis prudentum pectora curis,
Qui cœli affectant scire, deúmq; uices.

PRomethei fabulam narrat Hesiodus latè in Theogonia: tangit in Georg. Sed illam latiùs prosequitur Iulius Higinus in Poëtico Astronomico, ca de sagitta. Prometheus (inquit) qui propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse existimatur, dicitur à Ioue impetrasse vt partem hostiæ in ignem coniicerent partem in suo consumerent victu. Idq; postea consuetudo firmauit. Quod cùm facilè à Deo, non vt ab auaro homine impetrasset, ipse Prometheus immolat tauros duos. Quorum primùm iocinora cùm in aram posuisset, reliquam carnem ex vtroque tauro in vnum compositam corio bubulo texit: ossa autem, quæ circa reliqua fuerunt, pelle contecta in medio collocauit: & Ioui fecit potestatem, vt quam vellet eorum sumeret partem: Iupiter autem, etsi non pro diuina fecit cogitatione, neque vt Deum licebat, omnia quæ debuit, ante prouidere. Sed (quoniã credere instituimus historiis) deceptus à Prometheo, vtrunque putans esse taurum, delegit ossa, pro sua dimidia parte. Itaq; postea in solénibus & religiosis sacrificiis, carne hostiarum consumpta, reliquias, quæ pars fuit eorum, eodem igni comburunt. Sed vt ad propositum reuertamur, Iupiter cùm factum resciisset, animo permoto, mortalibus eripuit ignẽ. Prometheus autem consuetus insidiari, sua opera ereptum

Iul. Higinus de Prometh.

Iupiter deceptus à Prometheo.

mortalibus ignem restituere cogitabat. Itaque cæteris remotis venit ad Iouis ignem: quo diminuto & in ferulam coniecto lætus; vt volare, non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus, vaporis extingueret in angustia lumen. Itaque homines adhuc plerunque qui lætitiæ nuntij fiunt, celerrimè veniunt. Præterea in certatione ludorum cursoribus, instituerunt ex Promethei consuetudine, vt currerent lampadem iactantes. Pro quo Iupiter facto mortalibus parem gratiam referens, mulierem tradidit his, quam à Vulcano factam Deorum voluntate omni munere donauit. Itaque Pandora est appellata. Prometheum autem in mõte Scythię, nomine Caucaso, forrea cathena vinxit: quem alligatum ad triginta millia annorum Æschilus Tragœdiarum scriptor ait. Præterea admisit ei aquilam, quæ assiduè noctu renascentia iocinora exesset. Vide Lucia. in Prometh. siue Caucaso. Et in Deorum dialog. sub personis Iouis & Promethei. Et in opusculo de sacrificiis, & in Amoribus. Quæ omnia ideo ficta esse asserit Aristides lib 2. contra Platonem: quia Prometheus Rhetoricem communicauit mortalibus. Qua de re vide plura apud Erasmũ in Adagio, communis Mercurius. Plutarchus in libello de fortuna: Prometheus (inquit) furtim è cælo nobis afferens igné, id est, rationem: omnia ista suppeditat. Et paulò inferiùs, Fabella de Promethei igne alio atque alio viritim omnibus diuiso, sub inuolucro indicat partes prudentię

Vide adagium, lãpada tradere.

Pandora.

Aristides lib. 2. contra Plato.

dentię

dentiæ, in orbem particulis exiguis esse dispersas, deinde se recepisse in ordinem. Seruius Grámat. in Sileno Verg. aliam allegoriam huius fabulæ affert, & quæ magis fortasse quadret nostro huic emblemati. Prometheum Assyriis Astrologiam indicasse, quam in monte Caucaso diutina obseruatione deprehenderat. Aquilam esse sollicitudinem, quæ illius cor vexaret & corroderet. Per Mercurium debere intelligi prudentiam, deprehendisse rationem fulminum Prometheum, hominibúsque indicasse. Denique ne longior sim, vide ipsum Seruiũ in illo versu, *Vide Budæum de rat. studij.*

Caucaseásq; refert uolucres, furtúmq; Promethei.

Plinius lib. 7. cap. 56. ait Prometheum asseruare ignem in ferula, primum docuisse.

Caucasia æternùm. Sic Politianus in Nutritia,

Nondum Caucasia pendens in rupe Prometheus.

& Martialis,

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus,
Aßiduam nimio pectore pauit auem.

Æternùm aduerbium est: pro, perpetuò, Sed dignum videtur inquisitione, quamobrem dixerit, æternùm: quandoquidem postea solutus est Prometheus, vt ex Luciano & Higino constat locis citatis? Duplicem asßigno responsionem. Aut, ęternum, capitur pro lõgißimo temporis spatio, siquidem vt diximus, ad triginta millia annorum iacuit religatus, aut nunquam re vera fuit solutus. Nanque ne Iouis iusiurandum irritum caderet, ex duabus rebus, hoc est ferro & lapide quibus Prometheus fuerat alligatus, digitum

Vnde primus anulorum vsus.

Plinius de anulorum & gem. ori.

illius Iupiter vinciri iussit. Qua consuetudine homines vsi, quo satisfacere Prometheo viderentur, anulos lapide & ferro conclusos habere cœperunt. Qua de re meminit Plinius in Procemio lib. 36. his verbis, Quæ fuerit origo gemmarum, & quibus initiis in tantum hæc admiratio exarserit, diximus quadantenus in mentione auri anulorúmque. Fabulæ primordium à rupe Caucasea tradunt, Promethei vinculorum interpretatione fatali: primúmque saxi fragmentum inclusum ferro ac digito circundatum hoc fuisse anulum, & hoc gemmam.

Diripitur sacri præpetis. Diripitur iecur, Græca loquutio frequentissima poetis, in qua deest Græcis κατὰ, id est, secundum, vt nuda pedem, fractus membra Ouidius,

— partes quascunq; sedendo
Flectitur.

Diripitur &c. Periphrasis est aquilæ, quæ, vt alibi diximus, Ioui sacra est. Hanc autem aquilam (inquit Higinus) nonnulli ex Typhone, & Echidna natam: alij ex terra & Tartaro, complures Vulcani factam manibus demonstrant: animámque ei ab Ioue traditam dicunt.

Et nollet fecisse hominem. Prometheus enim hominē fecit, vt ait Ouidius primo lib. Metam.

Natus homo est siue hunc diuino semine fecit
Ille opifex rerum, mundi melioris origo:
Siue recens tellus, seductáq; nuper ab alto
Aethere cognati retinebat semina cæli.
Quam satus Iapeto mistam fluuialibus undis
Finxit in effigiem moderantum cuncta Deorum.

Ab igne

Ab igne. Solis intellige vt plerique fabulantur,quanuis supra diximus ignem illum fuisse Iouis.

R*oduntur uariis*.Ex his duobus versiculis eruēdus fuerat titulus. Siquidem totius emblematis hic est cardo. Inscribe igitur pro titulo, si placet, *Qui addit scientiam, addit dolorem*, vt legimus in sacris literis. Hæc duo carmina videntur alludere ad illud Pythagoricum dogma, Cor ne edito.hoc est,animam doloribus, angoribúsque non excruciandam,vt explanat Diogenes Laërtius in vita Pythag.Cui cōsonat Alexan.Aphro. in Problema.sententia.Similiter (inquit)Prometheus cùm sapiēs esset, sidereæque aquilæ causam peruestigaret, naturámque eius ac situm: cúmque discendi cupiditate veluti exederetur, tum demum quieuit, cùm ei Hercules dubitationem omnem sua sapientia soluit.

Titulus reponitur.

R*oduntur uariis prudentum.* Bene dixit, prudentum:nam reliquos non similis macerat cura:& prudentes refert Prometheus. Nam προμήθεια, prudentiam,prouidentiámve significat, & προμηθεύομαι prospicio,prouideo. Vnde Adag. προμηθεὺς μετὰ τὰ πράγματα, id est, Prometheus post res confectas. de homine qui semper serò sapit: qualis fuit Epimetheus huius frater. Addamus nunc corollarij vice,questus Promethei apud Æschilum, vt Cicero vertit 2.Tuscullan. Quæstio.

Promethe. refert prudentes.

Aeschili versus de Prometh. quæst.

Titanum soboles,socia nostri sanguinis
Generata cælo,aspicite religatum asperis

Vinctúmq; saxis: nauem ut horrisono freto
Noctem pauentes timidi adnectunt nauitæ.
Saturnius me sic infixit Iuppiter,
Iouisq; numen Mulcibri asciuit manus.
Hos ille cuneos fabrica crudeli inserens
Perrupit artus: qua miser solertia
Transuerberatus castrum hoc furiarum incolo.
Iam tertio me quoq; funesto die
Tristia uolatu aduncis lacerans unguibus,
Iouis Satelles pastu dilaniat fero.
Tum iecore opimo farta & satiata affatim
Clangorem fundit uastum, & sublime aduolans,
Pinnata cauda nostrum adulat sanguinem.
Cùm uerò ad esum inflatu renouatum est iecur,
Tum rursus tetros auida se ad pastus refert.
Sic hunc custodem mœsti cruciatus alo,
Qui me perenni uiuum fædat miseria.
Namq; ut uidetis uinclis constrictus Iouis,
Arcere nequeo diram uolucrem à pectore.
Sic me ipse uiduus pestes excipio anxias,
Amore mortis terminum inquirens mali:
Sed longè à letho numine aspellor Iouis.
Atq; hæc uetusta seclis glomerata horridis,
Luctifica clades nostro infixa est corpori:
Ex quo liquatæ solis ardore excidunt
Guttæ, quæ saxa assiduè instillant Caucasi.

Vide etiam Phornutum in lib. de Natu. Deor. cap. de Prometh. Extant & Græca epigrammata Iuliani in lib. 4. epigram. Græco. tit. εἰς εἰκόνας ἡρώων.

In

In astrologos.

EMBLEMA CIII.

Icare per superos qui raptus & aëra, donec
In mare præcipitem cæra liquata daret:
Nunc te cæra eadem, feruénsq; exuscitat ignis,
Exemplo ut doceas dogmata certa tuo.
Astrologus caueat quicquam prædicere, præceps
Nam cadet impostor, dum super astra uolat.

IMitatus est Alciatus Epigramma Iuliani ex lib. 4. Epigramma. quod tale est, *Iulianus.*

εἰς Ἴκαρον χαλκοῦν ἐν λουτρῷ
ἱστάμενον.

Ἴκαρε, κηρὸς μὲν σε διώλεσε, νῦν δέ σε κηρῷ
Ἤγαγεν εἰς μορφὴν αὖθις ὁ χαλκοτύπος.

Ἀλλ' ἄ

Ἀλλ' ἄγε μὴ πτερὰ πάλλε κατ' ἠέρα, μὴ τὸ λοετρὸν
Ἠερόθεν πίπτων Ἰκάριον τελέσῃς.

κηρὸς Nos ad verbum ferè transtulimus, quanuis verba illa κηρὸς & κηρῷ, nobis item vt Alciato negotium præbuerunt. Nam in primo loco κηρὸς ceram significat: in secundo videtur accipi pro igne. Quod verbum Alciatus volens exprimere dixit,

Nunc te cera eadem feruénsque exsuscitat ignis.

q; pro, id est Vt intelligas (q;) pro (id est) positum. Quod in poëtis sæpe notarunt Commentatores, vt sit sensus, Nunc eadem cera, hoc est, ignis artificis te iterum suscitat. Nam Icarus hic, de quo loquitur poëta, ænea erat imago Icari. Nostram igitur versionem accipe.

In Icarum æneum extantem in lauacro.

Icare cera quidem te perdidit, ipsa sed igne
Artificis rediit pristina forma tibi.
Nunc age ne moueas pennas, ne fortè lauacrum,
Aethere ab usq; cadens, Icarium facias.

Icarus Dædali filius. Icarus Dædali filius fuit, quos Minos Cretæ rex in labyrintho inclusit. Sed Dædalus corruptis custodibus sub faciendi muneris specie, quo simulabat posse regem placari, cera & pennis alas sibi & filio fabricauit, & aufugit volando. Sed Icarus altiora petens, solutis ex calore solis pennis, mari, in quod cecidit, nomẽ imposuit. Hæc Seruius 6. Æneidos. Quæ ob id videntur ficta, quòd vela Icarus: malum, & antennas Dædalus inuenerit, teste Plinio lib. 7. cap. 57. Palephatus autem

autem ait in ſcapha fugiſſe Dædalum, periiſséque Icarum in mari, cui nomen dederit. Hanc fabulam pulchrè canit Ouid lib.8.Metam. non longè à prin. ſed pulchrius atque iiſdem penè verbis in 2.de arte amãdi ſtatim in princi.Diod. Sicul.rer.antiq.lib.4.cap.13.

Aſtrologus caueat. Hoc epigrãmate non damnat autor aſtrologiam, vt quidam putant ignari: ſed meritò damnat præcipites aſtrologos, qui cùm nihil ſciant, omnia tamen ſe ſcire atteſtantur, præſtigiiſque omnia complent, quales multos paſsim inuenias. Vide in 2.lib Epigra.Græc. tit.In aſtrologos.

Qui alta contemplantur, cadere.

EMBLEMA CIIII.

Dum

Dum turdos uiſco, pedica dum fallit alaudas,
Et iacta altiuolam figit harundo gruem,
Dipſada non prudens auceps pede perculit: ultrix
Illa mali, emiſſum uirus ab ore iacit.
Sic obit, extento qui ſydera reſpicit arcu,
Securus fati, quod iacet ante pedes.

EX lib 3. Epigram. Græc. eſt autem Antipatri Sidonij. Ille autem ſumpſit argumẽtum ex fabulis Æſopi. Epigramma eſt huiuſmodi,

Ὁ πρὶν ἐγὼ καὶ ψῆρα, καὶ ἁρπάκτειραν ἐρύκων
Σπέρματος ὑψιπετῆ Βιστονίαν γέρανον,
Ῥινοῦ χερμαστῆρος ἐΰστροφα κῶλα τιταίνων
Ἀλκιμένης πλανῶν εἶργον ἀπώθεν νέφος.
Καί με τίς οὐτήτειρα περὶ σφυρὰ διψὰς ἔχιδνα
Σαρκὶ τὸ ἐκ γενύων πικρὸν ἐνεῖσα χόλον,
Ἠελίου χήρωσεν. ἴδ' ὡς τὰ κατ' αἰθέρα λεύσσων,
τὸν ποσὶν οὐκ ἐδάην κῆμα κυλινδόμενον.

Fernandi Sanctij verſio. Sic meus frater Fernandus Sanctius vertit,

Qui prius & ſturnum matura è meſſe fugabam
Paſcentémq; auidè ſemina noſtra gruem,
Excutiens torto ſaxum de uerbere fundæ
Arcebam innumeras Alcimenes uolucres.
Cùm me lethalis talos prope dipſas, amaram
Inſpirans bilem faucibus interimit.
En ego qui ſummum ſpeculatus ſum aëra, cladem
Non animaduerti quæ fuit ante pedes.

Turdus. *Dum turdos.* Turdus auis eſt nota optimi ſaporis. Vnde dixit Horatius in Epiſto.

Nil melius turdo, uulua nil dulcius ampla.

& Martialis,

Inter aues turdus ſi quis me iudice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Hiſpanè

Hiſpanè dicitur *Zorzal*.

Dum fallit alauda. Alauda & galerita, idem eſt: ſic dicta, quòd apicem habet ſupra caput ad ſimilitudinem galeæ. Et Cæſar legionem Alaudã vocauit. Vnde Cicero ad Atticum, Antonius cum Legione alaudarum ad vrbem pergeret. *Alauda.*

Dipſada non prudens. διψὰς genus ſerpentis, viperæ ſimile, à διψῶ, quod eſt ſitio, qui exhaurit omnem humorẽ, & ſiccitatem inducit ad mortem vſque, Plinius lib. 2. c. 8. & lib. 22. cap. 5. *διψάς.*

Auceps. Eſt qui aues aucupatur, ab auis & capio. Erat aũt hic, vt dictum eſt, Alcimenes. Tali ſimilitudine vſus eſt Horatius in arte poetica, *Auceps.*

Si ueluti merulis intentus decidit auceps
In puteum, foueámue.

Huc etiam pertinet locus de Thalete, qui ab anicula fuit irriſus, quòd in foueam inciderit, dũ aſtris nimis eſſet intentus. *Thales.*

Poten

Potentisſimus affectus amor.

EMBLEMA CV.

Aſpice ut inuictus uires auriga leonis,
Expreſſus gemma puſio uincat amor:
Vtq́; manu hac ſcuticam tenet, hac ut flectit habenas,
Vtq́; eſt in pueri plurimus ore decor.
Dira lues procul eſto: feram qui uincere talem
Eſt potis, à nobis temperet ánne manus?

Argentarij epigra. EX lib. I. Epigramma. Græco. tit. εἰς ἔρωτα. Eſt autem epigramma Argentarij ſic,

Αὐγάζω τὸν ἄφυκτον ἐπὶ σφραγῖδος ἔρωτα
χερσὶ λεοντείαν ἀνιοχεῦντα βίαν.
Ὃς τὰ μὲν μάστιγα κατ' αὐχένος, ᾇ δὲ χαλινοὺς
Εὐθύνει, πολλὰ δ' ἀμφιτέθηλε χάρις.

φρίασω

Φρίσσω τὸν βροτολοιγὸν, ὁ γὰρ καὶ θῆρα δαμάσδων
Ἄγριον οὐδ᾽ ὀλίγων φείσεται ἁμερίων.

Nos vt intelligi tantùm poſsit, ſic feſtinanter vertimus,

Conſpicor inuictum pulchra in teſtudine Amorem
Frænantem manibus terga ſuperba leæ.
Hácq; manu ſcuticam per colla hæc grandia fræna
Dirigit, & pueri ſplendet in ore lepos.
Horreo carnificem: nam qui fera colla leonum
Sic domat, à nobis temperet ipſe manus.

Expreſſus gemma. Geſtabatur enim in anulo, vt moris eſt, in gemmis anulorum ſimilia emblemata geſtari. σφραγὶς autem baltheum, ſigillum, & teſtudinem ſignificat.

Vtq; manu &c. Ita legendum eſt, vt ſcripſit Alciatus. Nam qui vitare voluerunt vitium carminis, in alia ſtulti cucurrerunt, vt ait Horatius. Sed non eſſe vitium carminis, ſi T litera producatur in cæſura, multis teſtimoniis poſſem defendere, è quibus pauca accipe. Martianus communem affirmat eſſe literam T. finalem. Quod ego non in vniuerſum præcipi velim, ſed tantùm, vt dixi, in cæſura. Virg. 10. Æneidos,

T. litera communis in carmine.

Nam tibi Thymbre caput Euandrius abſtulit enſis.

Idem lib. 10.

Per medium qua ſpina dedit, haſtámq; receptat.

Iuuenalis,

Magnus ciuis obit & formidatus Othoni.

Ouid. 3. Metam.

Nubibus eſſe ſolet, aut purpureæ auroræ.

Horat. 1. Ser.

Qui non defendit alio culpante ſolutos.

Idem eodem,

Quum grauius dorso subiit onus, incipit ille.

Potentiã amoris sic depingit Virgilius in Ciri,

Seu malus ille puer, quem nec sua flectere mater
Iratum potuit, quem nec pater atq; auus idem
Iuppiter: ille etiam Pœnos domitare leones
Et ualidas docuit uires mansuescere tigris.

Potentia amoris.

EMBLEMA CVI.

Nudus amor uiden' ut ridet placidúmq; tuetur?
Nec faculas, nec quæ cornua flectat, habet.
Altera sed manuum flores gerit, altera piscem:
Scilicet ut terræ iura det, atq; mari.

Palladas. EX lib. 4. Epigr. Græ. εἰς ἔρωτα γυμνὸν: id est, in amorem nudum. Est epigramma Palladæ.

γυμνὸς

Γυμνὸς ἔρως διὰ τοῦτο γελᾷ, καὶ μειλιχός ἐστιν,
οὐ γὰρ ἔχει τόξον καὶ πυρόεντα βέλη.
οὐδὲ μάτην παλάμαις κατέχει δελφῖνα καὶ ἄνθος,
τῇ μὲν γὰρ γαῖαν, τῇ δὲ θάλατταν ἔχει.

Nos ſic vertimus, vt verba græca faciliùs percipiantur,

Nudus amor ridet blandè: quæ cauſa requiris,
Non arcus retinet, ſæuáue tela manu.
Nec fruſtra palmis florem delphináq; geſtat:
Continet hæc terram, continet illa mare.

In hanc ſententiam dixit Virgil.

— *Omnia uincit amor.*

Vis amoris.

EMBLEMA CVII.

Aligerum fulmen fregit Deus aliger, igne
Dum demonstrat uti est fortior ignis amor.

EX disticho Græco (puto Argentarij) quod est in li. 4. Epigrãmaton Græco. hoc modo,

Ὁ πτανὸς τὸ πτανὸν ἰδὼν ἄγνυσι κεραυνὸν,
Δεικνὸς ὡς κρεῖσσον πῦρ πυρός ἐστιν ἔρως.

Non eget mea versione: quandoquidem ad verbum penè reddita sunt ab Alciato verba. Hanc sententiam sic expressit Venus apud summum poëtam,

Virgilium intellige.

Nate patris summi, qui tela Typhoëa temnis.

Quòd autem fulmen habeat alas, sic cõprobat idem alibi,

Ocyor & uentis & fulminis ocyor alis.

Satyrus hist.

Satyrus historicus inter ea, quæ de Alcibiade commemorat, Clypeo (inquit) vtebatur, auro atque ebore confecto: in quo erat insignis Cupido, κεραυνὸν ἠγκυλημένος, id est, fulmen incuruans seu flectens.

In

In studiosum captum amore.

EMBLEMA CVIII.

Immersus studiis, dicundo & iure peritus,
Et maximus libellio,
Heliodoram amat, quantum nec Thracius unquam
Princeps sororis pellicem.
Pallada cur alio superasti iudice Cypri?
Num sat sub Ida est uincere?

VErsus quisque primus Heroicus est: secundus quisque est Iambicus Archilochius dimeter, quatuor Iambis constans, receptis tamen spondæis in locis imparibus.

Heliodoram amat. Heliodora nomen est puellę sæpius repetitum in Græcis epigram. sed nullam continet historiam, fabulámue. Significat donum Solis. *Heliodora.*

Thracius princeps. Tereũ intelligit, cuius longã fabulam ſcribit Ouid. Meta. 6. vt diximus alibi.

Sororis pellicem. Intellige Philomelam, quæ ſic ait apud eundem,

Pellex ego facta ſororis.

Pellex vnde dicta. Dicitur autem pellex à pellendo: quia concubina pellit è lecto propriam vxorem.

Cypri. Vocatiuus eſt Græcus. dicitur autem Cypris ἀπὸ τοῦ κύειν, quod eſt párere, ſeu producere: quia Dea ſit fœcunditatis.

Non ſat ſub Ida uincere. Alludit ad dearum iudicium ſub monte Ida, iudicante Paride. Quæ fabula quia adeò eſt trita, vt etiam apud nos in libris Hiſpanè ſcriptis teratur, hîc non apponetur. Si tamen pleniſsimè & feſtiuo carmine ſcriptam illam cupis videre, conſule Dareten Phrygium de Bello Troiano per totum ſecundum.

Daretes Phrygius, bel. Tro. ſcriptor poeta.

Ἀντίφως

Ἀντέρως, id est, amor virtutis, ἀλληγορικῶς.

EMBLEMA CIX.

Dic ubi sunt incurui arcus? ubi tela Cupido?
Mollia queis iuuenum figere corda soles?
Fax ubi tristis? ubi pennæ? tres unde corollas
Fert manus? unde aliam tempora cincta gerunt?
Haud mihi uulgari est (hospes) cum Cypride quicquã,
Vlla uoluptatis nos neq; forma tulit.
Sed puris hominum succendo mentibus ignes
Disciplinæ: animos astráq; ad alta traho.
Quatuor éque ipsa texo uirtute corollas,
Quarum quæ sophiæ est, tempora prima tegit.

EPigramma vnde hoc emblema sumptum fuit, est Mariani scholastici lib. 4. Epigram. Græc. sic: *Marianus scholasticus.*

εἰς ἔρωτα στεφανομένον. id eſt,

In amorem coronatum.

Ποῦ σοι τόξον ἐκεῖνο παλίντονον, οἵ τ' ἀπὸ σεῖο
Πηγνύμενοι μεσάτην ἐς κραδίην δόνακες;
Ποῦ πτεραί; ποῦ λαμπὰς πολυώδυνος; ἐς τί δὲ τρισσὰ
Στέμματα χερσὶν ἔχεις κρατὶ δ' ἐπ' ἄλλο φέροι;
Οὐκ ἀπὸ πανδήμον ξένε Κύπριδος, οὐκ ἀπὸ γαίης
Εἰμί, καὶ ὑλαίης ἔκγονος εὐφροσύνης.
Ἀλλ' ἐγὼ ἐς καθαρὴν μερόπων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω
Εὐμαθίης, ψυχὴν δ' οὐρανὸν εἰσαγάγω.
Ἐκ δ' ἀρετῆς στεφάνους πισύρων πλέκω. ὧν ἀφ' ἑκάστης
Τοὺς δὲ φέρον, πρώτῳ τῷ σοφίης στέφομαι.

Nullam adhibui verſionem. Quid enim poſſet ad Alciati verſionem addi?

Plato duas Veneres po ſuit.

Vbi tela Cupido. Plato in Sympoſio duas Veneres duóſq; eſſe Cupidines ſcribit: diuinum & cæleſtem alterum: alterum vulgarem & plebeium. Hos duos Cupidines videtur innuere Ouid. 4. Faſto. cùm inquit,

Alma faue, dixi, geminorum mater amorum.

Et, ſi nō me fallit, aliter explanari ab interprete.

ἔρως.

Cupido græcè dicitur ἔρως. Huic contrarius, quíque amorem diſſoluit, Anteros. De quo ſenſiſſe Virgilium autumat Seruius 4. Æneidos in his Carminibus,

Teſtatur moritura deos, & conſcia fati
Sidera: tum ſi quod non æquo fœdere amantes
Curæ numen habet, iuſtúmq; memórq; precatur.

Anteros.

Anteros, vt inquit Cicero 3. de natura Deor. ex Venere natus eſt, atque Marte. Tertia (inquit

quit) Venus, Iouis nata & Dione, quæ nupsit Vulcano, sed ex ea & Marte natus Anteros dicitur.

Tres unde corollas fert manus? Quatuor sunt virtutes Cardinales, de quibus latę Cicero in officiis, prudentia, iustitia, fortitudo, temperantia. Quarum tres vltimæ in operatione consistunt: frustra enim (vt sępe repetit Aristot.) quid sit virtus, quæ eius partes didiceris, nisi eas fueris operatus. Prudentia sinę sapientia (nam hîc pro eodem sumũtur, quanuis alibi differant) omnis in meditatione consistit, intellectionéque vtitur. Hæc igitur est causa, quare amor virtutis sapientiæ corollam in capite habeat, reliquas in manibus, quæ in exercitatione consistunt. *Virtutes morales.*

Tres unde corollas? Quid significet corona, notum est: inde corolla, parua corona, de quibus vide Plinium lib. 21. cap. 2. Inde corollarium (vt inquit M. Varro de lingua latina lib. 4.) quod est additum, seu additio, præter id quod debetur, Hispanè añadidura. Hoc in ludis, cũ placuissent actores, solebat dari præter promissas coronas. Suetonius in Augusto, Corollaria & præmia in alienis quoque muneribus ac ludis, & crebra & grandia de suo offerebat. *Corona.* *Corollariũ quid.*

Quatuor &c. Virtus in genere sub se continet virtutes morales, & intellectiuas. duodecim enumerat Arist. practicas: & quinque quæ ad intellectum pertinẽt, è quibus omnibus quatuor desumpsit sibi Anteros: tres ex practicis, iustitiã, fortitudinem, temperantiam: vnam ex intellectiuis sapientiam.

ἀντέρως, Amor virtutis, alium Cupidinem superans.

EMBLEMA CX.

Aligerum, aligeróque inimicum pinxit Amori,
Arcu arcum, atque ignes igne domans Nemesis.
Vt quæ aliis fecit patiatur. at hic puer olim
Intrepidus gestans tela, miser lachrymat.
Ter spuit: inque sinus imos (res mira) crematur
Igne ignis. furias odit amoris amor.

SVmptum est ad verbum ex li. 4. Epigramm. Græco. incerto autore. hæc sunt carmina,

Πτανὸν πτανὸν ἔρωτα τ' ἀντίον ἔπλασ' ἔρωτι
ἁ Νέμεσις, τόξῳ τόξον ἀμυνομένα·
Ὥς κε πάθῃ, τάπερ ἔρεξεν. ὁ δ' ὁ θρασὺς ὁ πρὶν ἀταρβὴς

Δακρ

Δακρύει, πικρὸν γευσάμενος βελέων.
Ἐς βαθὺν τρὶς κόλπον ἀπέπτυσεν ἆ, μέγα θαῦμα,
Φλέξει τὶς πυρὶ πῦρ, ἥψατ' ἔρωτος ἔρως.

Nemeſis eſt indignationis Dea, de qua ſatis alibi diximus. Hîc capitur pro ipſa indignatione, atque adeò pro artifice, qui ægrè ferebat amorem omnia ſub ditione tenere, atque omnia vaſtare. Talis igitur artifex pinxit amorem virtutis qui Cupidinem vinctum teneret & ſuperaret. Potentior ſiquidẽ eſt Cupidine virtutis amor. *Nemeſis.*

Ter ſpuit, inq; ſinus imos. Sic legendũ eſt, & diſpungendum, non vt antea, ter ſpuit. Alludit autem poëta Græcus ad morem puerorum, qui plorantes totum pectus conſpurcant ſaliuis & craſsiore ſputo. Ter ſpuit id eſt, ſępius conſpergit pectus ſaliua. Nã, ter, ſuperlatiui vim obtinet. Vide Cælium Calcag. in libello ἀντέρως. *Ter ſpuit.* *Cælius Calcag.*

Dul

Dulcia quandoque amara fieri.

EMBLEMA CXI.

Matre procul licta, paulùm secesserat infans
Lydius: hunc diræ sed rapuistis apes.
Venerat hic ad uos placidas ratus esse uolucres,
Cùm nec ita immitis uipera sæua foret.
Quæ datis ah, dulci stimulos pro munere mellis!
Proh dolor. Heu sine te gratia nulla datur.

DVo sunt epigrammata Græca: vnde hoc sumptum est emblema. Antipatri alterú, alterum Bianori, tit. εἰς θάνατον lib. 1. Sed quia noster Alciatus magis ad Bianori epigramma visus est accedere, illud apponam:

Bianori epigram.

Κοῦρον ἀποπλανιην ἐπιμάζιον ἑρμώνακτα,
Φεῦ βρέφος ὡς ἀδίκως εἵλετε βουγενέες.
Ηγνόιησεν ὁ δείλαιος ἐς ὑμέας οἷα μελίσσα

Ελθών.

Ελθών. ἀιδ᾽ ἔχεων ἦτε Χερειότεραι.
Ἀντὶ δὲ οἱ θοίνης ἐσεμάξατε φοινιακέντρα.
Ὧ πικραὶ, γλυκερῆς ἀντίπαλοι Χάριτος.

Matre procul licta. Non probo tale participiũ: auribus enim latinis eſt inauditum, quanuis in vſu ſit derelictus,a,um.

Infans Lydius. Lydia regio eſt minoris Aſię,omni mollitie deprauatæ.Herodot.lib.1.Pli.lib.5.cap.5.& lib.5.cap.29.& Athenæum Dipnoſo.lib.12.ca.4.Sed hoc nihil ad emblem.Nam neq; tangit hiſtoriam, neque fabulam. Puerum vocat Bianorus Hermonacta in Epigrammate.

Pro dolor,heu ſine te. Alludit ad prouer.Neque mel, neque apes. Quod vide apud Eraſmum Chiliad.1.Centur.6.

Ferè ſimile ex Theocrito.

EMBLEMA CXII.

Alueolis dum mella legit, percußit Amorem
Furacem mala apes, & summis spicula liquit
In digitis: tumido gemit at puer anxius ungue.
Et quatit errabundus humum: Veneriq́; dolorem
Indicat, & grauiter queritur, quòd apicula paruum
Ipsa inferre animal tam noxia uulnera poßit.
Cui ridens Venus, Hanc imitaris tu quoque, dixit
Nate feram: cui das tot noxia uulnera paruus.

VIgesimumsecundum εἰdyllion est Theocriti, cuius titulus est, Cupido mellilegus: nec habet plura, quàm hæc octo Carmina,

τὸν κλέπταν ποτ' ἔρωτα κακὰ κέντασε μέλισσα,
Κηρίον ἐκ σίμβλων συλεύμενον. ἄκρα δὲ χειρῶν
Δάκτυλα πάνθ' ὑπένυζεν. ὃ δ' ἔ ἄλγεε, καὶ χέρ' ἐφύσῃ,
καὶ τὰν γᾶν ἐπάταξε, καὶ ἅλατο. τᾷ δ' ἀφροδίτᾳ
Δεῖξεν τὰν ὀδύναν, καὶ μέμφετο ὅττιγε τυτθὸν
Θηρίον ἐν τὶ μέλισσα, καὶ ἁλίκα τραύματα ποιεῖ.
Χ' ἁ μάτηρ γελάσασα, τί δ' οὐκ ἴσον ἐσσὶ μελίσσαις,
Χ' ὡ τυτθὸς μὲν ἔης, τὰ δὲ τραύματα ἁλίκα ποιεῖς.

Apicula. Apicula diminutiuum ab ape. Sed reclamat secunda syllaba, quominus intret carmen Heroicum. Nam quantum sentio, illud i, breue est, quanuis non occurrit aliquod poëtarum testimonium. Dignum verò scitu est, quod scribit Plutarchus de causis naturalibus. Apes enim ait, citius illos pungere, qui dudum stuprum fecerunt: Causam verò esse, quòd apes munditiæ & elegantiæ sint studiosissimæ, olfactu plurimũ valeant. Hinc apes aduersus immundiores odiũ concipere vehementius.

Notãda de apibus.

In

In statuam Amoris.

EMBLEMA CXIII.

Quis sit amor, plures olim cecinere Poëtæ,
Eius qui uario nomine gesta ferunt.
Conuenit hoc, quòd ueste caret, quòd corpore paruus,
Tela, aláſq; ferens, lumina nulla tenet.
Hæc ora, hic habitúſq; Dei est. Sed dicere tantos
Si licet in uates, falsa subesse reor.
Eccur nudus agat? diuo quasi pallia desint,
Qui cunctas domiti poßidet orbis opes.
Aut quî quæso niues Boreámq; euadere nudus,
Alpinum potuit, strictáq; prata gelu?
Si puer est, puerúmne uocas qui Nestora uincit?
An nosti Ascræi carmina docta senis?
Inconstans puer hic obdurans pectora, quæ iam

Trans

Trans adiit, nunquam linquere sponte potest.
At pharetras & tela gerit, quid inutile pondus?
An curuare infans cornua dura ualet?
Alas curue tenet, quas nescit in æthera ferre?
Inscius in uolucrum flectere tela iecur.
Serpit humi, semperq; uirûm mortalia corda
Lædit: & haud alas saxeus inde mouet.
Si cæcus uitámq; gerit, quid tænia cæco
Vtilis est? ideo num minus ille uidet?
Quisue sagittiferum credat, qui lumine captus?
Hic certa, ast cæci spicula uana mouet.
Igneus est, aiunt, uersátq; in pectore flammas,
Cur age uiuit adhuc? omnia flamma uorat.
Quinetiam tumidis cur non extinguitur undis,
Naiadum quoties mollia corda subit?
At tu ne tantis capiare erroribus audi,
Verus quid sit Amor carmina nostra ferent.
Iucundus labor est, lasciua per ocia. signum
Illius est, nigro punica glans clypeo.

HOc emblema non parum negotij solet facessere aliquibus, præsertim in extremo disticho: quod quàm prauè simul & nequiter interpretentur, non possem sine pudore scribere. Nos igitur paulatim singula percurramus. Ac primò totum Epigramma eò tendit, vt probet Amorem, non esse Deum, nec aliud, cuius exprimi forma queat. Idque argumentis confirmat ridiculis, & nihil probantibus. Nam Antiquitas non credidit esse Deum Amorem: optimis tamen rationibus & argumentis id omne quod finxit, comprobauit, & ex eius effectibus pulcherrimè illum pinxit.

Quid

Quid sit Amor. Multi cùm Græci, tum Latini poëtæ cecinerunt, quid sit Amor, quos esset superuacaneum hûc adducere. Vnus tamen Propertius sit instar omnium, qui sic lib. 2. describit Amorem,

Quicunq; ille fuit puerum qui pinxit Amorem,
Nonne putas, miras hunc habuisse manus?
Hic primùm uidit sine sensu uiuere amantes,
Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non frustra uentosas addidit alas,
Fecit & humano corde uolare Deum.
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda:
Nostráq; non ullis permanet aura locis.
Et meritò hamatis manus est armata sagittis,
Et pharetra ex humero Gnosia utroq; iacet.
Antè ferit: quoniam tuti quàm cernimus hostem,
Nec quisquam ex illo uulnere satus abit.
Heu curuum genus, & ueri corda inscia: quò ius
Fásq;? scelus miseri, si scelere abluimus.

Amor cur puer.

Cur habeat sagittas.

Phornutus in lib. de Natu. Deorum sic loquitur de Cupidine, Puer esse fingitur, quòd planè mente careant, deceptionique obnoxij sint, qui amant. Alatus est, quoniam plerunque cædis est autor: vel quòd tanquam auis in hominum mentes inuolet impetuosè. Sagittas tenere fingitur: quia qui eius sagittis vulnerantur, non secus ac re vera percußi dolent: neque appropinquare, aut attingere quos amant, audent: verùm longè eos intuentur, stupentes. Fax ei traditur: quia videtur inflammare animos. ἔρωτα id est, cupidinem dici existimāt ab inquisitione eorū, quos amantes inquirunt. ἐρᾶν enim inqui-

Phornutus de Cupid.

Amoris pictura.

Ἔρως unde.

rere significat. Hæc & alia Phornutus. Vnde licet intueri bene expreſsiſſe veteres amorem, non quòd eum ita crederent aut eſſe, aut viuere ſed vt commodius eius effectus nobis oſtẽdere poſſent. Alciatus autem iocoſis argumentis confutat ea quæ ab antiquis dicta ſunt, non quò veterem picturam improbaret: ſed vt commodius quid ſit amor, ipſe poſſet declarare. Quod neque ſine authore fecit. Siquidem Seneca in Hippol. ſic ait,

Seneca In Hippol. de amore car.

Deum eſſe amorem turpiter uitio fauens
Finxit libido: quoq; liberior foret,
Titulum furori numinis falſi addidit,
Natum per omnes, ſcilicet, terras uagum
Erycina mittit: ille per cælum uolans
Proterua tenera tela molitur manu.
Regnumq; tantum minimus in ſuperos habet,
Vana iſta demens animus aſciuit ſibi,
Veneriſq; numen finxit, atq; arcus Dei
Quiſquis ſecundis rebus exultat nimis
Fluitq; luxu ſemper inſolita appetens:
Hunc illa magnæ dira fortunæ comes
Subit libibo &c.

Idem in Octaua,

Volucrem eſſe amorem fingit immitem Deum
Mortalis error: armat & telis manus,
Arcúſq; ſacros inſtruit ſæua face:
Genitumq; credit Venere Vulcana ſatum.
Vis magna mentis, blandus atq; animi calor
Amor eſt, iuuenta gignitur, luxu, ocio.
Nutritur inter læta fortunæ bona.
Quem ſi fouẽre atq; alere deſiſtas, cadit:

Breuiq;

Breuiq; uires perdit extinctus suas.

De amore, déque eius causis, & pictura latè & pulchrè Alex. Aphro. problem. 87.

Puerum ne uocas. De antiquitate amoris ita Hesiodus in Theogonia,

Principio confusa chaos, sine imagine moles
Extitit: hinc uacuis tellus apparuit arua.
Nam prius ipsorum pauimentum facta Deorum est,
Quondam qui cælo sedes habuêre supremo.
Tartara dehinc una sunt uisa dehiscere terra.
Et mox pulcher amor surgit, mediúsq; Deorum
Cernitur: hic illos forma supereminet omnes:
Membra Deus latè soluit Diuûmq; uirûmq;
Consilium, atq; ipsam domitat sub pectore mentem.

Antiquitas Amoris.

Vide Adagium, Tapeto antiquior.

Ascræi ut docuit. Hesiodus ex Ascra Bœotię vicu prope Heliconem oriundus fuit, terra misera & pessima, vt ipse ait in Georg.

Hesiodi patria.

Ἄσκρῃ χεῖμα κακῇ θέρει δ' ἀργαλέῃ οὐδέποτ' ἐσθλῇ.

Hesiodi vitam & mortem elegantissimo carmine perstringit Politianus in Nutricia ex illo verso, At tibi Dædaleos.

Pectora quæ iam &c. Sic Propertius,

In me tela manent, manet & puerilis imago:
Sed certè pennas perdidit ille suas,
Euolat è nostro quoniam de pectore nusquam,
Aßiduúsq; meo sanguine bella gerit.

Iucundus labor. Amoris (inquit) finitio est, vt sit labor iucundus in ocio lasciuo. Id est, Amantium vita omnis versatur in labore: qui tamen labor voluntate suscipitur, conseruatúrque atq; augescit luxu & ocio, vt adduximus ex Seneca.

Finitio Amoris.

Signum illius est. Hoc est, emblema & pictura talis laboris cum iucunditate misti erit clypeus niger(qui color laboris est indicium)& in medio clypei glans Punica, cuius succus ex dulci & amaritudine constat. Quod alibi expressit Alciatus clarius loquens de malo medica,

Color niger laboris indicium.

Aurea sunt Veneris poma hæc:iucundus amaror.
Indicat:est Græcis sic γλυκύπικρος *Amor.*

Plautus de amore.

Plautus in Cistellaria,Nanque ecastor,amor & melle & felle est fæcũdissimus.Gustu dat dulce: amarum ad satietatem vsque aggerit.

In obliuionem patriæ.

EMBLEMA CXIIII.

Iam

Iam dudum missa patria, oblitúsq; tuorum,
Quos tibi seu sanguis, siue parauit amor.
Romam habitas: nec cura domum subit ulla reuerti.
Aeternæ tantùm te capit Vrbis honos.
Sic Ithacûm præmissa manus dulcedine loti
Liquerat & patriam, liquerat atque ducem.

IMitatio ex epigrammatis Græcis li. 4. tit. εἰς λῶτον. Cæterùm extat prouerbium in oblitos patriæ, quòd ab Homero sumpsit initium. Sed præstat Erasmi verba recensere. Is igitur in prouerb. Lotum gustauit: de iis, inquit, dicebatur, qui diutiùs in peregrinis regionibus hærerent, veluti obliti reditus. Neq; inconcinnè dixeris in eos, qui simul atq; semel voluptatem inhonestam degustarint, ad pristina studia reuocari nequeunt. Sumptũ à fabula Lotophagorum. *Fabula lotophagorũ* De quibus meminit Homerus Odyss. li. 9. narrans, quemadmodum Vlyssis socij gustata apud Lotophagos populos herba loto, redire ad nauim noluerint, nisi verberibus adacti. Est autem Lotos, quam eãdem Celtim dici docet Dioscorides lib. 1. arbor de qua Plinius lib. 13. tam dulcis ibi cibus, vt nomen etiam genti terræque dederit, nimis hospitali, aduenarum obliuione patriæ. *Lotos qua apud Dioscoridem.* Est & herba eiusdem nominis gratissima & ipsa palato, de qua permulta Theophrastus lib. de plantis 4. cap. 9. *Theophrastus de loto.*

Iamdudum missa patria. Iamdudum non rectè ad longum temporis spatium refertur, vt ex Terentio & aliis poteris elicere. Ego hîc (iam pridem) dixissem.

Aeternæ tantùm &c. Æternã vrbem vocat Al- *Aeternã vrbem quã appellet.*

ciatus Romam tum hîc,tum alibi. Idem voluit ſentire Virgilius loquens de Romanis,

His ego nec metas rerum nec tempora pono,
Imperium ſine fine dedi.

Ouidius 3.Faſto.

— Aeternæ cùm pater urbis ait.

Sic Ithacûm. Vlyſſes delegit, cùm ad Lotophagos appulit,tres è ſociis, quos præmitteret ad exploranda loca illa. Ithacûm genitiuus eſt, pro Ithacenſium.

Lotos Nympha. *Dulcedine loti.* Lotos Nympha fuit, quæ Priapum fugiens in arborem ſui nominis conuerſa fuit: à cuius arbore cùm Dryope Euryti filia flores aut bacchas decerperet, in loton quoque fuit trāsformata. Ouidius Meta. 9. Loti fructum *Herodotus de loto.* ſic deſcribit Herodotus in Melpomene, Fructus eſt inſtar fructus lentiſci, ſuauitate aſsimilis fructui palmarum. Ex hoc fructu Lotophagi vinum conficiunt. Hæc ille. Sed notabis obiter Herodotum hîc, Stratonē vltimo geographiæ, & alios geographos poſuiſſe Lotophagos in minore Syrti: contra Pomponium Melam & Plinium lib. 13. cap. 17. qui in maiori ponunt. Aut ſubeſt in codicibus mendum.

Sirenes

Sirenes.

EMBLEMA CXV.

Absq; alis uolucres, & cruribus absq; puellas,
Rostro absq; & pisces, qui tamen ore canant:
Quis putet esse ullos? iungi hæc natura negauit,
Sirenes fieri sed potuisse docent.
Illicitum est mulier, quæ in piscem desinit atrum,
Plurima quòd secum monstra libido uehit.
Aspectu, uerbis, animi candore, trahuntur,
Parthenope, Ligia, Leucostáq; uiri.
Has musæ explumant, has atque illudit Vlysses,
Scilicet est doctis cum meretrice nihil.

EX Fulgentio lib. 2. Mytholog. De Vlysse & Sirenis. Tribus, inquit, modis illecebra amoris trahitur, cantu, aut visu, aut consuetudine. &c.

Sirenes quæ. Sirenes (inquit Seruius in fine quinti Æneid.) ſecundum fabulam tres in parte virgines fuerunt, in parte volucres, Acheloi fluminis & Calliopes Muſæ filiæ. Harũ vna voce, altera tibiis, alia lyra canebat. Et primò iuxta Pelorum: pòſt in Capreis inſula habitauerunt: quæ illectos ſuos cantu in naufragia deducebant. Secundum veritatem meretrices fuerunt, quæ tranſeuntes, quoniam deducebant ad egeſtatem: his fictæ ſunt inferre naufragia. Has Vlyſſes contẽnendo deduxit ad mortem. Hæc Seruius. Ouid. 5. Meta.

— Vobis Acheloiides unde
Pluma pedéſq; auium cùm uirginis ora geratis?
An quia cùm legeret flores Proſerpina uernos,
In comitum numero miſtæ Sirenes eratis?
Quam poſtquam toto fruſtrà quæſiſtis in orbe,
Protinus in ueſtram ſentirent æquora curam,
Poſſe ſuper fluctus alarum inſiſtere remis
Optaſtis, faciléſq; Deos habuiſtis, & artus
Vidiſtis ueſtros ſubitis flaueſcere pennis.
Nec tamen ille canor mulcendus natus ad aures,
Tantaq; dos oris linguæ deperderet uſum:
Virginei uultus & uox humana remanſit.

Abſq; alis. Deſcribit monſtrum ad imitationem ferè illius Horatiani in arte poetica, atq; inquit: Quis putet eſſe vllos piſces qui ſunt volucres abſque alis, & ſint puellæ abſque cruribus, & inſuper ore canant?

Sirenes vnde dictæ. *Sirenes fieri.* σειρὴν, à verbo σείω, quod eſt iacto, decipio, turbo. vel ἀπὸ τῆς σειρᾶς, id eſt à catena ſeu vinculo, eo quòd libidinis vinculum Sirenes fuerint. Non ducitur à verbo σύρω id eſt

traho,

traho, vt aliqui putant, nec debet ſcribi per y, Syrenes, ſed per i, Siren.

Quæ in piſcem. Sic Horat. in arte poëtica, *Horatius de Siren.*

— Vt turpiter atrum

Deſinat in piſcem mulier formoſa ſupernè.

Aſpectu uerbis. Ordo eſt, Viri trahuntur aſpectu, id eſt, Parthenope. verbis, id eſt, Ligia. candore, id eſt, Leucoſia. Nam id ſignificãt hæc nomina. Parthenope διὰ τὸ ἔχειν ὄπα παρθενικόν. Ligia, à λιγέως acutè, dulciter. Leucoſia, à λευκὸς, albus.

Parthenope. Hæc ſunt nomina Sirenum, ſecundum quos Scholiaſtes Homeri natas ait Sirenas ex Acheloo, & Sterôpe vel Terpſicore. Eas autem ſic nominat Aglaopheme, Thelchiepeia, Piſinoe, & Ligia. Commentator Apollonij ſic vocat Thelxinoe, Molpe, & Aglaophonos. *Nomina Sirenum.*

Has muſæ. Pauſanias in Bœoticis dicit Sirenes cum Muſis in certamen muſicæ deſcendiſſe, victíſque pẽnas ablatas, ex quibus Muſæ ſibi coronas fecerint. Vnde Antonius Thyleſius, qui de coronis libellum compoſuit. Sed vbi (inquit) tandem canendi ſuauitas & doctrina Muſis adiudicata eſt, victrices Iouis filiæ Sirenum alas ſtirpitus deuellentes ſe nouo ſerti genere nunquam antea viſo decorauerunt, ne ſolus Maia natus temporibus eſſet aligeris. Spectãtur Romæ nouem Muſarum ſigna marmorea affabrè & antiquo artificio facta: ſingulæ pennam habent capillo ſuffixá Hæc ille. Lilius Gregorius, Pauſanias & Stephanus Muſas aliquando cum Sirenibus ab Iunone incitatis certamen ha- *Anton. Thyleſius de Coronis.* *Lilius Gregorius, Stephanus de Siren.*

buisse tradunt. Quo victæ Sirenes pennas perdidêre. Atque idcirco à re locus Aptera in Creta vocitatus est: tum ex iis pennis Musæ sibi coronas composuisse dicuntur. Id quod sub allegoria intelligi potest de malis & ineptis poëtis, qui bonis infesti sunt, & fuere semper. Sed demum à bonis & doctis vincuntur inepti.

Allegoria.

Historia Vlyßis.

Has atq; illudit. Notum est, quemadmodum Vlysses sociorum aures cera illeuerit, ne Sirenũ cantus audirent, séque nauis malo iusserit alligari, ne quanquam cuperet, ad Sirenas iret. Sirenum cantilenam, quæ est apud Homerum Odyss.12. Cicero 5. de finib. sic conuertit:

Cicer. car. Sir.

O decus Argolicum, quin puppim flectis Vlysses,
Auribus ut nostros poßis cognoscere cantus?
Nam nemo hæc unquam est transuectus cærula cursu,
Quin priùs astiterit uocum dulcedine captus:
Pòst uariis auidò satiatus pectore musis,
Doctior ad patrias lapsus peruenerit oras.
Nos graue certamen belli cladémq; tenemus,
Græcia quàm Troiæ diuino numine uexit,
Omniáq; è latis rerum uestigia terris.

Senex

Senex puellam amans.

EMBLEMA CXVI.

Dum Sophocles (quamuis affecta ætate) puellam
A quæstu Archippen ad sua uota trahit,
Allicit & pretio, tulit ægrè insana iuuentus
Ob zelum, & tali carmine utrunq; notat:
Noctua ut in tumulis, super utq; cadauera bubo,
Talis apud Sophoclem nostra puella sedet.

HAnc historiã refert Athenæus lib. 14. Dipnosoph. his verbis de Sophocle agens, Cùm iam ad occasum vitæ tenderet (vt inquit Hegesander) Archippen adamauit meretricem, quam etiam reliquit hæredẽ. Cuius prior amator Smicrines interrogatus, quid ageret Archippe, venustè respondit, ὥσπερ αἱ γλαῦκες ἐπὶ

τάφων

ταφων κάθηται. Id eſt, tanquam noctuæ in tumulis ſedet. Idem refert Lilius Gregorius in hiſtoria poëtarum: & Stephanus Niger de nimio vitæ luxu.

Sophocles. Sophocles Athenienſis poëta tragicus fuit, de quo Cicero in Cato. Maio. Obiit ex inſperato gaudio, vt refert Val. Maxim. ob victoriam ex Tragœdia quadam. *Bubo adoleſcens.* Bubo adoleſcens fuit apud inferos, vt fabulantur poëtæ, antè dicebatur Aſcalaphus, cuius formam deſcribit Ouid. 5. Meta.

In colores.

EMBLEMA CXVII.

Index mœſtitiæ eſt pullus color: utimur omnes
Hoc habitu, tumulis cùm damus inferias.

At

At synceri animi, & mentis stola candida puræ,
Hinc syndon sacris linea grata uiris.
Nos sperare docet uiridis. Spes dicitur esse
In uiridi, quoties irrita retro cadit.
Est cupidis flauus color, est & amantibus aptus:
Et scortis, & queis spes sua certa fuit.
At ruber armatos equites exornat amictus,
Indicet & pueros erubuisse pudor.
Cæruleus nautas, & qui cœlestia uates
Attoniti nimia religione petunt,
Vilia sunt giluis natiuáq; uellera birris:
Qualia lignipedes stragula habere solent.
Quem curæ ingentes cruciant, uel zelus amoris,
Creditur hic fulua non malè ueste tegi.
Quisquis sorte sua contentus, ianthina gestet,
Fortunæ æquanimis tædia quiq; ferat.
Vt uaria est natura coloribus in gignendis,
Sic aliis aliud: sed sua cuiq; placent.

SCripsit de coloribus Bayphius, scripsit & Thylesius, & Gellius lib. 2. cap. 26. & alij. Sed his omissis, qui latiùs rem tractant, Alciatum nostrum accersamus interpretem, cuius verba carptim ex 2. Parerg ca. 1. hûc ordine referemus.

Index mœstitiæ. Niger color (inquit) in Æthiopibus cernitur, cùm candore temperatur: fuscus est: cùm aliquid illi ruboris miscetur, pullus dicitur. Plautus Moreum vocat, nos Moreum obscurum. *Color niger.*

At Synceri animi. Albus in pallorem desinit: candidus purior est, & niuibus similis: sunt qui quàm maximè candenti igni æqualem ferunt: Græci φλογόλευκον videntur dixisse album colorem *Album.*

lorem, cui nescio quid flammei admixtum sit. Alciatus.

Cicero quid de albo col. *Hinc Sindon.* Cicero 2. de Legib. Color autem albus præcipuè decôrus Deo est tùm in cæteris, tùm maximè in textili: tincta verò absint, nisi à bellicis insignibus.

Viridis. *Nos sperare docet.* Viridis color qui ex chrysocolla vel ærugine fit, ad satietatem viret. Alci. De hoc diximus in emblem. de Spe.

Flauus. *Est cupidi flauus.* Aliquanto clarior est flauus, quem colorem amantiũ comæ attribuunt: itém que segetibus maturis. Alciat.

Ruber vel rufus. *At ruber.* Ruber seu rufus color multis distinguitur notis. Aliquis ex sandaracha fit, qui ad satietaté flammeus est, & à similitudine ignis πυῤῥὸς dicitur. *Burrum.* Burrum veteres Latini dixerunt. Alius ex cinnabari concipitur aliquantò coloratior, *Ostrinus.* ῥυθρὸς appellatur Græcè. Est & Ostrinus color qui & purpureus. Alciat. De hoc vide pulchrum in Miscellaneis Politiani cap. 12. Plutarchum in apophtheg. Laconum. Lacones (inquit) *Puniceis tunicis quare vterentur Lacones.* in bellis vtebantur Puniceis tunicis, siue, quòd hic color videbatur illis aliquid habere virile: siue, quòd sanguinei coloris rubor plus terroris incuteret bellorum imperitis: siue, ne protinus conspicuum esset hostibus si quis vulnus accepisset, sed vtiliter lateret ob vestem sanguini cõcolorem.

Diogenes de pueri rub. *Indicet & pueros.* Diogenes apud Laërtiũ cùm vidisset puerum rubore perfusum, Confide, ait, fili, huiusmodi est virtutis color. Vide Aristot. in lib. De Moribus.

Cæruleus nautas. Cæruleus vel à Cælo, vel à Cærulo auicula, quæ & κυανὸς dicitur. Hic aëris color est, itémque tranquilli maris. Alciat. *Caruleus.*

Vilia sunt giluis. Id est, vilia natiuáque vellera giluis birris. Id est, sunt apta ad birros faciẽdos. Nam hîc birrus non pro colore capitur, sed pro vestimento, quo arcemus aquas cum iter facimus, qui ex colore natiuo fit. Natiuus autem color, vt ait Perottus, modò in albedinem, modò in nigredinem tendit. Hunc vocat Alciat. hîc Giluum. Eius verba sunt, Subsequitur (inquit) Cineritius quo Franciscani passim in præsentia induuntur. Nos vulgò birretinũ dicimus, quòd viatorij militarésque birri propter vtilitatẽ hoc colore essent. Melinus ex pigmento à Mele insula sic dictus, quem Latini & Giluum appellãt, Seruio autore. Et infrà, Est igitur Giluus color: scilicet, quadantenus in rubrum vergẽs. Birrum quoque vocat Alciatus in Parerg. quo interdiu omnes pro tegmine capitis vtuntur. Per lignipedes intellexit Franciscanos, qui alicubi vtuntur calceis ligneis, præcipuè extra Hispaniam. Apud illos vocantur pinzocheri. Lignipedum meminit Politia. lib. epist. 7. in Prologo Plauti. Sic Cucullati lignipedes cincti funibus. *Color natiuus quis.* *Cineritius.* *Melinus.* *Giluus.* *Lignipedes qui.*

Quem curæ ingentes. His accedit & fuluus color, quem Leoni Virgil. attribuit: fraxineæ hastæ Ouidius: vt satis appareat esse, quem à castanea Tanetum vocamus: nisi quòd fuluus clarior: castaneus paulò obscurior est. Alciat. *Fuluus color.* *Tanetum.*

Quisquis sorte sua. Est & Ostrinus color qui & purpureus alibi ex conchyliorum sanie rubens

ardens

Ianthinus. ardénſque, alibi violaceus, ſeu ianthinus, artificum ingeniis nunc intenſior, nunc preſsior. Alciat. Ion, viola eſt, anthos flos: inde Ianthinus, violaceus.

Note. *Qualia lignipedes.* In parte hac malè depictum eſt emblema: claudos enim, & qui haberent pedes ligneos intellexit.

Virtuti Fortuna comes.

Anguibus implicitis, geminis caduceus alis,
Inter Amaltheæ cornua rectus adeſt.
Pollentes ſic mente uiros, fandiq; peritos
Indicat ut rerum copia multa beet.

Mercurij virga & Amalthea cornua.

COniũgit ingenioſè Alciatus in hac pictura Mercurij virgam & alas (qui Deus eſt habitus

bitus disciplinarũ, præcipuè eloquentiæ) cum Amaltheæ cornuis, quæ opulentiã significant: vt inde possis elicere nõ posse fieri, quin sit opulentissimus, qui literas & disciplinas virtutésq; excoluerit. De virga Mercurij sic Virgil. 4. Æne.

Tum uirgam capit: hac animas ille euocat orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit.
Dat somnos adimitq;, & lumina morte resignat.
Ille fretus agit uentos, & turbida tranat
Nubila.

Et Statius in primo Thebaidos,

Summa pedum properè plantaribus illigat alis,
Obnubitq; comas & temperat astra galero.
Tum dextræ uirgam inseruit: qua pellere dulces
Aut suadere iterum somnos: qua nigra subire
Tartara: & exangues animare assueuerat Vmbras.

Vide adagium, Munerum corruptela. De Amalthea variè refertur fabula, vt inquit Erasmus in Copiæ cornu. Sed è multis vnus Ouidius prodeat, qui in 5. Fastorum ita inquit de Nympha Amalthea, Ouidius

Nais Amalthea Cretæa nobilis Ida
Dicitur in syluis occuluisse Iouem.
Huic fuit hœdorum mater formosa duorum,
Inter Dictæos conspicienda greges,
Cornibus aëriis atq; in sua terga recuruis,
Vbere quod nutrix posset habere Iouis.
Lac dabat illa Deo, sed fregit in arbore cornu:
Truncaq; dimidia parte decoris erat.
Sustulit hoc Nymphe, cinxitq; decentibus herbis,
Et plenum pomis ad Iouis ora tulit.
Ille ubi res cæli tenuit, solióq; paterno

Sedit: & inuicto nil Ioue maius erat:
Sidera nutricem: nutricis fertile cornu
Fecit, quod dominæ nunc quoq; nomen habet.

Erasmus de caduc. Mer.

Anguibus implicitis. Erasmus in Adagio Casſio ticus nodus. In caduceo (inquit) Mercuriali duo ſunt ſerpentes, maſculus & fœmina, qui medio corporum complexu nodum efficiunt Herculanum. Ab eo ſupernæ partes ſic ad oſculum, vt flexu circulum efficiant: infernæ ſimili flexu ad caducei capulũ reuocantur; qua parte item caudæ coëunt vtriuſque. Hanc imaginem caducei adhuc videre eſt in numiſmatibus antiquis. E quibus, opinor, ſymbolũ ſuum mutuatus eſt Ioan. Frobenius typographus diligẽtiſsimus, niſi quòd addidit columbam ſceptro inſidentẽ. Hũc nodum Mercurio conſecrarunt Ægyptij, innuentes fædera non oportere vnquam diſſolui: verùm plurimum valere debere: vnde & Herculano cognomen additum. Quanquam Galli & haud ſcio an etiam Ægyptij non alium putant Herculem, quàm Mercurium. Hactenus Eraſmus. Iul. Higinus in Poetico aſtronomico, cap. de Lyra. Mercurius, inquit, cùm proficiſceretur in Arcadiam, & vidiſſet duos dracones inter ſe coniuncto corpore alium alium appetere: vt qui dimicare inter ſe viderentur, virgulam (quã ab Apolline dono acceperat) inter vtrunque proiecit. Itaque diſceſſerunt: quo facto eam virgulam pacis cauſa dixit eſſe conſtitutam. Nonnulli etiam cùm faciunt caduceos, duos dracones implicatos virgula faciunt, quod initium Mercurio fuerat pacis. Hæc ille. Plinius

Io. Frobenij insigne.

lib.

lib.29. Natur.histo.cap.3.sic ait:Hic tamen cõplexus anguium & efferatorum cõcordia,caufa videtur esse, quare exteræ gentes caduceum in pacis argumentis circundata effigie anguium fecerint.

Pollentes sic mente. Ordo est,Sic indicat,scilicet, caduceus vel virga, vt multa copia, id est,quẽadmodum affluentia & fortuna beet, id est, diuites reddat,viros pollentes mente, id est,sapientes,& fandi peritos,id est,eloquentes.

Fortuna Virtutem superans.

EMBLEMA CXIX.

Cæsareo postquàm superatus milite,uidit
Ciuili undantem sanguine Pharsaliam:

Iamiam stricturus moribunda in pectora ferrum,
Audaci hos Brutus protulit ore sonos:
Infelix Virtus & solis prouida uerbis,
Fortunam in rebus cur sequeris dominam?

EX Dione historico refert idem Alciatus sumptum esse emblema, qui Iambum carmen composuit in mortem cuiusdam Pyrrhi Senatoris Mediolanensis, imitatus verba Dionis, quę Brutus cùm sibi manus inferret, dixisse fertur. Epitaphium tale est,

Pyrrhus Senator Mediolanē sis.

Quis non malignas mortis accuset uices,
Virtute claros quæ uiros præceps rapit,
Viuaciores improbos coruis sinens?
En Pyrrhus ille, tot animi illustris bonis,
Latóq; clauo est ante præreptus diem.
Frustra putauit esse te Virtus Deam
Quæ fortuitis seruiebas casibus.

Longa est historia, longæ ambages, si omnia, quæ ad Brutum pertinent, hîc referenda essent. Nam bellum Bruti & Casſij cum Cæsare scripserunt T. Liuius lib. 124. Plutar. in vita M. Anto. & M. Bruti. Appia. lib. de bellis ciuilibus 4. Valerius Maxi. multis in locis. Suetonius in Augusto. Lucanus 2. Pharsaliæ. Referam tamen paucula ex epitome Iulij Flori in Liuiū. C. Cæsar (inquit) & Antonius apud Philippos vario euentu contra Brutū & Casſium pugnauerunt: ita vt vtriusque dextera cornua vicerint, & castra quoque vtrinque ab iis, qui vicerant, expugnarentur. Sed inæqualem fortunā partiū, mors quidē Casſij fecit. Qui cùm in eo cornu fuisset, quod pulsum erat, totum exercitū fusum ratus,

Iulij Flori verba de bello Bruti & Casſij.

mortem

mortem ſibi conſciuit. Altero deinde prælio victus M. Brutus, & ipſe vitã finiuit exorato Stratone fugæ comite, vt ſibi gladiũ adiiceret. Annorum erat circiter quadraginta. Verba enim Bruti refert idẽ Florus li. 4. hiſt. Rom. cap. 7. in hęc verba, Capta ſunt hinc Cæſaris caſtra, inde Caſsij. Sed quanto efficacior eſt fortuna, quàm virtus! & quàm verũ eſt quod moriens efflauit, Non in re, ſed & in verbo tãtùm eſſe virtutem. Victoriã illi prælio error dedit. Verba Dionis lib. 47. circa finem hæc ſunt, Ἀπογνοὺς μὲν τὴν σωτηρίαν ἀπαξιώσας δὲ τὴν ἅλωσιν, ἐς τὸν θανατὸν καὶ αὐτὸς κατέφυγε, καὶ ἀναβοήσας τοῦτο δὴ τὸ ἡράκλειον, ὦ τλῆμον ἀρετὴ λόγους ἄρ᾽ ἦσθα ἄλλως, ἐγὼ δέ σε ὡς ἔργον ἤσκουν, σὺ δ᾽ ἄρ᾽ ἐδούλευες τύχῃ. *M. Brutus victus.*

Sanguine Pharſaliam. Pharſalia cãpus eſt Theſſaliæ. Lucanus, Pharſaliam, Theſſaliam, Æmoniam, Macedoniã, Philippos pro eodẽ numerat. *Pharſalia.*

Iamiam ſtricturus. Mortem ſibi conſciſcere glorioſum & magni animi factum multi putauerunt, præcipue Romanorum, quod non probat Ariſtot. in Ethicis lib. 3. his verbis, Mortem autem ſibi ipſi conſciſcere fugientem vel inopiam, vel amorem, vel moleſtiam fortis animi magníque non eſt: ſed anguſti potiùs & timidi. *Mortem acerſere ſibi, timidi animi eſt.*

Paupertatem ſummis ingeniis obeſſe, ne prouehantur.

EMBLEMA CXX.

Dextra tenet lapidem: manus altera ſuſtinet alas.
Vt me pluma leuat: ſic graue mergit onus.
Ingenio poteram ſuperas uolitare per arces,
Me niſi paupertas inuida deprimeret.

LOquitur puer per proſopœiam. Manus, inquit, mea dextra tenet lapidẽ &c. Dextra. inquam, quæ totius corporis habet regimen: nam hoc in ſiniſtra aliquo pacto eſſet ferendũ. Idem dixit Iuuenalis Saty. 3.

Haud facilè emergunt, quorum uirtutibus obſtat
Res anguſta domi.

In

In occasionem.

Διαλογιστικῶς.

EMBLEMA CXXI.

Lysippi hoc opus est, Sycion cui patria. Tu quis?
Cuncta domans capti temporis articulus.
Cur pennis stas? usq; rotor. Talaria plantis
Cur retines? Paßim me leuis aura rapit.
In dextra est tenuis dic unde nouacula? Acutum
Omni acie hoc signum me magis esse docet.
Cur in fronte coma? Occurrens ut prendar. At heus tu
Dic cur pars calua est posterior capitis?
Me semel alipedem si quis permittat abire,
Ne poßim apprenso postmodò crine capi.
Tali opifex nos arte, tui causa, edidit hospes:
Vtq; omnes moneam, pergula aperta tenet.

EX epigrammate Posidippi, quod legitur li. 4. Epigam. Græco tit. εἰς καιρὸν, quod tale est, *Posidippi Epigram.*

Τίς, πόθεν ὁ πλάστης; Σικυώνιος. οὔνομα δὴ τίς;
Λύσιππος. σὺ δὲ, τίς; καιρὸς ὁ πανδαμάτωρ.

Τίπτε δ' ἐπ' ἄκρα βέβηκας; ἀεὶ τροχάω. τίπτε ταρσοὺς
Ποσὶν ἔχεις διφυεῖς; ἵπταμ' ὑπηνέμιος.
Χειρὶ δὲ δεξιτερῇ τί φέρεις ξυρόν; ἀνδράσι δεῖγμα,
Ὡς ἀκμῆς πάσης ὀξύτερος τελέθω.
Ἡ δὲ κόμη, τί κατ' ὄψιν; ὑπαντιάσαντι λαβέσθαι.
Νὴ Δία τ' ἐξόπιθεν, πρὸς τί φαλακρὰ πέλει;
Τὸν γὰρ ἅπαξ πτηνοῖσι παραθρέξαντά με ποσσὶν,
Οὔτις ἔθ' ἱμείρων δράξεται ἐξόπιθεν.
Τοῖον ὁ τεχνίτης μεδιέπλασεν εἵνεκεν ὑμέων
Ξεῖνε, καὶ ἐν προθύροις θῆκε διδασκαλίην.

Multi hoc epigramma Latino carmine donarunt, ſed ſuo quiſque modo, & velut paraphraſticè. Nos vt intelligi duntaxat Græcum poſsit, ferè verbum verbo, & verſum verſui, vt reſpondeat, curauimus:

Sanctij verſio.

Quis figulus? Sycionius. Huius nomina profer.
Lyſippus. Quis tu? occaſio cuncta domans.
Cur pinnis ſtas? uſq; rotor. Cur accipis alas
Sub pedibus geminas? ut leuis aura uolo.
At dextræ unde mouacula ſit? Mortalibus omni
Sic acie oſtendo ſim quòd acuta magis.
At coma cur uelat uultus? ſic obuia prendor.
Cur uillis capitis poſteriora carent?
Si ſemel alatis homines effugero plantis,
Ne poßim parte hac poſteriore capi.
Tali opifex ueſtra me finxit imagine cauſa
Hoſpes, & ante fores, ut moneam poſuit.

Ad Græcum epigramma videtur alluſiſſe Auſonius Gallus, ſed additis quibuſdam, & artificis nomine mutato ſic,

Cuius opus? Phidiæ, qui ſignum Pallados, eius
Quiq; Iouem fecit, tertia palma ego ſum.

Sum dea, quæ rara & paucis occaſio nota,
Quid rotulæ inſiſtis? ſtare loco nequeo.
Quid talaria habes? uolucris ſum, Mercurius quæ
Fortunare ſolet, trado ego cùm uolui.
Crine tegis faciem? cognoſci nolo. ſed heus tu,
Occipiti caluo es? Ne tenear fugiens.
Quæ tibi iuncta comes? Dicat tibi. Dic rogo quæ ſis.
Sum Dea cui nomen nec Cicero ipſe dedit.
Sum Dea quæ facti, non factiq; exigo pœnas,
Nempe, ut pœniteat, ſic Metanæa uocor.
Tu modò dic quid agat tecum? Si quando uolaui,
Hæc manet. hanc retinent quos ego præterij.
Tu quoq; dum rogitas, dum percunctando moraris,
Elapſam dices me tibi de manibus.

In Salmanticenſi bibliotheca viſuntur hodie ſtatuæ lapideæ ita affabrè expolitæ, vt cum antiquitate poſsint certare, quæ omnes typum occaſionis oſtendunt. Eſt enim illic puer globo inſidens capillitio ſuper oculos effuſo, in manu habens nouaculam cum inſcriptione καιρὸς, quę vox occaſionẽ ſignificat. Hunc circumſtat Mercurius & Fortuna cum cornu copiæ. Per quæ innuitur poſſe occaſionẽ tribuere quidquid Mercurius & Fortuna poſſunt. Sequitur hos vetula plorabundo vultu, quæ Metanæam, id eſt, pænitentiam refert. *Occaſionis ſtatua in bibliotheca Salman.*

Lyſippi hoc opus. Lyſippus Sycionius (Sycion ciuitas eſt in Peloponneſo) adeò eximius fuit in ſtatuaria, vt edicto vetuerit Alexander Magnus, ne quis ſe præter Apellem pingeret, aut alius Lyſippo duceret æra, fortis Alexandri vultum ſimulantia, vt ait Horatius in epiſtol. Lege Pli-

nium libro 34.capite 7.& 8.

Occaſio quid. *Capti temporis articulus.* Eſt occaſio, quædam breuis opportunitas, quæ multum valet ad res conficiendas aut omittendas. Occaſionem innuit Terentius in ſene ſeipſum excruciante. In tempore, inquit, ad eam veni quod rerum omnium eſt primum. Et in Adelphis, vt in ipſo articulo oppreſsit. Heſiodus ſic laudat occaſionem lib.2.Georgicon,

Μέτρα φυλάσσεσθαι, καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

Mediocritatem obſerua, occaſio autem in omnibus optima.

Vide prouerbium, Noſce tempus, vbi plura inuenies.

Pinna. *Cur pinnis ſtas?* Pinna & plumam ſignificat & alas, quibus innatant piſces. Hîc autem videtur ſignificare ſummitates pedum: quaſi dicat, cur ſummis inſtas digitis?

Cur in fronte coma? Hoc diſtichon vno verſiculo ſignificauit quiſquis ille fuit, qui Catonis libellum compoſuit,

Fronte capillata, poſt hæc occaſio calua.

Legendum cenſeo, poſtica occaſio calua. Nã in quacunque re pars anterior dicitur antica: poſterior, poſtica nominatur. Lege prouerb. Premenda occaſio.&, Capere crines.

Pergula quid. *Pergula aperta.* Pergula à pergendo, locus eſt à multis lateribus aërem excipiens. Apelles in pergula poſt tabulas à ſe depictas latitare conſueuerat, vt inde multorum iudicium de pictura exciperet.

In

In ſubitum terrorem.

EMBLEMA CXXII.

Effuſo cernens fugientes agmine turmas,
Quis mea nunc inflat cornua? Faunus ait.

PAnici terrores appellari conſueuerũt, quoties repentè in exercitu viri equíque perturbantur, nulla comparẽte cauſa. Veteres enim exiſtimabant Panem Deum repentinos terrores & animi conſternationes immittere lymphaticis ſimillimas. Vide adagium, Panicus caſus. Et Politianum in Miſcellaneis cap. 28. vbi multa & pulchra de hac re citantur teſtimonia. Theon Arati interpres militaſſe ait Pana Deum aduerſus Titanas, primúmque eum videri concham illam tortilem & turbinatã, qua pro tuba vtuntur,

Panici terrores.

Theõ Arati interpres.

tur, inueniſſe, quæ græcè Cochlos appellatur: factúmque ipſius opera, vt ſe armandi ſociis interim fieret copia, dum ſonitu quocunque illo, qui panicos vocatur, in fugam Titanes agebantur. Plutarchus in apophtheg. Epaminũda Thebano exercitum ducente, nunquam panicus & repentinus terror in caſtra incidit. *Faunus.* Faunus filius Pici, Latiníque pater, & Aboriginum rex apud Virgil. poſt mortem Deus eſt habitus, dictus, vt ait Seruius, à fando, id eſt, vaticinando. Poëtæ Faunos Syluanos, Panes, Satyros pro eodem ſæpe ponunt.

In illaudata laudantes.

EMBLEMA CXXIII.

Extat

Ingentes Galatûm ſemermi milite turmas,
Spem præter trepidus fuderat Antiochus,
Lucarum cùm ſæua boum uis, dira proboſcis,
Tum primùm hoſtiles corripuiſſet equos.
Ergo trophæa locans Elephantis imagine pinxit.
Inſuper & ſociis, Occideramus, ait,
Bellua ſeruaſſet ni nos fœdißima barrus:
Vt ſuperaſſe iuuat, ſic ſuperaſſe pudet.

EXtat pulcherrima hiſtoria apud Lucianum in Zeuxi, ſiue Antiocho: vnde ſumptum fuit hoc emblema. Luciani hæc ſunt verba: Cùm nõ ignoraret Antiochus Soter, & corporis viribus & audacia Galatas eſſe præditos, inuſitatámque illorum multitudinem videret, tum phalangem fortiter coniunctam: à tergo verò æneis thoracibus indutos bellantes: præterea in profundum ſemper armatos vigintiquatuor ordinatos. In vtrumque autem cornu equitatum, qui 20. millibus equitum cõſtabat, diſpertitum eſſe. Porrò è medio octoginta currus falcatos erupturos: ac cum illis bigas bis totidem. Hæc, inquam, cùm videret, ſpem valde malam animo concipiebat potiundæ victorię, tanquam ſi cum inuictis eſſet agendum. Siquidem ipſe modicè inſtructo exercitu, neque ampliter, neque pro belli dignitate & apparatu, aut magnitudine, ſanè perquàm paucis comitatus aduenerat, ac illos quidem vt plurimum ſcutatos & nudos. Sed enim ex his, qui nudi erant, plures quàm dimidia pars exercitus numerabantur. Itaque iam de petendo fædere, ferendíſque pacis conditionibus & bello conuenientiſsimè componendo ſecum *Ex Luciani hiſto. de Gal.*

ſecum agebat. Atqui Theodatas Rhodius vir excelſi & generoſi animi, inſtruendæ aciei non imperitus, cùm præſto eſſet, regémque perturbato animo eſſe nō ſinebat. Et erant Antiocho vndecim in exercitu elephantes. Hos Theodatas iuſsit interea haberi quàm occultiſsimos, ne ex acie apparentes conſpicui fierent hoſtibus. Vbi verò tuba ſignum dedit, & manus conferendæ forent, ac hoſtium equitatus impreſsionem faceret, & Galatæ aperta phalange currus immitterent, tunc vnà cum quatuor elephantis vtrinque equitibus eſſe occurrendum docebat. Octo autem reliquos aurigis & curribus eſſe immittendos. Hoc enim facto, inquit, illorum equi perterrebuntur ac retro fugientes in ipſos Galatas illapſi impetum facient, nec opinionem eius rei prædictæ euentus fefellit. Cùm enim antea nullum elephantum vidiſſent, cùm ipſi Galatæ tum equi illorum, adeò nouo & inopinato elephantorũ ſpectaculo animis cõſternati ſunt, vt longè adhuc à belluis conſtituti, poſteaquam ſolùm rugientes audiſſent, dentéſque candore relucentes vidiſſent, veluti ex toto nigro corpore, tum etiam proboſcides, ad prædã & direptionem faciendam ſublatas, priuſquàm ab arcubus tela extorſiſſent, verſis retrò habenis, nullóque ſeruato ordine aufugerũt. Sed enim pedites aliquantiſper alterna cæde ſemet haſtis cõfodientes conculcabantur ab equitibus in illorum ordinem illapſis. Currus autem ſubuerſi, & illi, deinceps denuo in ſuos non citra ſanguinẽ ferebantur, ac planè iuxtà illud Homeri,

Subuer

Subuersi currus passim iacuêre supini.

At verò equi posteaquam semel à recta via auersi declinassent, elephantorum impetum non sustinentes, sessores dorso excutiebāt. Currus strepebant proscindentes acutis falcibus quoscunque ex amicis comprehendissent. Non pauci verò vt in tali tumultu eiecti prosternebantur. Hos elephanti insequebantur pedibus proterentes atque conculcantes, simúlque in altum proboscidibus proiicientes, ac dentibus correptos transuerberantes. Ad extremum illi summa ope nitentes Antiocho victoriam pepererunt. Cæterùm Galatæ alij quidem dimicando occiderunt ingenti clade edita: alij viui capti in victoris potestatem peruenerunt. Perpauci fuga in montes semet abdiderūt. Porrò autem Macedones quicunque cum Antiocho in prælium descenderant, Pæana canebant, simúlque clamore irruētes, regem coronabant victorem. At ille profusis, vt fertur, lachrymis, Pudore afficimur, inquit, ô milites, quibus salus in hisce vndecim stetit belluis: adeò vt nisi spectaculi nouitas hostium animos perculisset, quid nos erga illos fuissemus? In trophæum nihil aliud quàm elephantum iussit sculpere.

Ingentes Galatum. Galatæ, quos & Gallogræcos vocant, populi sunt minoris Asiæ iuxta Phrygiam.

Lucarum cum sæua. Sic contexe, Cùm sæua vis boum Lucarum, appositiuè, dira proboscis. Erasmus in adagio Larinum verbum. Latini veteres (inquit) Lucam dicebant pro grandi. Et in ada

in adagio, Prius locuſta bouem pariet. Lucas, inquit, antiqui boues, appellabant ob magnitudinem. Quod mihi non ſit veriſimile: nec ſcio vnde hæc ille tam antiqua eruerit. Nam M. Varro lib. 6. de Lingua Latina, nihil ait huiuſmodi: imò à Luce ait dictos Lucas. Sed ego Plinio in hac re magis adhæreo, qui lib. 8. cap. 6. dictos innuit Lucas boues, eò quòd in Lucanis Italia primùm elephantes vidit Pyrrhi regis bello.

Dira proboſcis. προβοσκὶς, roſtrum Elephantis, ſiue etiam muſcæ. Dicitur & promuſcis. Dictú putant aliqui à verbo προβόσκειν, quod eſt antè paſcere. Vtitur autem ea Elephas tanquam manu, teſte Plinio, eo quo ſuprà loco.

Ergo trophæa locans. Trophæũ græcè τρόπαιον à verbo τρέπω, ſiue τροπέω, quod eſt verto, eſt indicium victoriæ. Primùm fiebant trophæa ex arboribus deciſis ramis, & trunco hoſtium ſpoliis decorato, fiebántque vbi hoſtes terga vertebãt. Nam trophæum id ſignificat. Pulcherrimã trophæi deſcriptionem poſuit Verg. Æneidos vndecimo in princip.

Ingentem quercum deciſis undiq; ramis
Conſtituit tumulo, fulgentiáq; induit arma,
Mecentij Ducis exuuias (tibi magne trophæum
Bellipotens) aptat rorantes ſanguine criſtas,
Teláq; trunca uiri, & bis ſex thoraca petitum
Perfoſſumq; locis, clypeumq; ex ære ſiniſtræ
Subligat, atq; enſem colo ſuſpendit eburnum.

Et infrà,

Indutosq; iubet truncos. &c.

In

In momentaneam felicitatem.

EMBLEMA CXXIIII.

Aëriam propter creuisse Cucurbita pinum
Dicitur, & grandi luxuriasse coma.
Cùm ramos complexa, ipsúmq; egressa cacumen,
Se præstare aliis credidit arboribus.
Cui pinus, Nimirum breuis est hæc gloria: nam te
Protinus adueniet quæ malè perdet hyems.

EX Apologo quodam, quem refert Petrus Crinitus lib.2. de honesta Disciplina cap.4. Sata est, inquit, olim cucurbita iuxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat: cucurbita verò cùm multis pluuiis atq; cæli tẽperamento creuisset lasciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iã serpebat in pi-

num,iam ſurgere,iam ramos & frondes inuoluere audebat:ampliora folia, candentes flores prægrandia poma,& virentia oſtentans. Itaque tanto faſtu atque inſolentia intumuit,vt pinum, arborem auſa ſit aggredi. Et vides inquit, vt te ſupero,vt amplis foliis,vt virore præſto. Et iam iam ad cacumen proſurgo. Tum pinus quæ ſenili prudentia & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ita ad eam reſpondit: Ego hîc multas hyemes,calores, æſtus,variáſque calamitates peruici, & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores minùs audaciæ habebis,cùm & folia concident, & viror omnis aberit. Morale, ſecundis rebus non eſſe ſuperbiendum.

Eſt & alia fabella huiuſmodi Laurentij Abſtemij de cucurbita & olea.

Ex

Ex damno alterius, alterius vtilitas.

EMBLEMA CXXV.

Dum fœuis ruerent in mutua uulnera telis,
Vngue leæna ferox, dente timendus aper,
Accurrit uultur spectatum, & prandia captat.
Gloria uictoris, præda futura sua est.

EX quadam Æsopi fabula, quæ sic habet, Leo & vrsus simul magnum nacti hinnulum de illo pugnabant: grauiter igitur à se ipsis affecti, vt ex multa pugna tenebræ oculis oborirentur, defessi iacebant. Vulpes autem, vt circun eundo prostratos illos vidit, hinnulum in medium iacentem, per illorum medium percurrens rapuit, fugiénsque abiit. Illi autem ipsam videntes, atq; surgere non valentes: Nos miseros *Aesopi fabula de leone, vrso, & vulpe.*

dicebant, qui vulpi laborauimus. Fabula significat, aliis laborantibus alios lucrari.

Affabulatio.

Prope hûc ſpectare videtur Claudianus in Epigrammate,

Toruus aper, fuluúſq; leo coïere ſuperbis
Viribus, hic ſetis, ſæuior ille iuba:
Hunc Mars: hunc Cibele laudat: dominatur uterq;
Montibus, Herculeus ſudor uterq; fuit.

Bonis auſpiciis incipiendum.

EMBLEMA CXXVI.

Auſpiciis res cœpta malis, bene cedere neſcit.
Felici quæ ſunt omine facta, iuuant.
Quicquid agis, muſtella tibi ſi occurrat, omitte:
Signa malæ hæc ſortis beſtia praua gerit.

EX Diogeniano refert Erasmus tale adagiũ, γαλῆν ἔχεις, id est, Mustellam habes. in eum quadrat, cui omnia sunt inauspicata, tanquam fatis & diis iratis, vt aiunt. Olim creditum est, hoc animal inauspicatum infaustúmque esse iis qui haberent, domíq; alerent: vt non admodum dissideat ab illis, Equum habet Seianũ. &, Aurum habet Tolosanum. Vnde nunc etiam apud quasdam gẽtes nominatim apud Britannos infelix omen habetur, si cum paratur venatio aliquis mustellam nominet. Cuius etiam occursus vulgo nunc habetur inauspicatus. Vide Alexandrum ab Alex. lib. 5. cap. 13.

Diogeniani adagium.

Mustella inauspicatum animal.

Nil reliqui.

EMBLEMA CXXVII.

Scilicet hoc deerat, post tot mala deniq; nostris
Locustæ ut raperent, quicquid inesset, agris.
Vidimus innumeras Euro duce tendere turmas:
Qualia non Atylæ, castráue Xerxis erant.
Hæ fœnum, milium, farra omnia consumpserunt:
Spes & in angusto est, stant nisi uota super.

EX cap. 10. Exodi, vbi sic minitatur Deus Pharaoni per Moysen, Ecce ego inducam cras locustam in fines tuos, quæ operiet superficiem terræ: ne quidquã eius appareat: sed depascet residuum, quod saluatum, quodque relictum est vobis à grãdine. Corrodet enim omnia ligna, quæ germinant in agris, & implebunt domos tuas, & seruorum tuorum, & omnium Ægyptiorum, quantum non viderunt patres tui & aui. & Amos cap. 7. Et ecce fętus locustarum venit matutinus: & ecce bruchus vnus Gog. grex, & erit, si compleuerit, vt deuoret fœnum terræ. Vide etiam in Apocalyp. cap. 9.

Locustæ. *Locustæ ut raperent.* Locustæ noxiæ sunt frugibus quas exedũt & perdũt ad internicionem. Vnde quicquid noxium & incommodum est & perniciem affert alicui rei, meritò locusta vocabitur, Locustam sic describit Claudianus, *Claudiani de locusta carm.*

Horret apex capitis, medio fera lumina surgunt
Vertice cognatus dorso durescit amictus:
Armauit natura cutem, dumiq; rubentes
Cuspidibus paruis, multis acuere rubores.

His vescebatur sanctissimus propheta Ioannes in deserto: quamuis aliqui aliter sentiãt dicentes ἀκρίδες locustas significare, & cacumina, & summitates: vt intelligas D. Ioannem arborum aut *Locus D. Marci ca. 1.*

aut herbarum ſummitatibus veſci. Sed his non obſtantibus verum eſſe credo D. Ioannem locuſtis victitaſſe, quæ inter animalia munda numerantur in Leuitico cap. vndecimo.

Euro duce. Eurus ventus eſt ab Oriente flans vt ait Ouidius:

Eurus ad auroram Nabathæáq; regna receßit. *Eurus.*

Dictus vt quidam volunt ἀπὸ ἠῶ ῥέων, id eſt ab Aurora fluens.

Qualia non Atylæ. De Atyla, ſiue Attila, quoniã non eſt iniucunda hiſtoria, longiuſculè illã proſequi ſtatui. Primùm omnium Gotthi, deinde Vandali, poſtremò Hunni Hungariam ingreſsi ſunt, & hi poſtremi retinuerunt terram: vnde & Hũgariæ appellationem ſortita eſt. Crudelis hic locus maximam cladem vniuerſæ propemodum Europę intulit. Attila ex Hũgaria exercitũ trecentorum millium duxit in Germaniam, plurimáſque potentes vrbes diripuit, inter quas Baſilea, Auguſta, Argentoratum, Vuormacia, Colonia, & plures aliæ vrbes fuere. Inde in Galliam progreſſus, Burgundiorum regem cepit, Aureolam obſidione cinxit, & ſtatuit totius Europæ ſibi dominium vſurpare. Erat autem tunc in ea parte Galliæ citerioris, quæ à Cæſaribus adhuc tenebatur, Romanus dux Aëtius: hîc fædus iniit cum Francis, cum Gotthis. vt iunctis viribus crudeliſsimo tyranno Attilæ reſiſteretur. Attila verò quia timuit ſibi à viribus Gotthorum, ſollicitauit Dietrichum regem eorum, ne quid auxilij Romanis ſuppeditarent:

Hungaria vnde dicta.

Attila exercitus.

Burgundiorum Rex captus.

Dux Aëtius.

ſed pro ſingulari conſtantia ſua Gotthi recuſarunt vllam vel amicitiæ vel confæderationis cum Tyranno Barbaro cõtrahere. Itaque apud Toloſam vrbem Galliæ vtrinque infeſtis ſignis congreſsi ſunt. A Romanorum parte Aetius, Gotthi & Franci: ab altera parte Attila. Et teſtantur hiſtoriæ nunquam in Occidente tantum ab vtraque parte exercitum, tantámque multitudinem collectam fuiſſe, perinde ac ea fuit. Pugnæ conflictus ab exortu Solis in noctem vſque durauit. Tandem in fugam conuerſus Attila amiſit centena octoginta millia. Ipſe etiam tanta anguſtia exagitatus eſt, quòd non procul aberat, quin ſe ipſum interemiſſet. Aetius verò, Franci, & Gotthi, etſi victores erant: tamen Gotthorum rex Diethricus in eo conflictu periit. Mortem patris vlciſci filius voluit, & ſtatuit collectis copiis inſequi Attilã, & reliquum exercitum prorſus delere: & deleuiſſet, haud dubiè, niſi ex Aetij conſilio ſententiam ſuam immutaſſet. Sed malum hoc fuit conſilium Aetij: nam parua manu potuiſſet tunc vinci Attila. Poſtea verò reuerſus Hungariam reparato exercitu, & collectis viribus Italiam inuaſit: direptis vrbibus in primo Italiæ ingreſſu vſque ad Apenninum. Tum verò occurrens ei Leo Pontifex, ſupplex petiit, vt retrocederet. Fertur dixiſſe Attilam, viſam iuxta Pontificem aſtantem viri cuiuſdam imaginem minitantem ſibi ſtricto gladio, & terrore percuſſum promiſiſſe ſe receſſurum. Porrò in

Attila victus.

Attila reuerſus in Italiam.

rò in Hungariam reuerſus ſolennes nuptias egit:& in prima nocte largiter potus præter expectationem fato quodam periit. Exitum hunc habuit hic Tyrannus,quem non puduit publico titulo Flagellum Dei ſe appellare. Hæc contigerunt Anno Domini 455.

Caſtráue Xerxis erant. Xerxis hiſtoriam tam latè proſequitur Herodotus, vt nõ ſit iudicium hûc eam referri. Iuſtinus quoque non paucis. Hos igitur adeat,qui integram hiſtoriam velit: nos potiora,& quæ hûc magis ſpectant decerpemus. Xerxes rex fuit Perſarum Darij filius: inceptum à patre bellum in Græciam inſtaurat. De numero militum ſic ait Iuſtinus lib. 2. Iam Xerxes ſeptingenta millia de regno armauerat, & trecenta millia de auxiliis : vt non immeritò proditum ſit,flumina ab exercitu eius ſiccata, Græciámque omnem vix capere exercitum potuiſſe. Herodotus in Polymnia ſic, Nauiũ ſumma trium millium fuit:ita in eis fuit virorum viginti quatuor myriades,id eſt, ducenta & quadraginta millia. Hæc igitur erat claſsis ex Aſia vnius & quinquaginta myriadum virorum in vniuerſum : & præterea ſeptem millia ſexcenti decem. Peditatus fuit decies ſepties centena millia. Equitatus octoginta millia. Quibus adde Arabes,qui camelos, Pęnos,qui currus agebant quæ facio viginti millia. Quæ copiæ claſſiarij & terreſtres in ſumma redactæ fiunt ter & vicies cẽtena & decem & ſeptem millia ſexcenti & decem.Huic tanto exercitui obuium ſe

Xerxes rex, & eius exerc.

tulit ad Thermopilas Leonidas cum quadringentis Lacedæmoniis, qui etſi omnes mortem oppetierunt, circiter viginti millia Perſarum priùs ſtrauerunt. Tandem Xerxes à Themiſtocle Athenienſium Duce fuſus turpiter aufugit.

Leonidas in Xerxem.

Corda omnia conſumpſerunt. Cordum, cordi (vt ex Plinio libro 18. capite 28. colliges) eſt ſecundum fœnum. Hoc eſt illud quod germinat poſt primam meſsionem. Locuſtarum etiam plaga extitit in Longobardia Inſubrum anno 1541. vt coniicere licet. Verùm depaſtis omnino frugibus, in Narbonenſem prouinciam euolarunt: Auſtro verò flante, tandem diuino nutu in mare præcipitatæ ſunt.

Cordum.

Malè

Malè parta, malè dilabuntur.

EMBLEMA CXXVIII.

Miluus edax, nimiæ quem nau-sea torserat escæ,
Hei mihi mater, ait, uiscera ab ore fluunt.
Illa autem: quid fles? cur hæc tua uiscera credas,
Qui rapto uiuens sola aliena uomis?

SVmptum est per imitationem à fabula Græca Gabriæ, cuius hæc est sententia, *Gabrias.*

Bouis puer festo die cùm comedisset uiscera:
Hei mihi clamabat, quòd intestina effundo mater:
Hæc ridendo ait, Ne timeas fili,
Non enim ex tuis quidquam: sed uomis aliena.

Vide adagium, Malè parta malè dilabuntur. Plaut. in Pœnulo. Notandum etiam, in Hiero-

glyphi

glyphicis rapacem locupletem per miluum notari: quod & Socrates in Phędone monſtrat: ſed & in Sacris miluus pro prædone accipitur.

Semper præſto eſſe infortunia.

EMBLEMA CXXIX.

Ludebant parili tres olim ætate puellæ
Sortibus: ad Stygias quæ prior iret aquas.
Aſt cui iactato malè ceſſerat alea talo,
Ridebat ſortis cæca puella ſuæ,
Cùm ſubitò icta caput labente eſt mortua tecto,
Soluit & audacis debita fata ioci.
Rebus in aduerſis mala ſors non fallitur: aſt in
Fauſtis nec precibus, nec locus eſt manui.

EX lib. 1. Epigrammatum Græcorum titul. εἰς δυσπραγίαν, incerti autoris. Tale est epigramma Græcum,

Αἱ τρισσαί ποτε παῖδες ἐν ἀλλήλῃσιν ἔπεζον
Κλήρῳ, τίς προτέρη βήσεται εἰς Ἀΐδην.
Καὶ τρὶς μὲν χειρῶν ἔβαλον κύβον, ἦλθε δὲ πασέων
Ἐς μίαν. ἡ δ᾽ ἐγέλα κλῆρον ὀφειλόμενον.
Ἐκ τέγεος δ᾽ ἄρ᾽ ἀέλπτων ἀπωλίσθησε πέσημα
Δύσμορος, εἰς Ἀΐδην δ᾽ ἤλυθεν ὡς ἔλαχεν.
Ἀψευδὴς ὁ κλῆρος, ὅτῳ κακόν. ἐς δὲ τὸ λῷον
Οὔτ᾽ εὐχαὶ θνητοῖς εὔστοχοι, οὔτε χέρες.

Sic Ouidius 4. de Ponto Eleg. 2.

Omnia sunt hominum tenui pendentia filo,
Et subito casu quæ ualuere ruunt.

Idem Elegia 3.

Ludit in humanis diuina potentia rebus,
Et certam præsens uix habet hora fidem.

Hoc etiam confirmat prouerbium, Mala vltrò adsunt.

Reme

Remedia in arduo, mala in prono esse.

EMBLEMA CXXX.

Aethereis postquam deiecit sedibus Aten
Iuppiter: heu uexat quàm mala noxa uiros?
Euolat hæc pedibus celer, & pernicibus alis,
Intactúmq; nihil casibus esse sinit.
Ergo Litæ, proles Iouis, hanc comitantur euntem,
Sarturæ quicquid fecerit illa mali,
Sed quia segnipedes, luscæ lassæq; senecta,
Nil nisi post longo tempore restituunt.

HOmericus Agamemnon lepidam fabulã narrat Græcis de Ate lib.19. Iliad. Quam ego, quàm potero breuissimè colligam. Ate Iouis nuncia, noxia cunctis, mollibus non ingre-ditur

ditur pedibus per terram, ſed hominum inuadit lædítque capita. Nec ab ipſo Deorum hominúmque parente abſtinuit. Quem Iuno (licet fœmina) ſic decepit. Cùm iam iam Hercules in lucẽ ex Alcmena eſſet proditurus, ſic Diuos Iupiter eſt alloquutus, Audite Diui Deæque omnes: hodie ex meo genere proles naſcetur vicinis omnibus dominatura. Cui Iuno, Nunquam credam niſi iureiurando confirmaueris. Iupiter haud dolum ſentiens, maximum adhibuit iuramentum. Tum Iuno cælo delapſa Argos petiit, coniugem Steneli ſeptimeſtrem vterum ferentem facit vt pareret, Alcmenæ partu impedito: Inde ad Iouem reuerſa dixit, Iupiter omnipotẽs, iam vir natus eſt Euryſtheus ex ſemine tuo, qui meritò dominabitur Argis. His auditis Iupiter, Aten comis apprehenſam, iratus è ſummo cælo deturbauit, iuratus, nunquam ſe poſtea illam in ſuperas ſedes recepturum. Sic illam manu rotatam hominum operibus pernicioſam in terram deiecit. Hæc Homerus. Sunt qui velint hoc Homeri de caſu Ates figmentum idem eſſe cum illo, quod de caſu Luciferi ex beatis ſedibus credimus Chriſtiani. Eſt & alius Homeri locus vnde ſumptum eſt emblema Iliados 9. Homeri carmina ſic reddidit Eraſmus in adagio, Ira omnium tardiſsimè ſeneſcit:

Nam Litas etiam genuit Saturnius ingens,
Rugoſas pedibus claudis, ac lumine læſas.
Quæ Ates à tergo ueniunt, medeantur ut illi
Ipſa Ate pedibusq; ualens & robore praſtans,
Proinde gradu celeri longè præuertitur, omnes

Occu

Occupat, & terras prior aduenit illa per omnes,
Mortales lædens: uerùm hæ post terga sequuntur,
Sarturæ quidquid commouerit illa malorum.

Ἄτη. Ἄτη, ης. Calamitas, nocumento ab ἄω noceo, quod in futuro mittit ἄσω: vnde Ἄτη pro Ἄση. τ. in σ.

Euolat hæc pedibus. Celeris dicendum fuerat. nam celer, celeris & celere dices rectiùs quàm aliter.

Litæ. *Ergo Litæ.* Λιτὴ ῆς, supplicatio, à verbo λιτανεύω, rogo, supplico, vota accipio, lito. Vnde *Litaniæ.* Litaniæ, id est, preces, non Letaniæ, vt barbari passim scribunt.

Offensa cita, reconciliatio tarda. *Nihil nisi post.* Innuit offensam esse citam, recõciliationem esse tardam, propterea quòd iniurias diù solent homines meminisse, iuxta illud Ciceronis, Cui dolet, meminit: cui placet, obliuiscitur. Vide Phornutum de Natur. Deorum. cap. de Litis, & Cælium Rhodiginum lib. 2. cap. 7.

EX

Ex arduis perpetuum nomen.

EMBLEMA CXXXI.

Crediderat platani ramis sua pignora passer,
Et bene: ni sæuo uisa dracone forent.
Glutiit hic pullos omnes, miserámq; parentem
Saxeus, & tali dignus obire nece.
Hæc, nisi mentitur Calchas, monumenta laboris
Sunt longi, cuius fama perennis eat.

HÆc referuntur ab Homero lib. Iliados 2. Eius carmina conuertit Cicero lib. 2. de Diuinat. sub persona Agamemnonis, cùm debeant citari sub persona Vlysis, vt annotauit Politianus in Miscellaneis. Carmina Ciceronis hæc sunt,

Cicer. carmina,

Ferte uiri, & duros animo tolerate labores,
Auguris ut nostri Calchantis fata queamus
Scire, ratos ne habeant, an uanos pectoris orsus.
Nanq; omnes memori portentum mente retentant,
Qui non funestis liquerunt lumina fatis
Argolicis primùm, ut uestita est claßibus Aulis,
Quæ Priamo cladem & Troiæ pestémq; ferebant:
Nos circum latices gelidos fumantibus aris
Aurigeris Diuûm placantes numina tauris
Sub platano umbrifera, fons unde emanat aquaï,
Vidimus immani specie tortúmq; draconem
Terribilem, Iouis ut pulsu penetrabat ab ara,
Qui platani in ramo foliorum tegmine septos
Corripuit pullos, quos cùm consumeret octo,
Nona super tremulo genitrix clangore uolabat,
Cui ferus immani laniauit uiscera morsu.
Hunc ubi iam teneros uolucres matrémq; peremit,
Qui luci ediderat, Genitor Saturnius idem
Abdidit, & duro firmauit tegmine saxi.
Nos autem timidi stantes, mirabile monstrum
Vidimus in mediis Diuûm uersarier aris.
Tum Calchas hæc est fidenti uoce loquutus:
Quidnam torpentes subitò obstupuistis Achiui?
Nobis hæc portenta Deûm dedit ipse creator
Tarda & sera nimis: sed fama ac laude perenni.
Nam quot aues tetro mactatas dente uidetis,
Tot nos ad Troiam belli exanclabimus annos:
Quæ decimo cadet, & pœna satiabit Achiuos.
Edidit hæc Calchas: quæ iam matura uidetis.

Ouidius Metamorph. duodecimo,

Hic patrio de more Ioui cùm sacra parassent,
Vt uetus accensis incanduit ignibus ara,

Serp

Serpere cæruleum Danai uidere draconem
In platanum, cœptis quæ ſtabat proxima ſacris.
Nidus erat uolucrum bis quatuor arbore ſumma:
Quas, ſimul & matrem, circum ſua damna uolantem
Corripuit ſerpens, auidaq; recondidit aluo.
Obſtupuere omnes: at ueri prouidus augur
Theſtorides, Vincemus ait: gaudete Pelaſgi:
Troia cadet: ſed erit noſtri mora longa laboris.
Atq; nouem uolucres in belli digerit annos.
Ille ut erat uirides amplexus in arbore ramos,
Fit lapis, & ſeruat ſerpentis imagine ſaxum.

Hæc niſi mentitur. Calchas augurum præſtantiſsimus (vt ait Homerus) Theſtoris Troiani filius: vnde Theſtorides dicitur, Apollinis monitu ſecutus eſt Græcos. Achilli charus fuit. Poſt expeditionem Troianam in Colophonem Ioniæ vrbem peruenit. Cúmq; eſſet in luco Apollinis Clarij, cum Mopſo augure præſtantiſsimo in certamen diuinandi deſcendit. Cui propoſuit quot ficus haberet caprificus quædam. Quæ cùm Mopſus diuinaſſet, & Calchas quot filios haberet in ventre porca, non rectè explicaſſet, pre ęgritudine diem obiit. Vide hæc latiùs apud Nicolaum Leonicum lib. 3. de varia Hiſto. c. 63. *Calchas.* *Mopſus augur.*

Cuius fama perennis. Vide adagium, Quæ ſerò contingunt, ſed magnifica.

Ex literarum ſtudiis immortali-tatem acquiri.

EMBLEMA CXXXII.

Neptuni tubicen, cuius pars ultima cetum,
Aequoreum facies indicat eſſe Deum:
Serpentis medio Triton comprehenditur orbe,
Qui caudam inſerto mordicus ore tenet.
Fama uiros animo inſignes præclaraq; geſta
Proſequitur: toto mandat & orbe legi.

SVmptum eſt emblema ex Macrobio & Oro Apolline. Innuit autẽ per hæc quæ hîc ſunt depicta, hiſtoriam debere intelligi, quæ viros claros & inſignes per totum orbem prædicat. Macrobij verba ſunt ex primo Saturna. cap. 8. *Tritones quid olim.* Illud, inquit, non omiſerim Tritonas cum buccinis

cinis fastigio Saturni ædis superpositos: quoniam ab eius commemoratione ad nostrã ætatatem historia elata, & quasi vocalis est. Antè verò muta & obscura & incognita. Quod testantur caudæ Tritonũ humi mersæ & absconditæ Orus sic ait lib.de Hierogl. Ægyptij mundum significare volentes, serpentem pingunt, suam ipsius caudam deuorantem, distinctum variis squamis, per quas mundi astra figurant. Et grauissimum quidem hoc animal est, quemadmodum terra. Est etiam lubricum, & in hoc aquæ simile, ac singulo quoq; anno pellem vnà cum senio exuit, secundùm quam rationem & in mundo annuum tempus mutationẽ faciens iuuenescit. Quod verò pro cibo corpore suo vtitur, significat id, quæcunque diuina prouidentia generantur in mundo hæc omnia in eodem diminutionem pati. Vide Adagium, Festina lentè.

Orus Apollo.

Neptuni tubicen. Sic construe: Triton Neptuni tubicen, cuius vltima pars, id est, cauda indicat esse cetum, id est, piscem magnum. Et supple facies indicat esse Deum. Is inquam Triton comprehenditur medio orbe serpentis, qui serpens tenet caudam ore inserto mordicus. Id est tenet insertam caudam ori, per hypallagen.

Triton.

Tritonẽ ita pingit Vergilius lib. decimo Æneid.

Hunc uehit immanis Triton, & cærula concha
Exterrens freta: cui laterum tenus hispida nanti
Frons hominem præfert, in pristin desinit aluus.
Spumea semifero sub pectore murmurat unda.

Esse autem aut fuisse aliquando Tritones ea

Historia Tritonum.

qua pinguntur forma, confirmat Plinius lib.9. cap.5. Pausanias se Romæ vidisse Tritonem affirmat. Circunfertur & Epistola cuiusdam Alexandri Iurisconsulti Neapolitani, in qua mira de Tritonibus leguntur. Quædam se vidisse ait, quędam testimonio Theodori Gazæ & Georgij Trapezuntij confirmat. Qui verò plura de hac re cupit, adeat syluam variæ lectionis quam vernacula lingua composuit multa eruditione vir Perrus Messias. De Tritone Gel. lib.20.c.12. Macrob. Satur.1. cap.8.

Tumulus Ioannis Galeacij, Vicecomitis, primi Ducis Mediol.

EMBLEMA CXXXIII.

Pro

Pro tumulo pone Italiam, pone arma, ducésq;,
Et mare, quod geminos mugit adusq; sinus.
Adde his barbariem conantem irrumpere frustra.
Ac mercede emptas in fera bella manus.
Anguiger ast summo sistens in culmine, dicat:
Quis paruis magnum me superimposuit?

IN lib. 3. Epigrammaton Græcorum est quoddam emblema Themistoclis autore Germanico, quod Alciatus est imitatus. Carmen est huiusmodi, *Germanici epigr.*

Ἀντὶ τάφου λιτοῖο θὲς Ἑλλάδα, θὲς δ' ἐπὶ ταύτᾳ
Δούρατα, βαρβαρικᾶς σύμβολα ναυφθορίας.
Καὶ τύμβῳ κρηπῖδα περίγραφε πέρσικον ἄρη,
Καὶ Ξέρξην. τούτοις θάπτε Θεμιστοκλέα.
Στάλα δ' ἁ Σαλαμὶς ἐπικείσεται, ἔργα λέγουσα
Τἀμά. τί με σμικροῖς τὸν μέγαν ἐντίθεται;

Quæ carmina sic latina feci,

Pro tumulo exiguo terras appone Pelasgas,
Armáq; barbaricæ symbola militiæ.
Inq; basi tumuli circunduc Persica bella,
Et Xerxem, hisq; superpone Themistoclea.
Et Salamis nostræ uirtutis buccina dicat,
Quis paruis magnum me superimposuit?

Sanctij authoris versio.

Scripsit Alciatus hoc Emblema in sepulchrum Ioannis Galeacij, qui primus fuit dux Mediolani. Vicecomes autem nomen est familiæ in Italia, non officij, vt apud nos. Gessit Galeacius bellum per duodecim annos cum Florentinis, quo tempore Stephanus Bauariæ dux è Germania conductus à Florentinis in Italiam contra Galeacium magno exercitu venit, nihílque gerens memorabile, tandem in patriam reuer-

Galleacij bellum in Florētinos.

Iaco. Armeniaci comes.

ſus eſt. Poſt hunc Iacobus Armeniaci Comes Mediolano bellum infert acceptis à Florentino ſtipendiis, magnámque manum ex vlteriore Gallia traducit: qui profligatus interiit. Sequutus eſt hos aliquot interiectis annis, Robertus Imperator, qui grandem pecuniam à Florentinis accipiens contra Galeacium Mediolanenſium Ducem, maximo exercitu in Italiam tranſiit:inde nulla re geſta memorabili, inglorius reuerſus eſt Tandem Galeacius dum per ſuos duces bellum in Florentinos continuat, moritur anno Domini 1403. Vide Sabellic. Ennead. lib. 8. & Paulum Iouium de Ducibus Mediolanenſibus.

Robertus Imperator.

Galeacij mors.

Et mare quod geminos. Mare ſuperum & mare inferum intelligit. Nam Italia quanta quanta eſt, inter duo maria procurrit. Eius latam deſcriptionem proſequitur Plinius, Mela, Solinus, & alij.

Anguifer.

Anguifer aſt ſummo. Anguifer, id eſt, ille qui pro inſignibus fert anguem, qui eſt ipſe Dux. De hoc diximus latiùs in primo emblemate.

Optimus

Optimus ciuis.

EMBLEMA CXXXIIII.

Dum iustis patriam Thrasybulus uindicat armis,
Dumq; simultates ponere quemq; iubet,
Concors ordo omnis magni instar muneris, illi
Palladiæ sertum frondis habere dedit.
Cinge comam Thrasybule, geras hunc solus honorem,
In magna nemo est æmulus urbe tibi.

HAnc historiam non iniucundam paulò altiùs repetemus ex quinto lib. Iustini historici. Nam Xenophon latiùs se extẽdit, quàm vt hîc possit coarctari: quin nec omnia, quæ in hanc sententiam dicit Iustinus, huc transferam, sed carptim potiora. Victi igitur Athenienses, duce Conone, à Lysandro Lacedæmoniorum *Historia Thrasybuli memorãda.*

duce, triginta viros ex Lacedæmoniis recipere coacti sunt, qui Athenas gubernarent, qui sibi tria millia satellitum statuunt, & quasi paruus hic ad continendam ciuitatem exercitus esset, septingētos milites à victoribus accipiunt. Deinde miseras vrbis reliquias cædibus & rapinis exhauriunt. Fiunt denique crudelissimi. Fit igitur ex vrbe passim omnium fuga, repletúrque Græcia Atheniensium exulibus. Sed Lacedæmoniorum edicto ciuitates, exules recipere prohibebantur. Omnes se Argos & Thebas contulêre, vbi non solùm tutum exilium egerunt: verùm etiam spem recuperandæ patriæ receperūt. Erat inter exules Thrasybulus, vir strenuus, & domi nobilis, qui audendum aliquid pro patria & pro salute communi etiam cum periculo ratus, adunatis exulibus Castellum Philem Atticorum finium occupat. Nec deerat quarundam ciuitatum tam crudelis casus miserantiū fauor. Itaque & Hismenias Thebanorum princeps etsi publicis non poterat, priuatis tamen auxiliis adiuuabat. Et Lysias Syracusanus Orator, exul tunc, quingentos milites stipendio suo instructos in auxilium patriæ communis eloquentiæ misit. Fit itaque asperum prælium. Sed cū hinc pro patria summis viribus, inde pro aliena dominatione securius pugnaretur, tyrāni vincuntur: victi in vrbem refugerunt, quam exhaustam cædibus suis etiam armis spoliant. Deinde cùm omnes Athenienses proditionis suspectos haberent, demigrare eos ex vrbe iubent, & in bracis murorum qui diruti fuerant, habitare, ex-

traneis

traneis militibus imperium tuentes. Post hæc Thrasybulum corrumpere, imperij societatem pollicentes conantur: quod cùm non contigisset, auxilia à Lacedæmoniis petiuere. Quibus ascitis iteratò præliantur. In eo bello Critias & Hippomachus Tyrãnorum sæuissimi cadunt. Cæteris victis cùm exercitus, ex quibus maior pars Atheniensium erat, fugeret, magna voce Thrasybulus exclamat: cur se victorem fugiant, potius quàm vt vindicem communis libertatis adiuuent? Ciuium illã meminerint aciem, non hostiũ esse. & cætera, quæ adiecit Xenophon in Thrasybuli oratione. Tandẽ Tyranni in exilium mittuntur, qui ægrè ferentes exilium Athenienses inuadunt. Sed per insidias comprehensi trucidantur. Atque ita ciuitas per multa membra dissipata, in vnum tantùm corpus redigitur. Et ne qua dissentio ex antè actis nasceretur, omnes iureiurando obstringuntur, discordiarum obliuionem fore.

Dúmq; simultates. Allusit ad hæc vltima verba Iustini & intelligit ἀμνηστίαν, id est, malorũ obliuionem. sic enim vocabant Athenienses plebiscitum illud, quo multæ seditiones fuerũt sublatæ. De quo vide Erasmum in prouerbio, Malorum meminisse. Et Valerium Maximum lib. 4. cap. 1. Et lib. 5. cap. 6. qui pulchrè narrat historiam. Ἀμνηστία

Palladiæ sertum. Citat Erasmus eodem loco hæc verba ex Probo Æmilio, Huic pro tantis meritis, præmij loco data est corona ex duabus virgulis oleaginis: & hoc ciuili honore vir pru-

dens

dens contentus fuit. De hac corona Gell. lib. 5. cap. 6. & Plin. lib. 16. cap. 4.

Thrasybulus vnde dictus.

Cinge comam. Si Thrasybulum velis interpretari, hominem audacis, siue ardentis consilij, dices. Nam θρασυς audax, & βουλη consilium significat. Tâta porrò laus continetur in vltimo versiculo, vt non possit esse maior in homine ciui. Meminit Thrasybuli Pausanias in Atticis, & Plutarchus in vita Pelopidæ. Vide Adagium, Thrasybulo Dionysium comparas. Vide etiam Iustinum lib. 5. & Valer. Max. lib. 4. cap. 1.

Strenuorum immortale nomen.

EMBLEMA CXXXV.

Æaci

Aeacidæ tumulum Rhœtæo in littore cernis,
Quem plerunq; pedes uisitat alba Thetis.
Obtegitur semper uiridi lapis hic amarantho,
Quòd nunquam herois sit moriturus honos.
Hic Graium murus, magni nex Hectoris, haud plus
Debet Mæonidæ, quàm sibi Mæonides.

EX Philostrato in Iconibus, qui sepulturas ex amarantho coronari moris fuisse affirnat: ídque Thessalos instituisse primos ad tunulum Achillis.

Antonius Thylesius in libello, quem de coronis composuit, sic ait, Thessali Achillis sui monumentum amarantho coronabant: vt ostenderent, quemadmodum flos ille nunquam interit: sic eius famam perpetuò duraturam. Ad hoc ipse respexi, cùm de Achille loquerer in Heroicis epitaphiis: *Amarantini flos.*

Heroum iacet hîc flos immortalis Achilles.

Vide Cælium Rhodig. antiq lect. lib. 17. cap. 21.

Rhœtæo in littore. Iam admonuimus sepulchrum Achillis esse in Sigæo, errasséq; Solinum & Alciatum in hoc.

Quē plerumq;. Miror valde quî potuerit facessere negotium hic versiculus, illis præsertim, qui se græcè scire profitentur: cùm sit Græcus loquendi modus: & apud Homerũ vsitatissimus: qui sæpe vt ait, & quidem lib. 1. Iliados, ἀργυρόπεζα Θέτις, id est argenteos habens Thetis, vel alba pedes Thetis, id est, pulchra. Sic Iuno apud eundem vocatur λευκώλενος ἥρη, id est, albas vlnas habens Iuno. Capitur & Thetis pro mari, quan uis diuersa orthogaphia. Tethys enim scribitur prima

Thetis cur pedes albos habeat.

prima longa, quam pro Achillis matre breuiabis. Dicitur mare argenteos pedes habere, propterea quòd maris aqua in locis profundis est obscurissima & in extremis partibus clarior & pellucida.

Amaranthi natura & virtus.

Viridi lapis. Amarāthus ideo vocatur viridis, quia nunquam marcescit: vnde nomen habet ab ἀ priuatiua, & μαραίνομαι, marcesco. quasi nūquā marcescens. Pli. lib. 21. cap. 8. inquit, Amarantho non dubiè vincimur. Est autem spica purpurea, veriùs quàm flos aliquis, & ipse sine odore, mirúmque in eo gaudere decerpi & lætius renasci. Prouenit Augusto mense: durat in Autumnum. Alexandrino Palma, qui decerptus asseruatur: mirúmque postquam defecere cuncti flores, madefactus aqua reuiuiscit, & hybernas coronas facit. Summa eius natura in nomine est, appellato: quoniam non marescat.

Dionis lib. de Troia nō capta.

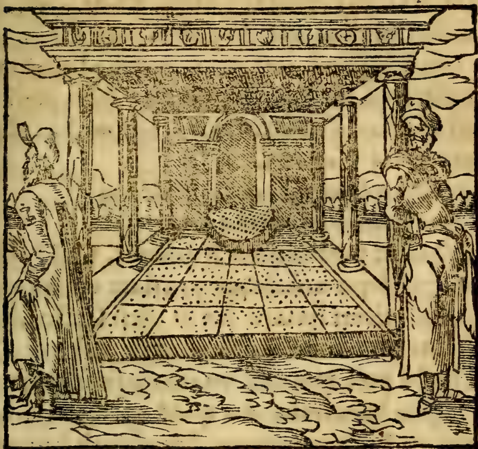
Hector occidit Achillem.

Magni nex Hectoris. Notum est quo pacto Achilles Hectorem interfecerit: sed sciant Hectoris studiosi extare libellum Græcum Dionis de Troia non capta, vbi multò aliter refertur historia: Achillem scilicet ab Hectore occisum. Quod & Homerus videtur aliquibus locis subindicasse, sed tectà. Lege libellum, cui fortasse plus habebis fidei, quàm Homero.

Nobi

Nobiles & generosi.

EMBLEMA CXXXVI.

Aurea Cæcropias nectebat fibula uestes,
Cui coniuncta tenax dente cicada fuit.
Calceus, Arcadico suberat cui lunula ritu,
Gestatur patribus mullea Romulidis:
Indigenas quòd se adsererent, hæc signa tulerunt
Antiqua illustres nobilitate uiri.

ERasmus in adagio, Terræ filius, apud Pausaniam inquit & Strabonem, atque alios id genus autores legimus populos quosdam αὐτόχθονας appellatos, qui non aliò referant originẽ suam, quemadmodum plerique faciunt, verùm ex ipso solo nati videri velint: quorum de numero sunt Atheniẽses. Idem in adagio, Cicadis pleni

αὐτόχθονες.

pleni. In glorioſos(inquit) ac ſtultos olim dicebatur, aut obſoletis ac iam deſitis vtentes. Antiquitus etenim Atticis mos erat capillorum cincinnis aureas cicadas addere. Vnde τεττιγοφόροι dicti ſunt:hoc indicio ſignificantes αὐτόχθονας eſſe ſeſe,id eſt, indigenas:quemadmodum & cicadæ non aliunde cõmigrant , ſicut pleraque alia:ſed inibi naſcuntur,vbi viuunt.hæc ille & plura.Hinc Virg.in Ciri,

Aurea ſolenni comptum quoq; fibula ritu
Mopſopio,tereti nectebat dente cicadæ.

Plutarchus in problematis Romanis, Quid eſt, inquit, quòd qui nobilitate præſtare videntur, lunulas in calceis ferunt? An vt dicit Caſtor,ſignum eius quæ in luna eſſe dicitur habitationis:& quòd poſt mortem animi rurſum lunam ſub pedibus habebunt? An quòd antiquiſsimis præcipuum fuit,qui fuerunt Arcades ab Euandro Proſeleni appellati ? & reliquas cauſas quæ adiecit. Bayſius de re veſtiaria. Calceus Lunatus inſigne nobilium Romanorum , vt voluit Plutarchus,addita lunula circa talum. Iuuenalis de Quintiliano,

Proſeleni. *Calceus lunatus.*

Appoſitam nigræ lunam ſubtexit alutæ.

Vide adagium,Calceos mutare , & Budæum in Pãdectas. Grapaldus, de partibus ædium in dictione Mullus,lib.1.cap.6. Nomen eis Feneſtella à colore mulleorum calciamentorum datum exiſtimauit. Mullei autem fuerunt calcei regum Albanorum,poſtea patriciorum,à mullando,id eſt,ſuendo nominati. Huc alluſit Martialis lib. 1.Epigramma.

Mullei.

Luna

Lunata nusquam pellis, & nusquam toga.

Hæc omnia aliquantò copiosiùs tractat Alex. ab Alexandro lib. 5. cap. 18.

Calceus Arcadico. Sic construe, Calceus Mullea, cui suberat lunula ritu Arcadico, gestatur à patribus Romulidis.

Arcadico ritu. Arcades qui sunt in medio Peloponneso antiquissimi volebant videri. Vnde Ouidius 2. Fastorum, *Arcades antiquißimi.*

Ante Iouem genitum terras habuisse feruntur
Arcades, & Luna gens prior illa fuit.

Hinc vocati sunt Proseleni, id est antelunares. Vide adagium Beccelenus. Et Cælium Rhodig. lib. 20. cap. 28.

Indigenas. Indigenas, id est, ibidem natos. Græcè αὐτόχθονας diximus vocari: sic etiam vocantur Cicadę. Nam ibi cantant vbi nascuntur: nec mutant locum. *Indigena.*

Cc

Duodecim certamina Herculis.

Ἀλληγορικῶς.

EMBLEMA CXXXVII.

Roboris inuicti ſuperat facundia laudes:
Dicta Sophiſtarum laqueóſq; reſoluit inanes.
Non furor, aut rabies uirtute potentior ulla eſt.
Continuum ob curſum ſapienti opulentia cedit.
Spernit auaritiam, nec rapto aut fœnore gaudet.
Vincit, fœmineos ſpoliátq; inſignibus aſtus.
Expurgat ſordes, & cultum mentibus addit.
Illicitos odit coitus, abigitq; nocentes.
Barbaris, feritáſq; dat impia deniq; pœnam.
Vnius uirtus collectos diſsipat hoſtes.
Inuehit in patriam externis bona plurima ab oris.
Docta per ora uirûm uolat, & non interit unquam.

Allego

ALlegoricè proponit, nihil aliud significare duodecim Herculis certamina, quàm opera quæ posſit perficere ſapientia, facundiáve. Facile erit epigramma illis, qui non ignorant Herculis certamina, de quib. Verg. in opuſculis. Perottus latiſsimè. Lilius Gregorius libellũ de Hercule compoſuit. Nouiſsimè Ioannes Mallara Hiſpalenſis, meus Pylades, tam ingeniosè in duodecim cantus Herculis labores digeſsit, ídque Hiſpana lingua, vt nihil ibi deeſſe credas, quod ad eruditionem & lepórem ſpectet. Labores Herculis, ad quos in hoc epigrammate fit alluſio, hoc ordine habentur: Primus eſt Leo Nemæus, qui fortitudinis typum gerit: hunc tamen ſuperat prudentia: quia vt ait Saluſtius, Non viribus, aut velocitate corporis res magnę geruntur, ſed conſilio, authoritate, prudentia. Secundus, Hydra Lernæa, aptiſsimè ſophiſticis argutiis aſsimilata, cui tot, vno amputato, pullulabant capita. Quod ſumptũ fuit ex Platone in Euthydemo, cùm ait, Hercule quidem multo ſum imbecillior, qui pugnare ſimul non valuit aduerſus Hydram ſophiſticam (cui propter ſapientiam pro vno ſermonis capite amputato multa repullulabãt) ac etiam aduerſus Cancrũ ſophiſtam quendam ex mari aduentantem &c. Vide Prouerb. Hercules aduerſus duos. Hydrã putauit Eraſmus inuidiæ referre ſymbolum, Horatij deceptus teſtimonio, cùm nihil minùs illic intendat Horatius. Vide prouerb. Herculei labores. Tertius labor fuit, Erimanthæus aper, furoris & rabiei emblema. Quartus, ceruа aëri

Io. Mallara Hiſpalẽſis, Pylades authoris.

Primus labor Herculis.

Secundus.

Tertius.

Quartus.

pes, id eſt, velociſsima in monte Mænalo, quæ, quia cornibus aureis erat inſignis, diuitiarum eſt emblema. Hanc curſu ſuperauit Hercules. Sunt tamen qui dicant ineptè fictum à poetis ceruas aurea cornua habere, cùm omnino cornibus careant. Sed contra hos diſputat Cælius Rhodiginus. *Quintus.* Quintus, Stymphalides volucres, quæ auaritiam referunt, quemadmodum & Harpyiæ apud Virgilium, propter incuruos vngues. *Sextus.* Sextus, Baltheus, quem Amazonibus abſtulit. *Soluere zonam.* Soluere zonam, idem eſt, quod deuirginare. *Septimus.* Septimus, Augiæ ſtabulam repurgatum. Nihil eſt enim tam ſordidum, quod non eloquentia excolatur. *Octauus.* Octauus, Taurus, quem è Creta expulit. Taurus autem inire ſolet & matrem & ſorores. quare addidit, illicitos odit coitus. *Nonus.* Nonus, equæ Diomedis, quæ homines diſcerptos mordicus comedebant. Equus autem peculiari epitheto dicitur ferus. *Decimus.* Decimus, Geryō, qui cum tres eſſent fratres, vnus dicebatur. *Vndecimus* Vndecimus, mala Heſperidum, quæ aurea erāt, quæ Atlantis opera decerpta Hercules in Græciam portauit, *Duodecimus.* Duodecimus tandem Herculis labor Cerberus fuit, quem Hercules ab infernis tenebris ad ſuperos traduxit. Hanc allegoriam *Rodolphi Agricolæ allegoria.* explicatiùs protulit Rodulphus Agricola lib. 1. de Inuent. cap 3. Magni, inquit, ſudoris eſt Cerberum tricipitem ab inferis extrahere, hoc eſt abſtruſa & in rerum interiore receſſu latentia proferre in lucem, & tanquam ſpectanda proponere. Hæc Rodolphus. Labores Herculeos etiam decantat Homerus lib. 11. Odyſſ. &

Q. Cal

Q.Calaber latè lib. 6. de relictis ab Homero. Cicer. 2.Tuscul.Marti.li.5.Epig.66.Oui.& alij.

Docta per ora uirûm. Hemistichium est Ennianum, refertur à Cicerone 1.Tusculana.

In nothos.

EMBLEMA CXXXVIII.

Herculeos spurij semper celebretis honores:
Nam uestri princeps ordinis ille fuit.
Nec prius esse Deus potuit, quàm sugeret infans
Lac, sibi quod fraudis nescia Iuno dabat.

ALciatus lib.4.Parergon cap. 3. fatetur hoc emblema sumptû ex antiquo illo adagio, Ad Cynosarges. Cuius explanationem vide in

Erasmo. Verba porrò Alciati in illo loco loquentis de adoptione sunt. At apud Græcos aliud traditum est, apud quos scriptum legi, Iouem nato Hercule (quòd spurius esset, nec in Deorum numerum admitti posset) dormienti coniugi suæ Iunoni eum clam supposuisse, & exsucto de mammis ab ea lacte infantem ceu natalibus restitutum, diuinitatis iura acquisiuisse. Cuius rei & Hyginus meminit, & Arati interpres, & qui collectanea rei rusticæ Constantino Cæsari inscripsit. Híncque factum est, vt nothi ad Cynosarges, vbi templum est Herculis, exercerentur: quoniam is Deus illis præest. Hæc Alciatus. Et citat ibi hoc epigramma.

Spurij qui.

Herculeos spurij. De nothis, & spuriis vide Alciatum, qui præter locum citatũ lib. 4. cap. 5. & lib. 10. cap. 8. Parergon, putat dictos spurios (testimonio Iustiniani) quasi vulgò conceptos, παρὰ τὸ σποράδην. Quod non valde probo. Siquidem reperio aliam apud Plutarchum deriuationem, qui in Romanis quæstionibus sic ait, Quid est, quòd eos quorum patres ignorantur, spurios vocant? non enim quod Græci opinantur, & in causis oratores dicunt, quòd ex colluuione quadam, & seminis communione progenerati sint. Sed est spurius inter prima nomina, vt Sextius, Decimus, Gaius. Sed hæc prima nomina latini non integra scribunt. Sed aut vna litera, vt T. L. M. Titus, Lucius, Marcus, aut duabus, vt Gn. Ve. Gneus Verrius: aut tribus, vt Sex. Ser. Est igitur spurius inter ea

Spurij vnde dicatur.

prima

prima nomina, quæ duabus literis notantur S. & P. Quibus etiam orbos parentibus ſcribunt, cùm ſine patre eſſe dicunt, per S. ſine: per p. patrem ſignificantes. Hoc igitur errorem fecit, quòd ſine patre & ſpurius eiſdem literis annotantur. Hæc Plutarchus. Meminit & Eraſmus huius rei in adagio, Ne patris nomen quidem dicere poſsit.

Nec *prius eſſe* Deus. Hyginus in Poetico aſtronomico loquens de lacteo circulo, Herculi infanti inſciam Iunonem dediſſe lac: ſed poſtquam eum reſcierit pellicis eſſe filium, reieciſſe eum à ſe, Herculémque qui nimia auiditate lactis multitudinem ore comprehenderat, non potuiſſe illud in ore continere: ſícque ex ore eius profuſum lacteũ circulum in cęlo ſignaſſe.

Imparilitas.

EMBLEMA CXXXIX.

Vt sublime uolans tenuem secat aëra falco,
Vt pascuntur humi graculus, anser, anas:
Sic summum scandit super æthera Pindarus ingens,
Sic scit humi tantùm serpere Bacchilides.

Pindari carmen. EX Pindaro desumptum est hoc emblema in Nemeis oda 3. in fine odæ sic,

Ἐςὶ δ᾽ αἰετὸς ὠκὺς ἐν πεταινοῖς,
Ὃς ἔλαβεν αἶψα τηλόθεν μεταμαιόμενος.
Δαφοινὸν ἄγραν ποσίν.
Κραγέται δὲ κολοιοὶ ταπεινὰ νέμονται. Id est,

Aquila. Est autem aquila velox inter volucres, quæ citò venatur, procul inuestigans cruentam prædam pedibus suis: loquaces autem graculi humilia pascu

paſcuntur. Quo in loco indicant Pindari commentatores per aquilā intelligi Pindarū (quod non obſcurè dixit in Olympiis) per graculos Bacchilidem Lyricum poëtam. Vide Adagium Aquila in nubibus.& Humi ſerpere.

Pindarus fuit vnus è nouem Lyricis : eius educationem vide in imaginibus Philoſtrati titulo Pindarus. Eius mortem refert Valer.Maximus lib.9.cap.12. de morte non vulgari ex Philoſtrato hæc ſumpſit Politianus, *Politianus de Pindaro.*

Aerios procul in tractus & nubila ſupra
Pindarus it Dircæus olor,cui nectare blandæ
Os tenerum libaſtis apes,dum feſſa leuaret
Membra quiete puer mollem ſpirantia ſomnum.

Vide Alciatum lib.10.Parerg.cap.8.De Pindaro Macrobius 5.Satur. Horat.lib.4. Carminum:& Plin.lib.7.cap.29.

In descifcentes.

EMBLEMA CXL.

Quod fine egregios turpi maculaueris orsus,
In noxamq́; tuum uerteris officium,
Fecisti,quod capra, sui mulctraria lactis
Cùm ferit,& proprias calce profundit opes.

Capra Scyria. Ex antiquo adagio αἴξ Σκυρία.ideſt,capra Scyria,in eos, qui beneficium maleficio corrumpunt,aut qui virtutes adiunctis vitiis contaminant atque obſcurant: quíve rectè inſtituta nó rectè finiunt:veluti capra Scyria, quòd fera ſit,mulctrum quod lacte impleuerat,ipſa rurſus euertit:atque hoc modo beneficium, quod dederat, eadem perdidit. Eraſmus.

Æmu

Aemulatio impar.

EMBLEMA CXLI.

Altiuolam miluus comitatur degener harpam,
Et prædæ partem sæpe cadentis habet.
Mullum prosequitur, qui spretas sargus ab illo
Præteritásq; auidus deuorat ore dapes.
Sic mecum Oenocrates *agit, at deserta studentum*
Vtitur hoc lippo curia tanquam oculo.

EIusdem ferè est argumenti cum superiori de Pindaro: sed similitudines sunt obscuriores. Erat quidam Leguleius triuialis (quem tecto nomine Oenocratẽ, eo quòd à vino vinceretur. Nã οἶνος vinũ est, & κρατέω vinco) qui illa tradebat discipulis, quæ Alciatus tanquam vilia spernebat.

Altiuolam miluus. Aristo. 9. de histo. Animal c.1 Amici, inquit, sunt piphex, harpa, & miluus

Mullum prosequitur. Arist. li. 8. cap. 2. de nat. ani

Sargus. Sargus mulli reliquias sequitur. Nam vbi ille li to excitato abiit (fodere enim potest) hic descen dit & pascitur, imbecillioresque, ne eodem ad natent, arcet. Ordo est, Sargus, id est, piscis ille ignauus prosequitur mullum, id est alium pisci marinũ (quem non credas esse barbum, vt vocant Hispani, sed alium maximi precij) qui, sup Sargus auidus deuorat ore spretas præteritásque dapes, ab illo, sup. mullo.

At deserta studentum. Alciatus lib. 6. parergon, cap. 12. Vti, inquit, tanquam lippo oculo prouer bialiter dicimur de re, qua carere nõ possumus, cùm tamen damnosa nobis sit. Eleganter Plautus ad seruos improbos traxit, quos, quanuis dominum decipiant, tamen retinet dominus, & vt potest, eorum opera vtitur: cùm vt velit, non possit, eius carmen est in Persa:

Oculo lippo quid.

Ego neq; lubenter seruio, neq; sum hero ex sententia:
Sed quasi lippo oculo me meus herus utitur, manum
Haud abstinere quit tamen, quin imperet mihi,
Quin me suis negotiis præficiat.

Sed & apud eundẽ in Bacch. sic senex loquitur,

Lippo illic oculo seruus est simillimus:
Si non est, nolis esse, neq; desideres.
Si est, abstinere, quin attingas non queas.

Sunt autem hæc carmina non solùm ab interpretibus malè intellecta: sed etiam vitio exemplarium corrupta. Hæc Alciatus. Vide Erasmum

ıum in prouerb.10.Lippo oculo ſimilis.Et,Vbi
ui dolet,ibidem & manum habet.

Albutij ad Alciatum,ſuadentis vt de tumultibus Italicis ſe ſubducat: & in Gallia profiteatur.

EMBLEMA CXLII.

Quæ dedit hos fructus arbor, cælo aduena noſtro,
Venit ab Eoo Perſidis axe prius.
Translatu facta eſt melior: quæ noxia quondam
In patria: hîc nobis dulcia poma gerit.
Fert folium linguæ, fert poma ſimillima cordi.
Alciate hinc uitam degere diſce tuam.
Tu procul à patria in pretio es maiore futurus:
Multùm corde ſapis, nec minus ore uales.

EX

EX Plutarcho in Commentario de Iſide & Oſiride, referente Politiano, Miſcellaneorum cap.83.De Ægyptiacis,inquit, arboribus Perſicam in primis Harpocrati ſacratam ferũt quòd fructus cordi, frondes linguæ perſimile ferat. Hoc epigramma non eſt Alciati, ſed Aurelij Albutij Iuriſconſulti,Græci & Latini ſermonis periti. Vixit aliquando Mediolani. An fuerit Mediolanenſis,ignoro.

Perſica arbor.

Aur. Albutius.

Venit ab Eoo. Aduectam fuiſſe hanc arborem è Perſide fatetur Plinius,ſed noxiam apud Perſas eſſe,& tranſlatu miteſcere:id verò pernegat Albutius ſequutus eſt id quod vulgo dicitur. Perſas in Ægyptum immiſiſſe hanc arborem:vt eius fructu veſcentes Ægyptij omnes interirẽt. Verba Plinij hæc ſunt ex cap.13.lib.15. In totum quidem perſica peregrina etiam Aſiæ Græciæq; eſſe ex nomine ipſo apparet:atque ex Perſide aduecta. Et paulò inferius, Falſum eſt venenata cum cruciatu in Perſis gigni, & pœnarum cauſa à regibus tranſlata in Ægyptum & terra mitigata.Eſt & epigramma græcum in lib.1.Florileg.εἰς δένδρα, incerto autore,in quendã Theognoſti filium, qui præ ſatietate Perſicorum pomorum interiit.Id ſic habet,

Nõ eſſe noxiam Perſis ait Plinius.

Ἐκ φονίων Περσῶν φόνιον φυτὸν ἤγαγε Περσεὺς
Παιδὶ Θεογνώστου τοῦ θανάτου πρόφασιν.

Id eſt,

Ex mortiferis Perſis mortiferam plantã duxit Perſeus
Filio Theognoſti mortis cauſam.

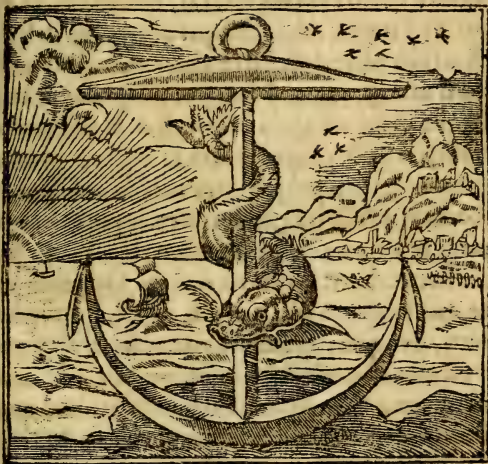
*Tu procul à patria.*Hoc quàm verum ſit,ex ſacris literis abundè poſſumus intelligere: ſiquidem

dem Dominus ita loquitur in Euangelio, Amen dico vobis, Nemo propheta acceptus eſt in ſua patria. Eſt autem Hemiſtichium Virgilianum in decima Ecloga, *Nemo propheta in ſua patria.*

Tu procul à patria nec mihi credere tantum.

Princeps ſubditorum incolumitatem procurans.

EMBLEMA CXLIII.

Titanij quoties conturbant æquora fratres,
Tum miſeros nautas anchora iacta iuuat.
Hanc pius erga homines Delphin complectitur: imis
Tutius ut poßit figier illa uadis.
Quàm decet hæc memores geſtare inſignia Reges,
Anchora quod nautis, ſe populo eſſe ſuo?

Titus

Titus Vespasianus mãdauit excudi numisma: cuius altera in parte ipsius Vespasiani facies esset expressa cum inscriptione nominis: in altera eslet anchora, cuius medium delphin obuolutus complecteretur. Hoc numisma se vidisse testatur Erasmus, in prouerb. Festina lentè. Id autem symboli nihil aliud sibi velle affirmat, quàm illud Augusti Cæsaris dictũ σπεῦδε βραδέως. id est, festina lentè. Quia anchora tarditatem: Delphin celeritatem aptè repręsentet. Hæc Erasmus multis verbis tractat, nec malè, vt videtur. Sed noster Alciatus, qui aliquibus in locis ab Erasmo solet dissentire, aliter numismatis figuram interpretatur. Nam per Delphinem cum anchora (quæ aduersus procellas & tempestates fabricata est) regem ipsum & regium munus vult intelligi, ad quẽ pertinet calamitati & perturbationi subuenire: seditiones & procellas cõponere: & ærumnas subditorum depellere, pacíque incumbere. Idque ex natura Delphini discere, qui valde φιλάνθρωπος est, id est, hominum amicus, ideóque capitalis Crocodili hostis: quo non est aliud hominibus infestius animal. Et insuper magna erga filios charitas est in hoc animali, quos etiam adultos diu comitatur. Author Aristo. lib. 5. de histor. animal. sic rex animo paterno debet esse in suos: alioqui non est rex, sed Tyrannus, vt in Politicis docet Aristo. In subueniendis miseris debet etiam rex delphini celeritatem imitari, quæ maxima est & penè incredibilis, vt refert Plinius lib. 9. cap. 8. Et Aristo. & Oppianus. Sed si multa de Delphinis déque

Alciatus ab Erasmo dissentit.

Delphini natura.

Aristo. de delphino.

Aldi Manutij anchora,cupis. Vide Erasmum in adagio citato, Festina lentè.

Titanij quoties. Hoc primùm admoneo Titanij trisyllabum esse. Nam duo ij coëunt per synæresin in vnum: sic Tita -- nij quoti -υυ: dicuntur autem venti Titanij fratres: quia Aurora Titanis filia fuit, quæ mista fratri Astræo peperit illi ventos, autore Hesiodo in Theogon. & Brixiano Pylade lib. 2. Theogoniæ, vbi sic ait,

Aurora Astræo peperit Titania fratri
Astræam & uentos, qui freta longa premunt.

Anchora iacta. Solent multi dubitare, scribendũ sit anchora cum aspiratione, an ancora. Quo pacto scribas, parui refert. Autor tamen est Valer. Probus, tria tantum latina nomina post c. aspirationem habere, lurcho, pulcher, orchus. Huc adde græcam vocem, quæ sine aspiratione profertur ἄγκυρα, anchora per trãslationem pro securitate ponitur. Vnde adagiũ, Anchora domus. &, Sacram anchoram soluere: quæ pro interpretatione Alciati faciunt, contra Erasm. *Val. Prob. de orthog. anchora.*

In ſenatum boni principis.

DIALOGISMVS.

EMBLEMA CXLIIII.

Effigies manibus trunca ante altaria diuûm
Hic reſidens: quarum lumine capta prior,
Signa poteſtatis ſummæ, ſanctiq; Senatus
Thebanis fuerant iſta reperta uiris.
Cur reſident? Quia mente graues decet eſſe quieta
Iuridicos: animo nec uariare leui.
Cur ſine ſunt manibus? Capiant ne xenia: nec ſe
Pollicitis flecti muneribúſue ſinant.
Cæcus at eſt princeps quòd ſolis auribus, abſq;
Affectu, conſtans conſilij acta probat.

PLutarchus in lib. de Iſide & Oſiride ſic ait, Ἔνδε Θήβαις εἰκόνες ἦσαν ἀνακείμεναι δικαστῶν ἄχειρες. ἡ δὲ τοῦ ἀρχιδικαστοῦ καταμύουσα τοῖς ὄμμασιν, ὡς ἄδωρον ἅμα τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἀνέντευκτον οὖσαν.

Id eſt,

Id est, Thebis quædā erant repositæ imagines iudicum, quæ manibus carebant. Quæ autem præsidem iudicij repræsentabat, oculis capta erat, quò oporteat ab omni munerum corruptela, & ab omni affectu quàm maximè seiūctos esse, qui ius dicunt populis. Huius rei meminit Erasmus in adag. Scarabeus aquilam quærit.

Quia mente. Aristo. in lib. de morib. 4. descri bens magnanimum, inter alia hæc addit: Incessus est magni viri, tardus sit necesse est. Vox grauis, constans, & firma oratio. Nec enim, aut festinat is, qui paucis rebus studet: aut vehemens est, cui nihil magnum esse videatur.

Cur sine sunt manibus. Lex est in Pandectis de officio præsidis, quæ vetat præsides munus, donúmve capere, nisi esculentum, poculentúmve, quod intra dies proximos prodigatur. Xenia porrò sunt munera hospitalitatis. Nam ξένος, hospes est. Sed iam vsu venit, vt pro quocunque munere accipiatur. Inter leges quas Dominus in Exodo præscribit iudicibus, hæc etiam refertur, Nec accipies munera, quę etiam excæcant prudentes, & subuertunt verba iustorū. Et in Deuteronomio iterum sic iudices monet, Non accipies personam nec munera: quia munera excæcant oculos sapientum, & mutant verba iustorum. Xenia & dona (inquit Ecclesiasticus) excæcant oculos iudicum, & quasi mutus in ore auertit correptiones eorum.

L. plebiscito. ff. de offi. præsi.

Exod. 22

Deut. 16

Cap. 28.

Quod non capit Christus, rapit fiscus.

EMBLEMA CXLV.

Exprimit humentes, quas iam madefecerat antè
Spongiolas, cupidi principis arcta manus.
Prouehit ad summum fures: quos deinde coërcet,
Vertat ut in fiscum quæ malè parta suum.

HOc emblema sumptum ex Suetonio Tranquillo in Vespasiano cap. 15. Creditur (ait Suetonius) procuratorum rapacissimum quenque ad ampliora officia ex industria solitus promouere, quo locupletiores mox condemnaret, quibus quidem vulgò pro spongiis dicebatur vti, quòd quasi & siccos madefaceret, & exprimeret humentes.

Spõgiæ pro rapacibus.

Quod non capit Christus. Hæc verba sumpta sunt

ſunt ex cap. Maiores. 16. qu. 7. Scopus horum verborum eſt apud Alciatum lib. 9. Pareg. c. 13.

Spongiolas. Diminutiuum à ſpongia: eſt autem ſpongia quiddam medium inter animal & plantam eius generis quod Græci ζωόφυτον, id eſt, plantam viuentem appellant. Dicitur διὰ τὸ ἀποσπᾷν τὰ ὑγρά. id eſt, quòd hauriat humida. Meminit eiuſdem Ariſto. 1. de Hiſto. ani. cap. 1. vbi dicit, ſenſum habere ſpongias: cuius rei ſignum eſt, quoniam difficulter euelluntur, niſi arte & latenter fiat. Nam ſe contrahunt.

Spongiæ ſenſum habent.

Vertat ut in fiſcum. Huc pertinet illud Heſiodicum in Georg.

Μὴ κακὰ κερδαίνειν, κακὰ κέρδεα ἶσ᾽ ἄτῃσιν.

Ne *mala lucra pares, mala lucra æqualia damnis.*

Et illud Plauti in Pœnulo, Malè partum, malè diſperit. Et Ciceronis illud in 2. Philipp. Malè parta malè dilabuntur. Fiſcus eſt regis crumena, ſeu publica pecunia: vnde confiſcare.

Opulentia tyranni, paupertas ſubiectorum.

EMBLEMA CXLVI.

Humani quod ſplen eſt corporis, in populi re
Hoc Cæſar fiſcum dixerat eſſe ſuum.
Splene aucto, reliqui tabeſcunt corporis artus,
Fiſco aucto, arguitur ciuica pauperies.

EX Sexto Aurelio Victore in vita Iuliani. Cuius hæc ſunt verba, Pompeia Plotina incredibile dictu eſt, quanto auxerit gloriam Traiani. Cuius procuratores cùm prouincias calumniis agitarent, adeò vt vnus ex his diceretur locupletium quemque ſibi conuenire ſolitus, Quid habes? vnde habes? Hæc vbi didicerat:

rat, addebat tertium, pone quod habes. Plotina coniugem corripuit, atque increpans quòd laudis esset suę incuriosus: talem illum reddidit, vt postea actiones improbans, & detestans, fiscum lienem vocaret: quòd eo crescẽte, artus reliqui tabescant. Idem inuenies Apophtheg. lib. 8. in Traiano.

Fiscus cur lien dictus.

Consiliarij Principum.

EMBLEMA CXLVII.

Heroum genitos, & magnum fertur Achillem
In stabulis Chiron erudiisse suis.
Semiferum doctorem, & semiuirum Centaurum,
Asideat quisquis regibus, esse decet.
Est fera, dum uiolat socios, dum proterit hostes:
Estq; homo, dum simulat se populo esse pium.

VNde sumptum sit emblema, docet Alciatus lib.9.Parergôn cap. 13. Cæterùm, inquit, in Græcis autoribus annotaui à Chirone centauro Achillem alióſque regum filios eruditos fuiſſe fingi, quòd ſoleant doctores conſultoréſque principum natura quidem feri eſſe, & promptum ad aſperiora ingenium habere: humanitatẽ verò in ſpeciẽ tantùm præ ſe ferre.

Educatio Achillis.

Et magnum fertur. Achilles dicitur quaſi ſine cibo, ab ἀ priuatiua particula & χιλὸς cibus, nutrimentum: quoniã primò aluit Chiron Achillem vrſorum, leonum, aliarúmque ferarum medullis: poſtea nihil ei ciborum porrigebat, niſi ipſe Achilles venaretur ſibi feras quibus veſceretur. Hac de cauſa ſcribendum fuerat Achiles ſimplici l, & duabus primis ſyllabis breuibus, vt eſt apud Homerum in primo verſu Iliados. Sed idẽ Homerus paulò inferius cauſa metri duplicauit ll. vnde vſus obtinuit, vt Achilles græcè Ἀχιλλεὺς ſcriberetur. Vide in imaginibus Philoſtrati, Achillis cibus.

Chirõ quis fuerit.

In ſtabulis Chiron. Chiron centaurus (vt refert Hyginus) Saturni in equum conuerſi, & Phillyræ nymphæ filius fuit, qui non modò cæteros centauros, ſed homines quoque iuſtitia ſuperauit. Æſculapium & Achillem nutriſſe exiſtimatur. Apud hunc Hercules cùm diuerteretur, illeque ſagittas Herculis tractaret, ſimúlque miraretur, quòd tam breuibus ſagittis tam magna centaurorum corpora interirent: vna illarum in Chironis pedẽ prolapſa adeò ipſum cruciauit (erat enim veneno Hydræ infecta) vt optaret

taret mori,quod ægrè ab Ioue obtinuit,& inter aſtra relatus eſt. Hæc magna ex parte Hyginus. Ouidius in 5.Faſto.idem proſequitur, ſed latiùs & elegantiùs. Vnde mirari poteris Zenodotũ & Eraſmum in prouer.Chironium vulnus, qui ſcripſerunt Chironem cum aliis centauris, quibuſcum Hercules præliatus eſt,interiiſſe. Chiron græcè ſonat deterior,id eſt χείρων. Vnde eſt iocus Diogenes apud Laertium. Nam conſpiciens Diogenes formoſum adoleſcentẽ in conuiuium euntem,Chiron,dixit,redibis, id eſt,peior. At ille cùm rediiſſet,dixit Diogeni, Reuerſus ſum, ſed non Chiron:non Chiron, ſed Eurycion : erat autem Eurycius alius centaurus, qui latè incedens interpretatur. Hæc ex Alciato loco iam citato, qui reprehendit Eraſmum , & interpretẽ Laërtij , quòd malè verterint iocum hunc, aut in corruptum exemplar inciderint. Eſt & apud eundem Laërtiũ ſimilis iocus eiuſdem Diogenis,qui cùm vidiſſet duos centauros peſsimè pictos,vter horum(inquit) χείρων,id eſt, Chiron eſt, vel deterior. Luſit in æquiuoco. Et hoc non rectè explicuit Eraſmus.

Eraſmi & Zenodoti lapſus.

Diog Laërtij iocus.

Diogenis iocus alius.

Et ſemiuirum centaurum. Centauri Ixionis & Nubis filij finguntur à poësis vmbilico tenus viri, inferius equi. Sed veritas habet,Theſſalos equites fuiſſe perniciſsimos bellatores, vnde illis nomen. Nam κένταυροι dicuntur διὰ τὸ κεντεῖν τοὺς ταύρους, id eſt, à ſtimulandis tauris. Dicuntur & Hippocentauri, hoc eſt in equis ſtimulantes tauros.Dicti ſunt Nubigenæ, quaſi nube geniti, eò quòd caſtellum habitarint nomine Nephe-

Centauri vnde.

Nubigenæ.

lem. Et νεφέλη nubem significat. Plura vide apud Perottũ De Chirone multa Statius in Achilleide, & Orpheus in Argonautis.

Principis clementia.

EMBLEMA CXLVIII.

Vesparum quòd nulla unquam Rex spicula figet:
Quódq; aliis duplo corpore maior erit,
Arguet imperium clemens, moderatáq; regna,
Sanctáq; iudicibus credita iura bonis.

Apes solæ ex brutis regem habẽt.

ORus Apollo lib. 1. populum regi obsequẽtem significare volentes, apes pingunt. Solum enim ex brutis regem habet, quem reliqua apium multitudo consequitur, ac illi paret, quẽadmodum regi homines. Cætera sunt lacera in Græco, nec legi possunt. Vide D. Basiliũ in Exaemero

mero, Homilia 8. Plinius Natur. hiſtor. lib. 11. cap.17. loquens de apibus, Non conſtat (inquit) inter autores, rex nullúmne ſolus habeat aculeũ, maieſtate tantùm armatus: an dederit eum quidem natura, ſed vſum eius illi tantùm negauerit. Illud conſtat Imperatorem aculeo non vti. Dixerat idem Plinius præcedenti cap. regem apum duplo quàm cæteræ eſſe maiorem.

Rex apum an careat aculeo.

Veſparum quod. De apibus loqui Alciatũ notius eſt, quàm vt egeat argumentis: cùm quia veſpæ immundæ ſunt & carniuoræ, tum præcipuè quia regem non habent: vt autor eſt idem Plinius lib. eod. cap. 21. Vſus eſt igitur autor catachreſi tropo, de quo Quintilianus lib. 8. cap. vlt. Solent (inquit) poëtæ abuſiuè etiam in his rebus, quibus nomina ſua ſunt, vicinis potiùs vti, quod rarum in proſa eſt. Vide plura de apibus apud Virg. 4. Georgicon. Meminit huius rei & Eraſmus in prouerb. Spartam nactus es. in fine.

Salus

Salus publica.

EMBLEMA CXLIX.

Phœbigena erectis Epidaurius insidet aris,
Mitis, & immani conditur angue Deus.
Accurrunt ægri, ueniátq; salutifer orant:
Annuit, atq; ratas efficit ille preces.

SVmptum est emblema ex Saturnalibus Macrobij lib. 1. cap. 20. Cuius sic se habent verba: Hinc est, quòd simulachris Æsculapij & Salutis draco subiungitur, quòd hi ad Solis naturam Lunæque referuntur. Est enim Æsculapius vis salubris de substantia Solis subueniens animis corporibúsque mortalium. Salus autem naturæ lunaris effectus est, quo animantium corpora iuuantur à salutifero firmata temperamento. Ideo ergo simulachris eorum iunguntur

Aesculapius quid.

guntur figuræ draconum:quia præſtant, vt humana corpora velut infirmitatis pelle depoſita ad priſtinum reuireſcant vigorem: vt reuireſcũt dracones per annos ſingulos pelle ſenectutis exuta. Hæc Macrobius & alia plura. Valerius Maxim.lib. 1. cap. 8. plenè hanc hiſtoriam narrat, quam apponam,vt ſi inde ſumptum emblema contendas,habeas optionem.Sed vt cæterorum(ait)quoque deorum propenſum huic vrbi nomen exequamur, triennio continuo vexata peſtilentia ciuitas noſtra, cum finem tanti & tam diuturni mali neque diuina miſericordia, neque humano auxilio, imponi videret: cura ſacerdotum,inſpectis Sybillinis libris, animaduertit,non aliter priſtinam recuperari ſalubritatem poſſe, quàm ſi ab Epidauro Æſculapius eſſet accerſitus. Itaque eò legatis miſsis,vnicam fatalis remedij opem autoritate ſua (quæ iam in terris erat ampliſsima) impetraturam ſe credidit. Neque eam opinio decepit. Pari nãque ſtudio petitum ac promiſſum eſt præſidium: è veſtigióque Epidaurij Romanorum legatos in tẽplum Æſculapij (quod ab eorum vrbe quinque millibus paſſuum diſtat)perductos, vt quidquid inde ſalubre patriæ laturos ſe exiſtimaſſent, pro ſuo iure ſumerent, benigniſsimè inuitauerunt: quorum tam promptam indulgentiam numen ipſius Dei ſubſecutum verba mortalium cæleſti obſequio comprobauit. Siquidem is anguis, quem Epidaurij raro,ſed nunquam ſine magno ipſorum bono viſo,in modum Æſculapij venerati fuerunt, per vrbis celeberrimas partes mi-

Val. Maximi hiſtor. Aeſculap.

tibus

tibus oculis & leni tractu labi cępit: triduóque inter religiosam omnium admirationem conspectus, haud dubiam præ se appetitæ clarioris sedis alacritatē ferens, ad triremem Romanam perrexit, pauentibúsque inusitato spectaculo nautis, eò conscendit vbi Q. Ogulini legati tabernaculum erat, ínque multiplicem orbem per summam quietem est conuolutus. Tum legati perinde atque exoptatæ rei compotes, expleta gratiarum actione, cultu anguis à peritis excepto, læti inde soluerunt: ac prosperam emensi nauigationem, postquam Antium appulerunt, anguis qui vbique nauigio remanserat, prolapsus in vestibulo ædis Æsculapij myrto frequētibus diffusæ supereminentem excelsi altitudinis palmam circundedit, pérque tres dies positis quibus vesci solebat, non sine magno metu legatorum, ne in triremem reuerti nollet, Antiensis templi hospitio vsus: vrbi se nostræ aduehendum restituit: atque in ripā Tyberis egressis legatis in insulam vbi templum dicatum est, transnauit: aduentúque suo tempestatem cui remedio quæsitus erat, dispulit. Narrauit & hæc T. Liuius decad. 2. lib. 1. Sed intercidit. Vide Flori epitomem lib. 11. Sed omnium elegantissimè & latissimę Ouid. lib. vlt. Metamo. Vnde si rursus instes sumptum emblema, facilè concedam. Nam & illa verba subindicant, veniátque salutifer orant. Quæ sic Ouidius extulit, Venítque salutifer vrbi. Vide locum Ouidij ex illo versu,

Pandite nunc musæ præsentia numina uatum.

Vide

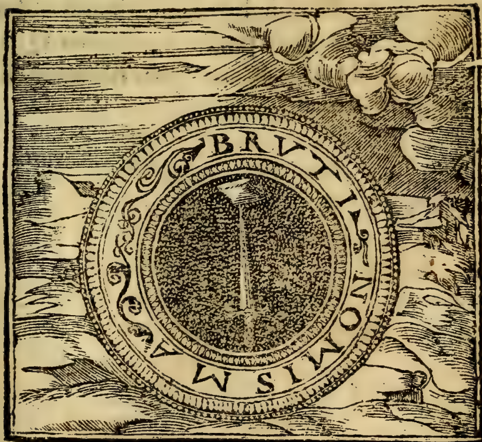
Vide Plutarchum in problematis, vbi quærit causam, cur Æsculapij ædes extra vrbem posita sit. Plinius loquens de angue li.29.c.4. Quin (inquit) inesse remedia multa creduntur, & ideo Æsculapio dicatur. & infrà, Atqui anguis Æsculapius Epidauro Romam aducctus est, vulgóque pascitur, & in domibus. Phornutus in lib. de natura Deorum eadem ferè quæ & Macrobius scribit cap. de Aesculapio. *Anguis Epidaurius.*

Phœbigena. è Phœbo genitus.

Epidaurius. Epidaurus ciuitas est in Peloponnesso, vnde Epidaurius, a, um. Horat. in Sermon. Serpens Epidaurius. Vide Ouidiũ 15. Metamorphos.

Respublica liberata.

EMBLEMA CL.

Cæsaris auxilio, ceu libertate recepta,
Hæc ducibus Brutis *cusa moneta fuit.*
Ensiculi in primis, queis pileus insuper adstat,
Qualem missa manu seruitia accipiunt.

Numisma Bruti. EX Dione historico lib. 47. referẽte Politiano Miscel. cap. 70. Si quis (inquit) numisma Bruti reperiat ipsius cælatum imagine, præterea pileo & duobus pugiunculis, ne diutius in explicanda ratione causáque laboret, legat historiarum Dionis lib. 47. Nam ex his (inquit) Brutus significabat ab se & Cassio patriam liberatam. Sed enim pileum gestari ab his solitum, qui libertatẽ nacti, vulgatius manifestiúsque, quàm vt sit autoritatibus confirmandum. Hæc Politianus. Vide adagium, ad pileũ vocare. Historia de morte C. Iulij Cæsaris notissima est. Vide Suetonium.

Nota. Numisma ego domi habeo, sed pileum oblongum habet inter duos pugiones erectos. Quare hîc emendanda est pictura. Vide Alciatum lib. 8. Parerg. cap. 10.

In

In vitam humanam.

EMBLEMA CLI.

Plus solito humanæ nunc defle incommoda uitæ,
Heraclite: scatet pluribus illa malis.
Tu rursus (si quando aliàs) extolle cachinum
Democrite: illa magis ludicra facta fuit.
Intereà hæc cernens meditor, qua deniq; tecum
Fine fleam, aut tecum quomodo splene iocer.

EX lib.1. Epigrammaton Græcorum, tit. εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον. id est, in vitam humanam. Est incerti autoris. Et sic habet, nec alia indiget versione,

Τὸν βίον ἡράκλειτε πολὺ πλέον ἤπερ ὅτ' ἔζης
Δάκρυε· νῦν ὁ βίος ἐς' ἐλεεινότερος.
Τὸν βίον ἄρτι γέλα Δημόκριτε τὸ πλέον ἢ πρίν.
Νῦν ὁ βίος πάντων ἐςὶ γελοιότερος.

Ἐις ὑμέας ᾗ καὶ ἀυτὸς ἐρῶν, τὸ μεταξὺ μεριμνῶ,
Πῶς ἅμα σοὶ κλαύσω, πῶς ἅμα σοὶ γελάσω.

Heraclitus Heraclitus Ephesius Philosophus fuit, vt Suidas ait. Huic omnes humanæ actiones videbantur summa miseria: quapropter domo egrediēs semper flebat. Sed de hoc fletu nihil meminit Laertius in vitis. Cùm esset hydropicus, medicis spretis, bubulo sæuo curcunlitus, Soli se sicandum opposuit: vbi somno correptus à canibus est dilaceratus. *Democritus.* Democritus ex Abdera oriundus, teste Diogene, multas peragrauit regiones ad Gymnosophistas qui sunt in India, accessit. Omnes actus hominum solebat ridere: quia omnia ei videbantur ridicula. Nec huius risus meminit Laertius. Tandem, vt refert Cicero 5. Tuscula. se obcæcauit, vt naturæ secreta subtilius rimaretur. Centum aut plus eo vixit annos, teste Laertio. De his duobus sapientibus sic loquitur Iuuenalis Satyra 10.

Iamne igitur laudas, quòd de sapientibus alter
Ridebat, quoties à limine mouerat unum,
Protuleràtq; pedem: flebat contrarius alter?
Sed facilis cuiuis rigidi censura cachini
Mirandum est, unde illi oculis suffecerit humor.
Perpetuo risu pulmonem agitare solebat
Democritus. —

& quæ sequuntur. Meminit & Horatius Democriti in Epistolis,

Si foret in terris rideret Democritus.

Vide adagium, Boni viri lachrymabiles.

Ære

Aere quandoque salutem redimendam.

EMBLEMA CLII.

Et pedibus segnis, tumida & propendulus aluo,
Hac tamen insidias effugit arte fiber.
Mordicus ipse sibi medicata uirilia uellit,
Atq; abicit, sese gnarus ob illa peti.
Huius ab exemplo disces non parcere rebus,
Et uitam ut redimas, hostibus æra dare.

EX fabulis Æsopi. Est autem fabulæ sensus talis, Castor ex quadrupedum est genere, vt plurimùm in aquis viuens, cuius pudenda dicunt medicamentis esse vtilia. Hic vbi videt se ab hominibus indagari (nouit enim quapropter indagetur) secans ipsius sibi virilia, proiicit *Castor quis.*

aduerſus inſequentes, & ſic ſalutem cõſequitur. Fabula oſtendit ſic prudentes homines pro ſalute adipiſcenda debere nullam ſuarum fortunarum habere rationem. Huic videtur aſtipulari ſententiæ Plinius lib.8. cap. 30 Eaſdem, inquit, partes ſibi Pontici amputãt fibri periculo vrgente ob hoc ſe peti gnari. Caſtoreum id vocant medici. Longè alia eſt ſententia Dioſcoridis, qui totum id pernegat lib. 2. cap. 26. Vanum (inquit) eſt, quod traditur, teſtes ab ipſis euelli, & à ſeſe abiici, cùm venatu vrgentur. Siquidem tangi nequeunt, ita vt in ſue ſubſtricti. Plinius rurſus pedibus hanc videtur in ſententiam ire, cùm ait libr. 32. cap. 3. Spectabilis naturæ potentia in his quoque, quibus & in terris & in aqua victus eſt, ſicut & fibris, quos Caſtores vocant, & Caſtorea teſtes eorum. Amputari hos ab ipſis, cùm capiantur, negat Sextius diligentiſsimus medicinæ. Quinimo paruos eſſe ſubſtrictóſque & adhærentes ſpinę, nec adimi ſine vita animalis poſſe. Simile reperies Homericum adagium apud Eraſmum, Omnibus anteuertenda vitæ cura.

Caſtoreum.

Dioſcoridis de fibris op. Plinio contraria.

Sextius de fib.

Iuuenalis Saty. 12.

Iuuenalis de fib.

— Imitatus caſtorea, qui ſe
Eunuchum ipſe facit, cupiens euadere damno
Teſticulorum, adeò medicatum intelligit inguem.

Solinus cap. 23. idem cap. 38. de elephantibus hoc idem ſcribit.

Solinus de fib.

Cum

Cum laruis non luctandum.

EMBLEMA CLIII.

Aeacidæ moriens percussu cuspidis Hector,
Qui toties hosteis uicerat ante suos,
Comprimere haud potuit uocem, insultantibus illis,
Dum curru, & pedibus nectere uincla parant.
Distrahite ut libitum est, sic cassi luce leonis
Conuellunt barbam uel timidi lepores.

SVmptum ex lib. 1. epigr. græcor. εἰς ἀνδρείαν.

Βάλλεσθε νῦν μετὰ πότμον ἐμὸν δέμας ὅττι καὶ αὐτοὶ
Νεκροῦ σῶμα λέοντος ἐφυβρίζουσι λαγωοί.

Sic vertit Thomas Morus,

Proiicitote meum Danai post fata cadauer:
Non metuunt lepores defuncti membra leonis.

Verba sunt Hectoris iam demortui (vt notat

quoque emblema) ad Græcos insultantes cadaueri. Hoc autem factitasse Græcos autor est Homerus lib. 22. Iliados;

Homerus

ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν εἰς πλησίον ἄλλον,
ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ μαλακώτερος ἀμφαφάασθαι
Ἕκτωρ, ἢ ὅτε νῆας ἐνέπρησεν πυρὶ κηλέῳ,
ὣς ἄρα τις εἴπεσκε, καὶ ἀντήσασκε παραστάς.

Sanctij versio.

Quæ verba sic latina feci;

Tum aliquis socio fundebat talia uerba:
Mollior ah quanto iacet hic nunc inclytus Hector,
Quàm Danais, quando est iaculatus puppibus ignes,
Sic dicens, telis in uulnere uulnera figit.

Vide adagia; Iugulari mortuos. Mortuo leoni barbam vellere. Mortuo leoni & lepores insultant. Mortuos rursus occidere. Erasmus in adagio, Cum laruis luctari. ex Plinio & aliis elicit illos cum laruis luctari; qui vita iam defunctos maledictis insectantur: qua re nihil potest esse indignius ingenuo viro.

Cum laruis luctari.

Aeacides.

Aeacidæ moriens. Achilles filius fuit Pelei & Thetidis, Peleus Æaci ex Ægina. Vnde Achilles dicitur Peleus & Æacides.

Dum curru. Curru, datiuus casus est, vt in illo Virgilij primo Æneidos notat Seruius,

Flectit equos, curruq; uolans dat lora secundo.

De

De Morte, & Amore.

EMBLEMA CLIIII.

Errabat ſocio Mors iuncta Cupidine: ſecum
Mors pharetras, paruus tela gerebat Amor.
Diuertêre ſimul, ſimul una & nocte cubarunt.
Cæcus Amor, Mors hoc tempore cæca fuit.
Alter enim alterius malè prouida ſpicula ſumpſit.
Mors aurata, tenet oſſea tela puer.
Debuit inde ſenex qui nunc Acheronticus eſſe:
Ecce amat, & capiti florea ſerta parat.
Aſt ego mutato quia Amor me perculit arcu,
Deficio, iniiciunt & mihi fata manum.
Parce puer, Mors ſigna tenens uictricia parce.
Fac ego amem: ſubeat fac Acheronta ſenex.

REdolet Græcum argumentum: non tamen vnde ſit ſumptum comperi. Sed inter epigrammata Emanuelis à Coſta Luſitani, quæ cir *Emanu. epi. à Coſt.*

cunferuntur cum titulo. E Græco tale legitur Epitaphium,

Mors & amor quondam tectum uenere sub unum:
Mistáq; in hospitio tela fuere simul.
Cùm nondum clara discessum luce pararent,
Mortis tela puer, mórsq; tulit pueri.
Hinc iuuenes occidit amor fallente pharetra,
Hinc mors ipsa suos cogit amare senes.
Sic Didacus periit Stephanus florentibus annis,
Ereptus Musis, legibus ac patriæ.
Qua Tagus auriferas latè dispergit arenas,
Et diuæ Eiriæ mœnia celsa uidet.
Hic iuuenem ob matris funus pietate gementem
Heu heu, letali cuspide fixit Amor.

Acheronticus. Vide adagium, Alterum pedem in cymba Charontis habere. Capularem enim & morti proximum significat esse senem, more Plauti.

In

In formoſam fato præreptam.

EMBLEMA CLV.

Cur puerum Mors auſa dolis es carpere Amorem?
Tela tua ut iaceret, dum propria eſſe putat.

EIuſdem argumenti cum præcedente. Obiurgat autem Mortem quòd Amorem cæcum & puerum fefellerit, tradens illi arcum & ſagittas mortiferas, quibuſcum pueros & virgunculas percutiat, mortale vulnus infigat. Id fit autem immodica amoris vehementia.

In mortem præproperam.

EMBLEMA CLVI.

Qui teneras forma allexit, torsitq; puellas,
Pulchrior, & tota nobilis urbe puer,
Occidit ante diem, nulli mage flendus (Aristi)
Quàm tibi, cui casto iunctus amore fuit,
Ergo illi tumulum tanti monumenta doloris
Astruis: & querulis uocibus astra feris.
Me sine abis dilecte? neq; amplius ibimus unà?
Nec mecum in studijs ocia grata teres?
Sed te terra teget, sed fati, Gorgonis ora,
Delphinésq; tui signa dolenda dabunt.

Aristius. ARistius instituerat in honorem amici iam demortui tumulũ, cuius erat tale superpositũ insigne: Caput Medusæ inter duos Delphines, hoc scilicet innuente pictura: Quàm citò, ô amice,

amice, conuersus es in aliam figuram! Nam hoc tribuunt Poëtæ Medusæ, vt homines in lapides conuerteret. Delphin porrò (vt aliàs indicauimus) celeritatis est symbolum. Nisi malis etiam ad amorem puerorum idem referre. Nam Delphines puerorum amatores sunt. *Delphin quid indicat.*

Nulli mage. Imitatio est Horatiana in Odis lib. I. sic,

Multis ille quidem flebilis occidit:
Nulli flebilior quàm tibi Virgili.

Sed fati Gorgonis. Tres fuerunt sorores dictæ Gorgones, Euryale, Steno, Medusa. De quibus vide Ouid. 4. Metamorphos. aut Hesiodum in Theogonia. Vide adagium γοργὸν βλέπειν. *Gorgones tres.*

Terminus.

EMBLEMA CLVII.

Quadratum infoditur firmissima tessera saxum,
Stat cirrata super pectore imago tenus,
Et sese nulli profitetur cedere, talis
Terminus est, homines qui scopus unus agit.
Est immota dies, præfixáq; tempora fatis,
Déq; ferunt primis ultima iudicium.

Solō Atheniensis. SVmptum est hoc emblema ex illa nobilissima Solonis Atheniensis Philosophi voce: de qua Iuuenalis Saty.10. sic loquitur,

Festino ad nostros, & regem transeo Ponti,
Et Crœsum, quem uox iusti facunda Solonis
Respicere ad longæ iussit spatia ultima uitæ.

Et Ouidius 3. Metamorph.

— Sed scilicet ultima semper
Nota. *Expectanda dies homini est, diciq; beatus*
Ante obitum nemo supremaq; funera debet.

Historia Solonis. Sed iam ipsam historiam Solonis paulò fusius narremus, ídque Herodoti verbis, qui ita inquit in Clione, Solon vir Atheniensis cùm leges iubentibus Atheniensibus tulisset, decem annos causa contemplandi, nauigando peregrinatus est: vt ne quam legum, quas condiderat, abrogare cogeretur. Nam hoc Athenienses ipsi facere nequibant, maximo iureiurando adacti ad eas decem per annos seruandas, quas ipsis Solon condidisset. Harum itaque legum, ac contemplandi gratia Solon peregrè profectus in Aegyptum ad Hamasim se contulit, & Sardis ad Crœsum. Eò cùm peruenit, hospitaliter in regiā à Crœso exceptus est, tertióque aut quarto, quàm venerat die, iussu Crœsi ministri circūduxerunt *Crœsi thesauri.* hominem circa thesauros, omniáque

quæ

quæ illic inerant magna atque beata, oſtentarunt. Contemplatum eum cuncta, & vt ſibi opportunum fuerat intuitum, talibus percunctatus eſt Crœſus: Hoſpes Athenienſis, quia multus ad nos rumor de te emanauit, ob tuam ſapientiam, tuámque diſcurſationem, qui philoſophando permulta videndi gratia es peregrinatus: ideò mihi cupido inceſsit ſciſcitandi te, ecquem vidiſti omnium beatiſsimum? ſperás videlicet ſe inter homines beatiſsimum eſſe, ita ſciſcitabatur. Solon nihil admodum, ſed vt res erat reſpondens: Ego verò inquit, Rex, vidi beatiſsimum Tellum Athenienſem. Quod dictum admiratus Crœſus inſtat interrogare, Qua de re Crœſum iudicas eſſe beatiſsimũ? Quòd, inquit, Tello in Repub. bene inſtituta filij erant honeſti & boni, eorúmque ſingulis liberi, híq; omnes ſuperſtites: & cùm hoc vitæ quantum in nobis ſitum eſt, bene traduxiſſet, obitus ſplendidiſsimus obtigit. Siquidem prælio, quod Athenienſes cum finitimis geſſere apud Eleuſinam, hic cùm auxilio veniſſet, hoſtémq; in fugam vertiſſet, pulcherrimã oppetiit mortem. Quem Athenienſes quo loco occubuerat, in eo loco publicè humauerunt, magnificéque honorarunt. Multa de Tello ac beata referente Solone excitatus Crœſus interrogat, Quemnam ſecundum ab illo vidiſſet, putans haud dubiè ſecundas ſe partes eſſe laturũ. Cleobin (inquit ille) & Bitonem: quippe his & genus Argiuum erat, & victum ſuppeditabat. Ad hæc corporis robur tantũ, vt & in certaminibus ambo pariter victores extiterint:

Tellus beatus indicatus.

Cleobis & Bito, de quib. Virg. lib.3. Geor.

terint:& de iis hæc memorantur. Cùm dies festus Iunonis apud Argiuos esset, oporteretque omnino matrem horum ad templum ferri bobus iunctis, híque boues ex agris eis ad horam præstò non essent, tunc iuuenes exclusi tempore iugum subeũtes, plaustrum pertraxerunt, quo mater vehebatur: & quinque ac quadraginta per stadia trahentes ad templum peruenerunt. Quibus cùm hæc fecissent, & ab omni cœtu cõspecti fuissent, optimus obtigit vitæ exitus. Per quæ Deus iudicauit, satius hominem esse mori, quàm viuere. Nam cum circunstantes Argiui laudibus tollerẽt, viri quidem consilium filiorum: fœminæ verò eorum matrem, quòd talibus filiis prædita esset: mater gaudio perfusa cum liberorum factu, tum fama, ante simulachrũ stans precata est Deam, vt Cleobi & Bitoni filiis suis daret, id quod optimum esset homini contingere. Post hanc precationem vbi sacrificarunt, epulatíque sunt, quiescentes in ipso delubro nõ sunt amplius excitati: sed hoc vitæ exitu perfuncti. Quorum effigies tanquam virorũ, qui optimi extitissent, Argiĳ factas apud Delphos collocarunt. Et his quidem Solon secundas beatitudinis partes tribuebat. Crœsus autem conturbatus inquit: Hospes Atheniensis adeóne tibi pro nullo contemnitur nostra felicitas, vt ne priuatis quidem viris nos æquiparãdos ducas? Cui ille, In diuturno Crœse tempore multa vidétur, quæ nemo velit videre: & tolerantur multa, quæ nolit quispiam tolerare. Proponamus enim homini vitæ terminum ad septuaginta annos, qui

anni

anni constant viginti sex millibus ducétis quinquaginta diebus: horum dierum omniũ nullus prorsus, qualem alius, rem affert. Ita igitur Crœse omnino calamitosus est homo. Verùm tu mihi videris & diuitiis valde pollere: & permultorùm hominum esse rex. Sed quò me interrogasti nondum te appello: priusquã bene vita functum te audiero. Neque enim beatior est, qui magnis opibus præditus est, eo, qui diurnum victum habet, nisi eidem omnibus bonis prædito fortuna concesserit bene vita defungi. Prius tamen, quàm ad obitum peruenerit, nequaquam beatus est appellãdus, sed fortunatus. Quæ omnia consequi quandiu sis homo, impossibile est. Omnis rei oportet inspicere exitum, quò sit eua sura. Quoniam multos Deus, quibus fortuna suppeditauerat, radicitus euertit. Hæc Solon. Et hactenus de his, quæ pertinent ad nostrum emblema. Sed quoniam crebrò sollicitatus sum à quibusdam, ne in his meis scholiis concisas & truncas vel fabulas vel historias narrarem: decreui ex eodem Herodoto (monente etiam Socrate in Gorgia, ne fabulas truncas dimittamus, sed caput imponamus, ne absque capite truncæ oberrent) subiungere: quæ Crĕso euenerint, post acceptum à Solone responsum. Crœsus igitur oraculo Apollinis perperam intellecto, in Cyrũ expeditioné parauit, vbi à Persis captus ad Cyrum perductus fuit. Eum Cyrus vinctum compedibus super ingentem lignorum struem imponit: circáque eum bis septem Lydorum filios, siue habens in animo primitias has alicui offerre Deo,

Beatus quando quis dicatur.

Cyrus cepit Crœsum.

re Deo siue volens votum persoluere, siue cupidus sciendi nũquis dæmonum liberaret Crœsum, quem religiosum esse audierat, quo minùs pyræ impositus viuus concremaretur. Crœso autem super pyram stanti, etsi in tanta calamitate posito, tamen venisse in mentem Solonis, quod ab eo sibi nutu Dei fuisset dictum, Ex viuentibus beatum esse neminem. Quod dictum vbi subiit Crœso, ferunt eum ex vehementi defectione animi victum ingemiscentem ter Solonem nominasse: & Cyrum, cùm audisset, iussisse interpretes eũ percunctari, quemnam inuocaret, illósque accedentes fuisse percunctatos, & hunc interrogatum silentium egisse. Deinde cùm loqui cogeretur dixisse, Illum nominaui,

Solonis laus à Crœso.

qui vt omnes alloqueretur, potius quàm ingentem pecuniam præoptarem. Eum non planè loquẽtem rursus interrogat, quodnam esset, quod dixisset. Efflagitantibus atque infestantibus interrogatione, inquit, quemadmodum Solon ad eum venisset, &c. Hæc Crœso referente, iam pyra incensa ardere inceperat. Cyrus auditis per

Cyri pœnitentia.

interpretẽ quæ Crœsus retulerat, pœnituisse dicitur, cùm se quoque hominẽ esse cognosceret, qui alium hominem, qui se inferior non fuisset opibus, viuum rogo traderet. Præterea veritum ob id pœnam, ac reputantem nihil esse in rebus humanis stabile, iussisse ignem celerrimè extingui. Verùm, eos, qui ignem conabantur extinguere, non eualuisse. Ibi Crœsum cognita per Lydos Cyri pœnitentia, cùm cerneret vnumquemque extinguendo deuoluendóque igni incumben

cumbentem, nihil tamen profici, exclamando inuocasse Apollinem, vt ipsi adesset, si quod ab eo donum illi gratum fuisset oblatum, ipsumque præsenti malo liberaret. Ita cum lachrymis Crœso Deum inuocante, nymbos repentè (cùm serenum ac tranquillum esset) confractos esse, imbrésque erupisse, ac vehementissima aqua pluisse: & rogum extinxisse. Ita Cyrum cognito Deorum cultorem esse ac bonum virum Crœsum, eum in amicitiam recepisse, magnaque in obseruantia habuisse. Hæc ex Herodoto, multis omissis breuitatis gratia. Nunc quæ restant dicenda in ipso emblemate inseramus paulatim.

Quadratum infoditur. Aptè conuenit Termino quadratum saxum, vbi residit: vtpote stabili, nec mouendo è loco. Nam quadratam figuram habentia corpora, in quamlibet partem proiecta ceciderint, quadrata basi innituntur, ac recta semper insistunt.

Quadratũ saxum quã re cõueniat Termino.

Firmißima tessera. Alludit ad pertinaciam Termini, qui nec Ioui ipsi voluit concedere, cùm noua Capitolia fierent, vt autor est Tit. Liuius Decad. 1. lib. 5 in calce. Ouid. 2. Fastor. D. Augustin. de ciuit. Dei lib. 4. cap. 23

Pertinacia Termini.

Et sese nulli. Extat super hac re bellum ænigma Varronis, quod soluit Politianus in Miscell. cap. 36. Est autem huiusmodi in tribus Senariis,

Aenigma Varronis.

Semel minúsne, an bis, minus sit, non sat scio:
An utrunq; horum, ut quondam audiui dicier,
Ioui ipsi regi noluit concedere,

Sed cur non apponimus elegantissima Ouidij carmina ex 2. Fastorum?

Ouidij de Termino carmen.

Termine siue lapis, siue es defossus in agro,
Stipes ab antiquis tu quoq; numen habes.
Te duo diuersa domini de parte coronant:
Bináq; serta tibi bináq; liba ferunt.

Et infrá,

Tu populos urbésq; & regna ingentia finis:
Omnis erit sine te litigiosus ager.
Nulla tibi ambitio est: nullo corrumperis auro:
Legitima seruas credita rura fide.

Et infrá,

Quid noua cùm fierent Capitolia? nempe Deorum
Cuncta Ioui cessit turba locúmq; dedit.
Terminus (ut ueteres memorant) inuentus in æde
Restitit, & magno cùm Ioue templa tenet.
Nunc quoq; se supra, ne quid nisi sidera cernat,
Exiguum templi tecta foramen habent.
Termine post illud leuitas libera non est,
Qua positus fueris in statione, mane.
Nec tu uicino quicquam concede roganti,
Ne uideare hominem præposuisse Deo.
Et seu uomeribus, seu tu pulsabere rostris,
Clamato, tuus est hic ager, ille tuus.

Talis terminus. Applicat antiquam historiam ad terminum vitæ nostræ: statutum enim est homi nibus semel mori: vnde inquit versiculus, Talis est terminus, scilicet, vitæ hominum, qui vnus scopus agit homines.

Est innota dies. Hanc sententiam sic extulit Seneca in Hercule furente,

Certo ueniunt ordine parcæ,
Nulli iusso cessare licet:
Nulli scriptum proferre diem.

Sic

Sic Lucretius lib.3

Certa quidem finis uitæ mortalibus astat.

Sic Silius Italicus lib.3 belli Punici,

Et pace & bello cunctis stat terminus æui.

Vide, si plura de hac re cupis, adagium, Finem vitę specta.

Deq; ferunt primis. Sic Ouidius in Epistolis,

Exitus acta probat. —

Erasmus (vt ipse refert in quadam apologia) annulum habebat, in quo insculptus erat terminus cũ hac inscriptione, Nulli cedo: quę verba imperiti cò deflectebant, vt intelligerent Erasmum nulli cederę. *Erasmus ab imperitis notatus.*

Opulenti hæreditas.

EMBLEMA CLVIII.

Patroclum falsis rapiunt hinc Troës in armis,
Hinc socij, atq; omnis turba Pelasga uetat.
Obtinet exuuias Hector, Græciq; cadauer.
Hæc fabella agitur, cùm uir opimus obit.
Maxima rixa oritur, tandem sed transigit hæres,
Et coruis aliquid, uulturiisq; sinit.

EMblema sumptum est ex conuiuio Luciani. Patrocli fabula ex Homeri lib. 17. Iliados. Quam quia multis versibus canit Homerus, non hûc intuli. Summam totius rei habes in Emblemate. Verba porrò Luciani hæc sunt, Iámque tollebant Aristænetus atque Eucritus ex his, quæ sibi fuerant proposita, suam vterque partem. Tum ego quæ mihi, & Chæreas item quæ sibi erant proposita, eundem ad modum Ion & Cleodemus. Porrò Diphilus etiam Zenonis digressi partem tollere parabat, affirmãs vni sibi ea fuisse proposita: atque hac de causa cum ministris dimicabat: ac vicissim inter sese trahebant, manibus vtrinque in auem iniectis, non aliter quàm Patrocli cadauer hinc atque illinc attrahere conantes.

Lycophron. *Græciq; cadauer.* Græci, græca dictio est. Lycophron in Cassandra Τραικῶν ἄριστος, id est Græcorum, vbi Tzetzes. Græci prius vocabantur Hellados habitatores, postea ab Hellene Hellines sunt vocati.

Amici

Amicitia etiam post mortem durans.

EMBLEMA CLIX.

Arentem senio, nudam quoque frondibus ulmum,
Complexa est uiridi uitis operta coma.
Agnoscitq; uices naturæ: & grata parenti
Officij reddit mutua iura suo.
Exemploq; monet, tales nos quærere amicos,
Quos neq; distungat fœdere summa dies.

EX Græco epigrammate Antipatri lib. 1. Epigram. Græcorum εἰς ἀνταπόδοσιν. Carmen sic habet, *Antipatri epig.*

Αὔην με πλατάνιστον ἐφερπύζουσα καλύπτει
Ἄμπελος ὀθνείῃ δ' ἀμφιτέθηλα κόμῃ,
Ἡ τὶρὶν ἐμοῖς θαλέτουσιν ἐνιθρέψασ' ὀροδάμνους *al. Ἡ πρὶν.*
Βότρυας, ἡ ταύτης οὐκ ἀπετηλοτέρη.

Τοίνυν μέντοι ἔπειτα τιθνείσθω τις ἑταίρην,
Ἥτις ἀμείψασθαι καὶ νέκυν οἶδε μόνη.

Sic vertebam,

Sanctij versio.

Me platanum siccam folijs & palmite obumbrat
Vitis, & externa contegor ipsa coma.
Illa meos ramos creuit complexa uirentes:
Illius at ramos usq; putabo meos.
Hanc sociam uitæ quærat sibi quisq; uicißim,
Quæ siet in fato reddere docta uices.

Ouidius 2. Tristium,

Vidi ego pampineis ornatam uitibus ulmum,
Quæ fuerat sæuo fulmine tacta Iouis.

Mutuum auxilium.

EMBLEMA CLX.

Lorip

Loripedem sublatum humeris fert lumine captus:
Et socij hæc oculis munera retribuit.
Quo caret alteruter, concors sic præstat uterque,
Mutuat hic oculos, mutuat ille pedes.

MVlta sunt epigrammata Græca in hanc sententiam, eáque in lib. 1. Florilegij titulo εἰς ἀναπήρους. Sed vnum tantùm apponam Philippi seu Isidori,

Τυφλὸς ἀλητεύων χωλὸν πόδας ἤρταζεν,
Ὄμμασιν ἀλλοτρίοις ἀντεπανιζόμενος.
Ἄμφω δ' ἡμιτελεῖς πρὸς ἑνὸς φύσιν ἡρμόσθησαν,
Τὸ λεῖπον ἀλλήλοις ἀντιπαρασχόμενοι.

Sic vertit Ausonius Gallus, *Ausonij Galli versio.*

Insidens cæco graditur pede claudus utroque:
Quo caret alteruter, sumit ab alterutro.
Cæcus namque pedes claudo gressúmque ministrat:
At claudus cæco lumina pro pedibus.

Idem aliter,

Ambulat insidens cæco pede captus utroque,
Atque alterna subit munia debilitas.
Nam cæcus claudo pede commodat: ille uicißim
Mutua dat cæco lumina pro pedibus.

Sic Thomas Morus, *Thomas Morus.*

Claudipedem gestat cæcus uicinus ocellis,
Conducitque oculos arte locátque pedes.
Cæcus fert claudum, atque opera conducit eadem,
Istius ille oculos, istius ille pedes.

Huc allusit Politianus in suis græcis epigrammatis sic, *Politianus.*

Τυφλὸς ἄπους τ' ἤτην ἀλλήλοιν θεράποντες·
Τυφλὸς ὁδηγεῖτο νωτοφορεῖτο δ' ἄπους.

Loripedem. Loripes compositum à loro &

pes. Dicuntur loripedes, qui pedes habent intortos in modum corrigiæ, aut veriùs, qui blandos & carneos habent pedes ſine oſsibus, quales ſunt populi in Aphrica, qui dicuntur Himantopodes, id eſt, loripedes, quibus ſerpendo ingredi natura eſt, Plinius lib. 5. cap. 8.

Himantopodes.

Mutuo, as.

Mutuat hic. Mutuo as. non eſt verbum latinum ſaltem apud probatos autores. Mutuo dare dicunt Latini, quod facilè diligens lector deprehendet. Sed danda eſt Alciato venia, qui toties occurrebat Bartolis & Baldis. Poteris verſiculum paucis mutatis literis corrigere,

Hic oculos mutuat, mutuat & ille pedes.

Auxilium nunquam deficiens.

EMBLEMA CLXI.

Bina pericla unis effugi sedulus armis,
Cùm premererq; solo, cùm premererq; salo.
Incolumen ex acie clypeus me præstitit: idem
Naufragum apprensus littora ad usq; tulit.

EX Epigramate Iulij Leonidæ in lib.1. Florilegij tit. εἰς ναυάγιον. Epigramma tale est, *Iulius Leonidas.*

Εἰν ἑνὶ κινδύνους ἔφυγον δύο Μυρτίλος ὅπλῳ,
Τὸν μὲν, ἀριστεύσας, τὸν δ᾽ ἐπινηξάμενος,
Ἀργέστης ὁ τ᾽ ἔδυσε νεὼς πρόπιν ἀσπίδα δ᾽ ἔσχον
Σωθεὶς κεκρυμμένην ὕδατι καὶ πολέμῳ.

De quodam nomine Myrtilo, qui post conflictũ terrestre, nauem ingressus, naufragium passus est: cúmque frangeretur nauis, clypeum apprehendens incolumis super illo enatauit. Antè scripserat Alciatus, *Myrtilus.*

Bina pericla unis effugi Myrtilus armis, &c.

Est epigramma venustum & figuris abundans. Talem pingit Claudianus in panegyricis, Horatium Coclitem, cuius hæc sunt verba, *Claudian. de Hor. Coclite.*

Traiecit clypeo Tybrim, quo texerat urbem,
Tarquino mirante Cocles, mediisq; superbus
Porsennam respexit aquis.

Gratiæ.

EMBLEMA CLXII.

Tres Charites Veneri aßistunt, dominamq; sequuntur
Hincq; uoluptates, atq; alimenta parant.
Lætitiam Euphrosyne, speciosum Aglaia nitorem,
Suadela est Pithus, blandus & ore lepos.
Cur nudæ? mentis quoniam candore uenustas
Constat, & eximia simplicitate placet.
An quia nil referunt ingrati: atq; arcula inanis,
Est Charitum? qui dat munera, nudus eget.
Addita cur nuper pedibus talaria? bis dat
Qui citò dat: minimi gratia tarda pretij est.
Implicitis ulnis cur uertitur altera? gratis
Fœnerat: hinc remanent una abeunte duæ.
Iuppiter iis genitor, cœli de semine diuas,
Omnibus acceptas edidit Eurymone.

EX

EX marmoribus, quæ Romæ viſuntur, huiuſmodi ſubdito epigrammate longè feſtiuo, vt tradit Alciatus in Parerg.

Sunt nudæ Charites niueo de marmore, at illas
Diua columna ſuis ædibus intus habet.
Par tribus eſt facies, qualem decet eſſe ſororum,
Par tribus eſt ætas, par quoq; forma tribus.
Grata Thalia tamen geminæ conuerſa ſorori
Implicat alternæ brachia blanda ſoror.
Euphroſynem dextra ſtupeo, Aglaiamq; ſiniſtra
Miror, & implicitis brachia nexa modis.
Iuppiter eſt genitor, genuit de ſemine cæli
Eunomia, & Veneris turba miniſtra fuit.
Inde alitur nudus placida ſub matre Cupido,
Inde uoluptates inde alimenta Dei.

Quoniam pars emblematis potiſsima, ſi rectè conferas, ex epigrammate adducto lucem accipit: pauca & in tranſcurſu attingemus in ampla alioqui materia.

Lætitiam Euphroſy. De numero & nomine Gratiarum varia eſt autorum ſententia. Orpheus in hymnis tres recenſet: Aglaiam, Thaliã, Euphroſynam, Iouis & Eunomiæ filias, ſic,

Κλῦτέ μοι ὦ χάριτες μεγαλώνυμοι ἀγλαότι μοι
Θυγατέρες ζηνός τε ϰ̀ Ευνομίης βαθυκόλπυ
Ἀγλαίητε Θάλεια, ϰ̀ Εὐφροσύνη πολύολβε.

Plutarchus item tres in lib. de diſputatione philoſophi cum principe. Sapiebat (inquit) qui Gratiis nomen indidit, Aglaiæ, Euphroſynę, ac Thaliæ. Siquidem hilarem eſſe & gaudere in conferendis beneficiis, id & maius eſt & purius. Has etiam tres inuocat Pindarus oda Olympiorum vltima

Plutarchus de Gratiis.

vltima πότνια ἀγλαΐα, φιλησίμολπέτ', Εὐφροσύνα, Θαλία τ' ἐρασίμολπε, θεῶν κρατίστου παῖδες. Id eſt, O venerabilis Aglaia amabiliterque demulcens Euphroſyne, amicéque oblectans Thalia, optimi Deûm filiæ. Quidam verò, vt ait Phornutus, in lib. de nat. Deorum, duas tantùm Gratias poſuerunt, innuẽtes aliquos benefaciendi initium facere oportere, alios autem gratiã referre. Homerus lib. 14. Iliados Paſitheam vocat vnam Gratiarum, quam Iuno Somno Deo in matrimonium collocat.

Nomina gratiarũ.

Lætitiam Euphroſ. Scilicet parat. Εὐφροσύνη, bene affectam & hilarem ſonat. Ἀγλα, vel ἀιγλη ſplendorem ſignificat. Θαλεία floriditatem & conuiuium lætum, παρὰ τὸ θάλλειν, id eſt, vireſcere.

Pithus.

Suadela eſt Pithus. Pithus generandi caſus eſt, & eſt dea eloquentiæ & perſuaſionis. Vnde Iſocrates apud Quintilianum πειθοῦς δημιουργὸν, id eſt, perſuadendi opificem, rhetoricẽ nominauit.

Cur nudæ. Duas affert cauſas cur nudæ pingantur Gratiæ. Prima: quia nihil oportet in beneficiis vltro citróque collocandis eſſe duplex aut tectum: ſed clara omnia & ſimplicia.

Σιμωνίδου μέλη.

Arca Simonidis.

An quia. Secunda prouerbium tangit Σιμωνίδου μέλη. Id eſt, Simonidis cantilena. Habebat enim Simonides duas areas, præmiorum alteram, alteram gratiarum: quas cùm aliquando aperuiſſet, gratiarum arculam ſemper offendebat inanem, præmiorum plenam. Quo ſignificari volebat, ſe gratis donare nolle carmina. Sic quoque queritur Theocritus in Charitibus, qui

Gratias ſuas ideo nudas ait,quòd à principibus ad quos mittantur,indotatæ remittantur. Multa de Gratiis Pauſanias,& Seneca lib.1. de beneficiis,& multi alij.

Addita cur nuper. Innuit autor nunquam depictas hactenus fuiſſe Charites pedibus alatis, ſed ſe primum hoc inueniſſe, vt talaribus illas decoratas diceret, vt locum haberet prouerbiū, Bis dat, qui citò dat. In quam ſententiam circunfertur verſiculus Græcus,

Ἀχάρις ἀβραδύπους ἄχαρις ἐστι χάρις.

Vnde Auſonius,

Gratia quæ tarda eſt, ingrata eſt, gratia namq;
Cùm fieri properat gratia grata magis.

Gratus fænerat. Hoc eſt, qui primus gratiam miſit perinde fecit,ac ſi fęnori dediſſet:nam pro vna gratia duas accipiet.

Edidit Eurynome. Quænam fuerit Charitum mater, varia eſt opinio. Nam hæc ferè nomina circunferuntur, Eurydomene, Eurynome, Eurymeduſe, Antonoe, Iuno, Euanthe, Aglaia. De quibus vide Phornutum, De natura Deorum, cap. de Gratiis.

In

In detrectatores.

EMBLEMA CLXIII.

Audent flagriferi matulæ, stupidiq; magistri
Bilem in me impuri pectoris euomere:
Quid faciam? reddámne uices? sed nonne cicadam
Ala una obstreperam corripuisse ferar?
Quid prodest muscas operosis pellere flabris?
Negligere est satius, perdere quod nequeas.

Orus Apollo de musca.

EX prouerbio, Cicadã ala corripuisti: & ex Oro Apolline lib 1. de lite. hiero. vbi sic ait, Impudentiam si volebant significare, muscam pingebant: ea nãque abacta, continuò nihilominus reuertitur. Hæc ille. Sed hoc elegantius Homerus Iliad. 17. his verbis,

καὶ οἱ μυΐης θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἐνῆκεν,
Ἥτε καὶ ἐιργομένη μάλαπερ χροὸς ἀνδρομέοιο,

Ἴσχαν

Γοχανάα δακέειν, λαρὸν τέ οἱ αἷμ' ἀνθρώπȣ.

Quæ ſic verti, *Sanctij verſio.*

Et muſcæ audacis uim illi in præcordia miſit:

Quæ quamuis de pelle hominis ſit ſæpe repulſa,

Aßilit exoptans humani ſanguinis hauſtus.

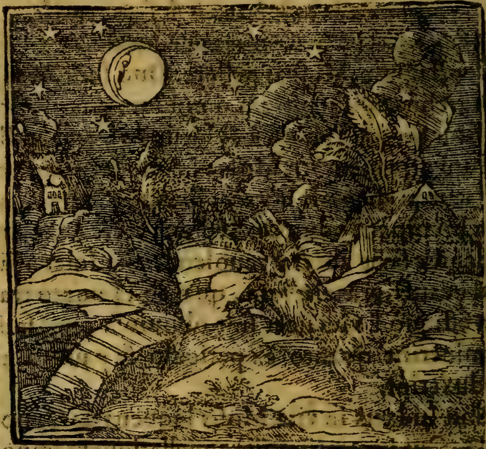
Vide adagium, Muſcas pellere. Duo ſunt, inquit Plutarchus, animantium omnium, quæ noſtro vtuntur hoſpitio, muſca & hirundo, quæ nulla queunt arte cicurari. Muſca ne moleſti quicquã patiatur prehenſari horret: hirundo ſuapte natura hominem odit, &c. Sed cur muſcæ tam impudenter ſæpe abactæ reuolent, alia ſolet aſsignari cauſa, præterquam, quæ ab Homero tradita eſt: quòd videlicet ſint obliuioſæ, nec ſatis meminerint quanto ex periculo ſe paulò antè ſubduxerint. *Muſcas pellere.*

Philon Iudæus in vita Moſis loquens de Cynomyia, Cui veram (inquit) appellationem impoſuerunt periti nominum, vt erant ſapientiſsimi, compoſita è duobus impudentiſsimus animantibus: muſca & cane. Altera vincente omnes volucres temeritate: altero omnes terreſtres quadrupedes. Accurrunt enim intrepidè, & ſi quis arceat, non cedunt peruicacia, donec ſatientur carnibus & ſanguine At Cynomyia particeps amborum audaciæ, mordax & inſidioſum eſt animal. Nam è longinquo cum ſtridore in teli morem magnóque impetu aduolat, infixáque cuti hæret pertinaciter. *Philon Iudæus de muſca.* *Cynomyia.*

Inanis

Inanis impetus.

EMBLEMA CLXIIII.

Lunarem noctu (ut speculum) canis inspicit orbem:
Seq; uidens, alium credit inesse canem,
Et latrat: frustra agitur uox irrita uentis,
Et peragit cursus surda Diana suos.

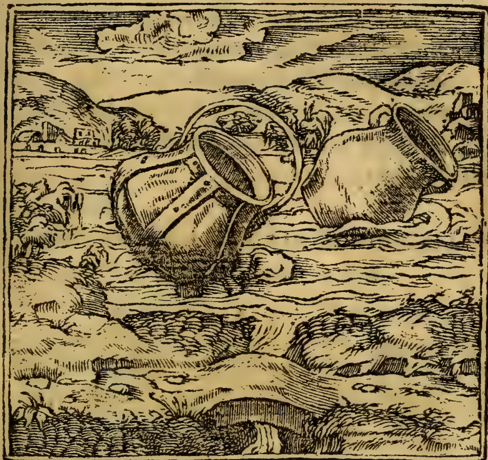
VNde sit sumptum nondum comperi, nihil tamen habet difficultatis. Vide adagium, Inanis conatus. *Oryx.* Oryx genus quoddam canis apud Ægyptios. Hic, teste Oro Apolline, Lunam exorientem adlatrat, clamoréque magno illam prosequitur: vnde pro impuritate apud ipsos Ægyptios ponitur. De Oryge agit Plinius & Aristoteles.

Aliquid

Aliquid mali, propter vicinum malum.

Προσωποποιΐα.

EMBLEMA CLXV.

Raptabat torrens ollas, quarum una metallo,
Altera erat figuli terrea facta manu.
Hanc igitur rogat illa: uelit sibi proxima ferri,
Iuncta ut præcipites utraq; sistat aquas.
Cui lutea, Haud nobis tua sunt commercia curæ,
Ne mihi proximitas hæc mala multa ferat.
Nam seu te nobis, seu nos tibi conferat unda:
Ipsa ego te fragilis sospite sola terar.

EX fabulis Æsopi festiuum epigramma & clarum. Titulum emblematis vide in Chiliadib. Erasmi, vbi multa præclara de malo vicino reperies ex Hesiodo, & aliis.

Cui lutea haud. Extat de hac re præstantißima Elegia Ouidij lib. 3. Tristium, Elegia 4. cuius aliquot accipe carmina,

Vsibus edocto si quicquam credis amico,
Viue tibi, & longè nomina magna fuge.
Viue tibi, quantúmq; potes prælustria uita:
Sæuum prælustri fulmen ab arce uenit.
Nam quanquam soli possunt prodesse potentes,
Non prosunt, potius plurimùm obesse solent.

Reliqua ibi quære.

In eum qui truculentia suorum perierit.

PROSOPOPOEIA.

EMBLEMA CLXVI.

Delphinem inuitum me in litora compulit æstus,
Exemplum infido quanta pericla mari.

Nam

Nam ſi nec propriis Neptunus parcit alumnis,
Quis tutos homines nauibus eſſe putet?

EX lib.3.Florilegij εἰς ἰχθύας. ſub incerti autoris nomine ſic,

Κύματα, καὶ τρηχύς με κλύδων ἐπὶ χέρσον ἔσυραν
Δελφῖνα, ξείνης κοινὸν ὅραμα τύχης.
Ἀλλ' ἐπὶ μὲν γαίης, λέω τόπος, (οἱ γὰρ ἰδόντες,
Εὐθὺς πρὸς τύμβον μ' ἔστεφον εὐσεβέες,)
Νῦν δὲ, τεκοῦσα θάλαττα διώλεσε. τίς περὶ πόντῳ
Πίστις, ὃς οὐδ' ἰδίης φείδεται συντροφίης;

Sic vertebam, *Sāctij verſio.*

Delphinum me fluctus atrox in littora adegit:
Hoſpitibus ſortis ſic documenta dabo.
Terra tamen miſero tribuit pietatis honorem:
Nam ſertis decorant noſtra ſepulchra pij.
Nunc mare quod genuit, me perdidit: ſi neq; parcit
Ipſe ſuis, ponto quæ ſit habenda fides?

Cælius Rhodig. lib.8. antiq. lect. cap.6. ſic inquit, Extat adagium ex Plutarcho δελφῖνος ἐν χέρσῳ βία. Id eſt Delphini in terra vis, in eos, qui quod neſciunt iudicant & in quo minus valeant, toto conatu petunt. *Delphinorū celeritas.* Delphinorum celeritas memorabilis eſt; adeò vt ocyor volucre, acrior telo credatur, teſte Ariſtotele. Cæterùm tam ſtupendæ agilitatis eſt animal: terræ tamen contactum non patitur, quin inuectum in arenam emoritur confeſtim. Hæc & plura ille; qui erroris anſam è Plinij verbis (ni fallor) arripuit. Quæ verba & multos alios deceperunt. Locus Plinij talis eſt, cùm de Delphinis agit: Solent incerta de cauſa in terram erumpere, & ſtatim tellure tacta moriuntur, multóque ocyus ſiſtula

Locus Plinij corruptus.

obturata. Qui locus proculdubio corruptè legitur:nam illud verbum,ſtatim, expungendum eſt è contextu:aut intelligendum, ſtato tépore. Nam emori delphinos ſtatim tacta terra falſum eſſe deprehendet , quicunque legerit attentè octauam à fine libri noni epiſtolam Plinij Cæcilij:vbi agit de puero & delphino,qui ſubinde in arenam erumpebat, tactúſque à Solis calore iterum ſe in mare recipiebat.Meminit huius rei Pincianus in Plinium & alij.Neque Plutarchus (vt ad Cælium reuertar) id vult ſignificare, Delphinum illico tacta terra emori,ſed perdere celeritatem & violentiam illam , poſtquam , in alienum elementum exceſſerit.

Pincianus in Plinium de delph.

Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα.

In dona hoſtium.

EMBLEMA CLXVII.

Bellorum cœpiſſe ferunt monumenta uiciſſim
Scutiferum Aiacem Hectoráq; Iliacum.
Balthea Priamides, rigidum Telamonius enſem,
Inſtrumenta ſuæ cepit uterq; necis.
Enſis enim Aiacem confecit, at Hectora functum
Traxêre Aemoniis cingula nexa rotis.
Sic titulo obſequij, quæ mittunt hoſtibus hoſtes
Munera, uenturi præſcia fata ferunt.

TItulus emblematis ex grȩco epigrammate. Hiſtoria emblematis ex Homero Iliados 7. De quibus omnibus latè & præclarè agit Eraſmus in prouerb. Hoſtium munera non munera. Epigrammata græca, quæ citat Eraſmus inuenies lib. 3. Florilegij lib. 3. tit. εἰς ἥρωας. Sed quia Eraſmus ex epigrammate, vnde totum ſumptum eſt emblema, non attulit niſi poſtremum diſtichum, libuit integrum apponere. Eſt autem Leontiæ,

πικρὴν ἀλλήλοις Ἕκτωρ χάριν ἠδὲ φέρασπις
Αἴας ἐκ πολέμου μνῆμ' ἔπορον φιλίης.
Ἕκτωρ γὰρ ζωστῆρα λαβὼν, ξίφος ἔμπαλιν δῶκεν·
Τὴν δὲ χάριν δώρων πείρασαν ἐν θανάτῳ.
Τὸ ξίφος εἷλ' Αἴαντα μεμηνότα, καὶ πάλι ζωστὴρ
Εἵλκυσε Πριαμίδην δίφρια συρόμενον.
Οὕτως ἐξ ἐχθρῶν αὐτοκτόνα πέμπετο δῶρα,
Ἐν χάριτος προφάσει μοῖραν ἔχοντα μόρου.

Pro verſione ſufficit emblema.

Scutiferum Aiacem. Tranſtulit verbum illud ex Epigrammate Græco φέρασπις, & ab Ouidio vocatur Aiax clypei dominus ſeptemplicis. De Aiacis nomine iam alibi diximus. Eſt autem verſiculus licentioſus & duriuſculus.

Balthea Priamides. Id est, Hector, qui filius fuit Priami, vt apud Homerum sæpe legimus. Porphyrius tamen philosophus testimoniis Ibici, Alexãdri, Euphorionis, & Lycophronis probat Hectorem filium fuisse Apollinis. Hæc ex Homeri scholiaste. Iliad. 3.

Aemonia. *Traxere Aemoniis.* Æmonia, siue Hæmonia eadem est cum Thessalia: vnde Achilles duxit originem.

Sic titulo obsequij. Huic sententiæ consonat versiculus cuius autor nõ occurrit in præsentia,

Non sunt dona suis, quæ mittunt hostibus hostes.

A minimis quoque timendum.

EMBLEMA CLXVIII.

Bella

Bella gerit Scarabæus, & hostem prouocat ultrò.
Robore & inferior, consilio superat.
Nam plumis aquilæ clàm se neq; cognitus abdit,
Hostilem ut nidum summa per astra petat.
Ouaq; confodiens, prohibet spem crescere prolis:
Hócq; modo illatum dedecus ultus abit.

EX Oro Apolline lib. 1. de literis hieroglyphicis: aut ex fabella Æsopica de scarabæo & aquila. Vide adagium, Scarabæus aquilam quærit, vbi vires suas extendit Erasmus pulcherrimè. Docet, inimicum quamuis humilem, doctis & prudentibus esse metuendum.

Obnoxia infirmitas.

EMBLEMA CLXIX.

Pisciculos Orata rapit medio æquore sardas,
Ni fugiant pauidæ, summa marisq; petant.
Ast ibi sunt mergis fulicisq; uoracibus esca.
Eheu intuta manens undiq; debilitas.

Orata. QVid sibi vult emblema satis supérque indicat titulus. Orata, siue Aurata græcè χρύσοφρυς, piscis est optimi saporis, à quo aliqui Romanorum cognomen acceperunt: vt Sergius Orata. *Sergius Orata.* Naturam huius piscis vide apud Aristotelem lib. 8. de Histo. animal. cap. 15. & Plinium lib. 9. cap. 16. Macrob. Satur. 3. cap. 15. *Sardæ.* Sardas Græci Trichias vocant. Hæ sunt, quas Hispani vocant Sardinas, aut parum differunt. Vide Aristotelem lib. 8. de histo. animal. cap. 3. & 13. & Plinium lib. 9. cap. 15. Fulica, seu Fulix auis marina, paulò columba maior. Plin. lib. 18. cap. 35.

Vel

Vel poſt mortem formidoloſi.

EMBLEMA CLXX.

Cætera muteſcent, coriumq; ſilebit ouillum,
Si confecta lupi tympana pelle ſonent.
Hanc membrana ouium ſic exhorreſcit,ut hoſtem,
Exanimis quamuis non ferat exanimem.
Sic cute detracta Ciſchas, in tympana uerſus,
Bohemos potuit uincere pontifices.

IOannes Ciſchas, ſiue Ziſchas hæreticus quidam fuit, qui contra Chriſtiani nominis duces ſæpe feliciter pugnauit,& Bohemorum pontifices ita odio perpetuò proſecutus fuit, vt moriens iuſſerit ex proprio corio fieri * taratantaram, quam in bellum ſui milites ferrent. Putabat enim in bello non leue momentum eſſe,ſi

Ioan.Ciſchas.

**al. tympanum,quod.*

vel ipsius pellis in acie perstreperet: eúmque spes nó fefellit. Vide Æneam Syluium 3. Comment.de reb.gestis Alphonsi, & Cochlęum lib. 5.histo. Hussitarum, & Bohemorum historiam, quam quia non habui ad manum cùm hæc scriberem,latius enarrare non potui.Credunt Physici, etiam post mortem durare odia illorũ,quæ natura sunt inimica.Ouis enim corium in tympanis non sonat,si tympanũ ex pelle lupi confectum pulsetur.Eodẽ pacto in fidibus citharæ, si aliqua lupina sit,cæteræ surdescunt. Sic aquilæ plumæ cõmistę columbinis eas deuorant & cõminuunt. Nec desunt,qui causas explicent.

In animalibus inimicitia post mortem.

Iusta vindicta.

EMBLEMA CLXXI.

Dum

Dum residet Cyclops sinuosi in faucibus antri,
Hæc secum teneras concinit inter oues,
Pascite uos herbas: sociis ego pascar Achiuis,
Postremumq; Vtin uiscera nostra ferent.
Audiit hæc Ithacus, Cyclopaq; lumine cassum
Reddidit: En pœnas ut suus autor habet!

EX nono Homericæ Odysseæ: vbi Homerus latè tractat fabulam, quā nos in verba conferemus pauca, nihil quod ad fabulam pertineat omittentes. Vlysses dum huc illuc per mare discurrit vagus, in insulas Cyclopum deuenit: relictísque sociis cum naui, in portu ipse duodecim comitatus, antrum Polyphemi subit. Qui vbi venit è pastu, saxum quod duo & viginti quadriiugi currus attollere nequirent, apposuit ostio. Aduenas deinde interrogat qui sint: vnde & quò. Quibus cùm respondisset Vlysses, Cyclops duos è sociis arripuit, solóque tāquam catulos illisit, deuorauítque, abiítque dormitū, quem Vlysses per insidias interfecisset, si ianua posset aperiri aliis quàm Cyclopis viribus. De mane antequā pastum iret Cyclops, duos similiter consumpsit, abiítque occlusa ianua. Tum Vlysses excęcandi Cyclopis cœpit consiliū. Reuersus Polyphemus, noctu duos de more cænat. Cui Vlysses, quasi sublandiens poculū vini porrexit (vtrem enim generosi vini secum è naui attulerat) petiítque aliquod hospitale donū à Cyclope. Ille exhausto poculo, aliud poscit, itémq; tertium, rogauítque Vlyssem quî vocaretur. Ille dixit sibi nomen esse Vtin, id est, nullum. Percūctanti deinde Vlysi quodnam munus sibi esset *Polyphemi historia.*

datur

daturus, respondit Cyclops, ὄυτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι. Id est, Vtin ego postremum deuorabo. Post hæc graui somno est oppressus. Ibi tũ Vlysses & socij ingentem præustam sudem multa vi Cyclopis oculo inseruerunt. Ille præ dolore vociferãs, multos Cyclopas excitauit, qui ad ostiũ foris astantes rogabant Polyphemum, quis eum percussisset: cũ ille subinde repeteret, Vtis, Vtis, id est, nullus, illi abierunt. Manè Cyclops ostio antri semiaperto pertentabat exeũtes oues. Sed Vlysses ita disposuerat negotium, vt tres arietes veherent vnum hominem subtus, ipse verò ingentem arietem subiit, extremúsque omnium exiit: & ita morti est subductus. Vide adagium Cyclopis donum.

Dum residet Cyclops. Cyclopes Hesiodus in Theogonia ideo vocatos ait, quòd vnum tãtùm oculum circularem in fronte haberent ἀπὸ τοῦ κύκλου καὶ ὄψ. De quibus vide Virgil. Æneid. 3. & Philostratum in Iconibus, tit. Cyclops. & Alciatum lib. 9. cap. 12. Parerg.

οὔτις. *Postremúmq; Vtin.* οὔτις nullum significat, quo nomine se dixit appellari Vlysses, vt Cyclopum manus effugeret, vt patuit.

Audiit hæc Ithacus. Id est, Vlysses, qui rex erat Ithacæ insulæ.

En pœnas. Alludit ad prouerbium κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη. Id est, Malum consiliũ consultori pessimum. Cicero sic. 2. Tuscul. ex Poëta quopiam, Qui alteri exitium parat, eum scire oportet, sibi paratam pestem, vt participet parẽ.

Insta

Iuſta vltio.

EMBLEMA CLXXII.

Raptabat uolucres captum pede coruus in auras
Scorpion audaci præmia parta gulæ.
Aſt ille infuſo ſenſim per membra ueneno,
Raptorem in Stygias compulit ultor aquas.
O riſu res digna: aliis qui fata parabat,
Ipſe perit, propriis ſuccubuitq́; dolis.

EX epigrammate Græco Archiæ poëtæ in li. I. Epigramma. Græco. tit. εἰς δίκην. Sed quia Eraſmus in prouerb. Cornix ſcorpion, epigramma Græcum, & latinam verſionẽ appoſuit, hîc non ſcribam. Vide etiam prouerbium, Conſiliũ improbi in extremum incidit malum. Addo & illud epigramma Græcũ ſumptum eſſe ex Æſopi fab

pi fabella, κόραξ καὶ ὄφις. Scorpius dicitur ἀπὸ τοῦ σκορπίζειν τὸν ἰόν. Id est, ab spargendo venenum, vel παρὰ τὸ σκαιῶς ἕρπειν. Id est, à serpendo sinistrè. De quo extant adagia, Scorpius sub omni lapide. & Scorpion pro perca.

Styx. Styx dicta ἀπὸ τοῦ στυγεῖν, id est, odio habere. Est palus inferni vt poëtæ fabulantur,

Dij cuius iurare timent, & fallere numen.

Parem delinquentis, & suasoris culpam esse.

EMBLEMA CLXXIII.

Præconem lituo perflantem claßica, uictrix
Captiuum in tetro carcere turba tenet,
Queis ille excusat: quòd nec sit strenuus armis,
Vllius aut sæuo læserit ense latus.
Huic illi: Quin ipse magis timidißime peccas,
Qui clangore alios æris in arma cies.

EX fabulis Æſopi, titulo, Tubicem. Nihil habet obſcuritatis. In hanc ſententiam dixit Plautus, Qui monet, quaſi adiuuat. Et Lucanus,

Facinus quos inquinat, æquat.

Item Ouidius 5. de Triſtib. Eleg. 15.

Qui monet ut facias, quod iam facis, ille monendo
Laudat, & hortatu comprobat acta ſuo.

Cicero in Lælio, Improbis pœna ſtatuenda eſt: nec minor verò iis, qui ſecuti erunt alterũ, quàm iis, qui ipſi fuerint impietatis duces.

Alius peccat, alius plectitur.

EMBLEMA CLXXIIII.

Arripit ut lapidem catulus, morſuq; fatigat,
Nec percuſſori mutua damna facit.

Sic

Sic pleriq; ſinunt ueros elabier hoſteis:
Et quos nulla grauat noxia, dente petunt.

ET hoc emblema ſumptũ eſt ex fabulis Æſopi. Vide adagium, Vrſus cùm adſit, veſtigia quæris. &, Cũ laruis luctari. Ariſtot. lib. 3. Rhetor. ad Theodec. cap. 4. citat Platonem in 5. de Repub. in hæc verba, Plato in libris de Repub. eos qui mortuos ſpoliarent, ſeu allatrarent (vt vertit Eraſmus) ſimiles canibus dicebat, qui iactos lapides mordent, eos verò qui lapides miſiſſent, non tangerent. Plinius lib. 29. cap. 5. Minus hoc (inquit) miretur, qui cogitet lapidem à cane morſum vſque in prouerbiũ diſcordiæ veniſſe. Sed hoc ad aliud ſpectat. Sed quamobrem miſſum lapidẽ canes ſoleant mordere, tres cauſas reddit Plutarchus in libel. De cauſis natur. Prima eſt, Canis cùm ratione nequeat vti (id enim ſoli homini datũ eſt) id quod ante oculos minaciter verſatur, inimicũ putat, déque eo ſumere vltionem parat. Secũda, cùm lapis per terram curſitat, feram putat eſſe canis, quam prius capere conatur: deinde ſpe fruſtratus hominem rurſus petit. Tertia, cùm id quod ab homine ſit miſſum, & ipſum hominem æqualiter odio habeat, id quod proximius eſt, prius inſectatur.

Canis cur mordeat lapidem miſſum.

Mutua damna facit. Facere damnum in hoc ſignificatu nõ eſt latinis vſitatum, ſed dare damnum. Nam facere damnum eſt iacturam facere. Ego ſic reponendum exiſtimo verſiculum,

Facere dãnum.

Nec percuſſori mutua damna parat.

Vide adagium, Canis in lapidem ſæuiens.

Inſani

Inſani gladius.

EMBLEMA CLXXV.

Setigeri medius ſtabat gregis enſifer Aiax,
Cæde ſuûm, credens cædere Tantalidas.
Hoſtia ſic tanquam ſus ſuccedanea pœnas
Pro Laertiade, pro caueáq; dabat.
Neſcit obeſſe ſuis furor hoſtibus, errat ab ictu,
Conſiliiq; impos in ſua damna ruit.

EX hiſtoria Aiacis. Aiax enim grauiter tuliſſe fertur Vlyſſem ſibi prælatum in ſucceſſione armorú Achillis, vt præ dolore in inſaniá verſus ſit. Itaque gladio diſtricto in gregem pecorum inſiluit, exiſtimans ſeſe Græcorum copias cædere. Tum duos quoſdam maximos ſues à trabe ſuſpenſos flagris cæcidit, arbitrans hos

Aiacis hiſtoria Iliad. β. & Odyſ. λ.

esse Agamemnonem atque Vlyssem. Quorum alteri, vt iudici, alteri vt victori potissimùm erat iratus. His igitur suibus plurimo cum risu exultauit, addens conuitia quæcunq; suggerebat splendida bilis. Deinde posteaquam resipuisset, partim pudore, partim metu sibi mortem consciuit. Hæc Erasmus in prouerb. Aiacis risus.

Setigeri gregis. Sophocles & alij, arietes, non sues dicunt verberasse Aiacem.

Tantalides. *Cædere Tantalidas.* Agamemnonem & Menelaum, qui Atræi fuerunt filij: Atreus Pelopis: Pelops Tantali. Ad historiam allusit Plautus in Captiuis, cùm quendam insanum vellet vocare. Armenta (inquit) absunt. Aiacem, hunc cùm vides, ipsum vides.

Pax.

EMBLEMA CLXXVI.

Turrigeris humeris, dentis quoq; barrus eburni,
Qui superare ferox Martia bella solet,
Supposuit nunc colla iugo, stimulisq; subactus,
Cæsareos currus ad pia templa uehit.
Vel fera cognoscit concordes undiq; gentes:
Proiectisq; armis munia pacis obit.

EX lib.1. Epigram. Græco. tit. εἰς πόλεμον. Est autem Epigramma Philippi.

Οὐκ ἔτι πυργωθεὶς ὁ φαλαγγομάχας ἐπὶ δῆριν
Ἄσχετος ὁρμαίνει * πυριόδους ἐλέφας, — al. μυριόδους.
Ἀλλὰ φόβῳ στείλας βαθὺν αὐχένα πρὸς ζυγοδέσμους
Ἄντυγα διφρέλκει Καίσαρος οὐρανίου.
Ἔγνω δ' εἰρήνης καὶ θὴρ χάριν, ὄργανα ῥίψας
Ἄρεος εὐνομίης ἀντανάγει πατέρα.

Quando primùm iuncti fuerint Elephanti docet Plinius lib.8. cap.2.

Ex bello pax.

EMBLEMA CLXXVII.

En galea, intrepidus quam miles gesserat: & quæ
Sæpius hostili sparsa cruore fuit,
Parta pace, apibus tenuem concesßit in usum
Alueoli: hincq; fauos grataq; mella gerit.
Arma procul iaceant: fas sit tunc sumere bellum,
Quando alta pacis non potes arte frui.

VNde sumptum sit emblema, nondum reperi, nec valde fui anxius in disquirendo: videtur enim commune argumentum, & fortè ipsius Alciati est inuẽtio. Postremum distichon ex Aristotele sumptum videtur: qui lib. Moral. ad Nicoma. 10. cap. 7. sic ait, Negotia enim suscipimus, vt in otio simus, & bella gerimus, ob

eam

eam causam, vt in pace viuamus. Cicero Offi. 1. Quare suscipienda quidem bella sunt, ob eam causam, vt sine iniuria in pace viuatur.

Intrepidus quam miles. Vnde dicatur miles, visum fuit hûc afferre, eò quòd Laurentius Valla non satis intellexit Vlpiani verba l.1.ff. de mil. testa. Miles, inquit, appellatur, vel à malitia, id est, duritia, quam pro nobis sustinet: aut à multitudine, aut à malo, quod arcere milites solent. Aut à Græco verbo χίλιοι, vnde χιλιαστὺς tractū est. Nam ita Græci τάγμα & mille hominum numerum appellant, quasi millesimum quenq; dicas: vnde quoque ducem χιλίαρχον appellant.

Miles vnde dicatur.

Ex pace vbertas.

EMBLEMA CLXXVIII.

Grandibus ex spicis tenues contexe corollas,
Quas circum alterno palmite uitis eat,
His comptæ Halciones tranquilli in marmoris unda
Nidificant, pullos inuolucrésq; fouent.
Lætus erit Cereri, Baccho quoq; fertilis annus,
Aequorei si rex alitis instar erit.

Alcyon quo tẽpore parit.

ARisto. lib. de natu. animal. 5. cap. 8. Genus (inquit) auium ex parte plurima vere ac ineunte æstate coit & parit: excepta Alcyone, quæ circa brumam parere solita est. Quamobrẽ quoties bruma serena existit, dies Alcyoneę appellantur: septem ante brumam & septem à bruma: vt Simonides quoque suo carmine tradidit: vt cùm per hybernum mensem prudenter constituit Iupiter dies quatuordecim, fugamq; ventorum tempus illud vocant mortales, Sacram nutricem variegatæ Alcyonis. Tranquillum verò tantisper efficitur, si ita euenerit, vt bruma Austrina Vergiliis Aquiloniis fiat, septẽ primis diebus nidum conficere fertur, reliquis septem parere, atque educare. Dies Alcyonios fieri circa brumam non semper in nostris locis contingit. At in Siculo mari, penè semper id euenit. Parit Alcyon circiter quinque oua. Vide etiam si placet, cap. sequens. Alcyonem describit idem Aristote. in eod. opere lib. 9. cap. 14. sic: Alcyon non multò maior est passere, colore & cæruleo & viridi, tum etiã leuiter purpureo, & reliqua. Ibique de specie nidulationis & partu eiusdem leges. Vide Adagium, Halcedonia sunt apud forum. Vbi citatur Plinij testimoniũ ex lib. 10. cap. 32. qui omnia ex Aristo. sumpsit

Alcyon.

in locis citatis. Plutarchus de amore parentum in filios, mirè deſcribit Alcyonis nidum:atque adeò ipſius verba ponam: Alcyonem fac,quęſo, contemplere,quæ cùm ſe grauidam ſentit,piſciculi marini,(quem Græci Bellonam vocant)ſpinas in nidi ſtructuram congerit:quas tanto artificio inter ſeſe connectit, vt neque ferro,neq; ſaxis pertundi queat. Nidi forma vndique rotunda, inſtar piſcatoriæ naſſæ in longum exædificatur.At verò ipſum nidi os omnem admirationē ſuperat. Ita ad corporis magnitudinem ſeruata proportione:vt nullum aliud animal, licet Alcyone minus ſit,ingredi queat.Idem Plutarchus in lib.de Induſtria animalium,hoc prolixius exequitur. Meminit huius auiculæ D.Baſilius in exaemero Homil. 8. Meminit & Æſopus in fabulis, & Lucianus.Fabulam Ceycis & Alcyonis multis verbis narrat Ouidius in libr. 11. Metamor.

Alcyo nidus ex Plutarch.

D. Baſilius de Alcyone

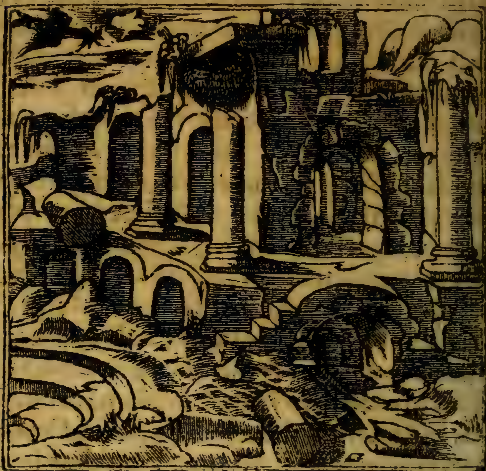
His comptæ Halcyones. Variè ſcriptum reperi hoc nomen: alij enim codices ἀλκυὼν cum tenui ſpiritu;alij cum craſſo. Vnde alij ſcribunt Alcyon,alij Halcyon.Vide Seruium in 1.Georg. in illo verſu, Dilectæ Thetidi Alcyones.

Lætus erit Cereri. Per figuram Metonymiam dixit.vt Terentius,Sine Cerere & Baccho, friget Venus. Ceres autem dicta eſt,quaſi Geres, à gerendo,quòd terra ferat omnia.

Ceres vnde dicta.

Doctos doctis obloqui nefas esse.

EMBLEMA CLXXIX.

Quid rapis heu Progne uocalem sæua cicadam,
Pignoribúsq; tuis fercula dira paras?
Stridula stridentem, uernam uerna, hospita lædis
Hospitam, & aligeram penniger ales auem?
Ergo abice hîc prædã: nã musica pectora summũ est
Alterum ab alterius dente perire nefas.

EX lib. I. Epigramm. Græco εἰς ὄρνεις, incerto authore,

Ἀτθὶ κόρα, μελίθρεπτε, λάλος λάλον ἁρπάξασα
Τέττιγα, πτανοῖς δαῖτα φέρεις τέκεσιν.
Τὸν λάλον, ἁ λαλόεσσα, τὸν εὔπτερον ἁ πτερόεσσα.
Τὸν ξένον, ἁ ξεῖνα· ἀρινὸν, ἠερινά.
Ουχὶ τάχος ῥίψεις; οὐ γὰρ θέμις, οὐδὲ δίκαιον
Ὄλλυσθ' ὑμνοπόλους ὑμνοπόλοις στόμασιν.

Alciatus

Alciatus rectè expreſsit Gręca verba:quare verſionem non appoſui. Epigramma facile eſt, & pulcherrimis antithetis refertum. Sed vbi nunc legitur ſtridula ſtridentem, antè legebatur, ſtridula ſtridulam,ídque pulchriore figura:ſed quia non patiebatur carminis lex, à quibuſdam fuit immutata lectio. Nam ſtrideo primã producit.

Hoſpita lædis. Hoſpes dicitur & qui recipit, & qui recipitur hóſpitio. Vnde duplex poteſt eſſe ordo in expoſitione. Tu hirundo, quæ aduena es,lædis illam, quæ te excepit. Nam cicada αὐτόχθων,id eſt, indigena eſt, vt alibi diximus, vel tu aduena lædis aduenam, quaſi poſt ætatem commigrent cicadæ,alio tempore non comparentes. *Hoſpes.*

Ergo abiice hanc. Malè audit hirundo,quòd ſit carniuora,& cicadas muſicum animal venetur. Vide adagium, Hirundinem ſub eodem tecto ne habeas. Adiiciam vice corollarij elegantiſsimum Martialis epigramma de hirundine ab aliis dilaniata, eò quòd apud nos manſerit hyemis tempore: *Martialis carm. de hirund.*

Hybernos peterent ſolito cùm more receſſus
Atthides,in nidis una remanſit auis:
Deprendêre nefas ad tempora uerna reuerſæ,
Et profugam uolucres diripuêre ſuæ.
Serò dedit pœnas:diſcerpi noxia mater
Debuerat:ſed tunc cùm lacerauit Itim.

Eloquentia fortitudine præstantior.

EMBLEMA CLXXX.

Arcum læua tenet, rigidam fert dextera clauam,
Contegit & Nemees corpora nuda leo.
Herculis hæc igitur facies? non conuenit illud
Quòd uetus & senio tempora cana gerit.
Quid quòd lingua illi leuibus traiecta cathenis:
Queis fissa faciles allicit aure uiros?
Anne quòd Alciden lingua non robore Galli
Præstantem, populis iura dedisse ferunt?
Cedunt arma togæ, & quamuis durissima corda
Eloquio pollens ad sua uota trahit.

Lucianus de Hercule. Ogmius.

EX Luciano sumptum in Hercule Gallic[o]. Luciani verba sunt, Herculem Galli ling[ua] gentis vernacula Ogmium vocant. Porrò Deu[m] ipsum noua quadam atque inusitata figura d[e]pingunt. Decrepitus est apud illos, recaluast[er]

reliq[u]

reliquis capillis, si qui reliqui sunt, planè canis, cute rugosa, & in aterrimum exusta coloré: cuiusmodi sunt nautæ isti senes. Charôtem potius aut Iapetum quempiam ex iis, qui apud inferos versantur, diceres. In summa quiduis potiùs, quàm Herculem esse coniiceres ex imagine. Atque tali specie cùm sit, tamen Herculis ornatum gerit, vt qui tum leonis exuuium indutus sit, tum clauam dextra teneat, tum pharetram humeris aptatam portet: tum arcum tensum læua prætendat. Denique modis omnibus Hercules est. Hæc equidem arbitrabar in Græcanicorum Deorum contumeliam perperã facere Gallos: quum eum eiusmodi fingerent effigie, quo nimirum illum talibus picturis vlciscerentur, quod olim in regionem ipsorum prædam agens id temporis, cùm Geryonis armenta vestigans, Occidentalium gentiũ plerasque regiones peruastaret. At nondum etiam dixi id quod erat in imagine maximè nouum atque mirandum. Siquidem Hercules ille senex ingẽtem admodum hominum multitudinem trahit omnibus ab aure reuinctis. Porrò vincula sunt catenulæ tenues auro electróve confectæ, pulcherrimis istis monilibus adsimiles. Atqui quũ vinculis vsqueadeo fragilibus ducantur: tamen nihil de fugiendo cogitant: quum alioqui commodè possent, neque prorsus obnituntur, aut pedibus aduersus trahentem obtendunt, sese resupinantes: verùm alacres ac læti sequuntur, ducentem admirantes, vltrò festinantes omnes: & laxatis funiculis, etiam anteuertere studentes: perinde

perinde quasi grauiter laturi si soluerentur vinculis. Ne illud quidem pigebit referre, quod mihi videbatur omnium absurdissimum. Etenim cùm non inueniret pictor, vnde catenularum summas ansas necteret: videlicet dextera iã clauam, læua arcum tenente, summã Dei linguam perterebrauit: atque ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipse nimirum ad eos qui ducebantur vultum & oculos conuertebat arridens. Hæc ego cùm diutius assistens essem contemplatus, admirans, hæsitans, indignans, Gallus quispiam, qui propius astabat, nostratium literarum non indoctus (id quod declarauit quum Græcanicam linguam absolutè sonaret) philosophus, opinor, ex eo genere philosophorum, quod apud eos esse fertur. Ego tibi, hospes (inquit) picturæ istius ænigma explicabo: nam videre vehementer ad eam attonitus ac stupefactus. Orationem nos Galli nequaquam arbitramur esse Mercurium, quemadmodum vos Græci: verùm Herculi illam tribuimus, propterea quòd hic Mercurio longè robustior extiterit. Nam quòd senex fingitur, nihil est, quod mirêre, siquidem vna facundia consueuit in senecta demum absolutum vigorem ostendere: modò verum vestri dicant poëtæ,

Facũdia in senecta.

Obduci iuuenum densa caligine pectus:
Contrà senectam posse quiddam dicere
Rudi iuuenta melius ac præclarius.

Hinc videlicet apud vos, & Nestoris lingua melle profluit, & Troianorum concionatores Litioessam edunt: videlicet floridam quãdam vocem.

cem. Nam Liria, si satis commemini, flores appellantur: proinde quòd ab auribus vinctos ad linguam trahit senex hic Hercules, qui nō aliud, quàm ipse est sermo, ne id quidem debes admirari: qui quidem non ignores, linguæ cum auribus esse cognationem. Neque verò ad contumeliam illius illud pertinet, quòd ea pertusa est. Nam memini, inquit, & Iambicos quosdam versiculos è comœdiis apud vos discere, *Liria.*

Siquidem uiris loquacibus
Extrema lingua perforata est omnibus.

Quin de eodem hanc in summa habemus opinionem: vt quicquid egit, id oratione facundiáque confecisse putemus: vtpote virum sapientē, ac persuadendo pleraque sibi subegisse. Iam tela illius, nimirum rationes sunt acutæ, missiles, citę, atque animam saucientes. Vnde pennigera dicta vos quoque nominatis. Hactenus Gallus. Videto Budæum in Pandectas priores: *Budæus.* qui hæc eadem ex Luciano fusius vertit. Huic concinit illud Salomonis, Vbi est sapientia, ibi est fortitudo.

Cedunt arma togæ. Alludit ad illud Ciceronianum,

Cædant arma togæ, concedat laurea linguæ.

Facun

Facundia difficilis.

EMBLEMA CLXXXI.

Antidotum Aeææ medicata in pocula Circes
Mercurium hoc Ithaco fama dediſſe fuit.
Moly uocant, id uix radice euellitur atra,
Purpureus ſed flos, lactis & inſtar habet.
Eloquij candor facundiaq; allicit omnes:
Sed multi res eſt tanta laboris opus.

Moly herba.

HOmerus lib. Odyſſ. 10. Vlyſſem à Mercurio accepiſſe herbam moly narrat, qua ſe aduerſus Circes veneficia defenderit: herbam porrò ſic deſcribit Homerus,

ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος·
Μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ᾽ ὀρύσσειν
Ἀνδράσι γε θνητοῖσι, θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.

Sic

Sic vertit Erasmus,

Atra quidem radix suberat, sed lacteolus flos,
Moly uocant superi, mortalibus ardua res est
Euulsisse uiris: cælestes omnia possunt.

Hoc Homericum moly multi sapientiæ adumbrationem esse autumant : nec malè. Siquidem sapientiæ radix amara est: fructus autem dulcis. Erasmus in adagio, Qui è nuce nucleum, ad omnem disciplinam accommodari posse moly, & ad virtutis quoque studium cõfirmat. Quem etiam vide in prouerb. Neque mel neque apes. Hîc noster Alciatus pulchrè herbam moly facundiæ referre symbolum declarauit. *Moly facundia symbolum.* Nihil est enim inter omnes disciplinas quod plus expetat sibi laboris, quàm sit orandi facultas. Sed nihil quod æquè homines ad se alliciat, & velut constrictos trahat, quàm facundia. Vnde illud Ouidij in laudem Eloquij, *Laus eloquij.*

Non formosus erat: sed erat facundus Vlysses:
Et tamen æquoreas torsit amore deas.

Antidotum. De Circe, déque Epitheto Ææ, iam alibi retulimus ex Plutarcho.

Mercurium hoc Ithaco. Plutarchus in libello de vita homeri, Prudens, inquit, vir: id est, Vlysses non potest huiusmodi incantamentis irretiri: eò quòd à Mercurio, id est, à ratione, acceperit pharmacum.

Moly uocant. Homeri Scholiastes loco citato μῶλυ βοτάνης εἶδος παρὰ τὸ μωλύειν ὅ ἐστιν ἀφανίζειν τὰ φάρμακα. Id est, Moly herbæ genus est dictum ab eo quòd medicamenta valeat hebetare

betare. Plinius libro 25. capite 4. laudatiſsima herbarum eſt Homero, quam vocari à Diis putat Moly: & inuentionem eius Mercurio aſſignat, contráque ſumma veneficia demonſtrat. Naſci eam hodie circa Pheneum, & in Cyllene Arcadiæ tradunt, ſpecie illa Homerica radice, rotunda, nigráque, magnitudine cæpæ, folio ſcyllæ: effodi autem difficulter. Græci autores florem eius luteum pinxere, cùm Homerus candidum ſcripſerit. Inueni è peritis herbarum medicis, qui & in Italia naſci illam diceret, afferríque è Campania mihi aliquot diebus effoſſam inter difficultates ſaxeas, radicis triginta pedes longæ, ac ne ſic quidem ſolidæ, ſed abruptæ. Hæc Plinius. Vide Dioſcoridem lib. 3. & Ouidium libro 13. Metamorphoſ.

Anti

Antiquissima quæque commentitia.

APOLOGESIS.

EMBLEMA CLXXXII.

Pallenæe senex, cui forma est histrica, Proteu,
Qui modò membra uiri fers, modò membra feri,
Dic age, quæ species ratio te uertit in omnes,
Nulla sit ut uario certa figura tibi?
Signa uetustatis, primæui & præfero sæcli:
De quo quisq; suo somniat arbitrio.

SVmptum videtur ex nominis etymologia. Nam παλαιὸν antiquum significat. Proteus (vt inquit Isacius Tzetzes in Lycophronem) Neptuni fuit filius, genere Ægyptius, qui ex Thracia Phlegram veniens, quæ Pallene ciuitas est, Toronem Ægyptiam duxit vxorem, ex qua

liberos suscepit Tmylon & Telegonum. Hæc ille, & alia multa. Herodotus in Euterpe longam contexit de Proteo & Paride,& Helena historiam, quam omisi breuitatis gratia. Vide Diodorum Siculum in libr.2. qui multo aliter, quàm Herodotus sentit. Philostratus in vita Apollonij in multis suffragatur Herodoto.Lucianus autem in libello de Saltatione, Saltatorem eximium fuisse ait. Ioannes Tzetzes alius ab eo,qui iam citatus est, non saltatorem, sed diuinatorem per pelues fuisse dicit, aut rhetorem eximium,aut naturalem philosophum,qui posset de feris,arboribus,aquis, & igni disputare. Hæc diuersitas authorum de Proteo, maximè confirmat emblematis intentum.Nam de vetustißimis vnusquisque pro suo arbitrio, aut fabulatur,aut somniat.

Pellenæe senex. Legendum Pallenæe cum a in prima,non per e. Nam Pallene in Thracia est, iuxta Macedoniam,soli tam patentis(inquitMela) vt quinque vrbium sedes sit,atque ager. Vide Plinium lib.4.cap.9. Vnde Virgil.

Hic nunc Emathiæ portus,patriámq; reuisit
Pallenam.

Pellana verò seu Pellene vrbs est Arcadiæ. Vide Plinium lib.4.cap.6. Et Ptolemæum tabula 10. Europę.Aliter interpres Apollonij li. 1. Pellene, inquit,per e,ciuitas Achaiæ:alia est Arcadiæ,& per a scribitur Pallane. Sed nos de Philigrea loquimur Pallene.

Histricus. *Cui forma est.* Histrica possesiuum est ab histrio,non ab histrix,vt imperiti putant,& interpreta

pretantur. Nam sensus est, O Proteu, qui histrionem soles agere, dummodò in ignem, modò in aquas, modò in suem vel leoné transformaris. Sic Plautus dixit, Iubet hoc Imperator histricus. Huc refer illud Luciani de Saltatione, & multa quæ Homerus cecinit de Proteo lib. 4. Odyssæ. Quæ omnia transtulit Vergil. in quartum Georgicω̃. Vide etiam Ouidium Fastorum 1. Visum fuit hîc addere, quinam fuerint quibus se in varias figuras mutandi permissa fuerit potestas. Et hi quidem sunt, quos memini me legisse. Proteus, Thetis, de qua Ouid. lib. 11. Metamorph. Mastra, siue Triopeis, de qua idem 8. Meta. Vertumnus, de quo idem lib. 14. Meta. Periclymenus Nestoris frater, de quo idem lib. 12. Empusa, cuius meminit Lucianus in lib. citato de Saltatione. Et Aristophanes in Ranis. Vide adagium, Proteô mutabilior. Proteus autem reuera, vt Diodorus scribit, rex fuit Ægypti ideo dictus formas mutasse: quia Ægypti regibus fuerit mos, quoties in publicum prodirent, aut leonis aut tauri, aut draconis priorem partem in capite ferre insignia principatus: quandoque verò arborem, quandoque ignem, quandoque redolentia supra caput vnguenta. Hæc tum ad decorem spectant, atq; ornatum, tum stuporem ac superstitionem quandam aspicientibus iniiciebat Non inconcinnè alij scripserunt, nihil aliud poëtas per Proteum voluisse significare, quàm Philosophorum illam materiam primam, quæ cùm cerni tangíve non posit, in innumeras tamen formas transit.

Proteus quis fuerit.

Insignia Poëtarum.

EMBLEMA CLXXXIII.

Gentiles clypeos sunt qui in Iouis alite gestant,
Sunt quibus aut Serpens, aut Leo signa ferunt.
Dira sed hæc Vatum fugiant animalia ceras,
Doctáq; sustineat stemmata pulcher Olor.
Hic Phœbo sacer, & nostræ regionis alumnus;
Rex olim, ueteres seruat adhuc titulos.

EMblema tum facile tum elegans est; addemus tamen aliquot poetarũ carmina (quoniam res tota est poetica) vt omnia sint explanatiora. Erasmus igitur in Tragœdiis Euripidis à se conuersis ita canit: *Erasmus.*

Scitè poetas doctus appellat Maro
Cygnos, Guilielme præsulum eximium decus.
Res mira dictu: ut cuncta consensu nouo
Vati atq; olori congruant diuinitus.

Niueus utriq; candor: alter lacteis
Plumis, amico candet alter pectore.
Musis uterq; gratus, ac Phœbo sacer,
Et limpidis uterq; gaudet amnibus.
Pariter canorus uterq;, tum potißimum
Vicina seram mors senectam cùm premit.
Sed qui tenent arcana naturæ, negant
Audiri Olorem, ni sonent Fauonij.
Nil ergo mirum, barbaro hoc si seculo
Canorus olim obmutuit uatum chorus:
Cùm tot procaces undiq; obstrepant Noti,
Boreæq; tristes: inuidorum & pinguium:
Nulli fauentum prouocent Fauonij.
Quòd si bonis clementer ingeniis tuæ
Benignitatis blandus aspiret fauor
Ita ut fauit, tota statim Britannia
Vates uidebis exoriri candidos
Adeò canoros, atq; uocales, uti
In alta fundant astra Cygnæum melos,
Quod ipsa & ætas posterorum exaudiat.

Huc accinit Epistola elegantissima Politiani ex lib. 7. Cygno (inquit) poëta similis: vterque candidus, vterque canorus, vterque fluuios amans, vterq; Phœbo gratus. Sed negatur canere Cygnus, nisi cùm Zephirus spirat. Quid igitur mirum, si taceo tuus poëta, cùm tu tandiu non spires meus Zephirus? *Politianus de Cygno.*

Hic Phœbo sacer. Cygnum Apollini dicatum esse declarat Callimachus, in hymno Apollinis,

ἣ μὲν ἔφη, κύκνοι δὲ θεοῦ μέλποντες ἀοιδοὶ
Μηόνιον πακτωλὸν ἐκυκλώσαντο λιπόντες
Ἑβδομάκις περὶ δῆλον. Id est,

Sanctij versio.

Sic ait illa, Dei tunc Cygni dulcesonantes
Meonium Pactolum linquunt, ter'q; quater'q;
Circundant Delum.

Et paulò pòst,

Ἔνθεν ὁ παῖς τόσσας δὲ λύρῃ ἐνεδήσατο χορδὰς
Ὕστερον ὁσσάκι κύκνοι ἐπ' ὠδίνεσσιν ἄεισαν.

Id est,

Tum puer in cythara tot digerit ordine chordas,
Quot fuerant matris partu modulamina olorum.

Inde est, quod Horatius in fine secundi Carminum vertitur in olorem, cùm sic ait,

Non usitata nec tenui ferar
Penna biformis per liquidum æthera
Vates, neq; in terris morabor
Longiùs: inuidiáq; maior
Vrbes relinquam.

Et paulò pòst,

Iam iam residunt cruribus asperæ
Pelles, & album mutor in alitem
Supernè, nascuntúrq; leues
Per digitos humerósq; plumæ

Et nostræ regionis. Ouidius 2. Meta. Cygnum regem Ligurum iuxta Padum Italiæ flumen versum in olorem Phaethontis mortem dolentem ait sic,

Affuit huic monstro proles Steneleia Cygnus,
Qui tibi materno quamuis à sanguine iunctus,
Mente tamen Phaethon propior fuit. Ille relicto
(Nam Ligurum populos, & magnas rexerat urbes)
Imperio, ripas uirides, amnémq; querelis
Eridanum impleat, syluámq; sororibus auctam:
Cùm uox est tenuata uiro canæq; capillos
Dissimulant plumæ, collumq; à pectore longè

Porrigitur, digitósq; ligat iunctura rubentes.
Penna latus uelat: tenet os sine acumine rostrum.
Fit noua Cygnus auis: nec se cæloq; Iouiq;
Credit: ut iniustè missi memor ignis ab illo.
Stagna petit, patulósq; lacus, ignémq; perosus,
Quæ colat, eligit contraria flumina flammis.

Sed audiamus etiam Maronem Æneid. 10. hæc eadem canentem:

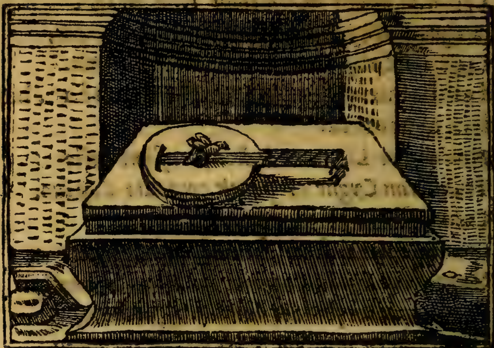
Non ego te Ligurum ductor fortissime bello
Transierim Cygne & paucis comitate Cupauo.
Cuius olorinæ surgunt de uertice pennæ,
Crimen amor uestrum, formaeq; insigne paternæ.
Nanq; ferunt luctu Cygnum Phaëthontis amati
Populeas inter frondes umbrámq; sororum,
Dum canit & mæstum Musa solatur amorem:
Canentem molli pluma duxisse senectam,
Linquentem terras, & sidera uoce sequentem.

Cicero 1. Tuscul. propter diuinationem, quam ab Apolline habere videantur (præsentiũt enim & mortem & mortis bonum) Cygnos ait Apollini dicatos. Multa de Cygno poterant hîc afferri de cantu sub mortem: quod passim tangũt Poetæ, Plinius in dubium vertit. Sed omnia libens prætereo: quia non magnopere ad nostrum emblema spectant. Nodum tamen haud contemnendum proponam curiosis, quid sibi velit Verg. li. 1. & 12. Ænei. & Homerus li. 15. Ili. circa finem, cùm fingunt aquilas solere cygnos insectari, atque vnguibus rapere: cùm Aristotel. li. 9. de hist. ani. ca. 12. dicat Cygnũ in certamina prouocatum aquilis solere negotium facessere, quas sæpius vincit.

Cur fingũtur Aquilæ Cygos insequi.

Musicam diis curæ esse.

EMBLEMA CLXXXIIII.

Locrensis posuit tibi Delphice Phœbo cicadam
Eunomus hanc, palmæ signa decora suæ.
Certabat plectro Sparthin commissus in hostem,
Et percussa sonum pollice fila dabant.
Trita fides rauco cœpit cùm stridere bombo,
Legitimum harmonias & uitiare melos,
Tum citharæ argutans suauis sese intulit ales:
Quæ fractam impleret uoce cicada fidem.
Quæq; allecta, soni ad legem descendit, ab altis
Saltibus, ut nobis garrula ferret opem.
Ergo tuæ ut firmus stet honos (ô sancte) cicadæ
Pro cithara hic fidicen æneus ipsa sedet.

Pauli Silentiari epigr.

EX libro 6. Epigram. Græco. tit. ἀπὸ Κιθαρῳδῶν, autore Paulo Silentiario. Epigramma tale est,

Τὸν

Τὸν χαλκοῦν τέττιγα Λυκωρεῖ Λοκρὸς ἀνάπτει
  Εὔνομος ἀθλοσύνας μνᾶμα φιλοστεφάνου.
Ἦς γὰρ ἀγὼν φόρμιγγος, ὁ δ' ἀντίος ἵσατο Πάρθυς.
  Ἀλλ' ὅκα δὴ πλήκτρῳ Λοκρὶς ἔκρεξε χέλυς,
Βραγχὸν τετριγυῖα λύρας ἀπεκόμπασε χορδά.
  πρὶν δὲ μέλος σκάζειν εὔποδος ἁρμονίης.
Ἁβρὸν ἐπιτρύζων κιθάρας ὑπερέζετο τέττιξ,
  Καὶ τὸν ἀποιχομένου φθόγγον ὑπῆλθε μίτου.
Τὰν δὲ πάρος λαλαγεῦσαν ἐν ἄλσεσιν ἀγρότιν ἠχὼ
  Πρὸς νόμον ἁμετέρας τρέψε λυροκτυπίης.
Τῷ σε μάκαρ Λητῷε τεῷ τέττιγι γεραίρει,
  Χάλκεον ἱδρύσας ᾠδὸν ὑπὲρ κιθάρας.

Extat aliud epigramma lib. 4. εἰς κιθαρῳδούς, incerti autoris, vbi loquitur ipse Eunomus Locrensis.

Εὔνομον ὦ πολλὸν σὺ μὲν οἶσθά με πῶς ποτ' ἐνίκων
  Σπάρτιν ὁ Λοκρὸς ἐγώ. πευθομένοις δ' ἐρέω.
Αἰόλον ἐν κιθάρᾳ νόμον ἔκρεκον. ἐν δὲ μεσεύσᾳ
  ᾠδᾷ μοι χορδὰν πλᾶκτρον ἀπεκρέμασεν.
Καί μοι φθόγγον ἕτοιμον ὁπανίκα καιρὸς ἀπῄτει
  Εἰς ἀκοὰς ῥυθμὸν τὠτρεκὲς οὐκ ἔμενεν.
Καί τις ἀπ' αὐτομάτω κιθάρας ἐπὶ πῆχυν ἀνασὰς
  Τέττιξ ἐπλήρου τὠτρεκὲς ἁρμονίης.
Νεῦρα γὰρ ἐξ ἐτίνασσεν. ὃ δ' ἑβδομάτας δὲ μελοίμαν
  Χορδᾶς, καὶ τούτῳ γῆρυν ἐπεγράμεθα.
Πρὸς γὰρ ἐμὰν μελέταν ὁ μεσαμβρινὸς οὔρεσιν ᾠδὸς
  Τῆνο τὸ ποιμενικὸν φθέγμα μεθηρμόσατο.
Καὶ μὲν ὅκα φθέγγοιτο σὺν ἀψύχοις τόκα νευραῖς
  Τῷ μεταβαλλομένῳ συμμετέπιπτε θρόῳ.
Τοὔνεκα συμφώνων μὲν ἐγὼ χάριν. ὃς δὲ τυπωθεὶς
  Χάλκεος ἁμετέρας ἕζεθ' ὑπὲρ κιθάρας.

Nos sic vertimus, tantùm vt intelligi posset, *Sanctim.*

Eunomus ut Parthin Locrensis carmine uici
Delphice scis: dicam iis qui mea facta rogant.
Aeolico cithara resonabant pectine cantum,
Concentu in medio desilit una fides.
Inde per attentas non ibat dulciter aures,
Legitimúsq; mihi non erat ille sonus.
Tum citharæ cubito sedit sic forte cicada,
Vt dulcem cantum conderet harmonia.
Fracta namq; fide rithmum meditabar eundem
Supplere, & netes æquiparare uicem.
Ecce mihi uenit cantor de montibus altis,
Aestiuus, dulces concinuitq; modos.
Extinctis qui uoce leui sua carmina neruis
Aptabat, reparans, qui periêre tonos.
Propterea grates soluo tibi Delphice, nostraq;
Aeneus hic cantor desidet in cithara.

Strabo libro Geographiæ 6. refert Rheginum agrum à Locrensi dirimi fluuio, cui nomẽ Alex. Cicadas autem, quæ in Locrensi versantur ripa sonantius stridere: cùm in Rhegino sint mutæ. Huius rei hanc esse causam cõiectat, quòd Rheginorum regio cùm sit vmbrosa atque opaca, cicadarum pelliculas humore torpefaciat. Easdem in agro Locrensi quòd sit aprica, solis arefactas æstu, stridorem aptius emittere. Auget autem miraculum, Rheginẽsium cicadarum etiam fabulosè celebrata vocalitas vicinarum. Nam idem Strabo Timæum citat autorẽ quondam in Pythiorum certamine. Eunomum Locrensem, & Rheginensem Aristonem Apollinem inuocasse Delphicum, vt sibi canenti foret auxilio, quòd à Delphis olim Rheginenses essent.

ſent profecti. Eunomus reſpondit Rheginenſibus, ne certandum quidem omnino de muſica, apud quos cicada vocaliſsimum animal voce careret. Vtriſque certantibus cùm in Eunomi cithara vna inter canendum corda frangeretur, cicada ſuperuolans aſtitit, & vocem alioqui defuturam ſuo cantu ſuppleuit. Atque ita victor declaratus, ſtatuam citharœdi poſuit cum cicada citharæ inſidente. Huiuſmodi fermè tradit Strabo. Vide prouerbium Acanthia cicada. Et Chordæ vice. Et Cicada vocalior. Solinus *Solinus, de Italia.* cap.8. de Italia ſic ait: Cicadæ apud Rheginos mutæ nec vſquam alibi. Quod ſilentium miraculo eſt: nec immeritò: cùm vicinæ, quæ ſunt Locrenſium vltra cæteras ſonitent. Cauſas Granius tradit: cùm obmurmurarent illic Hercule quieſcente, Deum iuſsiſſe, ne ſtreperent. Itaque ex eo cęptum ſilentium permanere. Hæc Solinus. Vide Plin. lib. 11. cap. 27.

Certabat plectro. Ex Græcis emendaui Parthin, licet Strabo Ariſtonem nominet, fortaſsis erat binominis.

Suauis ſeſe. Tribuunt antiqui poëtæ cicadis *Cicadis cur tributa canendi ſuauitas.* canendi ſuauitatem: neſcio quam ob cauſam. Nam noſtris locis & temporibus ſtreperum atque inamabilem ſonum edunt. Comparat Homerus Troianos Oratores cicadis 3. Iliad. Vide Theocritum in primo Eidilio. Tradunt nonnulli aues omnes canoras muſarum volucres appellari. At cicadas Apollini ſacras ob cantum docet Ariſtophanes in Nebulis. vbi Scholiaſt. *οἱ τέττιγες μουσικοὶ ὄντες ἀνάκεινται τῷ Ἀπόλλωνι.* Id eſt

cicadæ

cicadæ propter musicam Apollini consecratur.

Ergo ut tua. Ordo est, Ergo, ô Sancte Apollo, vt honos tuæ cicadæ stet firmus, id est, sit perpetuus: ipsa scil. cicada, sedet hic æneus fidicen, id est, ex ære fusus fidicen, id est, tanquam fidicen. Pro cithara, id est, super citharam, non voluit exprimere græca ὑπὲρ κιθάρας, id est, super citharam. Vel expone pro id est, ante, quod vsitatius est apud Latinos.

Litera occidit, spiritus viuificat.

EMBLEMA CLXXXV.

Vipereos Cadmus dentes ut credidit aruis,
Seuit & Aonio semina dira solo:
Terrigenum clypeata cohors exorta uirorum est,
Hostili inter se qui cecidere manu.

Euascre

Euaſere quibus monitu Tritonidos armis
Abiectis data pax, dextraq; iuncta fuit.
Primus Agenorides elementa, notasq; magiſtris
Tradidit, iis ſuauem iunxit & harmoniam,
Quorum diſcipulos contraria plurima uexant,
Non niſi Palladia quæ dirimuntur ope.

TItulus eſt ex D. Paulo in 2. epiſtola ad Corinthios cap. 3. τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Id eſt, Litera occidit: ſpiritus autẽ viuificat. Cuius ſententiæ variæ ſunt expoſitiones. Sunt enim qui literam interpretentur veterem legem: ſpiritum verò, nouam. D. Auguſtinus librũ ſcripſit de Spiritu & litera. Nos verò ſubmiſsiùs nos geremus: & expoſita hac ſententia, pingui (vt aiunt) Minerua, intelligemus totum epigramma. Literam pro ipſa ſcriptura accipio: ſpiritum pro ſenſu in ſcriptura comprehenſo. Pinguius adhuc dicam. Literam voco illos, qui nullam ſcientiam deguſtarunt, nullis ſe optimis diſciplinis tradiderunt excolendos, ſed grammaticis næniis armati, de conſtructione verbi vel aduerbij horrendas mouẽt tragœdias, & circa literam ipſam digladiantur. Spiritum verò intelligo illos, qui non tantùm quid verba ipſa ſonent: quantum quid habeat myſterij, mẽtis acie conſiderant, qui verè docti ſunt & ſapientes. Nunc Cadmi Draconíſque allegoriam interpretemur ex elegantiſsimo doctiſsimóque libello Eraſmi, de recta Latini, Græcíque ſermonis pronuntiatione. Sic igitur inquit Eraſmus: Narrãt Cadmum literas à Phœnicibus primùm inuexiſſe, eam rem fabula notatam, quæ fingit illum

Spiritus & Literæ diſcrimen.

Eraſmi interpreta. de Cadmo.

illum, ſerpentis extincti dentes in terram ſeminaſſe: ex hac ſemente ſubitò duas galeis & haſtis armatas acies, quæ ſe mutuis vulneribus cófecerint. Atqui demiror, quid hæc fabula faciat ad literas. Vr. Dicam niſi moleſtum eſt. L. Imò percupio, ſi graue non eſt. Vr. Inſpexiſti ne vnquã os ſerpentis? L. Ne cupio quidem. Vr. Mortui inquam. L. Ne mortui quidem. Vr. Si inſpicias numeréſque ſupernos & infernos dentes, tot reperies, quot literas primùm attulit Cadmus. L. Quot? Vr. Sedecim, ni fallor. Otioſæ ſunt autem ſicut natę ſunt ordine poſitæ, diſsipantur ſeminantur, atque ita demum plures numero, varieque digeſtæ viuunt, agunt, pugnant. Id ſi non credis, conſidera quã ſtrage ſe viciſsim conficiunt hodie qui literas profitentur. Et ſermonem à ſerendo dictum aiunt Grammaticorum filij. Habes Cadmeæ ſerpentis allegoriam. Nunc excutiam ſcrupulum, qui, vti coniecto, vrit te. Tonorum ac ſpirituum notulas imaginarias eſſe lanceas & galeas exercitus. L. Rectè diuinas. Vr. Imò partes elementorum ſurſum eminentes, talium rerum ſpeciem præbent. Et ſi diligentius contemplere, videbis illic non ſolùm lancearios ac leuis armaturæ milites: verùm etiam cataphractos, clypeis, enſibus, ac balliſtis inſtructos. Verùm harum rerum imagines melius exhibent Hæbræorum elementa, à quibus profectas fuiſſe literas noſtras cum ipſis figuris, non abſurdè quibuſdam videtur. Hactenus Eraſmus. Cadmi fabulã latè narrat Eraſm. in Adag Bœotia auris. Vide Ouid. in princip. 3. Metamorph.

Fabula ſerpentis Cadmei.

Primus

Primus Agenorides. Agenorides,id eſt, Cadmi Agenoris filius in Græciam è Phœnice ſedecim literas attulit,vt refert Plinius lib.7.cap.56.Non hîc tacebo iucundiſsimos verſiculos Auſonij elegantiſsimi poëtæ.ij ſunt huiuſmodi,

Aut adſit interpres tuus
Aenigmatum qui cognitor
Fuit meorum:cùm tibi
Cadmi nigellas filias
Melonis albam paginam,
Notaſq; furuæ ſepiæ,
Gnidioſq; nodos prodidit.

Cadmi filias literas vocat:Melonis paginam, papyrum Niloticam (nam Nilo dictus fuit Melo) notas ſepiæ atramentum, Gnidios nodos calamum. Hæc vide latiùs in Miſcellaneis Politiani.cap.39.

His ſuauem. Harmonia Cadmi vxor,fuit filia Veneris ex Marte.Heſiodus in Theogonia,

Ἁρμονίην θ' ἣν κάδμος ὑπέρθυμος θέτ' ἄκοιτην.

Id eſt,

Harmoniam Cadmus iunxit ſibi fœdere lecti.

Dicta

Dicta septem Sapientum.

EMBLEMA CLXXXVI.

Hæc habeas, septem Sapientum effingere dicta,
Atq; ea picturis quî celebrare uelis.
Optimus in rebus modus est (Cleobulus ut inquit)
Hoc trutinæ examen, siue libella docet.
Noscere se Chilon Spartanus quemq; iubebat.
Hoc specula in manibus, utraq; sumpta dabunt.
Quod Periander ait, fræna adde Corinthius iræ.
Pulegium admotum naribus efficiet.
Pittacus at ne quid (dixit) nimis: hæc eadem aiunt,
Contracto qui gith ore liquefaciunt.
Respexisse Solon finem iubet. ultimus agris
Terminus, haud magno cesserit ipse Ioui.
Heu quàm uera Bias, est copia magna malorum:

Musm

Musmoni insideat effice Sardus eques.
Ne praes esto (Thales dixit) sic illita uisco
In laqueos sociam parra, merópsq; trahit.

EX lib. 1. Epigramma, Græcorum tit. εἰς φιλοσόφους. incerti autoris,

Ἑπτὰ σοφῶν ἐρέω κατ' ἔπος πόλιν οὔνομα, φωνήν.
Μέτρον μὲν κλεόβουλος ὁ λίνδιος εἶπεν ἄριστον.
Χίλων δ' ἐν κοίλῃ Λακεδαίμονι γνῶθι σεαυτόν.
Ὅς δὲ κόρινθον ἔναιε, χόλον κρατέειν περίανδρος
Πιττακὸς οὐδὲν ἄγαν, ὃς ἔην γένος ἐκ Μιτυλήνης.
Τέρμα δ' ὁρᾷν βιότοιο, Σόλων ἱεραῖς ἐν ἀθήναις.
Τοὺς πλέονας κακίους δέ, Βίας ἀπέφηνε Πριηνεύς.
Ἐγγύην φεύγειν δέ, Θαλῆς Μιλήσιος ηὔδα.

Id est,

Verba canam septem sapientum, nomina, & urbem.
Optima mensura est, Cleobulos Lindius inquit,
Te cognosce ipsum, Lacedæmonis incola Chilon.
Hinc Periander ait, fræna adde Corinthius iræ.
Nihil nimis est genitus qui Pittacus ex Mitylene.
Atticus hinc Solon, uitæ, inquit, respice finem.
Plena malorum cuncta, Bias canit, urbe Priene.
Nos spondere Thales Milesius utile censet.

Optimus in rebus. Vide Adagium, Ne quid nimis. Pindarus etiam in Pythiis hanc sententiam retulit, χρὴ δὲ καθ' αὐτὸν αἰεὶ παντὸς ὁρᾷν μέτρον. *Pindarus.*

Noscere se Chilon. Vide adagium, Nosce teipsum.

Pulegium. Diximus iam nonnihil de pulegio.

Pittacus. Vide adagium, Ne quid nimis.

Contracto. Gith & nigella & papauer nigrum idem sunt Latinis. Græcis μελάνθιον, Hispanis axenus. Melanthion auté & nigella à nigro se- *Melanthion.*

minis calore dicitur. Vide Plinium lib. 20. cap. 17. & Dioſcoridem lib. 3. Sed pulchrè diſputat in ſuis quinquagenis doctiſsimus Anton. Nebriſſenſis non eſſe idem Nigellam (quam Hiſpani Neguillam dicunt) & Gith. Nam nigella eſt in zizaniorum genere: gith verò inter fruges numeratur. Vnde Auſonius in monoſyllabis,

Gith quid.

Eſt inter fruges morſu piper æquiparans gith.

Cùm igitur gith piperis ſaporem reddat, non poteſt ita facilè in ore contineri: præcipuè liquefactum, & corrugare facit os & nares: quo geſtu ſignificari poteſt, Ne quid nimis.

Reſpexiſſe Solon. Multa iam diximus de Solone. Vide adagium, Finem vitæ ſpecta. Diximus & de termino, quo pacto ſolus in Capitolio Ioui noluerit concedere locum.

Heu quàm uera. Vide prouerb. Sardi venales: quanquam mihi non placet in hoc prouerbio doctiſsimus alioqui vir. Nam Sardos non ego illos intelligo qui habitant Sardis vrbem Aſiæ, ſed qui in inſula Sardinia (quã Σαρδῶ appellat Stephanus) quæ peſtilens eſt, propterea quòd editiſsimos habeat à Septentrione montes, qui Boreæ flatus prohibeant. Inde eſt, quòd Cicero monet Q. Fratrem, vt meminerit ſe etiam cùm rectè valeat, in Sardinia eſſe. Idem Cicero in 7. Epiſto. volumine ad Gallum ſcribens de Tigellio Sardo, Id ego (inquit) in lucris pono, non ferre hominem peſtilentiorem patria ſua. Et in eadem epiſtola, Habes Sardos venales alium alio nequiorem. Comparat etiam Martialis Sardiniam

Sardinia.

Tigellius Sardus.

diniam Tyburi pestilentē saluberrimo loco, sic: *Martialis de Sardinia.*

Nullo fata loco poßis excludere: cùm mors
Venerit: in medio Tybure Sardinia est.

Non aliter rectè interpretabere Horatium in 3. Satyra, cùm inquit, Sardus habebat ille Tigellius hoc, nisi intelligas in nomine, sardus, risum subesse: nec frustra nomen addidisse patriæ poëtam Non longè à Sardina est Corsica insula, vbi nascitur Musmon animal non absimile pecori, captino villo, infirmissimo capite. Quamobrem auersum à Sole pasci cogendum. Ex Plinio hæc lib. 8. cap. 49. Si igitur Sardus eques, idest malus vir insideat Musmoni pessimo iumento, erit depicta copia magna malorum, *Musmon.*

Ne præsto. Vide Adag. Sponde, noxa præsto est. Parra, siue parrha, auicula est inauspicata. De qua Horatius in Odis, Impios parræ recinentis omen, Ducat. De Merope vide Plinium lib. 10 cap. 33. Hæ auiculæ solent religari visco, & clāgore solent attrahere cæteras sui generis, quæ cùm fauere cupiant, illigantur & illæ, capiuntúrque ab aucupe. Tales sunt debitores, qui vt sæpe explicent irretitos, alios quos possunt, fideiussores aucupātur. Parra auis est inauspicata, quæ Galerita vel Alauda dicitur. Plin. lib. 11. capite 37. *Parra.*

Submouendam ignorantiam.

Διαλογισμός.

EMBLEMA CLXXXVII.

Quod monstrũ id? Sphinx est. Cur candida uirginis ora
Et uolucrum pennas, crura leonis habet?
Hanc faciem assumpsit rerum ignorantia: tanti
Scilicet est triplex causa & origo mali.
Sunt quos ingenium leue, sunt quos blanda uoluptas,
Sunt & quos faciunt corda superba rudes.
At quibus est notum, quid Delphica littera possit:
Præcipitis monstri guttura dira secant.
Namq; uir ipse, bipésq;, tripésq; & quadrupes idem est.
Primáq; prudentis laurea nosse uirum.

EX oraculo illo celeberrimo γνῶθι σεαυτὸν: sed aliter intellecto, quàm vulgò solet intelligi, vt statim indicabimus. Nunc historiam referamus, vt ex probatis autoribus accepimus, non

non vt paſsim ſolet narrari. Rex Thebarum Laius Labdaci filius, Iocaſtam Creontis Thebani filiam ſumpſit in vxorem: quam cùm ingrauidaſſet, conſuluit de prole oraculum. Cui ſic reſponſum fuit,

Laius.

Oraculum Apollinis.

Inclyte Labdacida fœlicia pignora poſcis.
Accipies natum: ſed nati occumbere dextra
Te tua fata uolunt, lucemq́; relinquere uitæ.
Sic Pelopis Diris aſſenſit Iuppiter ultro.
Queis te deuouit, natum quòd ademeris illi.

Accepto Laius oraculo, voléńſque obſtare periculo, iuſsit puerum exponi. Paſtor cui traditus fuerat exponendus infans, miſericordia motus, non abiecit illum, ſed perforatis ei pedibus vimine ex arbore ſuſpendit: vnde à tumore pedum dictus fuit Oedipus, penultima correpta. Dum ibi penderet Oedipus, paſtor quidam Polybi regis Corinthiorum procul vagitus audiuit, accepit puerum, Polybóque donauit. Qui cùm filiis careret, filij loco illum educauit. Cùm tamen adoleuiſſet Oepidus: intellexiſſétque ſe non Polybi filium eſſe, patrem verum inquirere ſtatuit, eóque Delphos petit. Cui Deus in hanc ſententiam reſpondit: Fuge templa hęc inuiſa proles, qui patris tui tua occiſi manu thalamos aſcendes. Vtero rurſus matris moleſtus, fratres tibi ex ea generabis. Oedipus oraculo territus, ne Polybum cogeretur aliquo caſu interficere, nũquam Corinthum redire decreuit. Sed cum in Phocide obuiam illi factus eſſet Laius, & prior iuuenem ſenex curru ſuperbus pelleret: arrepto ſtipite Oedipus & Laium &

aurigã morti tradidit. Poſt aliquot deinde annos cùm Thebas pergeret, inuenit Thebanum monſtrum Sphingem, quæ homines è rupibus altiſsimis præcipitabat, ſi neſciſſent ænigma ſoluere. Erat Sphinx monſtrum triforme, quale depingitur ab Auſonio his verſibus,

Terruit Aoniam uolucris, leo, uirgo, triformis
Sphinx, uolucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Proponebat autem omnibus tale ænigma de homine,

Ἔστι δίπουν ἐπὶ γῆς καὶ τετράπον, οὗ μία φωνή,
Καὶ τρίπον, ἀλλάσσει δὲ φυὴν μόνον ὅσσ᾽ ἐπὶ γαῖαν
Ἑρπετὰ κινεῖται ἀνά τ᾽ αἰθέρα, καὶ κατὰ πόντον,
Ἀλλ᾽ ὁπόταν πλείστοισιν ἐπειγόμενον ποσὶ βαίνῃ
Ἔνθα τάχος γυίοισιν ἀφαυρότατον πέλει αὐτοῦ.

Eraſmus vertit:

Eſt bipes in terris & quadrupes, haud eadem uox,
Et tripes, immutat ſpeciem hoc ex omnibus unum
Quæcunq; in terris reptant, aut æthera circum
Pérq; mare: aſt ubi iam pedibus compluribus auctum
Accelerat greſſum, uietis tum maxima membris
Segnities ac torpor adeſt, minimúmq; uigoris.

Oepidus, ſoluto problemate, præcipitatáque Sphinge Thebas intrauit, vbi filius Polybi creditus Iocaſtam matrem duxit, liberóſque ex ea uſtulit. Sed orta Thebis letali peſte, reſponſum acceperunt Thebani, nõ ceſſaturã peſtẽ donec Lai occiſor puniretur, incæſtuoſumq; Iocaſtæ coniugiũ purgaretur. Dum quęritur Lai interfector, ecce paſtor, qui Oedipodem ſeruauerat, nuntiat Polybum obiiſſe diẽ. Veniat Oedipus & regnũ patris accipiat. Sed dum ſermones vl-

tro

tro citróq; cedũt, intellexit Oedipus se patrem interfecisse, matriq; se cõiunxisse. Tum sibi oculos eruens perpetuis se damnauit tenebris. Iocasta se gladio peremit. Ipse ducente filia Antigone Athenas abiit, vbi Theseum exorauit, ne cineres suos aut sepulchrũ Thebanis indicaret.

Quod monstrum. Sphinx dicitur, vt ait Moscopulus à verbo σφίγγειν, quod est constringere, vel vincire, eo quòd omnes problemate proposito ligaret. De iis ita Diodorus Siculus lib. 4. Sphinges & apud Troglodytas Æthiopésq; nascuntur, forma haud ei dissimili, qua pinguntur, sed paulò pinguiores. Naturam habẽt mansuetam, & pluribus exercitiis, disciplinísq; deditam. Solinus c. 40. Inter Simias habentur & Sphinges, villosæ comis, mammis prominulis ac profundis, dociles ad feritatis obliuionẽ. Vide Plin. lib. 8. c. 21. & li. 10. c. 72. Hesiodus in Theogonia Sphingem narrat ex chimæra genitã. Vide Cælium Rhodiginum lib. 14. cap. 8. Meminit & huius Statius lib. 2. Thebaidos his verbis, *Sphinx.*

— Contra importuna crepido
Oedipodioniæ domus alitis. Hic fera quondam
Pallentes erecta genas suffusáq; tabo
Lumina, concretis infando sanguine plumis
Reliquias amplexa uirûm semesáq; nudis
Pectoribus stetit, ossa premens, uisúq; trementi
Collustrat campos. Si quis concurrere dictis
Hospes inexplicitis, aut cominus ire uiator
Audeat, & diræ commercia iungere linguæ,
Nec mora: quin acuens exertos protinus ungues,
Liuentésq; manus, fractóq; in uulnere dentes

Terribili applausu circum hospita surgeret ora.
Et latuêre doli, donec de rupe cruenta
Heu simili deprensa uiro: cessantibus alis
Tristis inexpletam scopulis affligeret aluum.

Pausanias in Bœoticis ad historiam hæc refert, inquiens, Inde si processeris, montem videbis, à quo Sphingem aiunt desiliisse, quæ ad perdendos captiuos quæstiones proponebat obscuras. Dicunt nonnulli, nauali eam potentia instructam latrocinij exercendi causa oberrasse, & ad mare circa Anthedonem appulisse. Hoc autem monte occupato, rapinis fuisse intentam, donec Oedipus eam confecerit obrutá exercitus multitudine, quem Corintho eduxerat. Dicitur itẽ Laij notha fuisse filia, & edocta à Laio per beneuolentiam, quod Cadmo datum erat oraculum Delphicum. Priusquàm autem reges fierent, scire aliud nihil oportebat, quàm oraculum. Quoties itaque de regno quis litem Sphingi intenderat (nam & Laio & pellicibus liberos fuisse procreatos aiunt, & oraculum Delphicum ad Epicastem solummodo, & Epicastæ filios spectabat) hac Sphingem aiunt aduersus fratres vsam esse fraude: vt Laij stirpe si essent procreati, quod datum fuerat Cadmo oraculũ proferrent. Qui respondere non poterant, eos morte mulctabat, vt qui immeritò & de genere disceptarent & de imperio. Oedipus verò in somnis oraculum edoctus, Sphingem accessit.

At quibus. Delphicam literam vocat illud nunquam satis dignè laudatum oraculum, γνῶθι σεαυτόν, id est, nosce teipsum. Sed relicta, vt dixi, cõmuni interpretatione adeamus Ciceronem,

qui nos hoc doceat. Is igitur primo de Legibus circa finem, Philoſophia (inquit) nos cùm cæteras res omnes, tum quod eſt difficillimum, docuit, vt noſmetipſos noſceremus. Cuius præcepti tanta vis, tanta ſententia eſt, vt ea non homini cuipiam, ſed Delphico Deo tribueretur. Nam qui ſe ipſe norit, primùm aliquid ſentiet, ſe habere diuinum, ingeniúmque in ſe ſuum, ſicut ſimulachrum aliquod dedicatum putabit, tantóque munere Deorum ſemper dignum aliquid & faciet & ſentiet. Et cùm ſe ipſe perſpexerit, totúmque tentarit, intelliget quemadmodum à natura ſubornatus in vitā venerit, quantáque inſtrumenta habeat ad obtinendam adipiſcendámque ſapientiam : & quæ ſequuntur. Idem Cicero 1. Tuſcul. Eſt illud, inquit, vel maximum, animo ipſo animum videre. Et nimirum hanc habet vim pręceptum Apollinis, quo monet, vt ſe quiſque noſcat. Nō enim credo id pręcipit, vt membra noſtra, aut ſtaturam figurámve noſcamus: neque nos corpora ſumus, neque ego tibi dicens hoc, corpori tuo dico. Cùm igitur, Noſce te, dicit, hoc dicit, Noſce animum tuum. Nam corpus quidem quaſi vas eſt, aut aliquod animi receptaculum. Ab animo tuo quidquid agitur, id agitur à te. Hunc igitur noſce niſi diuinum eſſet, non eſſet hoc acrioris cuiuſdam animi præceptum, ſic vt tributum Deo ſit, hoc eſt ſe ipſum poſſe cognoſcere. Hæc Cicero. Nunc pingui Minerua dicamus, quid ſibi velit emblema. Nam magnum ineſt documentum in illo. Sphinx ignorātia eſt, vt iam patuit, *Sphinx ignorantia eſt.*

hæc præcipitat cunctos præter sapientes qui sese norunt. Clariùs adhuc dicam. Sphinx interrogat mortales, quid sit homo propriè & verè. Cùmque huic tam difficili quæstioni, pauci respondere posSint, id est, cùm paucisSimis sit datum nosse sese, nihil mirum est, si tam multos præcipitet ignorantia. Huic interpretationi palmam do, hîc me magnificè effero.

Mentem, non formam plus pollere.

EMBLEMA CLXXXVIII.

Ingressa uulpes in Choragi pergulam,
Fabrè expolitum inuenit humanum caput,
Sic eleganter fabricatum, ut spiritus
Solùm deesset, cæteris uiuisceret.

Id illa cùm ſumpſiſſet in manus, ait:
Hoc quale caput eſt! ſed cerebrum non habet.

SVmptum eſt ex fabulis Æſopicis, ſed præcipuè ex fabulis Gabriæ. Vide prouerb. Caput vacuum cerebro, eſt enim velut plumbeus gladius in aurea vagina.

Diues indoctus.

EMBLEMA CLXXXIX.

Tranat aquas reſidens precioſo in uellere Phrixus,
Et flauam impauidus per mare ſcandit ouem.
Ecquid, id eſt? uir ſenſu hebeti, ſed diuite gaza,
Coniugis aut ſerui quem regit arbitrium.

EX Galeno in ſuaſoria ad artes, oratione, quã poſuit in principio ſuorum operum. Eius verba

verba ſcripſimus embleinate 73. Vide adagium, Ouium mores. Fabula autem Phrixi & Helles paſsim narratur. Vide Ouid. 3. Faſtor. in fine & Pontanum in Vrania, cùm loquitur de ariete. Et Hyginum de Ariete. Et interpretem Lycophronis ferè in principio. Narrat hoc etiã pulcherrimis carminibus Hiſpanis meus Pylades Ioannes Mallara Hiſpalenſis in ſuo Hercule, cantu 4.

In fidem vxoriam.

EMBLEMA CXC.

Ecce puella, uiro quæ dextra iungitur. Ecce
Vt ſedet: ut catulus luſitat ante pedes.
Hæc fidei eſt ſpecies: Veneris quam ſi educat ardor,

Malor

Malorum in læua non malè ramus erit.
Poma etenim Veneris sunt, sic Scheneida uicit
Hippomenes, petiit sic Galathea uirum.

EX multis partibus egregium hoc concinnauit emblema vt dicemus. Pulchrè autem fidem vxoriam deſcribit, & nullũ ferè eſt ocioſum verbum: ſed ſenſu tincta ſunt omnia. Iungitur enim dextra, quia in dextris fides eſt, vt iam diximus alibi. Sedet autem ne leuitatis appareat indicium. Sedét enim quieti & graues. Catulus quoque fidei ſymbolum præfert. Sũt enim fideliſsimi canes erga dominos. De quorum fidelitate multa extant exempla. Et aliqua citat Plutarchus in libello de Induſtria animalium. Hinc illud Horatij lib. 1. carminum, *Catulus fidei ſymbolum.*

Ceu uiſa eſt catulis cerua fidelibus.

Mala denique amoris ſunt ſigna, vt ait Philoſtratus in Iconibus tit. Amores. Vide adagium, Malis ferire. Extat epigramma Philodemi, ſeu, vt Laërtius vult, Platonis ad Xanthippen ſic,

Μῆλον ἐγὼ. βάλλει με φιλῶν σέ τις, ἀλλ' ἐπίνευσον
Ξανθίππη, κ' ἀγὼ, καὶ σὺ μαραινόμεθα.

Quod ſic vertit Bentinus, *Bentini verſio.*

Malum ego, me iaculatur, amat qui te, annue quæſo
Xanthippe, tibi mox & mihi forma perit.

Sic Scheneida. Fabulam habes apud Ouid. 10. Metamorph. de Atalanta & Hippomene.

Petiit ſic Galathea. Alludit ad Theocriti Eidyllia de Polyphemo & Galathea. Eidyll. 3. & 6. & 11. Virg. etiam 3. ecloga dixit,

Malo me Galathea petit laſciua puella.

Vide prouerbium, Malis ferire.

Reuerentiam in matrimonio requiri.

EMBLEMA CXCI.

Cùm furit in uenerem, pelagi se in littore sistit
Vipera, & ab stomacho dira uenena uomit.
Muræmamq; ciens, ingentia sibila tollit,
At subitò amplexus appetit illa uiri.
Maxima debetur thalamo reuerentia, coniunx
Alternum debet coniugi & obsequium.

D. Basilius de vipera et murenæ cõiugio.

EX D. Basilio in Exaëmero homilia 7. Cuius verba latinè sic se habẽt, Vos ô viri, coniuges vestras diligite: etsi locis longinquis semoti in coniugij societatem conuenistis, naturæ vinculum legibus ac benedictione obstrictũ, vnio ac iugum distantium esto. Vipera genus serpentum

tum omnium exitiosissimum: murænæ marinæ nuptias expetit, & sibilo suo significat præsentiam, eámque è gurgite vasto inuitat ad nuptiales complexus. Illa autem obtemperat & coit cũ venenato. Quid hæc mea ratio vult? Quid portendit? Siue asper est cuiuspiam coniux, siue ferus moribus, perferat illum vxor necesse est: nec vllam prorsus ob causam societatem vinculúmque dissoluere patiatur. Ferítne verberat, éstque percussor? At vir tamen tuus. Temulentus? At tibi est natura coniunctus. Durúsne? morosus? & implacidus? At membrum iam tuum est, & membrorum præstãtissimum. Audiat & ipse vir accommodatam, séque decentẽ admonitionem. Vipera virus ob nuptiarum venerationem euomit. Tu duritiem animi, tu ferocitatem, tu crudelitatem ob vnionis reuerentiam non deponis? Hæc ille.

Orus Apollo sic ait, Hominem cum alienigenis coëuntem significare volentes, Myrænam piscẽ pingunt. Hæc enim è mari egressa viperis admiscetur, ac statim ad mare recurrit. Confirmant hanc opinionem grauissimi autores. Oppianus lib. 1. Athenæus 7. Ælianus 12. & Nicander in Theriacis & Pli. lib. 9. cap. 23.

Murænámq; ciens. Dicitur Smyræna & Myræna & Muræna. Porrò vt illud quoq; addam: nostri cùm in hoc nomen incidunt, hispanè Lãprea interpretantur. Nam Lamprea Latinè Lampreta dicitur à lambendis petris, & Mustella etiam nominatur, vt probat autor Cornucopiæ. Muræna Hispanè, Morena. Hæc sibilo à pueris *Lampreta & muræna differunt.*

& pi

& piſcatoribus elicitur è mari, ſicque capitur nullo aut paruo negotio. Quod non contingit in Lampretis. Hoc de ſibillo confirmat Plinius lib.32.cap.2.

Coniux alternum. Hoc nomen variè ſcribitur. Scribit enim Priſcianus coniunx: Phocas, coniux à verbo coniugo. Coniuges, inquit Feſtus, quaſi eiuſdem iugi ὁμόζυγοι.

In fœcunditatem ſibiipſi damnoſam.

EMBLEMA CXCII.

Ludibrium pueris lapides iacientibus, hoc me
In triuio poſuit ruſtica cura nucem.
Quæ laceris ramis perſtrictoq; ardua libro,

Certa

Certatim fundis per latus omne petor.
Quid sterili posset contingere turpius? eheu,
Infelix, fructus in mea damna fero.

EX lib. I. Epigram. Græcorum εἰς δένδρα. Est autem Epigramma Platonis, siue, vt alij sentiunt, Stratonis,

Εἰνοδίην καρύην με παρερχομένοις ἐφύτευσαν
Παισὶ λιτοβλήτου παίγνιον ὑστοχίης.
Πάντας δ' ἀκρέμονάς τε, καὶ εὐθαλέας ὀροδάμνους
Κέκλασμαι, πυκιναῖς χέρμασι βαλλομένη.
Δένδρεσιν εὐκάρποις οὐδὲν πλέον. ἦ γὰρ ἔγωγε
Δυσδαίμον ἐπ' ἐμὴν ὕβριν ἐκαρποφόρουν.

Actum agerem, si Latinè vertissem, cùm tam pulchrè sit redditum à nostro Alciato. Hoc solùm monendum duxi, non rectè legi in penultimo versu græco εὐκάρποις, id est bene fructificantibus, sed legendum ἀκάρποις, vel simile aliquid vt sonet (sterilibus). Latinum etiam epigramma reperi alibi citatum diuersis aliquantulum verbis. Nam in primo versu legi, Lapides iacientibus in me. In tertio versu pro perstricto erat perfricto. Ab hoc Græco epigrammate creditur Ouidius suam elegantissimam nucem sumpsisse. Pro Colchi tangit Medæam, cuius hist. nota. Progne Ithym filium ex Tereo trucidauit, patrique comedendum apposuit.

Epigrāma hoc emendatur.

Amor filiorum.

EMBLEMA XCIII.

Ante diem uernam boreali cana palumbes
Frigore nidificat, præcoca & oua fouet:
Mollius & pulli ut iaceant, ſibi uellicat alas,
Queis nuda hyberno deficit ipſa gelu.
Ecquid Colchi pudet, uel te Procne improba? mortē
Cùm uolucris propriæ prolis amore ſubit?

EX lib. 1. Epigramma. Græco. εἰς φιλοστοργίας, autore Alpheo.

Χειμερίαις νιφάδεσσι παλυνομένα τιθὰς ὄρνις,
Τέκνοις εὐναίας ἀμφέχεε πτέρυγας,
Μέσφα μὶν οὐράνιον κρύος ὤλεσεν. ἦ γὰρ ἔμεινεν
Αἰθέρος οὐρανίων ἀντίπαλος νεφέων.
Πρόκνη, καὶ Μήδεια, κατ' αἴδος αἰδέσθητε

μητέρ

Μητέρες, ὀρνίθων ἔργα διδασκόμεναι.

Sic vertit Alphonsus Nunius Metylenensis, egregia indole iuuenis, mihíque amicus,

Gallina hybernis niuibus cooperta, cubili
Compacto ex plumis pignora chara fouet.
Donec eam sæuum frigus malè perdidit, atq;
Aethereis mansit nuda parens niuibus.
Sit pudor, ô Medæa ferox, atque improba Procne.
Et matres, uolucrum discite nunc opera.

Vertit etiam eadem carmina Fernandus Sanctius frater meus: sed velut paraphrasticè sic,

Canus December brumáq; sæuiens
Montes & agros texuerat niue,
Gallina pullos, mitis ales,
Frigore non poterat tueri,
Nec fata charis filiolis ualet
Auferre: uerùm nidificat suis
Plumis, & alas ponit, & quam
Perdiderant reparant salutem.
Ast ipsa uitam perdidit & tulit
Mortem libenter. Procne aliter tamen
Colchisq;, fædare utraq; audax
Passa manus proprio cruore.

Eiusdem aliter:

Bruma fremebat atrox, pennas gallina reliquit,
Frigus ut à natis pelleret atq; obiit.
Hinc Medæa ferox, hinc Procne discite: namq; hæc
Bis uitam pullis præbuit ac moritur.

Pietas filiorum in parentes.

EMBLEMA CXCIIII.

Per medios hosteis patriæ, cum ferret ab igne
Aeneas humeris dulce parentis onus,
Parcite (dicebat) uobis sene adorea rapto
Nulla erit: erepto sed patre summa mihi.

EX lib. 1. Epigram. Græco. εἰς φιλοστοργίαν incerti autoris,

Ἐκ πυρὸς Ἰλιακοῦ, δοράτων μέσον ἥρπασεν ἥρως
Αἰνείας ὅσιον παιδὶ βάρος πατέρα.
Ἔκλαγε δ᾽ Ἀργείοις μὴ ψαύτε μικρὸν ἐς ἄρη
Κέρδος ὁ γηραλέος, τοῖς δὲ φέροντι, μέγα.

Marullus.

Cùm ferret medios proles Cytherea per hostes
Impositi collo languida membra patris,

Parcite, ait, Danai, leuis sene gloria rapto,
At non erepto gloria patre leuis.

Adorea id eſt, gloria vel decus. Plinius lib. 18. cap. 3 Gloriam (inquit) ipſam à farris honore adoream appellabant. Similia exempla filiorum qui pij fuerint in parentes, habes apud Ariſtotelem in lib de Mundo ad Alexandrum in ipſo fine. Et apud Herodotum in prima hiſtoria, de Bithone. Nemo enim Deum rectè colere poteſt, ſi impius in parentes fuerit. *Adorea,*

Mulieris famam, non formam vulgatam eſſe oportere.

DIALOGISMVS.

EMBLEMA CXCV.

Alma Venus quænam hæc facies? quid denotat illa
Testudo, molli quam pede Diua premis?
Me sic effinxit Phidias, sexúmq; referri
Fœmineum, nostra iußit ab effigie.
Quódq; manere domi, & tacitas decet esse puellas,
Supposuit pedibus talia signa meis.

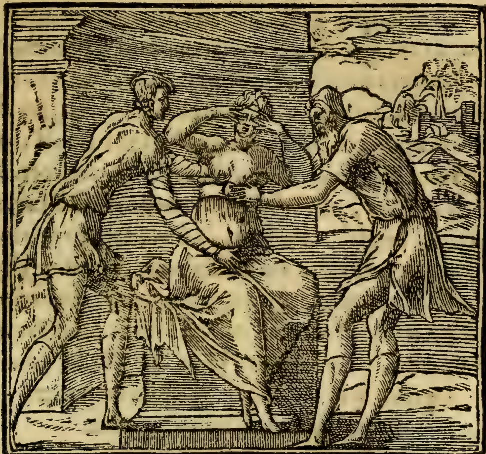
Venus cur calcat testudinem.

PAusanias in Eliacis posterioribus, Area, inquit, templo sacrata sub diuo, non longè abest. Quæ ibi colitur, Cælestem Venerem vocant. Eius ex ebore & auro signum est, Phidiæ opus: altero pede testudinem premit. Area ipsa maceria est circumsepta: intra materiã crepido, super qua Veneris (quam Popularem nominãt) signum ex ære capro insidet ex eadem fabricato materia, Scopæ opus. Quæ vel testudinis vel capri ratio sit, quibus hæc perscrutari curæ est, quærendum relinquo. Hæc Pausanias, qui nobis indicare noluit quare testudinem calcaret Venus. Quare Plutarchum adeamus, à quo sumptum emblema est. Is igitur in præceptis connubialibus refert, Phidiam Eliensibus Venerem ita finxisse, vt testudinem calcaret, tacitè significans, vxoribus domi manendum esse, silendúmque. Vide prouerbia, Domus amica. Domus optima. Et, Spartam nactus es, hanc orna. Et, Mulierẽ ornat silentium. Titulus emblematis verba sunt Euripidis, vt testatur Alciatus in lib. de verbo. signif.

In

In pudoris ſtatuam.

EMBLEMA CXCVI.

Penelope deſponſa ſequi cupiebat Vlyſſem,
Ni ſecum Icarius mallet habere pater.
Ille Ithacam, hic offert Sparten. manet anxia uirgo.
Hinc pater, inde uiri mutuus urget amor,
Ergo ſedens uelat uultus, obnubit ocellos.
Iſta uerecundi ſigna pudoris erant.
Queis ſibi prælatum Icarius cognouit Vlyſſem,
Hócq; pudoris aram ſchemate conſtituit.

SVmptũ ex Pauſania in Laconicis, cuius hęc ſunt verba: Abeſt à Sparta ſtadia circiter triginta, Pudoris ſimulachrum. Icarij domum eſſe ferunt, & hanc celebrant dedicationis cauſam. Cùm Icarius Vlyſsi Penelopen filiam nuptum

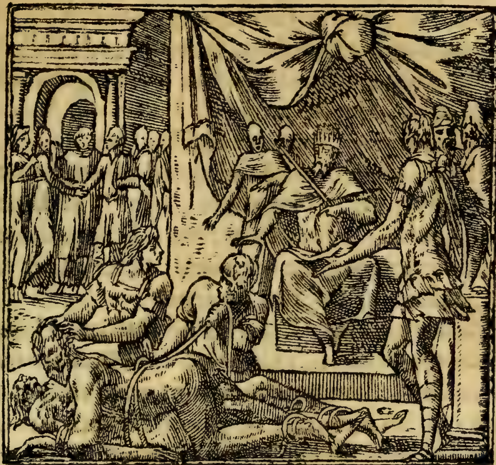
dedisset, Vlyssis animum tentauit, nunquid Lacedæmone domicilium habere vellet. Quæ spes vbi hominem fefellit, filiam orare cœpit, ne se desereret, atque vt secum permaneret. Quin & Ithacã iam proficiscentem in curru prosequutus, multis eam sollicitabat precibus. Vlysses tandem victus hominis importunitate, puellæ optionem dedit: vel se vt sequeretur, si id mallet: vel cum patre Lacedæmonem rediret. Ibi illam, aiunt, nihil sanè respondisse, sed faciem tantùm velasse: Icarium, cùm sibi propè nosse videretur quid illa animi haberet, vt cum Vlysse abiret, permisisse. Signum verò pudoris ea in vię parte dedicasse, quo Penelope cùm faciem velauit, peruenerat. Hæc ille. Vide adagium Pudor in oculis. Icarius pater Penelopes, princeps Spartæ fuit. Vlysses verò, Ithacæ rex.

Sigum pudoris.

Nupta

Nupta contagioſo.

EMBLEMA CXCVII.

Dij meliora piis (Mezenti) cur age ſic me
Compellas? emptus quòd tibi dote gener,
Gallica quem ſcabies dira & mentagra perurit:
Hoc eſt quidnam aliud (dic mihi ſæue pater)
Corpora corporibus, quàm iungere mortua uiuis,
Efferaq; Hetruſci facta nouare ducis?

QVi filiam ſuam homini contagioſo in matrimonium collocat, aptè vocabitur Mezentius, qui vt eſt apud ſummum poëtam, viuos homines mortuis alligabat, & in miſero complexu, fœtore & intolerabili tædio emori ſinebat. Virgilij verba ſunt octauo lib. Æneid. *Mezentij crudelitas.*

Quid memorem infandas cædes, quid facta tyranni

Effera? Dij capiti ipsius generiq; reseruent.
Mortua quinetiam iungebat corpora uiuis,
Componens manibusq; manus, atq; oribus ora.
Tormenti genus: & sanie taboq; fluentes
Complexu in misero, longa sic morte necabat.

Dij meliora. Hemistichium est Vergilianum ex 3. Georgicon,

Dij meliora piis, erroremq; hostibus illum.

Verba sunt puellę desponsatæ ad patrem, quem figuratè vocat Mezentium (olim Tyrrhenorum regem, deorum omnium, hominúmque contemptorem) cui respondet pater, Cur me compellas hoc insolito nomine?

Gallica scabies vnde primùm ceperit.

Gallica quem scabies. Gallicam scabiem Hispani vocant *Buuas*: alij vocant Neapolitanam scabiem: alij Italam: quia incertum erat, vnde tantum malum habuisset originem. At verò iam liquet ab Indis Occidentalibus primùm hãc pestem adductam ab Hispanis, & Neapoli (vbi tũc agebat Rex Fernandus) esse primùm disseminatam.

Mentagra. Ex mento & ἀγρεύειν, id est, expiscari, seu venari, quòd mentum venetur. Plinius lib. 26. cap. 1. Sic chiragra, & podagra.

ARB

ARBORES.

Cupressus.

EMBLEMA CXCVIII.

Indicat effigies metæ, nomenq; Cupreßi
Tractandos parili conditione suos.

ALIVD.

Funesta est arbor, procerum monumenta Cupressus,
Quale Apium plebis, comere fronde solet.

ALIVD.

Pulchra coma est, pulchro digestæq; ordine frondes,
Sed fructus nullos hæc coma pulchra gerit.

TRia proponuntur epigrammata: quia tria potest Cupressus significare. Primum ex ipsius *Cupressus tria potest significare.*

ipſius figura & nomine intelligamus eſſe emblema illorum, qui ſuam familiam, & omnes ſuos pari quadam conditione regunt. Nam meta (cuius effigiem reddit cupreſſus) terminus eſt cuiuſcunque rei. Et metaphoricè terminum accipimus pro certo aliquo regimine & fine. Nomen præterea Cupreſsi græcè ſic deducitur κυπαρίσσος, ἀπὸ τοῦ κύειν τοὺς ἀκρεμόνας, id eſt, Cypariſſus, inde nomen accepit, quòd producat ramos æquales.

A L I V D.

Cupreſſus ſymbolum mortis.

Funeſta eſt arbor. Cupreſſus etiam ſymbolum præfert mortis: quia, vt inquit Feſtus Pompeius lib. 3. Cupreſsi mortuorum domibus ponebantur ideo, quia huius generis arbor exciſa nō renaſcitur: ſicut ex mortuo nihil iam eſt ſperandum. Quam & ob cauſam in tutela Ditis patris eſſe putabatur. Hæc Feſtus. De hac Ouidius,

Lugebisq; alios aderisq; dolentibus, inquit.

Et Claudianus lib. 2. de raptu,

— Tumulos tectura cupreſſus.

Cupreſſus diuitū monumēta exornat.

Epigrammatis ſenſus eſt: Cupreſſus diuitum & magnatum monumenta & ſepulchra exornat, quemadmodum & apium plebis monumenta fronde ſua comit & exornat. Vnde Lucanus in 3. dixit,

Et non plebeios luctus teſtata cupreſſus.

Error Alexandri ab Alexand.

Vide adagium, Apio opus eſt. & Alexand. ab Alexand. lib. 2. cap. 7. qui etſi vera dicit de apio, locum tamen Ciceronis nimis putidè interpretatur, cùm Cicero de Appio Pulchro intelligat.

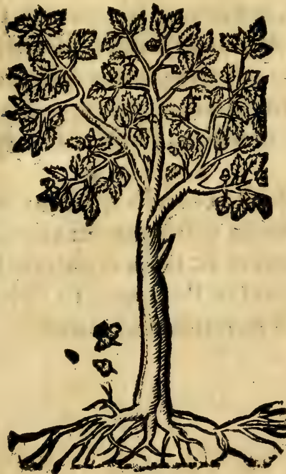
Aliud

ALIVD.

Pulchra coma est. Tertiò cupressus significat res dictu quidem magnificas ac præclaras, sed inutiles. Ita Phociō apud Plutarchum Leosthenis verba cupressis similia esse dicebat. Nā cupressi cùm pulchræ sint & sublimes, fructum non habent. Vide adagium, Cyparissi fructus. Cyparissi fabulam habes apud Ouid. lib. 10. Metam. & apud Cassium Dionysium lib. 11. de Agricultura cap. 5. Detorqueri etiam potest in viros bene formatos, aut mulieres pulchrè comatas, cæterùm nullius frugis.

Quercus.

EMBLEMA CXCIX.

Grata

Grata Ioui est quercus, qui nos seruatq; fouetq;,
Seruanti ciuem querna corona datur.

ALIVD.

Glande aluit ueteres, sola nunc proficit umbra.
Sic quoq; sic arbos officiosa Iouis.

Quercus salutis emblema.

QVercus primò salutis est emblema: quia qui Romanum ciuem in bello seruabat, coronam quernam accipiebat, quæ Ciuica vocabatur. Causas reddit Plutarchus in problematis: quòd vbique in expeditionibus facile sit quercum inuenire. Vel quòd Ioui & Iunoni, quos vrbi præsidere putabant, corona consecrata est. Vel mos ab Arcadibus est acceptus, quibus est quædam cum hac arbore cognatio. Vt enim primi homines ex terra Arcades: sic quercus prima ex omnibus plantis nata. Hæc Plutarchus. Vide Plinium lib. 16. cap. 3. & 4. Vide adagium, Annosam arborem transplantare. Et Multorum festorum Iouis glandes comedit. Quercus Ioui sacra, in ea enim oracula in Dodona sylua reddebat. Virgil. 2. Georgic.

ALIVD.

Glande aluit. Secundò quercus symbolũ erit illius, qui multa gessit præclara facinora. Sed iã nomine tantùm & fama durat, qualis describitur à Lucano Gn. Pompeius in 1. Phars. Stat (inquit) magni nominis vmbra, &c.

Salix

Salix.

EMBLEMA CC.

Quòd frugiſperdam ſalicem uocitarit Homerus,
Clitoriis homines moribus adſimilat.

SAlix quia fructum perdit, refert homines puerorum amoribus deditos, qui filios procreare contemnunt. Nam κλειτοριάζειν vulgato conuitio dicebantur ij, qui puerorum amoribus oblectarentur. Vide adagium κλειτοριάζειν. *Salix quid refert.*

Locus Homeri eſt Odyſſ. 10. in fine ſic,

Κλήϑροις αἴγειροὶ καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι.

Populus & ſalices plantæ fructum perimentes.

Aſſerit Caſsius Dionyſius lib. 11. cap. 13. tritum & in potu acceptum ſalicis fructum homines ſteriles *Salicis fructus.*

ſteriles efficere. Et citat Homeri verſiculum.

Theophraſtus de ſalice. Theophraſtus li.3.cap.2. de hiſtoria plantarum, Salicem, inquit, celeriter fructum (antequam in plenum craſſetur, percoquatúrque) dimittere aſſeuerant. Quamobrem Homerum haud improbè Frugiperdam hanc appellaſſe inquiunt. Vide Plinium lib.16.cap.26.

Abies.

EMBLEMA CCI.

Apta fretis abies in montibus editur altis:
Eſt & in aduerſis maxima commoditas.

Abies

ABies imperitè dicitur Hiſpanè *la haya*. Nam propriè quædam ſpecies pini eſt, quæ Hiſpanè *abeto* dicitur: ex hac olim fabricabantur naues. Vnde etiam pinus pro naui vſurpatur. Symbolum igitur præfert abies commoditatis in rebus aduerſis, ducta ſimilitudine à maris tempeſtate, & ab ipſa naui in qua ſeruamur.

Apta fretis. Verba Claudiani 2. de Rapt.

Apta fretis abies bellis accommoda cornus.

Vergil. 1. Georg.

— Et caſus abies uiſura marinos.

Idem,

Populus in fluuiis abies in montibus altis.

Vide Plinium lib. 16. cap. 10.

Picea.

EMBLEMA CCII.

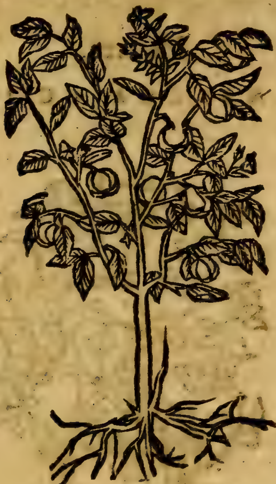
At picea emittat nullos quòd stirpe stolones:
Illius est index, qui sine prole perit.

VIde adagiũ, Pinus in moré. Scholiastes Homeri li. 1. Iliad. κ̀ γ῀ ἡ πεύκη κοπεῖσα ἐκ ἀνίησι βλαςόν: κ̀ τὸ δάκρυον αὐτῆ ἐστὶ πικρὸν, ἡ πίσσα. Hoc est, picea succisa non remittit stolonem: & lachryma eius est amara, quæ est pix. Vide Plinium lib. 16. cap. 10. Pinus ex altis montibus in ima flumina, melioris vsus gratia, deturbatur. Leuis enim viscosáque est, materiáque nauigiis fabricandis aptissima. Locum igitur plerisque mutare expedit, & ab eminentiori statu ad humiliorem deuolui vtilitatis causa.

Coton

Cotonea.

EMBLEMA CCIII.

Poma nouis tribui debere Cydonia nuptis
Dicitur antiquus constituisse Solon.
Grata ori & stomacho cùm sint, ut & halitus illis,
Sic suauis, blandus manet & ore lepos.

EX Plutarcho in principio præceptorum connubialium. Cuius hæc sunt verba: Solon iubebat sponsam non prius cum sponso con cubere, quàm malum cotoneum delibasset, innuens, vt videtur, primam gratiam, quæ ab ore vocéque sponsæ dimanat, bene compositam & aptã & suauem esse oportere. Hęc Plutarchus, qui etiam huius rei meminit proble. 65. *Nota.*

Cotonea mala. Cotonea mala & Cydonia mala idem, Hiſpanè *membrillo*. Hæc cor reficiunt & ſuauem halitum ori inſpirant. De Cotoneis Plin. lib. 11. cap. 17.

Hedera.

EMBLEMA CCIIII.

Haudquaquam areſcens hederæ eſt arbuſcula, Ciſſ
Quæ puero Bacchum dona dediſſe ferunt:
Errabunda, procax auratis fulua corymbis,
Exterius uiridis, cætera pallor habet.
Hinc aptis uates cingunt ſua tempora sertis:
Palleſcunt ſtudiis, laus diuturna uiret.

Hed

HEdera emblema & ſymbolum poetarum eſt propter cauſas quas hîc Alciatus enumerat: quarum prima eſt, quia ſemper viret: ſecunda, quia munus Bacchi, deinde, quia ſit errabunda & procax, & fulua, id eſt, pulchra & viridis vt fama poetarum: & pallida vt poëtæ præ nimio ſtudio pallere ſolent. Hedera græcè κισσὸς, adoleſcens antea fuit, & Bacchi Saltator: qui cùm coram Deo tripudiaret, ad terram pro lapſus eſt, & interiit. Terra autem in honorem Bacchi florem produxit adoleſcenti cognominem, & iuuenis germina in plantæ germine con ſeruauit. Quod vbi ex terra progreſſum eſt, vitem amplectitur, eo modo quo adoleſcens Bacchum in tripudiis amplecti, & circumplicare conſueuerat. Hæc ex Caſsio Dionyſio, de agricultura. lib. II. cap. 130.

Hedera cur ſymbolũ poetarum.

Ludit adhuc, caſusq; memor uagus arbore Ciſſus,
Mille manus quærit nectere mille pedes.

Vide adagium, Hedera laſciuior. Et Hedera poſt Antiſteria. & Plinium lib. 16. cap. 34. Ouidius 3. Faſto. cauſas reddit, quare ſit hedera Baccho gratiſsima.

Ilex.

EMBLEMA CCV.

Duritie nimia quòd sese rumperet ilex,
Symbola ciuilis seditionis habet.

Ilex seipsam rūpit.

SVmptum est ex Aristote, li.3 Rhet. ad Theodecten. Cuius verba sunt, Pericles Bœotios πρίνοις, id est ilicibus dicebat esse similes: nam ilices seipsas rumpunt, & Bœotij inter se bella gerunt. Ilex Græcè πρίνος, Hispanè *mesto, o coscoja*. Vide Plinium lib.16.cap.8.

Mala

Malus medica.

EMBLEMA CCVI.

Aurea sunt Veneris poma hæc: iucundus amaror
Indicat, est Græcis sic γλυκύπικρος amor.

MEminimus huius emblematis in amoris ſcuto, in illis verbis, Iucundus labor eſt laſciua per otia &c. Confer vtrunque.

Amor ſolet à poëtis vocari γλυκύπικρος, quaſi dulce amarus. Id quod indicat Gale. lib. 3. de ſimpl. medic. facul. cap. 16. Si parem (inquit) abſinthij potionem melli exquiſitè commiſtam linguæ imponas, γλυκύπικρον (quemadmodum poëtæ cognominant amorem) quod ex ambobus miſtum fuerit videbitur. Hæc ille. Muſæus,

Ἤδη καὶ γλυκύπικρον ἐδέξατο κέντρον ἐρώτων.

Malus medica.

Malus medica vel Aſſyria. Hiſpanè *cidra*. Ex Theophraſto lib.4.cap.4.ex Plinio lib.12.cap.3. Sed Plinius & Theophraſtus poſſunt emendari ex Athenæo lib. 3. Nam diminuti ſunt in hac parte. De malo hac medica loqui Virgilium (quidquid ganniant Commentatores)clarè docet Athenæus. Carmina Vergil. 2. Georg. ſic ſe habent,

Plinij locus emendatur ex Athenæo.

Media fert triſtes ſuccos tardumq́; ſaporem
Fælicis mali,quo non præſentius ullum
(Pocula ſi quando ſæuæ infecêre nouercæ,
Miſcueruntq́; herbas & non innoxia uerba)
Auxilium uenit,& membris agit atra uenena &c.

Buxus

Buxus.

EMBLEMA CCVII.

Perpetuò uiridis, crispóq; cacumine buxus,
Vnde est disparibus fistula facta modis:
Delitiis apta est teneris, & amantibus arbor.
Pallor inest illi, pallet & omnis amans.

BVxus arbor est pallidi coloris: vnde fiunt fistulæ & multa ludicra pueris apta, & puellis amatis gratissima: quare amantium erit symbolum: quia etiam amantes pallent & musicis & ludicris delectantur. *Buxus.*

Crispósq; cacumine. Claudianus 2. de Rapt.

— Hinc denso crispata cacumine buxus.

Pallet & omnis. Ouid. 1. de Arte,

Palleat omnis amans: color est hic aptus amanti.

Vide Plinium lib.16.cap.16.

Amygdalus.

EMBLEMA CCVIII.

Cur properans foliis præmittis amygdale flores?
Odi pupillos præcocis ingenij.

EX prouerbio, Odi puerulos præcoci sapientia. Vide etiam prouerbium Ante barbam doces senes. Et Ergini cani. Illud ingeniorum velut præcox genus (inquit Fabius) non temere vnquam peruenit ad maturitatem. Vide adagium, Festina lentè, in fine. Amygdala (inquit Plinius) floret prima omnium mense Ianuario.

Lib.1.ca.3.

nuario. Vide lib.16.cap.25.& 26. Sunt qui amygdala neutro genere proferunt. A Virgilio dicitur nux plurima, ab aliis nux græca. Hoc emblema præposui moro, nec sequutus sum ordinem pristinum.

Morus.

EMBLEMA CCIX.

Serior at Morus nunquam nisi frigore lapso
Germinat: & sapiens nomina falsa gerit.

PLinius lib.16.cap.25. Sicuti morus, quæ nouissima vrbanarũ germinat: nec nisi exacto frigore, ob id dicta sapientissima arborum.

Et

Et sapiens. Μῶρος apud Græcos stultum significat. Et licet hæc arbor stulta nomine dicatur, per antiphrasin tamen sapiens dicitur. Flores enim fructúsque ab hiemis iniuria præseruat. Vide adagium Maturior moro. Vide Ouid. lib. 4. Metam. in fabula Pirami.

Laurus.

EMBLEMA CCX.

Præscia uenturi laurus, fert signa salutis,
Subdita puluillo somnia uera facit.

ALIVD.

Debetur Carolo superatis laurea Pœnis.
Victrices ornant talia serta comas.

Laurus

LAurus emblema salutis est: quoniam domum (vt aiunt) à fulmine securam præstat. Vnde legimus solitum Tiberium Cæsarem lauream coronam gestasse, præcipuè cùm tonabat. Creditur laurus & aduersus venena remedium habere. Vnde prouerb. Laureum baculũ gesto: de iis qui aliquot insidias effugerunt. Vide Plinium lib. 15. cap. vlt.

Subdita puluillo. Hoc sumpsit ex Fulgentio in Mythologicis. Ait enim laurũ esse sacram Apollini, propter vim insitam diuinandi. nam si illam sub ceruicali ponas, somnia erunt rata. Fides sit penes autorem. Item Macrob. Saturnal. 6. ca. 4. Laurus græcè δάφνη ἀπὸ τοῦ δα intensiua particula, & φωνεῖν loqui vel canere. Vnde δαφνήφαγοι dicuntur vaticinantes & poëtæ. Iuuenalis, *Vnde dicatur Laurus*

— Laurúmq; momordit
Præscia uenturi. Claudianus,
— Venturi præscia laurus.

A L I V D.

Debetur Carolo superatis laurea Pœnis.
Victrices ornent talia serta comas.

Laurum victoriæ insigne semper fuisse, notius est, quàm vt indicari debeat. Vide Ouid. 1. Metamorph. in transformatione Daphnes.

Popu

Populus alba.

EMBLEMA CCXI.

Herculeos crines bicolor quòd populus ornet,
Temporis alternat, noxq́; diesq́; uices.

Populus tẽporis symbolum.

POpulus arbor, temporis symbolum. Nam tempus ex diebus & noctibus constat, quæ per populi folia significantur: nigricantia enim sunt, & altera parte albicantia. Et Hercules ipse tempus est: ideo coronam populeam gestat. Hinc Vergil.

— Populus Alcidæ gratißima.

Vide Plinium lib.12.cap.1.

FINIS.

INDEX PRAECIPVORVM, QVÆ HIS COMMENTARIIS habentur.

Eiusdem

Angui

Mundus

Pacis

Quer

Hiero

V

FINIS.

Errata aliquot in uocabulis & citationibus Græcorum uersuum admissa.

Pagina 20. versu βαλ. ἀπεψ. 23. ver. secut. ὑπυρετᾶ. ibid. ver. μόν. Διῒ. 26. ver. verbis. χαίρετε, & in seq. similiter. 55. ver. Quam. περὶ τῶν ὑγιεινῶν. 56. ver. ἀῤῥώ. γλῶσσῃ, & seq. κἰτεάνων. ver. λάκι. σεσωπαμένων. 71. ver. ὅτι. τραχύλῳ. 77. ver. ἀπιστ. φρονοῦντα. 79. ver. hanc λιπαζωντικὴν. ver. lib. φειδωλὸς. 81. ver. Πῆ. τί δ' ἔρεξα; ibid. ἐκ ἐπλέσθη; 95. ver. Ex. ἐγχέλεων. 123. ver. αὐτόν σ' ἐκκαλέσσα. 169. ver. οὕτω ἐμπεδα. 186. ver. Θυμ. οὕνεκ' 187. ver. Απλοκ. διὰ κρίσιν. ver. ταχ. ἀκμᾶς. ver. ὀ. σκολιῶν. 193. ver. Μῦσ. πρῶτος ἔβαψε. ver. ἠρεμ. παράμεμψον. 199. ver. Αἴαν. διϊκταμένη. 203. ver. tendat. κατὰ τὴν ἐπ. 209. ver. ὀ ὀνοφερὴν. 248. ver. ἣ ἀσύνας. ver. τοῦτο αἰνίττεται. 250. ver. σια χρώμενοι. 251. ver. Μη. γύναι. 254. ver. Ποτν. Πότνια δ' ὠκυτάτων. ver. Ποικι. τετρακνάμον'. 256. ver. τετρακ. τετρακνάμονα. 251. ver. οποτ. ὅπως. 276. ver. εἰνά. λέγει δ' ὁ 'π' Αρίονι. 288. ver. μία. λόχμη. 290. ver. λυφθ. pro τύμβον lege ποιτμὸν. 295. ver. κρῆ. τάδε γὰρ μέλη ἐστὶ τὰ Πανός. 306. ver. Πὰρ ἦγ'. 328. ver. Στέμ. φέρεις. ver. Οἶα πανδήμῳ. ver. εὐμ. ἀσπανάγω. ver. ἐδ' ἐκ δ' ἀρ. ver. τάτρδ'. φέρων. 330. ver. Πταν. ἔπλασ'. ver. Ος. ὥς κε. 331. ver. Δακρ. πικρῶν. ver. ἐς. ἐς ἣ βαθ. 332. ver. Ηγνει. μελίσσας. 334. ver. Δακτ. ὑπέτυξεν. ver. Δεῖξ. ὅττι γε τυτθὸν. 421. ver. Μὰ ἰσ' ἄτ. 433. ver. τὸν ἔζνε. 437. ver. Βάλλ. Βάλλετε. ver. ὡς. ἐτύσσοντ. 453. ver. Ητειρὶν ὁ πρὶν ἐμοῖς θαλέθεσιν ἐν. 457. ver. Σοθεὶς. Σωθεὶς κεκριμένην. 461. ver. ἀχαρ. ἃ χάριε ἃ βραδύνε. 483. ver. ἄσχυε. μυριόλυε 501. ver. esse. pro Apollinis lege Deli. 502. ver. ὕστερ. ἄεισαν. 505. ver. ὁ γὰρ. ὢν γὰρ. ver. Αβρον. ἐπιτρύζων. ver. ἀς. ῥυθμῶν. 513. v. ὅθ. χέλυ.